CATVLLVS.
TIBVLLVS.
PROPERTIVS.

HIS ACCESSE-
RVNT
CORN. GALLI
FRAGMENTA.

VENETIIS, IOAN. GRYPHIVS
EXCVDEBAT,
1553.

CATVLLI VITA EX PETRI CRINITI LIBRO SECVNDO DE POETIS LATINIS.

AIVS Valerius Catullus, Veronæ natus, quo tempore Ter. Varro in urbe claruit, quidam Crispum Sallustium Catullo supparem faciunt. A` Catulli autem natalibus ad P. Vergilium paulominus quàm duo deuiginti anni connumerantur, si quorundam annales sequimur, quando & illud constat, carmen de passere Lesbiæ ad Vergilium missum:

Sic forsan tener ausus est Catullus
Magno mittere passerem Maroni.

Cæterùm non humili loco aut obscuro natus est, siquidem eius parens (autore Suetonio) Iulij Cæsaris hospitio usus est. Val. autem Catullus primo traditur à Mallio Romam deductus, cum adhuc in tenera ætate ageret, paulo mox ingenij facilitate & doctrina adeò Romæ acceptus, atq; ciuibus gratus, ut M. Tulij patrocinium meruerit: quod ipsum eleganti epigrãmate ingenuẽ testatus est, quo gratias Ciceroni patrono egit:

Disertissime Romuli nepotum,
Quot sunt, quotq; fuere Marce Tulli,
Quotq; pòst allijs erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit, pessimus omnium poeta,
Tanto pessimus omnium poeta,

Quanto tu optimus omnium patronus,

Mallium uerò, & eius nuptias magno studio celebrauit, cum quo se excusat parum sibi licere ueteres amores (ut antea) decantare, quoniam fratrem amiserit, ex quo studium inquit suum scribēdi carminis se abiecisse. Sic enim ad Mallium:

Sed tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,
Neu me odisse putes hospitis officium,
Accipe quàm merser fortunæ fluctibus ipse,
Ne amplius à misero dona beata petas.
Tempore quo primùm uestis mihi tradita pura est,
Iucundum cum ætas florida uer ageret,
Multa satis lusi, non est dea nescio nostri
Quæ dulcem curis miscet amariciem.
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
Abstulit, hei misero frater adempte mihi,
Tu mea tu moriens fregi commoda frater,
Tecum una tota est nostra sepulta domus.

Inter cæteros amicos Furium, & Aurelium dilexit, Cinnā quoque Cornificium, Fabullum, & Verannium, quem alicubi & Veranniolum blanditer appellat: puellā præterea Ipsithilā ciuem suam, & Clodiam amauit, quā ficto nomine Lesbiam dicit, sicuti Medaurensis Apuleius testatur in oratione ad Cl. Maximū. Eruditorum consensu docti cognomē accepit, ita enim peculiari epitheto Catullus censetur. atque hunc quidē Ouidius Vergilianæ maiestati opponit, tantùm nominis apud eruditos, ac laudis est consequutus. Sed & uersus ipsius, quāquam ut duriusculi notātur, quod uterque Plinius asserit, sectatores tamē in his habuit complures, sicuti Pompeium Saturinum, & Sen-

tium

tium augurem qui Catulli epigrãmata ac Licinij, mira diligentia, & studio sunt æmulati ut aliàs diximus. Val. quoque Martialis Catullum sibi ipsi audacter præponit. Sic enim ad Macrum:

Nec multos mihi præferas poetas,
Vno sed tibi sim minor Catullo.

Opus suum ad Nepotem Cor. misit, uirum doctrina & rerum cognitione egregium. Diuiditur autẽ in libros. III. ut primus lyricos, secundus elegidia, tertius autem epigrammata contineat: ad hunc enim modum ordinem ferè meliorem custodiemus. Elegiã de coma Berenices ex poeta Callimacho in Latinos numeros conuertit: eamq; ad Ortalum amicum misit, quæ in elegiarum adhuc libro legitur. Idem Val. Catullus à Fabio Quintiliano, & Diomede inter iambicos reponitur, ab alijs inter lyricos. In Atticis uero noctibus ut elegantissimus & mũdissimus à Gellio laudatur, qui eius quoque carmẽ, ut uenustissimũ celebrat. Neque illud omittendũ, fuisse ab ipso Catullo & alia composita: nã et à Latinis grãmaticis afferũtur uersiculi aliquot, quos in hoc opere haud inuenies, ex quo depravatum adhuc, inuersumq; alicubi Catulli carmen est. Tum illud in primis, quo Agnatinis ineptijs illudit, quod ex ipsa lectione constare omnibus potest. C. autem Plinius libro hist. naturalis XXIX. ad Cæs. Vespasianum, cum de magia disserit, amatorium de incantamentis carmen à Catullo editum refert. Hinc Theocriti inquit, apud Græcos, Catulli apud nos, proximeq; Vergilij incantamentorum amatoria imitatio. Sed & carmen Ithyphalicum scripsit ut est optimus testis Maurus Terentianus ad Nouatemũ, qui hos Catulli uersiculos citat

Et ferme modus hic datur à plerisq; Priapo.
Inter quos cecinit carmen quoq; tale Catullus.

Hunc tibi lucum dedico, consecroq; Priape,
Quà domus tua Lampsaci est, quaq; Priape.
Nam te præcipuè in suis urbibus colit ora
Hellespontiaca cæteris ostreosior oris.

Cæsarem maximè Iulium, Phormianum Mamurram, & Nonium Strumam, iambicis nominatim proscidit, ex ueterum consuetudine, ut C. Lucullus iambicorum autor, Luciliusq;, & Næuius. Dignumq; illud uideri potest, quòd ipse Cæsar cum perpetua sibi stigmata (ut ait Suetonius) imposita uideret ex Catulliano carmine de Mamurra, eadē tamen die poetam ipsum cœnæ adhibuit, simulq; hospitio suo non secus atq; antea, uti eum permisit. Mortuus autem Romæ est iuuenili admodum ætate (& ut quidam putarunt) annum circiter xxx. agens, quo tempore P. Maro, uelut ex annalibus Eusebij colligitur, in urbe Cremona studijs operam daret. Vulgatum quoque de Val. Catullo illud:

Tantum parua suo debet Verona Catullo,
Quantum magna suo Mantua Vergilio.

C. VALERII CATVLLI VERONENSIS AD CORN. NEPOTEM LIBELLVS.

VI dono lepidum nouum libellum,
Arido modò pumice expolitum
Corneli? tibi: nanque tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas
Iam tum, cùm ausus es unus Italorum
Omne æuum tribus explicare chartis, *& pariter lab.
Doctis*Iuppiter, & Laboriosis.
Quare habe tibi quicquid est libelli,
*Qualecunque quidem ora per uirorum *Qualecunq; quidē patrona uirgo
Plus uno maneat perenne seclo.

Ad passerem Lesbiæ.

Passer delitiæ meæ puellæ,
Qui cum ludere, quem in sinu tenere,
Cui primùm digitum dare appetenti,
Et acreis solet incitare morsus,
Cum desiderio meo nitenti,
Charum nescio quid lubet iocari,
Et solatiolum sui doloris,
Credo, ut tum grauis acquiescat ardor,

Secum ludere, sicut ipse, possem,
Et tristeis animi leuare curas:
Tam gratum mihi, quàm ferunt puellæ
Pernici aureolum fuisse malum,
Quod zonam soluit diu ligatam,

De passere mortuo Lesbiæ.

Lugete ò Veneres, Cupidinesq;,
Et quantum est hominum uenustiorum,
Passer mortuus est meæ puellæ,
Quem plus illa oculis suis amabat.
Nam mellitus erat, suamq; norat
Ipsam tam bene, quàm puella matrem:
Nec sese à gremio illius mouebat:
Sed circunsiliens modò huc, modò illuc,
Ad solam dominam usque pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum
Illuc, unde negant redire quenquam.
At uobis malè sit malæ tenebræ
Orci, quæ omnia bella deuoratis,
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
O` factum malè, ò misselle passer,
*Tua nunc opera meæ puellæ
Flendo turgiduli rubent ocelli.

*Vestra nunc op.

De phaselo, quo in patriam reuectus est.

Phaselus ille quem uidetis hospites,
Ait fuisse nauium celerrimum
Neque ullius natantis impetum trabis
Nequisse præterire, siue palmulis
Opus foret uolare, siue linteo,

Et hoc negat minacis Adriatici
Negare littus, insulas'ue Cycladas,
Rhodum'ue nobilem, horidam'ue Thraciam,
Propontida, trucem'ue ponticum sinum,
Vbi iste pòst phaselus, antea fuit
Comata sylua: nam Cythorio in iugo
Loquente sæpe sibilum edidit coma.
Amastri Pontica, & Cythore buxifer
Tibi hæc fuisse, & esse cognitißima
Ait phaselus, ultima ex origine
Tuo stetisse dicit in cacumine,
Tuo imbuisse palmulas in æquore,
Et inde tot per impotentia freta
Herum tulisse, læua, siue dextera
Vocaret aura, siue utrunque Iuppiter
Simul secundus incidisset in pedem:
Neque ulla uota littoralibus dijs
Sibi esse facta, cum ueniret à mari
Nouißimo hunc ad usque limpidum lacum.
Sed hæc prius fuere, nunc recondita
Senet quiete, seq; dedicat tibi
Gemelle Castor, & gemelle Castoris.

Ad Lesbiam.

Viuamus mea Lesbia, atque amemus,
Rumoresq; senum seueriorum
Omneis unius æstimemus aßis,
Soles occidere, & redire possunt
Nobis cum semel occcidit breuis lux,
Nox est perpetua una dormienda:
Da mi basia mille, deinde centum,

Dein mille altera, da secunda centum,
Dein usque altera mille, deinde centum.
Dein cum millia multa fecerimus,
Conturbabimus illa, ne sciamus,
Aut ne quis malus inuidere poßit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

Ad Flauium.

Flaui delitias tuas Catullo,
Ni sint illepidæ, atque inelegantes,
Velles dicere, nec tacere posses:
Verum nescio quid febriculosi
Scorti diligis, hoc pudet fateri.
Nam te non uiduas iacere noctes
Ne quicquam tacitum cubile clamat,
Sertis & Syrio flagrans oliuo:
Puluinusq; peræque & hic, & illic
Attritus, tremuliq; cassa lecti
Argutatio, inambulatioq;.
Nam ni præualet ista nil taceres.
Cur non tam latera ex fututa pandas.
Ni tu quid facias ineptiarum?
Quare quicquid habes boni, maliq;.
Dic nobis, uolo te, ac tuos amores
Ad cœlum lepido uocare uersu.

Ad Lesbiam.

Quæris quot mihi basiationes
Tuæ Lesbia sint satis, superq;?
Quàm magnus numerus Libysse arenæ
Laserpiciferis iacet Cyrenis
Oraclum Iouis inter æstuosi,

Et Batti ueteris sacrum sepulchrum,
Aut quàm sydera multa, cum tacet nox,
Furtiuos hominum uident amores:
Tam te basia multa basiare
Vesano satis, & super Catullo est,
Quæ nec pernumerare curiosi
Poßint nec mala fascinare lingua.

Ad seipsum.

Miser Catulle desinas ineptire,
Et quod uides perisse, perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles,
Cum uentitabas, quò puella ducebat
Amata nobis, quantum amabitur nulla.
Ibi illa multa tum iocosa fiebant,
Quæ tu uolebas, nec puella nolebat.
Fulsere uerè candidi tibi soles.
Nunc iam illa non uult, tu quoque impotens es: nec ¶quanto
Quæ te fugit sectare, nec miser uiue,
Sed obstinata mente perfer, obdura.
Vale puella, iam Catullus obdurat,
Nec te requiret, nec rogabit inuitam:
At tu dolebis, cum rogaberis nulli.
Scelesta te ne? quę tibi manet uita?
Quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
Quem basiabis? cui labella mordebis?
At tu Catulle destinatus obdura.

Ad Verannium.

Veranni omnibus è meis amicis
Antistes mihi millibus trecentis,

Veni-

Venisti ne domum ad tuos penates?
Fratresq; unanimes, tuamq; matrem?
Venisti? ò mihi nuntij beati,
Visam te incolumem, audiamq; Iberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Vt mos est tuus: applicansq; collum
Iucundum os, oculosq; suauiabor.
O quantum est hominum beatiorum,
Quid me lætius est, beatius ue.

De Varri scorto.

Varrus me meus ad suos amores
Visum duxerat è foro otiosum:
Scortillum, ut mihi tum repente uisum est,
Non sanè illepidum, nec inuenustum.
Huc ut uenimus, incidêre nobis
Sermones uarij: in quibus, quid esset
Iam Bithynia; quomodo se haberet,
*quanto Et *quonam mihi profuisset ære.
Respondi, id quod erat, nihil neq; ipsi,
Nec prætoribus esse, nec cohorti
Cur quisquam caput unctius referret,
Præsertim quibus esset irumator
Prætor nec faceret pili cohortem.
At certè tamen inquiunt, quod illic
Natum dicitur, ære comparasti
Ad lecticam homines. ego, ut puellæ
Vnum me facerem beatiorum,
Non inquam mihi tam fuit malignè,
Vt prouincia quòd mala incidisset,
Non possem octo homines parare rectos.

At mi nullus erat neque hic,neque illic,
Fractum qui ueteris pedem grabati
In collo sibi collocare posset.
Hic illa ut decuit cinædiorem,
Quæso inquit,mihi mi Catulle paulum
Istos commodita,uolo ad Serapin
Ferri mâne.mane,inquio puellæ,
Istud quod modo dixeram me habere,
Fugit me ratio:meus sodalis
Cinna est *grauis,is sibi parauit. *Caius
Verum utrum illius,an mei,quid ad me?
Vtor tam bene,quàm mihi parassem.
Sed tu insulsa,mala,& molesta uiuis,
Per quam non licet esse negligentem.

Ad Furium & Aurelium.

Furi,& Aureli comites Catulli,
Siue in extremos penetrarit Indos,
Longè ubi littus resonante Eoa
Tunditur unda,
Siue in Hircanos,Arabasq; molleis,
Seu Sacas,sagittiferosq; Parthos,
Siue qua septemgeminus colorat
Aequora Nilus,
Siue trans altas gradietur alpeis.
Cæsaris uisens monimenta magni
Gallicum Rhenum,horribiles & ,ulti-
mosq; Britannos.
Omnia hæc,quæcunque feret uoluntas
Cœlitum,tentare simul parati,
Pauca nuntiate meæ puellæ
Non

Non bona dicta:
Cum suis uiuat, ualeatq; mœchis,
Quos simul complexa tenet trecentos,
Nullum amans uere, sed identidem omnium
Ilia rumpens:
Nec meum spectet, uelut antè, amorem,
Qui illius culpa cecidit, uelut prati
Vltimus flos, prætereunte postquam
Tactus aratro est.

In Asinium.

*Inter cœnam Asini manu sinistra
Non belle uteris in loco, atque uino.
Tollis linthea negligentiorum
Hoc falsum esse putas? fugit te inepte,
Quamuis sordida res, & inuenusta est:
Non credis mihi? crede Pollioni
Fratri, qui tua furta uel talento
Mutari uelit: est enim lepôrum
Disertus puer, ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Expecta, aut mihi lintheum remitte,
Quod me non mouet æstimatione,
Verum est μνημόσυνον mei sodalis.
Nam sudaria sætaba ex Iberis
Miserunt mihi muneri Fabullus,
Et Verannius: hoc amem necesse est,
Vt Veranniolum meum, & Fabullum.

*al. incipit, Marrucine Asini ma. si.

Ad Fabullum.

Cœnabis bene mi Fabulle apud me
Paucis, si tibi dii fauent, diebus,

Si tecum attuleris bonam, atque magnam
Cœnam, non sine candida puella,
Et uino, & sale, & omnibus cachinnis.
Hæc si inquam attuleris Fabulle noster,
Cœnabis bene: nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum.
Sed contrà accipies meos amores:
Seu quid suauimus, elegantius'ue est.
Nam unguentum dabo, quod meæ puellæ
Donarunt Veneres, Cupidinesq;:
Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
Totum te faciant Fabulle nasum.

Ad Caluum Licinium Oratorem.

Ni te plus oculis meis amarem
Iucundissime Calue, munere isto
Odissem te odio Vatiniano.
Nam quid feci ego, quid'ue sum locutus.
Cur me tot malè perderes poetis?
Isti dij mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum.
Quòd si (ut suspicor) hoc nouum ac repertum
Munus dat tibi Sylla litterator,
Non est mi malè, sed bene, ac beatè,
Quod non dispereunt tui labores:
Dii magni horribilem, & sacrum libellum,
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
Misti, continuò ut die periret
Saturnalibus optimo dierum
Non, non hoc tibi salse sic abibit:
Nam si luxerit, ad librariorum

Curram

Curram scrinia, Cæstos, Aquinos,
Suffenum, omnia colligam uenena,
Ac te his supplicijs remunerabor,
Vos hinc interea ualete, abite
Illhuc, unde malum pedem attulistis,
Secli incommoda pessimi poetæ
Legistis, malè me marem putastis,
Si qui fortè mearum ineptiarum
Lectores eritis, manusq; uestras
Non horrebitis admouere nobis.

Ad Aurelium.

Commendo tibi me, ac meos amores
Aureli, ueniam peto pudentem,
Vt si quicquam animo tuo cupisti,
Quod castum expeteres, & integellum,
Conserues puerum mihi pudicè.
Non dico à populo: nihil ueremur
Istos qui in platea modo huc, modo illuc
In re prætereunt sua occupati:
Verum à te metuo, tuoq; pene
Infesto pueris bonis, malisq;,
Quem tu, qua lubet, ut lubet moueto,
Quantum uis, ubi erit foris, paratum,
Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
Quòd si te mala mens, furorq; uecors
In tantam impulerit sceleste culpam,
Vt nostrum insidijs caput lacessas,
Ah tum te miserum, maliq; fati,
Quem attractis pedibus patente porta
Percurrent raphaniq;, mugilesq;.

Ad Aurelium & Furium.

Pædicabo ego uos, & irrumabo
Aureli pathice, & cinæde Furi.
Qui me ex uersiculis meis putatis,
Quòd sint molliculi, parum pudicum.
Nam castum esse decet pium poetam
Ipsum uersiculos nihil necesse est:
Qui tum denique habent salem, ac lepôrem,
Si sunt molliculi, ac parum pudici,
Et quod pruriat incitare possunt,
Non dico pueris, sed ijs pilosis ,
Qui duros nequeunt mouere lumbos.
Vos qui millia multa basiorum
Legistis, male me marem putastis.
Siqui forte mearum ineptiarum
Lectores eritis, manusq; uestras
Non horrebitis admouere nobis,
Pædicabo ego uos, & irrumabo.

Ad Coloniam.

O`Colonia quem cupis ponte lædere longo,
En salire paratum habes, sed uereris inepta
Crura ponticuli, sub his totus irrediuiuus
Ne supinus eat, cauaq; in palude recumbat.
Si tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo uel salisubsuli sacra suscipiantur,
Munus hoc mihi maximi da Colonia risus.
Quendam municipiem meum de tuo uolo ponte
Ire præcipitem in lutum per caputq;, pedesq;,
Verum totius ut lacus putidæq; paludis
Liuidißima, maximeq; est profunda uorago,

Insulißimus est homo, nec sapit pueri instar
Bimuli tremula patris dormientis in ulna.
Cui cum sit uiridißimo nupta flore puella,
Vt puella tenellulo delicatior hœdo,
Asseruanda nigerrimis diligentius uuis,
Ludere hanc sinit, ut lubet, nec pili facit uni,
Nec se subleuat ex sua parte, sed uelut alnus
In fossa liguris iacet superata securi,
Tantundem omnia sentiens, quàm si nulla sit usquam.
Talis iste meos stupor nil uidet, nihil audit,
Ipse quis sit, utrum sit, an non sit, id quoque nescit.
Hunc ego uolo de tuo ponte mittere pronum,
Si potest olidum repente excitare ueternum,
Et supinum animum in graui derelinquere cœno.
Ferream ut soleam tenaci in uoragine mula.

Ad Aurelium.

Aureli pater esuritionum,
Non harum modò, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut alijs erunt in annis,
Pædicare cupis meos amores,
Nec clàm. nam simul & iocaris unà,
Hærens ad latus omnia experiris
Frustra. nam insidias mihi instruentem
Tangam te prius irrumatione.
Atqui, si id faceres satur, tacerem.
Nunc ipsum id doleo, quòd esurire
Næ meus puer, & sitire discet.
Quare desine, dum licet pudico.
Nec finem facies, nisi irrumatus.

Ad Varum.

Suffenus iste Vare quem probè nosti,
Homo est uenustus, & dicax, & urbanus,
Idemq; longè plurimos facit uersus.
Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
Perscripta, nec sic, ut fit, in palimpsesto
Relata, chartæ regiæ, noui libri.
Noui umbilici, lora rubra, membrana
Dissecta plumbo, & pumice omnia æquata.
Hæc cùm legit, tum bellus ille, & urbanus
Suffenus unus. caprimulgus, aut fossor
Rursus uidetur, tantum abhorret, ac nutat.
Hoc quid putemus esse? qui modò scurra,
Aut si quid hac re tristius uidebatur,
Idem infaceto est infacetior rure,
Simul poemata attigit: neq; idem unquam
Aequè est beatus, ac poema cùm scribit,
Tam gaudet in se, tamq; se ipse miratur.
Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam,
Quem non in aliqua re uidere Suffenum
Posis. suus cuiq; attributus est error.
Sed non uidemus manticæ quid in tergo est.

Ad Furium.

Furi, cui neq; seruus est, neque arca,
Nec cimex, nec araneus, nec ignis,
Verùm est & pater, & nouerca, quorum
Dentes uel silicem comesse possunt,
Est pulchrè tibi cum tuo parente,
Et cum coniuge lignea parentis.
Ne mirum: bene nam ualetis omnes,
Pulchrè concoquitis, nihil timetis,

Non incendia, non graueis ruinas,
Non facta impia, non dolos ueneni,
Non casus alios periculorum.
At qui corpora sicciora cornu,
Aut si quid magis aridum est, habetis ,
Sole, & frigore, & esuritione,
Quare non tibi sit bene, ac beate?
A` te sudor abest, abest saliua,
Muccusq;, & mala pituita nasi.
Hanc ad munditiem adde mundiorem,
Quòd culus tibi purior salillo est,
Nec toto decies cacas in anno:
Atque id durius est faba, & lapillis:
Quod tu si manibus teras, fricesq;,
Non unquam digitum inquinare posses.
Hæc tu commoda tam beata Furi
Noli spernere, nec putare parui:
Et sestertia quæ soles precari
Centum desine: nam sat es beatus:

Ad puerum.

O` qui flosculus es iuuenculorum, *
Non horum modò, sed quot aut fuerunt,
Aut posthac alijs erunt in annis,
Mallem delicias mihi dedisses ,
Quàm isti, cui neque seruus est, neque arca,
Quàm sic te sineres ab isto amari ,
Cui nil est. homo bellus, inquies, est.
Sed bello huic, neque seruus est, neque arca.
Hæc tu quàm lubet obijce, eleuaq;,
Nec seruum tamen ille habet, neque arcam.

Ad

Ad Thallum.

Cinæde Thalle mollior cuniculi capillo,
Vel anseris medullula, uel hinnula tenella,
Vel pene languido senis, situq; araneoso.
Idemq; Thalle turbida rapacior procella,
Cum dira maris hyems aues ostendit oscitantes
Remitte pallium mihi meum, quod inuolasti,
Sudariumq; Setabum, catagraphosq; Thynos,
Inepte quæ palàm soles habere tanquam auita,
Quæ, nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte,
Ne laneum latusculum, manusq; mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
Et insolenter æstues, uelut minuta magno
Deprensa nauis in mari uesaniente uento.

Ad Furium.

Furi uillula nostra non ad Austri
Flatus opposita est, nec ad Fauoni,
Nec sæui Boreæ, aut Apeliotæ,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O`uentum horribilem, atque pestilentem.

Ad puerum suum.

Minister ueteli puer falerni
Ingere mi calices amariores,
Vt lex posthumiæ iubet magistræ
Ebriosa acino ebriosioris.
At uos quò lubet hinc abite lymphæ
Vini pernicies, & ad seueros
Migrate, hic merus est Thyonianus.

Ad Veranium, & Fabullum.

Pisonis comites, cohors inanis,

Aptis ſarcinulis, & expeditis
Verani optime, tuq; mi Fabulle,
Quid rerum geritis? ſatis'ne cùm iſto
Vappa frigoraq;, & famem tuliſtis?
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expenſum? ut mihi, qui meum ſecutus
Prætorem refero datum lucello.

Ad Memmium.

O`Memmi bene me, ac diu ſupinum,
Tota iſta trabe lentus irrumaſti:
Sed quantum uideo, pari fuiſti
Caſu: nam nihilo minore uerpa
Es fartus: pete nobiles amicos.
At uobis mala multa dij, deæq;
Dent opprobria Romuli, Remiq;.

In Mamurram.

Quis hoc poteſt uidere? quis poteſt pati,
Niſi impudicus, & uorax, & aleo?
Mamurram habere, quod comata Gallia
Habebat, & cuncta ultima Britannia.
Cinædæ Romule hoc uidebis, & feres?
Es impudicus, & uorax, & aleo.
Et ille nunc ſuperbus, & ſuperfluens
Perambulabit omnium cubilia,
Vt albulus columbulus Dionœus?
Cinæde Romule hoc uidebis, & feres?
Es impudicus, & uorax, & aleo.
Eo'ne nomine imperator unice
Fuiſti in ultima Occidentis inſula,
Vt iſta ueſtra diffututa mentula
Ducenties comeſſet, aut trecenties?

Quid

Quid est? an hæc sinistra liberalitas
Parum expatrauit? an parum helluatus est
Paterna primum lancinata sunt bona,
Secunda præda Pontica inde tertia
Hibera, quam scit amnis aurifer Tagus.
Hunc Galliæ timent, timent Britanniæ.
Quid hunc (malùm fouetis) aut quid hic potest,
Nisi uncta deuorare patrimonia?
Eo'ne nomine urbis opulentißimæ
Socer, generq́; perdidistis omnia?

Ad Alphenum.

Alphene immemor, atque unanimis false sodalibus,
Iam te nil miseret dure tui dulcis amiculi.
Iam me prodere, iam non dubitas fallere perfide.
Nec facta impia fallacum hominum cœlicolis placent
Quæ tu negligis, ac me miserum deseris in malis.
Heu quid faciant dico homines, cui'ue habeant fidem?
Certè tute iubebas animam trader inique, me
Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent:
Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaq́;
Ventos irrita ferre ac nebulas aerias sinis.
Si tu oblitus es, at dij meminerunt, meminit fides,
Quæ te ut peniteat postmodò facti faciet tui.

Ad Sirmionem peninsulam.

Peninsularum Sirmio insularumq́;
Ocelle, quascunque in linquentibus stagnis,
Mariq́; uasto fert uterque Neptunus,
Quàm te libenter, quamq́; lætus inuiso,
Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos
Liquisse campos, & uidere te in tuto.

O quid solutis est beatius curis?
Cùm mens onus reponit, ac peregrino
Labore feßi uenimus larem ad nostrum,
Desyderatoq; acquiescimus lecto:
Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.
Salue ò uenusta Sirmio atque hero gaude:
Gaudete, uosq; Lydiæ lacus undæ:
Ridete quicquid est domi cachinnorum.

Ad Ipsithillam.

Amabò mea dulcis Ipsithilla,
Meæ delitiæ, mei lepores,
Iube ad te ueniam meridiatum:
Quod si iusseris, illud adiuuato,
Nequis liminis obseret tabellam,
Neu tibi lubeat foras abire,
Sed domi maneas, paresq; nobis
Nouem continuas futuitiones.
Verum si quid ages, statim iubeto.
Nam pransus iaceo, & satur supinus
Pertundo tunicamq;, palliumq;

In Vibennium, & Furium cinædum.

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, & cinæde fili.
Nam dextra pater inquinatior,
Culo filius est uoratiore.
Cur non exilium, malasq; in oras
Itis? quandoquidem patris rapinæ
Notæ sunt populo, & nates pilosas
Fili non potes asse uenditare.

Seculare carmen ad Dianam.

Dianæ

Dianæ sumus in fide
Puellæ, & pueri integri:
Dianæ pueri integri
Puellæq; canamus,
O Latonia maximi
Magna progenies Iouis
Quam mater propè Deliam
Deposuit oliuam,
Montium domina ut fores,
Syluarumq; uirentium,
Saltuumq; reconditorum,
Amniumq; sonantum:
Tu Lucina dolentibus,
Iuno dicta puerperis,
Tu potens Triuia, & notho es
Dicta lumine Luna.
Tu cursu dea menstruo
Metiens iter annuum,
Rustica agricolæ bonis
Tecta frugibus exples
Sis quocunque tibi placet
Sancta nomine, Romuliq;
Antiquam, ut solita es, bona
Sospites ope gentem.

Ad libellum.

Poetæ tenero meo sodali
Velim Cæcilio papyre dicas
Veronam Veniat Noui relinquens
Comi mœnia, Lariumq; littus.
Nam quasdam uolo cogitationes

Amici accipiat sui, meiq́;.
Quare, si sapiet, uiam uorabit,
Quamuis candida millies puella
Euntem reuocet, manusq́; collo
Ambas inijciens roget morari:
Quæ nunc, si mihi uera nuntiantur,
Illum deperit impotente amore.
Nam quo tempore legit inchoatam
Dindymi dominam, ex eo misellæ
Ignes interiorem edunt medullam.
Ignosco tibi Sapphica puella
Musa doctior: est enim uenuste
Magna Cæcilio inchoata mater.

In Annales Volusii.

Annales Volusi cacata charta
Votum soluite pro mea puella.
Nam sanctæ Veneri, Cupidiniq́;
Vouit, si sibi restitutus essem,
Desissemq́; truces uibrare iambos,
Electißima peßimi poetæ
Scripta tardipedi deo daturam
Infelicibus ustulanda lignis.
Et hoc peßima se puella uidit
Iocose, & lepidè uouere diuis.
Nunc ò cæruleo creata ponto,
Quæ sanctum Idalium, Vriosq́; apertos,
Quæq́; Ancona, Cnidumq́; arendinosam
Colis, quæq́; Amathunta, quæq́; Colchos,
Quæq́; Dyrrhachium Adriæ tabernam,
Acceptum face redditumq́; uotum

Si non illepidum, neque inuenustum est.
At uos intereà uenite in ignem
Pleni turis, & infacetiarum,
Annales Volusi cacata charta.

Ad contubernales.

Salax taberna, uosq; contubernales,
A' pileatis nona fratribus pila,
Solis putatis esse mentulas uobis?
Solis licere, quicquid est puellarum
Confutuere, & putare cæteros hircos?
An continenter quod sedetis insulsi
Centum, aut ducenti, non putatis ausurum
Me unà ducentos irrumare sessores?
Atqui putate: nanque totius uobis
Frontem tabernæ suscipionibus scribam.
Puella nanque, quæ meo sinu fugit,
Amata tantum, quantum amabitur nulla,
Pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
Consedit istic: hanc boni, beatiq;
Omnes amatis, & quidem, quod indignum est,
Omnes pusilli, & semitarij mœchi.

Ad Cornificium.

Male est Cornifici tuo Catullo,
Male est, me hercule, & laboriose,
Magisq; & magis in dies, & horas, *
Quem tu, quod minimum, facillimumq; est, *
Qua solatus es allocutione?
Irascor tibi. sic meos amores?
Paulum quidlibet allocutionis
Mœstius lacrymis Simonideis

In

In Egnatium.

Egnatius quòd candidos habet denteis,
Renidet usquequaque, seu ad rei uentum est
Subsellium, cùm orator excitat fletum,
Renidet ille: seu pij ad rogum filij
Lugetur, orba cùm flet unicum mater,
Renidet ille. quicquid est, ubicunque est,
Quodcunque agit renidet, hunc habet morbum
Neque elegantem (ut arbitror) neque urbanum.
Quare monendus es mihi bone Egnati,
Tu præter omneis une de capillatis
Cuniculosæ Celtiberiæ fili
Egnati, opaca quem bonum faciat barba,
Et dens Hibera defricatus urina:
Si urbanus esses, aut Sabinus, aut Tyburs,
Aut parcus Vmber, aut obesius Hetruscus,
Aut Lanuuinus ater, atque dentatus,
Aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,
Aut quilibet, qui puriter lauit dentes,
Tamen renidere usque quaque te nollem.
Nam risu inepto res ineptior nulla est.
Nunc Celtiberus Celtiberia in terra
Quod quisque minxit, hoc sibi solet mane
Dentem, atque rufam defricare gingiuam.
Vt quo iste uester expolitior dens est,
Hoc te amplius bibisse prædicet loti.

Ad Rauidum.

Quænam te mala mens misselle Rauide
Agit præcipitem in meos iambos?
Quis Deus tibi non bene aduocatus

Vecordem parat excitare rixam?
An'ne ut peruenias in ora uulgi?
Quid uis? qualubet esse notus optas?
Eris, quandoquidem meos amores
Cum longa uoluisti amare pœnas.

De Acme.

Acme an, illa puella defututa,
Tota millia me decem poposcit?
Ista turpiculo puella naso,
Decoctoris amica Formiani?
Propinqui, quibus est puella curæ,
Amicos medicosq; conuocate.
Non est sana puella. nec rogate
Qualis sit: solet hæc imaginosum.
Adeste hendecasyllabi, quot estis
Omnes undique, quotquot estis omnes
Iocum me putat esse mœcha turpis.
Et negat mihi uestra redditura
Pugillaria, si pati potestis.
Persequamur eam, & reflagitemus.
Quæ sit quæritis, illa quam uidetis
Turpè incedere, myrmicè, ac molestè
Ridentem catuli ore Gallicani.
Circunsistite eam, & reflagitate,
Mœcha putida redde codicillos,
Redde putida mœcha codicillos.
Non assis facis ò lutum lupanar,
Aut si perditius potest quid esse.
Sed non est tamen hoc satis putandum.
Quòd si non aliud potest ruborem

Ferreo

Ferreo canis exprimamus ore:
Conclamate iterum altiore uoce,
Mœcha putida redde codicillos,
Redde putida mœcha codicillos.
Sed nil proficimus, nihil mouetur,
Mutanda est ratio, modusq; uobis,
Si quid proficere amplius potestis,
Pudica, & proba redde codicillos.

In amicam Formiani.

Salue nec minimo puella naso,
Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore sicco,
Nec sane nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani:
Te'n' prouincia narrat esse bellam?
Tecum Lesbia nostra comparatur?
O` seclum insipiens & infacetum.

Ad fundum.

O` funde noster, seu Sabine, seu Tyburs:
Nam te esse Tyburtem autumant, quibus non est
Cordi Catullum lædere: at quibus cordi est,
Quouis Sabinum pignore esse contendunt.
Sed seu Sabine, siue uerius Tyburs,
Fui libenter in tua suburbana
Villa, malamq; pectore expuli tussim.
Non immerenti quàm mihi uertitur mens,
Dum sumptuosas appeto dedit cœnas?
Nam sextianus dum uolo esse conuiua,
Orationem in Accium petitorem
Plenam ueneni, & pestilentiæ legit.

Hic me grauedo frigida, & frequens tußis
Quassauit, usquedum in tuum sinum fugi,
Et me recuraui ocimoq́; & urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, meum quòd non es ulta peccatum.
Nec deprecor iam, si nefaria scripta.
Sentire cesso, cum grauedinem, & tußim
Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus,
Qui tunc uocat me, cum malum legit librum.

De Acme & Septimio.

Acmen Septimius suos amores,
Tenens in gremio, mea inquit Acme,
Ni te perditè amo, atque amare porrò
Omneis sum aßiduè paratus annos.
Quantum qui pote plurimum perire,
Solus in Libya, Indiaq́; tosta,
Cæsio ueniam obuius leoni.
Hoc ut dixit, amor, sinistra ut antè,
Dextra sternuit approbatione.
At Aeme leuiter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos,
Illo purpureo ore suauiata,
Sic inquit, mea uita Septimille,
Huic uni domino usque seruiamus.
Vt multo mihi maior, acriorq́;
Ignis, mollibus ardet in medullis.
Hoc ut dixit, amor, sinistra ut antè,
Dextra strenuit approbatione.
Nunc ab auspicio bono profecti,
Mutuis animis amant, amantur.

Vnam

Vnam Septimius misellus Acmen,
Mauult, quàm Syrias, Britanniasq;.
Vno in Septimo fidelis Acme
Facit delicias, libidinesq;
Quis ullos homines beatiores
Vidit? quis uenerem auspicaciorem?

Ad seipsum de aduentu ueris.

Iam uer egelidos refert tepores
Iam cœli furor æquinoctialis
Iucundis Zephyri silescit auris
Linquantur Phrygij Catulle campi,
Niceæq; ager uber æstuosæ,
Ad claras Asiæ uolemus urbes,
Iam mens prætrepidans auet uagari,
Iam læti studio pedes uigescunt,
O dulces comitum ualete cœtus,
Longè quos simul à domo profectos,
Diuersos uariè uiæ reportant.

Ad Porcium, & Socrationem.

Porci, & Socration, duæ sinistræ
*famesq; mundi Pisonis scabies, *famesq; Memmij,
Vos Veraniolo meo, & Fabullo
Verpus præposuit priapus ille.
Vos conuiuia lauta sumptuose
De die facitis: mei sodales
Quærunt in triuio uocationes.

Ad Iuuencium.

Mellitos oculos tuos Iuuenci,
Si quis me sinat usque basiare,
Vsque ad millia basiem trecenta.

Nec

Nec unquam uidear satur futurus:
Non si densior aridis aristis
Sit nostræ seges osculationis.

Ad Marcum T. C.

Disertißime Romuli nepotum,
Quot sunt, quotq; fuere Marce Tulli,
Quotq; pòst alijs erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit: peßimus omnium poeta,
Tanto peßimus omnium poeta,
Quantò tu optimus omnium patronus.

Ad Licinium.

Hesterno Licini die otiosi
Multùm lusimus in meis tabellis,
Vt conuenerat esse delicatos.
Scribens uersiculos uterque nostrum,
Ludebat numero modò hoc modò illhoc,
Reddens mutua per iocum, atque uinum.
Atque illinc abij tuo lepòre
Incensus Licini, facetijsq;,
Vt nec me miserum cibus iuuaret,
Nec somnus tegeret quiete ocellos,
Sed toto indomitus furore lecto
Versarer, cupiens uidere lucem,
Vt tecum loquerer, simulq; ut essem.
At defessa labore membra postquàm
Semimortua lectulo iacebant,
Hoc iucunde tibi poema feci:
Ex quo perspiceres meum dolorem.
Nunc audax caue sis, præcesq; nostras

Oramus caue despuas ocelle,
Ne pœnas Nemesis reposcat à te,
Est uehemens dea, lædere hanc caueto.

Ad Lesbiam.

Ille mi par esse Deo uidetur
Ille si fas est, superare diuos
Qui sedens aduersus identidem te.
Spectat, & audit
Dulcè ridentem, misero quod omneis
Eripit sensus mihi: nam simul te
Lesbia aspexi, nihil est super mi
Quod loquar amens.
Lingua sed torpet, tenueis sub artus
Flamma demanant, sonitu suopte
Tinniunt aures, gemina teguntur
Lumina nocte.
Otium Catulle tibi molestum est,
Otio exultas, nimiumq; gestis:
Otium & reges prius, & beatas
Perdidit urbes.

In Nonium & Vatinium.

Quid est Catulle, quid moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet.
Per consulatum peierat Vatinius,
Quid est Catulle quid moraris emori?

De quodam, & Caluo.

Risi nescio quem modò in corona,
Cui cum mirificè Vatiniana
Meus carmina Caluus explicasset,
Admirans ait hæc, manusq; tollens,

Dij magni Salaputium disertum,
Othonis caput oppidò est pusillum,
*Heri rustice semilauta crura, * At ne rust.
Subtile, & leue peditum Liboni est.

Ad Cæsarem.

Si non omnia displicere uellem
Tibi, & Suffecio seni recocto,
Irascère iterum meis iambis
Immerentibus unice Imperator.

In Camerium.

Oro, si tibi fortè non molestum est,
Demonstres ubi sint tuæ latebræ.
Te quæsiuimus in minore campo,
Te in circo, te & in omnibus tabernis,
Te in templo superi Iouis sacrato:
In Magni simul ambulatione.
Fœmellas omneis amice prendi,
Quas uultu mage uidimus sereno,
Has te sic tamen ipse flagitabam
*Camerium mihi pessimæ puellæ * Carmerus
Quædam, inquit, tibi nudulum reduce,
En hic in roseis latet papillis.
Non custos si ego fingar ille Cretum,
Non si Pegaseo ferar uolatu,
Non Lades ego, pennipes'ue Perseus,
Non Rhœsi niueæ citæq; bigæ.
Adde huc plumipedas, uolatilesq;,
Ventorumq; simul require cursum,
Quos iunctos Cameri mihi dicaris,
Defessus tamen omnibus medullis,

Et multis languoribus peresus
Essem, te mihi amice quæritando.
Sed ne quærere iam Herculis labos sit,
Tanto te in fastu negas amice.
Dic nobis ubi sis futurus, ede
Audacter comiti hoc libenter ede,
Num te lacteolæ tenent puellæ?
Si linguam clauso tenes in ore,
Fructus proijcies amoris omneis,
Verbosa gaudet Venus loquela.
Vel si uis licet obseres palatum,
Dum uestri sim ego particeps amoris.

Ad M. Catonem Portium.

O` rem ridiculam, Cato, & iocosam,
Dignamq; auribus, & tuo cachinno.
*siquid Ride *quicquid amas Cato Catullum,
Res est ridicula, & nimis iocosa,
Deprendi modo pupulum puellæ
Trusantem, hunc ego si placet Dionæ,
Pro telo rigida mea cecidi.

In Mamurram & Cæsarem.

Pulchrè conuenit improbis cinædis
Mamurræ, pathicoq;, Cæsariq;.
Nec mirum maculæ pares utrisque.
Vrbana altera, & illa Formiana,
Impreßæ resident, nec eluentur,
Morbosi pariter, gemelli utrique
Vno in lectulo erudituli ambo.
Non hic, quàm ille magis uorax adulter,
Riuales socij & puellularum,

Pulchrè

Pulchré conuenit improbis cinædis.

Ad Cælium de Lesbia.

Cæli Lesbia nostra, Lesbia illa,
Illa Lesbia, quam Catullus unam
Plus, quàm se, atque suos amauit omneis.
Nunc in quadriuijs, & angiportis,
Glubit magnanimos Remi nepotes.

De Rufa, & Rufulo.

Bononiensis Rufa* Rufulum fellat *me rursum fallit
Vxor Meneni, sæpe quam in sepulchretis
Vidistis, ipso rapere é rogo cœnam,
Cum deuolutum ex igne prosequens panem,
A semiraso tonderetur ustore.
Num te leæna montibus Libyßinis,
Aut Scylla latrans infima inguinum parte,
Tam mente dura procreauit, ac tetra,
Vt supplicis uocem in nouißimo casu
Contemptam haberes? ah nimis fero corde.

IVLIAE ET MALLII EPI-THALAMIVM.

Collis ò Heliconij
Cultor, Vraniæ genus,
Qui rapis teneram aduirum
Virginem ò hymenæe hymen,
Hymen ò hymenææ
Cinge tempora floribus
Suaue olentis amarici,
Flammeam cape, lætus huc
Hoc ueni niueo gerens
Luteum pede soccum.

Excitusq; hilari die.
  Nuptialia concinens
  Voce carmina tinnula,
  Pelle humum pedibus, manu
  Pineam quate tedam.
Nanque Iulia Mallio,
  Qualis Idalium colens
  Venit ad Phrygium Venus
  Iudicem, bona cum bona
  Nubit alite uirgo:
Floridis uelut enitens
*hagia Myrtus *Asia ramulis,
  Quos Hamadryades deæ
  Ludicrum sibi rosido
*in odore Nutriunt *humore.
Quare age huc aditum ferens
  Perge linquere Thespiæ
  Rupis Aonios specus,
  Lympha quos super irrigat
  Frigerans Aganippe:
Ac domum dominam uoca.
  Coniugis cupidam noui
  Mentem amore reuinciens,
  Vt tenax hedera hàc, & hàc
  Arborem implicat errans.
Vos item simul integræ
  Virgines quibus aduenit
  Par dies, agite in modum
  Dicite, ò hymenæe, hymen,
  Hymen ò hymenæe:

Vt lubentius audiens,
Se citarier ad suum
Munus, huc aditum ferat
Dux bonæ Veneris, boni
Coniugator amoris.
Quis deus magis optimis
Expetentibus amantibus?
Quem colant homines magis
Cœlitum? ò hymenææ hymen,
Hymen ò hymenææ.
Te suis temulus parens
Inuocat, tibi uirgines
Zonula soluunt sinus,
Te timens cupida nouos
Captat aure maritos.
Tu fero iuueni in manus
Floridam ipse puellulam
Matris è gremio suæ
Dedis, ò hymenææ hymen,
Hymen ò hymenææ.
Nil potest sine te Venus.
Fama quod bona comprobet
Commodi capere: at potest
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?
Nulla quit sine te domus
Liberos dare, nec parens
Stirpe dicier: at potest
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?

Quæ tuis careat sacris
    Non queat dare præsides
    Terra finibus: at queat
    Te uolente. quis huic deo
    Comparier ausit?
Claustra pandite ianuæ.
    Virgo adest, uide'n'ut faces
    Splendidas quatiunt comas?
    Sed moraris, abit dies
    Prodeas noua nupta.
Tardat ingenuus pudor,
    Quæ tamen magis audiens
    Flet, quòd ire necesse sit
    Sed moraris, abit dies,
    Prodeas noua nupta.
Flere desine, non tibi
    Herculeia periculum est,
    Nequa fœmina pulchrior
    Clarum ab oceano diem
    Viderit uenientem.
Talis in uario solet
    Diuitis domini hortulo
    Stare flos hyacinthinus.
    Sed moraris, abit dies,
    Prodeas noua nupta,
Prodeas noua nupta, si
    Iam uidetur, & audias
    Nostra uerba. uide'n' ut faces
    Aureas quatiunt comas?
    Prodeas noua nupta.

Non tuus leuis in mala
Deditus uir adultera,
Probra turpia persequens,
A`tuis teneris uolet
Secubare papillis.
Lenta quid uelut aßitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum.sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
O`cubile quod homine
Candido pede lectulis
Quæ tibi ueniunt bona,
Gaudeas.sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
Quæ tuo ueniunt hero,
Quanta gaudia,quæ uaga
Nocte,quæ medio die,
Gaudeas.sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
Tollite ò pueri faces,
Flammeum uideor uidere,
Ite,concinite in modum,
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ò hymenæe.
Ne diu taceat procax
Fescenina locutio,
Neu nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.

Da nuces pueris iners
Concubine: satis diu
Lusisti nucibus: lubet
Iam seruire Thalaßio,
Concubine nuces da.
Sordebam tibi uillice
Concubine hodie, atque heri,
Nunc tuum cinerarius
Tondet os, miser ah miser,
Concubine nuces da.
Diceris male te à tuis
Vnguentate glabris marite
Abstinere, sed abstine.
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ò hymenæe.
Scimus hæc tibi, quæ licent
Sola cognita, sed marito
Ista non eadem licent.
Io hymen hymenæe io,
Hymen ò hymenæe.
Nupta tu quoque, quæ tuus
Vir petet, caue ne neges.
Ne petitum aliunde eat
Io hymen hymenæe io,
Io hymen ò hymenæe.
Et tibi domus & potens,
Et beata uiri tui,
Fine quæ tibi sine seruiat.
Io hymen hymenæe io,
Hymen ò hymenæe.

Vsque dum tremulum mouens
Cana tempus anilitus
Omnia omnibus annuit.
Io hymen hymenææ io,
Io hymen ò hymenææ.
Transfer omine cum bono
Limen aureolos pedes,
Rasilemq́; subi forem.
Io hymen hymenææ io,
Io hymen ò hymenææ.
Aspice unus ut accubans
Vir tuus Tyrio in toro,
Totus immineat tibi.
Io hymen himenææ io,
Io hymen ò hymenææ.
Ille non minus, atque tu
Pectore uritur intimo
Flamma, sed penitus magis.
Io hymen hymenææ io,
Io hymen ò hymenææ.
Mitte brachiolum teres
Prætextatæ puellulæ,
Iam cubile adeat uiri.
Io hymen hymeneææ io,
Io hymen ò hymenææ.
Bine in ædibus unius
Cognitæ bene fœminæ
Collocate puellulam,
Io hymen hymenææ io,
Io hymen ò hymenææ.

Iam licet uenias marite,
Vxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice uelut,
Luteum'ue papauer.
Non diu remoratus es,
Iam uenis: bona te Venus
Iuuerit, quoniam palàm
Quod cupis, capis, & bonum
Non abscondis amorem.
At marita tuum tamen
Celites nihilo minus
(Pulchræ res) neque te Venus
Negligit. sed abit dies,
Perge, ne remorare.
Ille puluis Erythræi,
Syderumq; micantium
Subducat numerum prius,
Qui uestri numerare uult
Multa millia ludi.
Ludite, ut lubet, & breui
Liberos date, non decet
Tam uetus sine liberis
Nomen esse, sed indidem
Semper ingenerari.
Torquatus uolo paruulus
Matris è gremio suæ
Porrigens teneras manus
Dulce rideat ad patrem,
Sed *micante labello. *hiante

Sit suo similis patri
Mallio, & facilè insciis
Noscitetur ab omnibus,
Et pudicitiam suæ
Matris indicet ore.
Talis illius à bona
Matre laus genus approbet,
Qualis unica ab optima
Matre Telemacho manet
Fama Penelopæo.
Claudite hostia uirgines,
Lusimus satis: at boni
Coniuges bene uiuite, &
Munere assiduo ualentem
Exercete iuuentam.

CARMEN NVPTIALE.

Vesper adest iuuenes, consurgite, uesper Olympo
Expectata diu uix tandem lumina tollit.
Surgere iam tempus, iam pingueis linquere mensas
Iam ueniet uirgo, iam dicetur hymenæus.
Hymen ò hymenæe hymen ades ò hymenæe,
Cernitis innuptæ iuuenes? consurgite contrà,
Nimirùm æthereos ostendit noctifer ignes:
Sic certè, uide'n' ut perniciter exiluere?
Non temere exiluere, canent quos uincere par est.
Hymen ò hymenæe hymen ades ò hymenæe.
Non facilis nobis æqualis palma parata est,
Aspicite, innuptæ secum ut meditata requirant.
Non frustra meditantur, habent memorabile quod sit
Nos aliò menteis, aliò diuisimus aureis,

Iure igitur uincemur, amat uictoria curam.
Quare nunc animos saltem committite uestros,
Dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen ò hymenæe hymen ades ò hymenæe.
Hespere, qui cœlo fertur crudelior ignis?
Qui natam posśis complexu auellere matris,
Complexu matris retinentem auellere natam,
Et iuueni ardenti castam donare puellam.
quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
Hymen ò hymenæe himen ades ò hymenæe.
Hespere, qui cœlo lucet iucundior ignis?
Qui desponsa tua firmes connubia flamma,
Quod pepigere uiri, pepigerunt antè parentes,
Nec iunxere prius, quàm se tuus extulit ardor.
Quid datur à diuis felici optatius hora?
Hymen ò hymenæe hymen ades ò hymenæe.
**Hesperus à nobis æquales abstulit unam.*
Nanque tuo aduentu uigilat custodia semper.
Nocte latent fures, quos idem sæpe reuertens
Vespere mutato comprendis nomine eosdem.
At lubet innuptis ficto te carpere questu,
Quid tum si carpunt tacita quod mente requirunt?
Hymen ò hymenæe hymen ades ò hymenæe.
Vt flos in septis secretus nascitur hortis,
Ignotus pecori, nullo contusus aratro,
Quem mulcent auræ, firmat sol, educat hymber,
Multi illum pueri, multæ optauere puellæ,
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullæ optauere puellæ:
Sic uirgo, dum intacta manet, dum chara suis est,

* Hespere, quis nobis æqualem hanc abstulit unam?

Cum

Cùm castum amisit polluto corpore florem,
Nec pueris iucunda manet, nec chara puellis.
Hymen ò hymenææ hymen ades ò hymenææ.
Vt uidua in nudo uitis quæ nascitur aruo,
Nunquàm se extollit, nunquam mitem educat uuam,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
Iam iam contingit summum radice flagellum,
Hanc nulli agricolæ nulli accoluere iuuenci,
At si fortè eadem est ulmo coniuncta marito,
Multi illam agricolæ, multi accoluere iuuenci:
Sic uirgo, dum intacta manet, dum inculta senescit,
Cùm par connubium maturo tempore adepta est,
Chara uiro magis, & minus est inuisa parenti.
At tu ne pugna cum tali coniuge uirgo,
Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est,
Tertia pars matri data, pars data tertia patri,
Tertia sola tua est: noli pugnare duobus,
Qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen ò hymenææ hymen ades ò hymenææ.

DE BERECYNTHIA, ET ATY.

SVper alta uectus Atys celeri rate maria
Phrygium ut nemus citato cupidè pede tetigit,
Adijtq; opaca syluis redimita loca deæ
Stimulatus ut furenti rabie uagus animi,
*Diuellit lactes acuto sibi pondere silicis. *Deuoluit testes

Itaque

Itaque ut relicta sensit sibi membrum sine uiro,*
Etiam recenti terræ sola sanguine maculans,
Niueis citata cepit manibus leue tympanum:
Tympanum, tubam, Cybele tua mater initia,
Quatiensq; terga tauri teneris caua digitis,
Canere hæc suis adorta est tremebunda comitibus,
Agite ite ad alta gallæ Cybeles nemora simul,
Simul ite Dindymenæ domine uaga pecora,
Aliena quæ petentes uelut exules loca
Sectam meam executæ duce me mihi comites
Rapidum salum tulistis, truculentaq; pelagi.
Et corpus euirastis Veneris nimio odio.
Hilarate ære concitatis erroribus animum,
Mora tardamente cedat, simul ite, sequimini
Phrygiam ad domum, Cybeles Phrygia ad nemora deæ,
Vbi cymbalûm sonat uox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit Phryx curuo graue calamo,
Vbi capita Mænades ui iaciunt hederigeræ
Vbi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
Vbi sueuit illa diuæ uolitare uaga cohors,
Quò nos decet citatis celerare tripudijs.
*noua Simul hæc comitibus Atys cecinit *notha mulier,
Thyasus repente linguis trepidantibus ululat,
Leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant,
Viridem citus adit Idam properante pede chorus,
Furibunda simul anhelans uaga uadit *animo egens,
* Io gemens Comitata tympano Atys per opaca nemora dux,
Veluti iuuenca uitans onus indomita iugi.
Rapidæ ducem sequuntur Gallæ propero pede.
Itaque, ut domum Cybeles tetigere laßulæ.

Nimio

Nimio è labore somnum capiunt sine Cerere:
Piger his labanteis languore oculos sopor operit,
Abit inquiete molli rabidi furor animi.
Sed ubi horis aureis sol radiantibus oculis
Lustrauit æthera album, sola dura, mare ferum,
Perpulitq; noctis umbras uegetis sonipedibus,
Ibi somnus excitum Atyn fugiens citus abijt,
Trepidantem cum recepit dea Pasithea sinu.
Ita de quiete molli rapida sine rabie,
Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit.
Liquidaq; mente uidit sine queis, ubiq; foret.
Animo æstuante rursus reditum ad uada tetulit.
Ibi maria uasta uisens lacrymantibus oculis,
Patriam allocuta est uoce mœstula miseriter:
Patria ò mea creatrix, patria ò mea genitrix,
Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
Famuli solent, ad Idæ tetuli nemora pedem,
Vt apud niuem, & ferarum gelida stabula forem,
Et earum omnia adirem furibunda latibula.
Vbi nam, aut quibus locis te positam patria reor?
Cupit ipsa pupula ad te suam dirigere aciem,
Rabie fera carens dum breue tempus animus est.
Ego'ne à mea remota hæc ferar in nemora domo?
Patria, bonis amicis, genitoribus abero?
Abero foro, palæstra, stadio, & gymnastis?
Miser, ah miser querēdum est etiam, atque etiam anime,
Quod enim genus? figura est? ego nunquid abierim?
Ego mulier? ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
Ego gymnasii fui flos, ego eram decus olei:
Mihi ianuæ frequentes, mihi limina tepida:

Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum:
Ego'ne deûm ministra, & Cybeles famula ferar?
Ego mænas, ego mei pars, ego uir sterilis ero?
Ego uiridis algida Idæ niue amicta loca colam?
Ego uitam agam sub altis Phrygiæ columinibus?
Vbi cerua syluicultris, ubi aper nemoriuagus?
Iam iam dolet, quod egi, iam iam quoque pœnitet.
Roseis ut hic labellis palàm sonitus abijt,
Geminas deorum ad aures noua nuntia referens,
Ibi iuncta iuga resoluens Cybele leonibus,
*Læuum *Sæuum pecoris hostem stimulans ita loquitur,
*aliàs, eia agedum fa ce, ut hunc furor Agedum, inquit, age ferox, *hũc agedũ aggredere furor
Face ut hic furoris ictu reditum in nemora ferat,
Mea liberè nimis qui fugere imperia cupit,
Age cæde terga cauda tua, uerbera pateant.
Fac ut cuncta mugienti fremitu loca retonent.
Rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.
Ait hæc minax Cybele, religatq; iuga manu.
Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animum,
Vadit, fremit, refringit uirgulata pede uago.
*ultima At ubi *humida albicantis loca littoris adijt,
Tenerumq; uidit Atyn prope marmora pelagi,
Facit impetum: ille demens fugit in nemora fera,
Ibi semper omne uitæ spatium famula fuit.
*aliàs, dea atrox Dindymi Dea magna, dea Cybele, * dea Dindymi domina
Procul à mea tuus sit furor omnis hera domo,
Alios age incitatos, alios age rabidos.

ARGONAVTICA.

PEliaco quondam prognatæ uertice pinus

Dicun-

Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus, & fines Aeætæos,
Cùm lecti iuuenes Argiuæ robora pubis
Auratam optantes Colchis auertere pellem,
Ausi sunt uada salsa cita decurrere puppi,
Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis,
Diua quibus retinens in summis urbibus arces,
Ipsa leui fecit uolitantem flamine currum,
Pinea coniungens inflexæ texta carinæ.
Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten,
Quæ simulac rostro uentosum proscidit æquor,
Totaq; remigio spumis * incanuit unda: * incanduit
Emersere feri candenti è gurgite uultus
Aequoreæ monstrum Nereides admirantes,
Illaq;, atque alia uiderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore Nymphas
* Iam crurum tenus extantes è gurgite cano. * Vmblicum tenus
Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
Tum Thetis humanos non despexit hymenæos,
Cum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
O`nimis optato seclorum tempore nati
Heroes saluete, deûm genus, ò bona mater,
Vos ego sæpe meo uos carmine compellabo,
Teq; adeò eximiæ tedis felicibus aucte
Thessaliæ columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
Ipse suos diuûm genitor concessit amores,
Te'ne Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
Te'ne suam Thetis concessit ducere neptem?
Oceanusq; pater, totum qui amplectitur orbem?
Quæ simul optatæ finito tempore luces

Aduenere, domum conuentu tota frequentat
Thessalia, oppletur lætanti regia cœtu,
Dona ferunt, præ se declarant gaudia uultu,
Deseritur Scyros, linquunt Phthiotica Tempe,
Graiugenasq; domos, ac mœnia Larissea,
Pharsaliam coeunt, Pharsalia tecta frequentant,
Rura colit nemo, mollescunt colla iuuencis.
Non humilis curuis purgatur uinea rastris:
Non glebam prono conuellit uomere taurus:
Non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
Squalida desertis rubigo infertur aratris.
Ipsius at sedes, quacunque opulenta recessit
Regia, fulgenti splendent auro, atque argento,
Candet ebur solijs, collucent pocula mensæ,
Tota domus gaudet regali splendida gaza:
Puluinar uerò diuæ geniale locatur
Aedibus in medijs, Indo quod dente politum
Tincta tegit roseo conchylis purpura fuco.
Hæc uestis priscis hominum uariata figuris,
Heroum mira uirtutes indicat arte,
Nanque fluentisono prospectans littore Diæ
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
Indomitos in corde gerens Ariadna furores,
Necdum etiam se seq; sui tum credidit esse,
Vt pote fallaci quæ tum primùm excita somno
Desertam in sola miseram se cernit arena.
Immemor at iuuenis fugiens pellit uada remis,
Irrita uentosæ linquens promissa procellæ,
Quem procul ex alga mœstis Minois ocellis
Saxea ut effigies bacchantis prospicit Euoe,

Pro-

Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis,
Non flauo retinens subtilem uertice mitram
Non contecta leui uelatum pectus amictu,
Non tereti strophio lactanteis uincta papillas:
Omnia quæ toto delapsa è corpore paßim
Ipsius ante pedes fluctus salis allidebant.
Sed neque tum mitræ, neque tum fluitantis amictus
Illa uicem curans, toto te ex pectore Theseu,
Toto animo, tota pendebat perdita mente.
Ah miseram, aßiduis quam luctibus externauit
Spinosas Erycina serens in pectore curas.
Illa tempestate ferox, quo tempore Theseus
Egressus curuis è littoribus Pyræi
Attigit iniusti regis Gortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneæ pœnas exoluere cædis,
Electos iuuenes simul & decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro:
Queis angusta malis cùm mœnia uexarentur,
Ipse suum Theseus pro charis corpus Athenis
Proijcere optauit potius, quàm talia Cretam
Funera Cecropiæ, nec funera, portarentur.
Atque ita naue leui nitens, ac lenibus auris,
Magnanimum ad Minoa uenit, sedesq; superbas.
Hunc simulac cupido conspexit lumine uirgo
Regia, quam suaueis expirans castus odores
Lectulus in molli complexu matris alebat,
Qualeis Eurotæ progignunt flumina myrtos,
Aurá ue distinctos educit uerna colores.
Non prius ex illo flagrantia declinauit

Lumina, quàm toto concepit pectore flammam,
Funditus, atque imis exarsint tota medullis.
Heu misere exagitans immiti corde furores,
Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
Quæq; regis Colchos, quæq; Idalium frondosum,
Qualibus incensam iactastis mente puellam
Fluctibus, in flauo sæpe hospite suspirantem?
Quantos illa tulit languenti corde timores?
Quanto sæpe magis fulgore expalluit auri?
Cùm sæuum cupiens contra contendere monstrum,
Aut mortem appeteret Theseus, aut præmia laudis,
Non ingrata, tamen frustra, munuscula diuis
Promittens, tacito suspendit uota labello.
Nam uelut in summo quatientem brachia Tauro,
Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum,
Indomitus turbo contorquens flamine robur
Eruit, illa procul radicibus *extirpata
Prona cadit, lateq; & comminus omnia frangit:
Sic domito sæuum prostrauit corpore Theseus
Ne quicquam uanis iactantem cornua uentis
Inde pedem uictor multa cum laude reflexit,
Errabunda regens tenui uestigia filo,
Ne Labyrintheis è flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobseruabilis error.
Sed quid ego à primo digressus carmine, plura
Commemorem? ut linquens genitoris filia uultum,
Vt consanguineæ complexum, ut denique matris.
Quæ miseram gnatam fleret deperdita luctu,
Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem:
Aut ut uecta ratis spumosa ad littora Diæ,

*exturbata

Aut

Aut ut eam dulci deuictam lumina somno
Liquerit immemori discedens pectore coniux
Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem,
Clarisonas imo fudisse è pectore uoces,
Ac tum præruptos tristem conscendere montes.
Vnde aciem in pelagi uastos protenderet æstus:
Tum tremuli salis aduersas procurrere in undas
Mollia nudatæ tollentem tegmina suræ,
Atque hæc extremis mœstam dixisse querelis,
Frigidulos udo singultus ore cientem,
Siccine me patrijs *abductam perfide ab oris, *auectam
Perfide deserto liquisti in littore Theseu?
Siccine discedens neglecto numine diuûm
Immemor? ah deuota domum periuria portas.
Nulla'ne res potuit crudelis flectere mentis
Consilium? tibi nulla fuit clementia *prædo, *præsto
Immite ut nostri uellet miserescere pectus?
At non hæc quondam blanda promissa dedisti
Voce mihi: non hoc miseram sperare iubebas:
Sed connubia læta, sed optatos hymenæos,
Quæ cuncta aeri discerpunt irrita uenti.
Nunc iam nulla uiro iuranti fœmina credat,
Nulla uiri speret sermones esse fideles,
Qui dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
Nil metuunt iurare nihil promittere parcunt.
Sed simulac cupidæ mentis satiata libido est,
Dicta nihil metuere. nihil periuria curant.
Certè ego te in medio uersantem turbine leti
Eripui, & potius germanum amittere creui,
Quàm tibi fallaci supremo in tempore deesse.

Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusq;
Præda, nec iniecta tumulabor mortua terra.
Quænam te genuit sola sub rupe læena?
Quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
Quæ Syrtis, quæ Scylla uorax, quæ uasta Charybdis,
Talia quid redis pro dulci præmia uita?
Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
Sæua quòd horrebas prisci præcepta parentis,
Attamen in uestras potuisti ducere sedes,
Quæ tibi iucundo famularer serua labore,
Candida permulcens liquidis uestigia lymphis,
Purpureáue tuum consternens ueste cubile.
Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris
Externata malo, quæ nullis sensibus auctæ,
Nec missas audire queunt, nec reddere uoces?
Ille autem propè iam medijs uersatur in undis,
Nec quisquam apparet uacua mortalis in alga:
Sic nimis insultans extremo tempore sæua
Fors etiam nostris inuidit questubus aures.
Iuppiter omnipotens utinam nec tempore primo
Gnoßia Cecropiæ tetigissent littora puppes:
Indomito nec dira ferens stipendia tauro
Perfidus in Cretam religasset nauita funem:
Nec malus hic celans dulci crudelia forma
Consilia in nostris requiesset sedibus hospes.
Nam quò me referam? quali spe perdita nitar?
*Idæos'ne *Idmoneos'ne petam montes? à gurgite lato
Discernens pontum truculentum ubi diuidit æquor?
An patris auxilium sperem, quem næ ipsa reliqui,
Respersum iuuenem fraterna cæde secuta?

Con

Coniugis an fido consoler memet amore,
Qui refugit lentos incuruans gurgite remos?
Prætereo nullo littus, sola insula, tecto,
Nec patet egressus pelagi cingentibus undis:
Nulla fugæ ratio, nulla est spes, omnia muta,
Omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
Non tamen antè mihi languescent lumina morte,
Nec prius à fesso secedent corpore sensus,
Quàm iustam à diuis exposcam prodita multam,
Cœlestumq; fidem postrema comprecer hora.
Quare facta uirûm multantes uindice pœna
Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons expirantis præportat pectoris iras,
Huc huc aduentate, meas audite querelas,
Quas ego nunc misera, extremis proferre medullis
Cogor inops, ardens, amenti cæca furore.
Quæ quoniam uerè nascuntur pectore ab imo,
Vos nolite pati nostrum uanescere luctum:
Sed quali solam Theseus me mente reliquit,
Tali mente, deæ, funestet seq;, suosq;.
Has postquam mœsto profudit pectore uoces,
Supplicium sæuis exposcens anxia factis,
Annuit inuicto cœlestum numine rector,
Quo tunc & tellus, atque horrida contremuerunt
Aequora, concußitq; micantia sydera mundus.
Ipse autem cæca mentis caligine Theseus
Consitus oblito dimisit pectore cuncta,
Quæ mandata prius constanti mente tenebat:
Dulcia nec mœsto sustollens signa parenti,
Sospitem, & ereptum se ostendit uisere portum.

Nanque ferunt, olim claßis cùm mœnia diuæ
Linqueret, & gnatum uentis concrederet Aegeus,
Talia complexum iuueni mandata dedisse:
Gnate mihi longa iucundior unice uita,
Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ,
Quandoquidem fortuna mea, ac tua feruida uirtus
Eripit inuito mihi te, cui languida nondum
Lumina sunt gnati chara saturata figura,
Non ego te gaudens lætanti pectore mittam,
Nec te ferre sinam fortunæ signa secundæ,
Sed primùm multas expromam mente querelas,
Canitiem terra, atque infuso puluere fœdans,
Inde infecta uago suspendam lintea malo,
Nostros ut luctus nostræq; incendia mentis
Carbasus obscura dicat ferrugine Hibera
Quod tibi si sancti *concesserit incola Ithyni.
Quæ nostrum genus, ac sedes defendere sueta,
Annuat, ut tauri respergas sanguine dextram,
Tum uerò facito, ut memori tibi condita corde
Hæc uigeant mandata, nec ulla obliteret ætas
Vt simulac nostros inuisent lumina colleis,
Funestam antennæ deponant undique uestem,
Candidaq; intorti sustollant uela rudentes,
Quàm primum cernens, ut læta gaudia mente
Agnoscam, cum te reducem sors prospera sistet.
Hæc mandata prius constanti mente tenentem
Thesea, ceu pulsæ uentorum flamine nubes.
Aerium niuei montis liquere cacumen.
At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,

*concedēs incola Hymetti

Anxia in aßiduos absumens lumina fletus,
Cum primum *inflati conspexit lintea ueli, *infecti
Præcipitem sese scopulorum è uertice iecit,
Amissum credens immiti Thesea fato.
Sic funesta domus ingressus tecta paterna,
Morte ferox Theseus, qualem Minoidi luctum
Obtulerat mente immemori, talem ipse recepit.
Quæ tum prospectans cedentem mœsta carinam
Multiplices animo uoluebat saucia curas.
At parte ex alia florens uolitabat Iacchus,
Cum thyaso Satyrorum, & Nisigenis Silenis,
Te quærens Ariadna, tuoq; incensus amore,
Qui tum alacres paßim lymphata mente furebant,
Euoë bacchantes, euoè capita inflectentes.
Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
Pars è diuulso iactabant membra iuuenco,
Pars sese tortis serpentibus incingebant,
Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
Orgia quæ frustra cupiunt audire profani:
Plangebant alij proceris tympana palmis,
Aut tereti tenueris tinnitus ære ciebant.
Multaq; raucisonos efflabant cornua bombos,
Barbaraq; horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplificæ uestis decorata figuris,
Puluinar complexa suo uelabat amictu
Quæ postquam cupidè spectando Thessala pubes
Expleta est, sanctis cœpit decedere diuis.
Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans Zephyrus procliuas incitat undas,
Aurora exoriente uagi sub lumina solis,

Quæ

Quæ tardè primum clementi flamine pulſæ
Procedunt, leuiterq; ſonant plangore cachinni,
Pòſt uento creſcente, magis magis increbreſcunt,
Purpureaq; procul nantes à luce refulgent,
Sic tum ueſtibuli linquentes regia tecta,
À ſe quiſque uago paßim pede diſcedebant.
Quorum poſt abitum, princeps è uertice Pelij
Aduenit Chiron portans ſylueſtria dona.
Nam quoſcunque ferunt campi, quos Theſſala magnis
Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fœcunda fauoni,
Hos indiſtinctis plexos tulit ipſe corollis,
Queis permulſa domus iucundo riſit odore.
Confeſtim Peneos adeſt uiridantia Tempe,
Tempe, quæ ſyluæ cingunt ſuper impendentes,
Neſſonidum liquens claris celebranda choreis
Non uacuus, inq; ille tulit radicitus altas
Fagos ac repto proceras ſtipite laurus,
Non ſine nutanti platano, lentaq; ſorore
Flammati Phaëthontis, & aeria cypariſſo.
Hæc circum ſedes latè contexta locauit,
Veſtibulum ut molli uelatum fronde uireret.
Poſt hunc conſequitur ſolerti corde Prometheus
Extenuata gerens ueteris ueſtigia pœnæ,
Quam quondam ſilici reſtrictus membra catena
Perſoluit, pendens è uerticibus præruptis.
Inde pater diuûm ſancta cum coniuge, natiſq;,
Aduenit cœlo, te ſolum Phœbe relinquens,
* montis Vnigenamq; ſimul cultricem *montibus Idæ.
Itoni Pelea nam tecum pariter ſoror aſpernata eſt,

Nec Thetidis tedas uoluit celebrare iugaleis:
Qui postquàm niueis flexerunt sedibus artus,
Largè multiplici constructæ sunt dape mensæ,
Cum interea infirmo quatientes corpora motu,
Veridicos Parcæ cœperunt edere cantus.
His corpus tremulum, complectens undique * uestis * quercus
Candida, purpurea talos incinxerat ora,
Et roseo niueæ residebant uertice uittæ,
Aeternumq; manus carpebant rite laborem.
Læua colum molli lana retinebat amictam,
Dextera tum leuiter deducens fila supinis
Formabat digitis: tum prono in pollice torquens
Libratum tereti uersabat turbine fusum,
Atque ita decerpens æquabat semper opus dens,
Laneaq; aridulis hærebant morsa labellis,
Quæ prius in leui fuerant extantia filo.
Ante pedes autem candentis mollia lanæ
Vellera uirgati custodibant calathisci.
Hæ tum clarisona pellentes uellera uoce
Talia diuino fuderunt carmine fata,
*Carmine, perfidiæ quod pòst nulla arguet ætas. *Crimine perfid.
O` Decus eximium, & magnis uirtutibus augens,
Emathiæ columen Peleu, clarißimæ nato,
Accipe quod læta tibi pandunt luce sorores,
Veridicum oraclum: sed uos, quæ fata sequuntur,
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.

Adueniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus: adueniet fausto cum sydere coniux,
Quæ tibi flexo animo mentis perfundat amorem,
Languidulosq; paret tecum coniungere somnos,

Leuia substernens robusto brachia collo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nulla domus tales unquam contexit amores,
Nullus amor tali coniunxit fœdere amanteis,
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Pelei.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nascetur uobis expers terroris Achilles,
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
Qui persæpe uago uictor certamine cursus
Flammea peruertet celeris uestigia ceruæ.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illi quisquam bello se conferet heros,
Cum Phrygij Teucro manabunt sanguine riui,
Troicaq; obsidens longinquo mœnia bello,
Periuri Pelopis uastabit tertias hæres.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Illius egregias uirtutes, claraq; facta
Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres,
Cum tremulo incanos soluent à uertice crines, (Cum in cinerē canos)
Putridaq; infirmis uariabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nanque uelut densas prosternens messor aristas,
Sole sub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenûm infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Testis erit magnis uirtutibus unda Scamandri,
Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto:
Cuius iter cæsis angustans corporum aceruis
Alta tepefaciet permista flumina cæde.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.

Denique

Denique testis erit morti quoque reddita præda,
Cum*teres excelso coaceruatum aggere bustum *terræ
Excipiet niueos perculsæ uirginis artus.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nam simulac fessis dederit fors copiam Achiuis
Vrbis Dardaniæ Neptunia soluere uincla,
Alta Polyxenia madefiant cæde sepulchra,
Quæ uelut ancipiti succumbens uictima ferro,
Proijciet truncum submisso poplite corpus.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Quare agite optatos animi coniungite amores,
Accipiat coniux felici fœdere diuam,
Dedatur cupido iandudum nupta marito.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illam nutrix orienti luce reuisens,
Hesterno collum poterit circundare filo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Anxia nec mater discordis mœsta puellæ
Secubitu, charos mittet sperare nepotes.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Talia præfantes quondam felicia Pelei
Carmina, diuino cecinerunt pectore Parcæ.
Præsentes nanque ante domos inuisere castas
Sæpius, & sese mortali ostendere cœtu,
Cœlicolæ nondum spreta pietate solebant,
Sæpe pater diuûm templo in fulgente reuisens,
Annua dum festis uenissent sacra diebus,
Conspexit terra centum procurrere currus.
Sæpe uagus Liber Parnasßi è uertice summo,
Thyadas effusis euanteis crinibus egit,

Cum

Cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
Acciperent læti diuum, fumantibus aris.
Sæpe in letifero belli certamine Mauors,
Aut rapidi Tritonis hera, aut Rhamnusia uirgo,
Armatas hominum est præsens hortata cateruas:
Sed postquàm tellus scelere est imbuta nefando,
Iustitiamq; omnes cupida de mente fugarunt,
Perfudere manus fraterno sanguine fratres,
Destitit extinctos natus lugere parenteis,
Optauit genitor primæui funera nati,
Liber ut innuptæ potiretur flore nouercæ,
Ignaro mater substernens se impia nato,
Impia non uerita est diuos scelerare penates.
Omnia fanda, nefanda malo permista furore,
Iustificam nobis mentem auertère deorum:
Quare nec tales dignantur uisere cœtus,
Nec se contingi patiuntur lumine claro.

AD ORTALVM.

ET si me aßiduo confectum cura dolore
Seuocat à doctis Ortale uirginibus:
Nec potis est dulceis Musarum expromere fœtus
Mens animi, tantis fluctuat ipsa malis
(Nanque mei nuper Lethæo gurgite fratris,
Pallidulum manans alluit unda pedem,
Troia Rhœteo quem subter littore tellus,
* obtegit Ereptum nostris *obterit ex oculis.
Alloquar? audiero nunquam tua uerba loquentem.
Nunquam ego te uita frater amabilior

Aspiciam

Aspiciam posthac: at certè semper amabo,
Semper mœsta tua carmina morte canam:
Qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias, assumpti fata gemens Ityli)
Sed tamen in tantis mœroribus Ortale mitto
Hæc expressa tibi carmina Batiadæ:
Ne tua dicta uagis nequicquam credita uentis
Effluxisse meo fortè putes animo,
Vt missum sponsi furtiuo munere malum
Procurrit casto uirginis è gremio,
Quod miseræ oblitæ molli sub ueste locatum
Dum aduentu matris prosilit, excutitur,
Atque illud prono præceps agitur decursu,
Huic manat tristi conscius ore rubor.

De Coma Berenicis.

Omnia qui magni dispexit lumina mundi
Qui stellarum ortus comperit, atque obitus,
Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
Vt cedant certis sydera temporibus,
Vt triuiam furtim sub Latmia saxa relegans
Dulcis amor gyro deuocet aerio,
Idem me ille Conon cœlesti numine uidit
E' Beronicæo uertice cæsariem
Fulgentem claré, quàm multis illa dearum
Leuia protendens brachia pollicita est:
Qua rex tempestate *nouis auctus hymenæis,
Vastatum fines iuerat Assyrios,
Dulcia nocturnæ portans uestigia rixæ.
Quam de uirgineis gesserat exuuijs.
Est'ne nouis nuptijs odio Venus? an'ne parentum

*nouo cędes hymenæo

Frustrantur falsis gaudia lacrymulis,
Vbertim thalami quas intra lumina fundunt?
*Non, ita me diui, uera gemunt, iuuerint.
Id mea me multis docuit regina querelis
Inuisente nouo prælia torua uiro.
At tu non orbum luxti deserta cubile,
Sed fratris chari flebile dißidium.
Cum penitus mœstas exedit cura medullas,
Vt tibi tunc pectore sollicitæ
Sensibus ereptis mens excidit: ast ego certè
Cognoram à parua uirgine magnanimam.
An'ne bonum oblita es facinus, quòd regium adepta es
Coniugium, quod non fortior auxit auis?
Sed tu mœsta uirum mittens, quæ uerba locuta es?
(Iuppiter) ut tersti lumina sæpe manu
Quis te mutauit tantus deus? an quòd amanteis
Non longè à charo corpore abesse uolunt?
At quæ ibi præ cunctis, pro dulci coniuge, diuis
Non sine taurino sanguine pollicita es,
Si reditum tetulisset is, haud in tempore longo
Captam Asiam Aegypti finibus adijceret.
Queis ego pro factis cœlesti reddita cœtu,
Pristina uota nouo munere dissoluo.
Inuita ò regina tuo de uertice cesi,
Inuita adiuro teq́; tuumq́; caput.
Digna ferat, quod si quis inaniter adiurarit.
Sed qui se fero postulet esse parem?
Ille quoque euersus mons est, quem maxima in oris
Progenies Phthiæ clara superuehitur,
Cùm Medi irrupere nouum mare, cumq́; iuuentus

*Non, ita me uerè dij gemuere, iuuent

Per

Per medium claßi barbara nauit Athon.
Quid facient crines, cùm ferro talia cedant?
Iuppiter ut χαλύβων omne genus pereat:
Et qui principio sub terra quærere uenas
Instititit, ac ferri frangere duriciem.
Abiunctæ paulò antè comæ, mea fata sorores
Lugebant, cùm se Memnonis Aethiopis
Vnigena impellens nutantibus aera pennis
Obtulit Arsinoes Chloridos ales equis:
Hisq́; per ætherias me tollens aduolat auras,
Et Veneris casto collocat in gremio.
Ipsa suum Zephyritis eò famulamq́; legarat,
Grata Canopeis incola littoribus:
Scilicet in uario ne solum *limite cœli *lumine
Ex Ariadnæis aurea temporibus
Fixa corona foret: sed nos quoque fulgeremus
Deuotæ flaui uerticis exuuiæ.
Vuidulum à fletu cedentem ad templa deûm, me
Sydus in antiquis diua nouum posuit.
Virginis, & sæui contingens nanque Leonis
Lumina, Calisto iuncta Lycaoniæ
Vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
Qui uix sero alto mergitur Oceano.
Sed quanquam me nocte premunt uestigia diuûm,
Luce autem canæ Tethyi restituor,
(Pace tua fari hæc liceat Rhamnusia uirgo,
Nanque ego non ullo uera timore tegam,
Non si me infestis discerpant sydera dictis,
Condita quin ueri pectoris euoluam)
Non his tam lætor rebus, quàm me abfore semper,

Abfore me à dominæ uertice discrucior.
Qui cum ego, dum uirgo quondam fuit omnibus expers
Vnguentis, unà millia multa bibi.
Nunc uos optato quas iunxit lumine teda,
Non prius unanimis corpora coniugibus
Tradite nudantes reiecta ueste papillas,
Quàm iucunda mihi munera libet onyx.
Vester onyx, casto colitis quæ iura cubili:
Sed quæ se impuro dedit adulterio,
Illius aura leuis bibat, & dona irrita puluis:
Nanque ego ab indignis præmia nulla peto:
Sed magis ò nuptæ semper concordia uestras
Semper amor sedes incolat assiduus.
Tu uerò regina tuens cùm sydera, diuam
Placauis festis luminibus Venerem
Sanguinis expertem: non uotis esse tuam me,
Sed potius largis effice muneribus.
retinent Sydera cur iterent? utinam coma regia fiam,
Proximus Hydrochoi fulgeat Oarion.

Ad Ianuam.

O dulci iucunda uiro, iucunda parenti,
Salue: teq; bona Iuppiter auctet ope
Ianua, quam Balbo dicunt seruisse benignè
Olim, cùm sedes ipse senex tenuit:
Quamq; ferunt rursus uoto seruisse maligno
Postquàm es *proiecto facta marita sene.
* porrecto, aut prouecto Dic age, dic nobis, quare mutata feraris.
In dominum ueterem deseruisse fidem.
Non (ita Cæcilio placeam cui credita nunc sum)
Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea.

Nec

Nec peccatum à me quisquam pote dicere quicquam,
  Verùm isthæc potius ianitor ipse facit.
Quin quacunque aliquid reperitur non bene factum,
  Ad me omnes clamant, Ianua culpa tua est.
Non isthuc satis est uno te dicere uerbo,
  Sed facere, ut quiuis sentiat, & uideat.
Quod possum, nemo quærit, nec scire laborat,
  Nos uolumus uobis dicere, ne dubita
Primùm igitur uirgo quod fertur tradita nobis,
  Falsum est: non illam uir prior attigerat,
Languidior tenera cui pendens Sicula beta
  Nunquam se mediam sustulit ad tunicam:
Sed pater illius nati uiolasse cubile
  Dicitur, & miseram conscelerasse domum,
Siue quòd impia mens cæco flagrabat amore,
  Seu quòd iners sterili semine natus erat:
Ne quærendum aliunde foret neruosius illud,
  Quod posset zonam soluere uirgineam.
Egregium narras mira pietate parentem,
  Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
Atqui non solum hunc se dicit cognitum habere
  Brixia Chinæa supposita in specula,
Flauus quam molli per currit flumine Mela,
  Brixia Veronæ mater amata meæ,
Sed de Posthumij, & Corneli narrat amore,
  Cum quibus illa malum fecit adulterium.
Dixerit hîc aliquis, qui tu isthæc ianua nosti,
  Cui nunquam domini limine abesse licet?
Nec populum auscultare: sed huic suffixa tigillo
  Tantùm operire soles, aut aperire domum?

Sæpe illam audiui furtiua uoce loquentem
*alij, cum cilijs Solam *consilijs hæc sua flagitia,
Nomine dicentem, quos diximus utpote quæ mi
Speraret nec linguam esse, nec auriculam.
*ardebat Præterea *addebat quendam, quem dicere nolo
Nomine, ne tollat rubra supercilia,
Longus homo est, magnas cui lites intulit olim
Falsum mendaci uentre puerperium.

Ad Mallium.

Quòd mihi fortuna, casuq; oppressus acerbo,
Conscriptum hoc lacrymis mittis epistolium,
Naufragum ut eiectum spumantibus æquoris undis
Subleuem, & à mortis limine restituam:
Quem neque sancta Venus molli requiescere somno
Desertum in lecto cœlibe perpetitur:
Nec ueterum dulci scriptorum carmine musæ
Oblectant, cùm mens anxia peruigilat:
Id gratum est mihi, me quoniam tibi ducis amicum,
Muneraq;, & Musarum hinc petis, & Veneris.
Sed tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,
Neu me odisse putes hospitis officium,
Accipe queis merser fortunæ fluctibus ipse,
Ne amplius à misero dona beata petas.
Tempore quo primum uestis mihi tradita pura est,
Iucundum cùm ætas florida uer ageret,
Multa satis lusi, non est dea nescia nostri,
Quæ dulcem curis miscet amariciem:
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
Abstulit, ò misero frater adempte mihi.
Tu mea tu moriens fregisti commoda frater.

Tecum unà tota est nostra sepulta domus.
Omnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor:
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Hæc studia, atque omnes delitias animi.
Quare, quod scribis, Veronæ turpe Catullo
Esse, quod hic quisquis de meliore nota
Frigida deserto tepefecit membra cubili,
Id Malli non est turpe, magis miserum est.
Ignosces igitur, si, quæ mihi luctus ademit,
Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.
Nam, quòd scriptorum non magna est copia apud me,
Hoc fit, quòd Romæ uiuimus: illa domus,
Illa mihi sedes, illhic mihi carpitur ætas:
Huc unà multis capsula me sequitur.
Quod cùm ita sit, nolim statuas me mente maligna
Id facere, aut animo non satis ingenuo,
Quòd tibi non utriusque petiti copia facta est,
Vltro ego deferrem, copia si qua foret.
Non possum reticere, deæ, qua Mallius in re
Iuuerit, aut quantis iuuerit officijs,
Ne fugiens seclis obliuiscentibus ætas
Illius hoc cæca nocte teget studium.
Sed dicam uobis, uos porrò dicite multis
Millibus, & facite hæc charta loquatur anus;
Omnibus inq; locis celebretur fama sepulti,
Notescatq; magis mortuus, atque magis,
Ne tenuem texens sublimis aranea telam,
Deserto in Malli nomine opus faciat.
Nam, mihi quam dederit duplex Amathuntia curam,

Scitis, & in quo me corruerit genere,
Cum tantum arderem, quantùm Trinacbria rupes,
Lymphaq; in Oetæis Mallia Thermophylis,
Mœsta nec aßiduò tabescere lumina fletu
Cessarent, tristiq; hymbre madere genæ,
Qualis in aerij pellucens uertice montis
Riuus muscoso prosilit è lapide,
Qui cùm de prona præceps est ualle uolutus,
Per medium densi transit iter populi,
Dulci uiatori lasso in sudore leuamen,
Cum grauis exustos æstus hiulcat agros.
Ac uelut in nigro iactatis turbine nautis
Lenius aspirans aura secunda uenit,
Iam prece Pollucis, iam Castoris implorata:
Tale fuit nobis Mallius auxilium
Is clausum lato patefecit limite campum,
Isq; domum nobis, isq; dedit dominam:
Ad quam communes exerceremus amores,
Quò mea se molli candida diua pede
Intulit, & trito fulgentem in limine plantam
* consti- tuit solea — Innixa, arguta *constitit in solea:
Coniugis ut quondam flagrans aduenit amore
Protasilaëam Laodamia domum,
*Accepta — *Incepta frustra nondum cum sanguine sacro
Hostia, cœlesteis conciliasset heros.
Nil mihi tam ualde placeat Rhamnusia uirgo,
Quod temere inuitis suscipiatus heris.
Quàm ieiuna pium desyderet ara cruorem,
Docta est amisso Laodamia uiro,
Coniugis antè coacta nouum dimittere collum,

Quàm

Quàm ueniens una, atque altera rursus hyems,
Noctibus in longis auidum saturasset amorem,
Posset ut abrupto uiuere coniugio:
Quod scibant Parcæ non longo tempore abesse,
Similes muros isset ad Iliacos.
Nam tum Helenæ raptu primores Argiuorum
Cœperat ad sese Troia ciere uiros,
Troia nefas, commune sepulchrum Europæ, Asiæq;,
Troia uirum, & uirtutum omnium acerba cinis:
Quæ nempe & nostro letum miserabile fratri
Attulit, hei misero frater adempte mihi.
Hei misero fratri iucundum lumen ademptum,
Tecum unà tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor.
Quem nunc tam longè non inter nota sepulchra,
Nec prope cognatos compositum cineres:
Sed Troia obscœna Troia infelice sepulchrum
Detinet, à nostro terra aliena solo,
Ad quam tum properans fertur simul undique pubes
Græca penetraleis deseruiße focos,
Ne paris abducta gauisus libera mœcha
Otia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi tum casu pulcherrima Laodamia
Ereptum est uita dulcius, atque anima
Coniugium, tanto te absorbens uortice amoris
Aestus in abruptum detulerat barathrum.
Quale ferunt Graij Peneum *prope Cillenæum
Siccari emulsa pingue palude solum:
Quod quondam cæcis montis fodisse medullis

*propter amœnum

Ausus falsiparens Amphitryonades
Tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta
Perculit Imperio deterioris heri,
Pluribus ut cœli tereretur ianua diuis,
Hebe nec longa uirginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
*Quod diuûm dominum ferre iugum docuit.
Nam neque tam charum confecto ætate parenti
Vna caput seri nata nepotis alit:
Qui tum diuitijs uix tandem inuentus auitis
Nomen testatas intulit in tabulas,
Impia derisi gentilis gaudia tollens,
Suscitat à cano uulturium capite:
Nec tantum niueo gauisa est ulla columbo
Compar, seu quicquid dicitur improbius,
Oscula mordenti semper decerpere rostro,
Quantum præcipuè multiuola est mulier.
Sed tu horum magnos uicisti sola furores,
Vt semel es flauo conciliata uiro.
Aut nihil, aut paulùm cui tu concedere digna,
Lux mea se nostrum contulit in gremium:
Quam circuncursans huc illhuc sæpe Cupido
Fulgebat crocina candidus in tunica.
Quæ tamen & si uno non est contenta Catullo,
Rara uerecundæ furta feremus heræ
Ne nimium simus stultorum more molesti:
Sæpe etiam Iuno maxima cœlicolûm
Coniugis in culpa flagrauit quottidiana,
Noscens omniuoli plurima furta Iouis.
Atqui nec diuis homines componier æquum est,

* Qui te non domitum ferre iu.doc.

Ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
Fragantem Aßyrio uenit odore domum:
Sed furtiua dedit nigra munuscula nocte,
Ipsius ex ipso adempta uiri gremio.
Quare illud satis est, si nobis id datur unis,
Quo lapide illa diem candidiore notet,
Hoc tibi, quod potui, confectum carmine munus
Pro multis alijs redditur officijs,
Ne nostrum scabra tangat rubigine nomen,
Hæc atque illa dies, atque alia, atque alia:
Huc addant diui quamplurima, quæ Themis olim
Antiquis solita munera ferre pijs.
Sitis felices & tu simul, & tua uita,
Et domus ipsa, in qua lusimus, & domina,
Et qui principio nobis *dominam dedit, à quo *terram
Sunt primo nobis omnia nata bona,
Et longè ante omneis mihi quæ me charior ipso est,
Lux mea, qua uiua uiuere dulce mihi est.

In Rufum.

Noli admirari quare tibi fœmina nulla
Rufe uelit tenerum supposuisse femur
Non ullam raræ labefactes munere uestis,
Aut pelluciduli delitijs lapidis.
Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur
Valle sub alarum trux habitare caper.
Hunc metuunt omnes, neque mirum, nam mala ualde est
Bestia, nec qui cum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari desine, cur fugiunt.

De inconstantia fœminei amoris.

Nulli se dicit mulier mea nubere malle,
Quàm mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
Dicit, sed mulier cupido quod dicit amanti,
In uento, & rapida scribere oportet aqua.

Ad Virronem.

Si cui, Virro, homini sacer alarum obstitit hircus,
Aut si quem merito tarda podagra secat,
Aemulus iste tuus, qui uestrum exercet amorem, *àte
*Mirificè est * actu nactus utrunque malum.*
Nam quoties futuit, toties ulciscitur ambos,
Illam affligit odore, ipse perit podagra.

Ad Lesbiam.

Dicebas quondam solum te nosse Catullum
Lesbia, nec præ me uelle tenere Iouem.
Dilexi tum te, non tantùm ut uulgus amicam,
Sed pater ut gnatos diligit, & generos:
Nunc te cognoui, quare & si impensius uror
Multò, mi tamen es uilior, & leuior.
Qui potis est, inquis? quòd amantem iniuria talis
Cogat amare magis, sed bene uelle minus.
Odi, & amo: quare id faciam, fortasse requiris:
Nescio: sed fieri sentio, & excrucior.

In ingratum.

Desine de quoquam quicquam bene uelle mereri, *pium
*Aut aliquem fieri posse putare*tuum.*
Omnia sunt ingrata nihil fecisse benignè? *uæ mihi
*Immo etiam tædet, *tædet, obestq; magis,*
**Vt mihi, quem nemo grauius, nec acerbius urget,*
Quàm modo, qui me unum, atq; unicũ amicũ habuit.

In Gellium.

Gellius audierat patruum obiurgare solere,
Si quis delitias diceret, aut faceret.
Hoc ne ipsi accideret, patrui perdespuit ipsam
Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem.
Quod uoluit, fecit: nam quamuis irrumet ipsum
Nunc patruum, uerbum non faciet patruus.

In Lesbiam.

Huc est mens deducta tua mea Lesbia culpa,
Atque ita se officio perdidit ipsa suo,
Vt iam nec beneuelle queam tibi, si optima fias,
Nec desistere amare, omnia si facias.

Ad seipsum.

Siqua recordanti bene facta priora uoluptas
Est homini, cùm se cogitat esse pium,
Nec sanctam uiolasse fidem, nec fœdere in ullo
Diuûm ad fallendos numine abusum homines,
Multa parata manent in longa ætate Catulle
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
Nam quæcunq; homines bene cuiquam aut dicere possunt,
Aut facere, hæc à te dictaq;, factaq; sunt,
Omnia quæ ingratæ perierunt credita menti:
Quare te iam cur amplius excrucies
Quin te animo affirmas, teq; instinctuq; reducis,
Et dijs inuitis desinis esse miser?
Difficile est longum subito deponere amorem.
Difficile est, * uerùm hoc quà lubet efficias. * uerum quod lubet eff.
Vna salus hæc est, hoc est tibi peruincendum,
Hoc facies, siue id non pote, siue pote.
O dij, si uestrum est misereri, aut si quibus unquam

Extremam iam ipsam in morte tulistis opem,
Me miserum aspicite, & si uitam puriter egi,
Eripite hanc peste, perniciemq; mihi:
Quæ mihi subrepens imos, ut torpor, in artus,
Expulit ex omni pectore lætitias.
Non iam illud quæro, contrà ut me diligat illa,
Aut, quod non potis est, esse pudica uelit:
Ipse ualere opto, & tetrum hunc deponere morbum.
O dij reddite mi hoc pro pietate mea:

Ad Rufum.

*credite Rufe mihi frustra, ac nequicquam * cognite amice:
Frustra? immo, magno cum pretio, atque malo.
Siccine subrepisti mi atque intestina perurens,
Sic misero eripuisti omnia nostra bona?
Eripuisti, heu heu nostræ crudele uenenum
Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiæ.

De Gallo.

Gallus habet fratres, quorum est lepidissima coniunx
Alterius, lepidus filius alterius.
Gallus homo est bellus, nam dulceis iugit amores,
Cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homo est stultus, nec se uidet esse maritum,
Qui patruus patrui monstret adulterium.
Sed nunc id doleo quòd puræ impura puellæ
Suauia coniunxit spurca saliua tua.
Verùm id non impune feres: nam te omnia secla
*te, famulosq; tuos Noscent, & qui sis, * fama loquetur anus.

De Lesbio.

Lesbius est pulcher, quid ni? quem Lesbia malit,
Quàm te cum tota gente Catulle tua.

Sed

Sed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullum,
Si tria*amatorum suauia reppererit. *natorum

Ad Gellium.

Vis dicam Gelli, quare rosea ista labella
Hyberna fiant candidiora niue?
Mane domo cùm exis, & cùm te octaua quiete
E` molli longo suscitat hora die,
Nescio quid certé est, an ueré fama susurrat, * Virronis
Grandia te medij tenta uorare uiri.
Sic certè est, clamant*Victoris rupta miselli *et emulso
Ilia,*demulso labra notata sero.

Ad Iuuentium.

Nemo'ne in tanto potuit populo esse Iuuenti
Bellus homo, quem tu diligere inciperes?
Præterquam iste tuus moribunda à sede Pisauri
Hospes, inaurata pallidior statua,
Qui tibi nunc cordi est, quem tu præponere nobis
Audes: at nescis quod facinus facias.

Ad Quintium.

Quinti si tibi uis oculos debere Catullum,
Aut aliud, si quid charius est oculis:
Eripere ei noli, multò quod Charius illi
Est oculis, seu quid charius est oculis.

De Mulo Lesbiæ marito.

Lesbia mi præsente uiro mala plurima dicit,
Hoc illi fatuo maxima lætitia est.
Mule nihil sentis. si nostri oblita taceret,
Sana esset: quòd nunc garrit, & obloquitur,
Non solùm meminit, sed quæ multò acrior est res,
Irata est: hoc est, uritur, & loquitur.

De Arrio.

Chommoda dicebat, siquando commoda uellet
Dicere, & hinsidias Arrius insidias:
Et tum mirificè sperabat se esse locutum,
Cùm quantum poterat dixerat hinsidias,
Credo sic mater, sic liber auunculus eius,
Sic maternus auus dixerat, atque auia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures,
Audibant eadem hæc leniter, & leuiter.
Nec sibi post illa metuebant talia uerba,
Cùm subitò affertur nuntius horribilis,
Ionios fluctus pòst, quàm illuc Arrius isset,
Iam non Ionios esse, sed Hionios.

De amore suo.

Odi, & amo: quare id faciam fortasse requiris:
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

De Quintia, & Lesbia.

Quintia formosa est multis, mihi candida, longa,
Recta est, hæc ego sic singula confiteor:
Tota illud formosa nego: nam nulla uenustas,
Nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est, quæ cùm pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omneis surripuit Veneres.

De suo in Lesbiam amore.

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
Verè, quantum à me Lesbia amata mea est.
Nulla fides ullo fuit unquam fœdere tanta,
Quanta in amore suo ex parte reperta mea est.

In Gellium.

Quid facit is, Gelli, qui cum matre, atque sorore

Prurit,

Prurit, & abiectis peruigilat tunicis?
Quid facit is, patruum qui non ſinit eſſe maritum,
Ecquid ſcis, quantum ſuſcipiat sceleris?
Suſcipit ò Gelli, quantum non ultima Tethys,
Non genitor Nympharum abluat Oceanus.
Nam nihil eſt quicquam ſceleris, quo prodeat ultrà,
Non ſi demiſſo ſe ipſe uoret capite.

De Gellio.

Gellius eſt tenuis quidni? cui tam bona mater,
Tamq; ualens uiuat, tamq; uenuſta ſoror,
Tamq; bonus patruus, tamq; omnia plena puellis
Cognatis, quare is deſinat eſſe macer?
Qui ut nihil attingat, niſi quod fas tangere non eſt,
Quantum uis, quare ſit macer, inuenies.
Naſcatur magus ex Gelli, matriſq; nefando
Coniugio, & diſcat Perſicum aruſpicium:
Nam magus ex matre, & gnato gignatur oportet,
Si uera eſt Perſarum impia relligio.
Natus ut accepto ueneretur carmine diuos,
Omentum in flamma pingue liquefaciens.

In Gellium.

Non ideo Gelli ſperabam te mihi fidum
In miſero hoc noſtro perdito amore fore,
Quòd te cognoſſem bene conſtantemq; putarem,
Aut poſſe à turpi mentem inhibere probro:
Sed quòd nec matrem, nec germanam eſſe uidebam
Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
Et quamuis tecum multo coniungerer uſu,
Non ſatis id cauſæ crediderам eſſe tibi.
Tu ſatis id duxti, tantum tibi gaudium in omni

f Culpa

Culpa est, in quacunque est aliquid sceleris.

De Lesbia.

Lesbia mi dicit semper male, nec tacet unquam
De me: dispeream me nisi Lesbia amat.
Quo signo? quasi eadem totidem mox deprecor illi
Aßiduè, uerùm dispeream nisi amo.

In Cæsarem.

Nil nimium studeo Cæsar tibi uelle placere:
Nec scire utrum sis albus an ater homo.
Mentula mœchatur, mœchatur mentula certè:
Hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

De Smyrna Cinnæ poetæ.

Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem
Quam cœpta est, nonamq; edita post hyemem:
Millia cùm intereà quingenta Hortensius uno
In pede stans fixo carmina ructat hians.
Smyrna cauas Atracis penitus mittetur ad undas,
Smyrnam incana diu secula peruoluent.
At Volusi annales Paduam morientur ad ipsam,
Et laxas scombris sæpe dabunt unicas.
Parua mei mihi sunt cordi monimenta sodalis,
At populus tumido gaudeat Antimacho.

Ad caluum de Quintilia.

Si quicquam mutis gratum acceptumùe sepulchris
Accidere à nostro Calue do lore potest.
Cùm desyderio ueteres renouamus amores,
Atque olim missas flemus amicitias,
Certè non tanto mors immatura dolori est
Quintiliæ, quantùm gaudet amore tuo.

De Aemilio.

Non, ita me dij ament, quicquam referre putaui,
Vtrum os an culum olfacerem Aemilio
Nil immundius hoc, nihil est immundius illo,
Verùm etiam culus mundior, & melior.
Nam sine dentibus est, hoc denteis sesquipedaleis,
Gingiuas uero Ploxemi habet ueteris.
Præterea rictum, qualem defessus in æstu
Meientis mulæ cunnus habere solet.
Hic futuit multas, & se facit esse uenustum,
Et non pistrino traditur, atque asino?
Quem si qua attingit, non illam posse putemus
Aegroti culum lingere carnificis?

Ad Vectium.

In te, si in quenquam dici pote, putide Vecti
Id quod uerbosis dicitur, & fatuis,
Ista cum lingua, si usus ueniat tibi, possis
Culos, & crepidas lingere carpatinas.
Si nos omnino uis omneis perdere Vecti,
Dicas, omnino quod cupis, efficies.

Ad Iuuentium.

Surripui tibi dum ludis mellite Iuuenti
Suauiolum dulci dulcius ambrosia,
Verùm id non impune tuli: nanque amplius horam
Suffixum in summa me memini esse cruce.
Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
Tantilum uestræ demere sæuitiæ.
Nam simul id factum est, multis diluta labella
Abstersti guttis omnibus articulis,
Ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,

Tanquam commistæ spurca saliuæ lupæ.
Præterea infesto miserum me tradere amori
Non cessasti, omniq; excruciare modo,
Vt mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
Suauiolum, tristi tristius helleboro.
Quam quoniam pœnam misero proponis amori,
Nunquam iam posthac basia surripiam.

De Cælio, & Quintio.

Cælius Auphilenum, & Quintius Auphilenam
Flos Veronensum depereunt iuuenum,
Hic fratrem, ille sororem, hoc est, quod dicitur, illud
Fraternum uerè dulce sodalitium.
Cui faueam potius? Cæli tibi: nam tua nobis
Prospecta exigitur unica amicitia,
Cùm uesana meas torreret flamma medullas
Sis felix Cæli, sis in amore potens.

Inferiæ ad fratris tumulum.

Multas per gentes, & multa per æquora uectus
Aduenio has miseras frater ad inferias,
Vt te postremo donarem munere mortis,
Et mutum nequicquam alloquerer cinerem,
Quando quidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
Heu miser indignè frater adempte mihi,
Nunc tamen intereà prisco quæ more parentum
Tradita sunt tristes munera ad inferias,
Accipe fraterno multùm manantia fletu,
Atque in perpetuum frater aue, atque uale.

Ad Cornelium.

Si quicquam tacitè commissum est fido ab amico,
Cuius sit penitus nota fides animi,

Me

Me unum esse inuenies illorum iure sacratum
Corneli, & factum me esse puta Harpocratem.

Ad Sylonem.

Aut sodes mihi redde decem sestertia Sylo,
Deinde esto quamuis sæuus, & indomitus
Aut si te nummi delectant, desine quæso
Leno esse atque idem sæuus, & indomitus.

Ad quendam de Lesbia.

Credis me potuisse meæ maladicere uitæ,
Ambobus mihi quæ charior est oculis:
Non potui, nec si possem, tam perditè amarem:
Sed tu cum caupone omnia monstra facis.

In mentulam.

Mentula conatur Pimpleum scandere montem.
Musæ furcillis præcipitem eijciunt.

De pucro, & præcone.

Cum puero bello præconem qui uidet esse,
Quid credat? nisi se uendere discupere.

Ad Lesbiam.

Si quicquam cupidoq; optantiq; obtigit unquam, &
Insperanti, hoc est gratum animo propriè.
Quare hoc est gratum, nobis quoque charius auro,
Quod te restituis Lesbia mi cupido,
Restituis cupido, atque insperanti, ipsa refers te
Nobis: ò lucem candidiore nota.
Quis me uno uiuit felicior? aut magis hac quid
Optandum uita, dicere quis poterit?

In Cominium.

Si Comini arbitrio populi tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat,

Non equidem dubito, quin primùm inimica bonorum
Lingua execta auido sit data uulturio,
Effossos oculos uoret atro gutture coruus,
Intestina canes, cætera membra lupi.

Ad Lesbiam.

Iucundum mea uita, mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos, perpetuumq; fore.
Dij magni facite, ut ueré promittere possit,
Atque id syncere dicat, & ex animo,
Vt liceat nobis tota perducere uita
Alternum hoc sanctæ fœdus amicitiæ.

Ad Aufilenam.

Aufilena bonæ semper laudantur amicæ,
Accipiunt pretium, quæ facere instituunt.
Tu quod promisti mihi quòd mentita, inimica es,
Quòd nec das, at adfers, sæpe facis facinus.
Aut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ
Aufilena fuit, sed data corripere
Fraudando, efficitur plusquam meretricis auaræ,
Quæ sese toto corpore prostituit.

Ad eandem.

Aufilena uiro contentam uiuere solo
Nuptarum laus est laudibus eximijs.
Sed cuius quamuis potius succumbere fas est,
Quam matrem fratres efficere ex patruo.

In Nasonem.

Multus homo es Naso, neque tecum multus homo, sed
Descendis Naso, multus es, & pathicus.

In Cinnam.

Consule Pompeio primùm duo, Cinna, sedant

Mœchilia, facto consule nunc iterum
Manserunt duo, sed creuerunt millia in unum
Singula: fœcundum semen adulterio.

In Firmanum.

Firmani saltus non falsò mentula diues
Fertur, qui tot res in se habet egregias,
Aucupium omne genus, pisces prata, arua, ferasq;
Nec quicquam fructus sumptibus exuperat.
Quare concedo sit diues, dum omnia desint,
Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.
Mentulam habet instar triginta iugera prati,
Quadraginta arui, cætera sunt maria.
Cur non diuitijs Crœsum superare potis sit,
Vno qui in saltu tot bona poßideat?
Prata, arua, ingentes syluas, saltusq;, paludesq;,
Vsque ad Hyperboreos, & mare ad Oceanum.
Omnia magna hæc sunt tamen ut sint maxima, & ultrà
Non homo, sed uerè mentula magna nimis.

Ad Gellium.

Sæpe tibi studioso animo uenante requiris
Carmina uti possem mitiere Battiadæ,
Queis te lenirem: nobis neu conarere
Infestum telis icere musca caput:
Hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborem,
Gelli nec nostras hinc ualuisse preces,
Contra nos tela ista tua euitamus amictu,
At fixus nostris tu dabis supplicium.

FINIS.

EX LIBRO III.

DE POETIS LATINIS PET. CRINITI.

LBIVS Tibullus Romæ, ut creditur: natus, Hircio & Pansa Coss. qui annus etiam Nasonis Poetæ natalibus insignis fuit: nam uterq; Consul cũ ad liberandũ Brutum apud Mutinã mitteretur, fugato Antonio occisus est: parentes habuit ex equestri ordine, bello & pace satis illustres: is autem Tibullus, quod ingenio facili, & egregia forma foret, nobiliores etiã ciuitatis sibi cõciliauit: in quorũ numero fuit Messala Coruinus qui mira diligentia, & aßiduis officijs poetam Tibullum fouit. Itaque sui studiosum uocat eum Tibullus, et insigni carmine laudes eiusdem ac uirtutem celebrauit. Neque illud ignoratur, cum in eiusdẽ Messalæ comitatu in prouinciam Phæacum pergeret, in aduersam eum ualetudinem incidisse: ex quo tali carmine fidem suam atque fortunam uoluit posteris commendari:

Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
Messalam terra dum sequiturq; mari.

Horatium quoque Flaccum & Macrũ poetã, qui de herbis libros conscripsit familiariter dilexit. Eũq; hortatur ut relictis castris, & militia, ad amores et Veneres redeat. Albius.n. Tibullus ĩ amoribus et delitijs (ut apparet) paulò procliuior fuit, ut qui Marathũ, et Cherinthũ pueros maximo affectu dilexerit, sicuti Deliã, Sulpitiã, Neram, & Nemesim, de cuius forma & moribus frequens

quens in ueterum libris mentio est, unde illud notum:

Vßit amatorem Nemescis lasciua Tibullum,
In tota iuuit quem nihil esse domo.

Sed & L. Apuleius quo loco de amoribus disserit apud Claudium maximum proconsulem, fictum Deliæ nomen à poeta Tibullo refert, cum Plaucia uocaretur. Quinetiã Flaccus liberè illum hortatur amicitiæ nomine, ut forti animo & constanti, immitis Glyceræ fastum, & insolentiam præferat, tum aliorum exemplo discat, quãta sit in amore uarietas. In scribendo autẽ carmine, Caßio Parmensi eundem præponit, quo loco suorum sermonum iudicem facit, bonaq; animi & corporis illi ascribit.

Albi nostrorum sermonum candide iudex,
Non tu corpus eras sine pectore: dij tibi formam,
Dij tibi diuitias dederant, artemq; fruendi.
Quid uoueat dulci nutricula maius alumno,
Quàm sapere, & fari poßit quæ sentiat, & cui
Gratia, fama, ualetudo, contingat abunde,
Et mundus uictus non deficiente crumena.

Is uerò Tibullus in carmine ad Messalam, copiose ostendit, parum sibi licere in ocio uersari, quòd ipsa fortunæ iniquitas nimium illi obfuisset, & cùm satis illi opes florerent, conditione temporum factum, ut ad paupertatem redigeretur.

Cui fuerant flaui ditantes ordine sulci,
Horrea fœcundis indeficientia mensis:
Cuiq; pecus denso pascebant agmine colles,
Et domino satis, & nimiùm furiq;, lupoq;,
Nunc desiderium superest.

Libros quatuor Elegiarum siue Amorum composuit, in

in quibus facilè probatur quàm elegans, & candidum sit eius carmen, ut in eiusmodi caloribus describendis Latinos omnes uideatur superasse, tum affectibus exprimendis tũ suauitate ingenij, qđ ipsum & Fab. Quintilianus ad Marcellum Victorium refert, cùm poetam Tibullum & elegantem in primis, ac tersum existimarit. Obijt autem cum adhuc iunior esset, neque sine maximo mœrore Ouidij poetæ, quod ille testatus est longo carmine: in quo probatur quanta literarum iactura Tibullus occiderit, eoq; molestior fuit eius interitus, quo immaturior uisus est. In eius uerò funere & parens & soror pietatis officium præstiterunt, quod & Nemesis & Delia pari animo fecerunt sicuti ab Ouidio refertur. uulgatumq; illud est de elegantia, & carmine Tibulli:

Donec erunt ignes, arcus q;, Cupidinis arma,
Discentur numeri culte Tibulle tui.

ALB:

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI LIBER I.

IVITIAS alius fuluo sibi congerat auro,
Et teneat culti iugera magna soli,
Quem labor aßiduus uicino terreat hoste,
Martia cui somnos claßica pulsa fugent:
Me mea paupertas uitæ traducat inerti,
Dum meus aßiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore uites
Rusticus, & facili grandia poma manu.
Nec spes destituat, sed frugum semper aceruos
Præbeat, & pleno pinguia musta lacu.
Nam ueneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu uetus in triuio florida serta lapis:
Et quodcunque mihi pomum nouus educat annus,
Libatum agricolæ ponitur ante Deos.
Flaua Ceres tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quæ templi pendeat ante fores.
Pomosis q; ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut sæua falce Priapus aues.
Vos quoque felicis quondam, nunc pauperis agri

Custo

Custodes fertis munera uestra lares,
Tunc uitula innumeros lustrabat cæsa iuuencos,
Nunc agna exigui est hostia parua soli.
Agna cadet uobis, quam circum rustica pubes
Clamet, iò messes, & bona uina date.
Iam modo non possum contentus uiuere paruo,
Nec semper longæ deditus esse uiæ,
Sed Canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arboris ad riuos prætereuntis aquæ.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
Non agnam'ue sinu pigeat, fœtum'ue capellæ
Desertum oblita matre referre domum.
At uos exiguo pecori furesq; lupiq;
Parcite, de magno est præda petenda grege.
Hic ego pastoremq; meum lustrare quotannis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis diui, nec uos è paupere mensa
Dona nec è puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq; luto.
Non ego diuitias patrum, fructusq; requiro,
Quos tulit antiqua condita meßis auo.
Parua seges satis est, satis est requiescere lecto,
Scilicet & solito membra leuare toro.
Quàm iuuat immites uentos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu:
Aut gelidas hybernus aquas cum fuderit Auster:
Securum somnos igne iuuante sequi.
Hoc mihi contingat: sit diues iure, furorem

Qui

Qui maris, & tristes ferre potest pluuias.
O quantum est auri pereat, potiusq; smaragdi,
Quàm fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra Messala, mariq;,
Vt Domus hostiles præferat exuuias.
Me retinent uinctum formosæ uincla puellæ,
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio, mea Delia, tecum
Dummodo sim, quæso, segnis inersq; uocer.
Te spectem, suprema mihi cum uenerit hora,
Et teneam moriens deficiente manu.
Flebis, & arsuro positum me Delia lecto,
Tristibus & lacrymis oscula mista dabis,
Flebis; non tua sunt duro præcordia ferro
Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina non uirgo sicca referre domum.
Tu manes ne læde meos, sed parce solutis
Crinibus, & teneris Delia parce genis.
Interea dum fata sinunt, iungamus amores:
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput.
Iam subrepet iners ætas, nec amare decebit.
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis est tractanda Venus, dum frangere postes
Non pudet, & rixas inseruisse iuuat,
Hic ego dux, milesq; bonus, uos signa, tubæq;
Ite procul, cupidis uulnera ferte uiris.
Ferte & opes, ego composito securus aceruo
Dites despiciam, despiciamq; famem.

ELE-

ELEGIA II.

ADde merum uinoq; graues compesce dolores.
Occupet ut feßi lumina uicta sopor:
Neu quisquam multo perfusum tempora Baccho
Excitet, infelix dum nequiescit amans.
Nam posita est nostræ custodia sæua puellæ,
Clauditur & dura ianua firma sera,
Ianua difficilis dominæ te uerberet hymber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis,
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala si qua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas, capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet, quæ plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida serta darem.
Tu quoque ne timide custodes Delia falle,
Audendum est: fortes adiuuat ipsa Venus.
Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,
Seu reserat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto,
Illa pedem nullo ponere posse sono:
Illa uiro coram nutus conferre loquaces,
Blandaq; compositis addere uerba notis,
Nec decet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit esse Venus:
Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret, aut rapta præmia ueste petat.

Quis-

Quisquis amore tenetur, eat tutusq́; sacerq́;
 Qualibet: insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis,
 Non mihi cum multa decidit hymber aqua.
Non labor hic lædit, reseret modo Delia postes,
 Et uocet ad digiti me taciturna sonum.
Parcite luminibus, seu uir, seu fœmina fias
 Obuia, celari uult sua furta Venus:
Neu strepitu terrete pedum, neu quærite nomen,
 Neu propè fulgente lumina ferte face.
Siquis & imprudens aspexerit, occulat ille,
 Perq́; deos omneis se meminisse neget.
Nam fuerit quicunque loquax, is sanguine natam,
 Is Venerem è rapido sentiet esse mari
Nec tamen huic credet coniunx tuus, ut mihi uerax
 Pollicita est magico saga ministerio.
Hanc ego de cœlo ducentem sydera uidi,
 Fulminis hæc rapidi carmine uertit iter.
Hæc cantu finditq́; solum, manesq́; sepulchris
 Elicit, & tepido deuocat ossa rogo.
Iam ciet infernas magico stridore cateruas,
 Iam iubet aspersas lacte referre pedem.
Cum libet, hæc tristi depellit nubila cœlo:
 Cum libet, æstiuo conuocat orbe niues.
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas,
 Sola feros Hecates perdomuisse canes.
Hæc mihi composuit cantus, queis fallere posses.
 Ter cane, ter dictis despue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere quicquam,
 Non sibi, si in molli uiderit esse sinu.

Tu tamen abstineas alijs: nam cætera cernet
 Omnia: de me uno sentiet esse nihil.
Quid credam? nempe hæc eadem se dixit amores
 Cantibus, aut herbis soluere posse meos,
Et me lustrauit tædis, & nocte serena
 Concidit ad magicos hostia pulla deos:
Non ut totus abesset amor, sed mutuus esset
 Orabam, nec te posse carere uelim.
Fereus ille fuit, qui te cum posset habere,
 Maluerit prædas stultus, & arma sequi:
Ille licet Cilicum uictas agat ante cateruas,
 Ponat & in capto Martia castra solo.
Totus & argento contextus, totus & auro
 Insidet celeri conspiciendus equo.
Ipse boues, mea si tecum modo Delia possim
 Iungere, & insolito pascere monte pecus.
Et te dum liceat teneris retinere lacertis,
 Mollis, & inculta sit mihi somnus humo.
Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo
 Prodest, cum fletu nox uigilanda uenit?
Nam neque tum plumæ, nec stragula picta soporem,
 Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ.
Non ueneris magnæ uiolaui numina uerbo,
 Et mea nunc pœnas impia lingua luit.
Non feror incestus sedes adijsse deorum,
 Sertaq; de sanctis diripuisse focis.
Non ego tellurem genibus perrepere supplex,
 Et miserum sancto tundere poste caput.
Non ego si merui, dubitem procumbere templis,
 Et dare sacratis oscula luminibus.

At tu, qui lætus rides, mala nostra caueto,
  Mox tibi non uanus sæuiet ipse deus.
Vidi ego qui iuuenum miseros lusisset amores,
  Post Veneris uinculis subdere colla senem:
Et sibi blanditias tremula componere uoce,
  Et manibus canas fingere uelle comas.
Stare nec ante fores puduit, charæ'ue puellæ
  Ancillam medio detinuisse foro.
Hunc puer, hunc iuuenis turba circunstetit arctâ:
  Despuit in molles & sibi quisque sinus.
At mihi parce Venus, semper tibi dedita seruit
  Mens mea: quid messes uris acerba tuas?

AD MESSALAM ELEGIA III.

Ibitis Aegæas sine me Messala per undas,
  O` utinam memores ipse, cohorsq; mei.
Me tenet ignotis ægrum Phæacia terris,
  Abstineas auidas mors precor atra manus:
Abstineas mors atra precor, non hic mihi mater,
  Quæ legat in mœstos ossa perusta sinus,
Non soror, aßyrios cineri quæ dedat odores.
  Et fleat effusis ante sepulchra comis.
Delia non usquam: quæ me cum mitteret urbe,
  Dicitur antè omnes consuluisse deos.
Illa sacras pueri sortes ter sustulit, illi
  Rettulit è triuijs omnia certa puer:
Cuncta dabant reditum: tamen est deterrita nunquam,
  Quin fleret nostras, respiceretq; uias.
Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,

Quærebam tardas anxius usque moras
Aut ego sum causatus, aues dant omina dira,
Saturni sacram me tenuisse diem.
O` quoties ingressus iter, mihi tristia dixi
Offensum in porta signa dedisse pedem.
Audeat inuito nequis discedere amore,
Aut sciat egressum se prohibente deo.
Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi prosunt
Illa tua toties æra repulsa manu?
Quid'ue piè, dum sacra colis, pureq; lauari
Te memini, & puro succubuisse toro?
Nunc dea, nunc succurre mihi iam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis,
Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces
Ante sacras lino tecta fores sedeat:
Bisq; die resoluta comas tibi dicere laudes
Insignis turba debeat in Pharia.
At mihi contingat patrios celebrare penates
Redderéq; antiquo menstrua tura lari.
Q V A` M bene Saturno uiuebant rege prius, quam
Tellus in longas est patefacta uias.
Nondum cæruleas pinus contempserat undas,
Effusum uentis præbueratq; sinum,
Nec uagus ignotis repetens compendia terris
Presserat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus subijt iuga tempore taurus,
Non domito frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit, non fixur in agris
Qui regeret certis finibus arua lapis.
Ipsæ mella dabant quercus ultroq; ferebant

Obuia securis ubera lactis oues.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses
Immiti sæuus duxerat arte faber.
Nunc Ioue sub domino cædes, & uulnera semper
Nunc mare, nunc leti mille repentè uiæ.
Parce pater, timidum non me periuria terrent,
Non dicta in sanctos impia uerba deos.
Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,
Fac lapis inscriptis stet super ossa notis:
Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
Messalam terra, dum sequitur mari.
Sed mi, quòd facilis tenero sum semper amori,
Ipsa Venus campos ducet in Elysios.
Hic choreæ, cantusq; uigent passimq; uagantes
Dulce sonant tenui gutture carmen aues.
Fer castam non culta seges, totosq; per agros
Floret adoratis terra benigna rosis.
Ac iuuenum series teneris immista puellis
Ludit, & assiduè prælia miscet amor.
Illic est cuicunque rapax mors uenit amanti,
Et gerit insigni myrtea serta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
Tisiphoneq; impexa feros pro crinibus angues
Sæuit, & huc illhuc impia turba fugit.
Tum niger in turba serpentem Cerberus ore
Stridet, & æratas excubat ante fores.
Illhic Iunonem tentare Ixionis ausi
Versatur celeri noxia membra rota
Porrectusq; nouem Tityus per iugera terræ,

Aßiduas atro uiſcere paſcit aues.
Tantalus eſt illic, & circùm ſtagna, ſed acrem
Iamiam poturi deſerit unda ſitim.
Et Danai proles, Veneris quòd numina læſit,
In caua Lethæas dolia portat aquas.
Illhic ſit quicunque meos uiolauit amores,
Optauit lentas & mihi militias.
At tu caſta precor maneas, ſanctiq; pudoris
Aßideat cuſtos ſedula ſemper anus.
Hæc tibi fabellas referat, poſitaq; lucerna
Deducat plena ſtamina longa colo.
Ac circà grauibus penſis affixa puella
Paulatim ſomno feſſa remittat opus.
Tunc ueniam ſubitò, nec quiſquam nuntiet antè,
Sed uidear cœlo miſſus adeſſe tibi.
Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos,
Obuia nudato Delia curre pede.
Hoc precor hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roſeis candida portet equis.

AD PRIAPVM ELEGIA IIII.

HIc umbroſa tibi contingant tecta Priape,
Ne capiti ſoles, ne noceantq; niues.
Quæ tua formoſos cepit ſolertia? certè
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma eſt.
Nudus, & hybernæ producis frigora brumæ,
Nudus & æſtiui tempora ſicca canis.
Sic ego. tum Bacchi reſpondit ruſtica proles
Armatus curua ſic mihi falce Deus:

O fu-

O`fuge te teneræ puerorum credere turbæ:
Nam causam iusti semper amoris habent.
Hic placet, angustis quòd equum compescit habenis,
Hic placidam niueo pectore pellit aquam.
Hic, quia fortis adest audacia, cepit: at illi
Virgineus teneras stat pudor ante genas.
Sed ne te capiant, primò si forte negabit,
Tædia, paulatim sub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones,
Longa dies molli saxa peredit aqua.
Annus in apricis maturat collibus uuas:
Annus agit certa lucida signa uice:
Nec iurare time, Veneris periuria uenti
Irrita per terras, & freta summa ferunt.
Gratia magna Ioui, uetuit pater ipse ualere,
Iurasset cupidè quicquid ineptus amor.
Perq; suas impune sinit Dictynna sagittas
Affirmes, crines perq; Minerua suos.
At si tardus eris, errabis, transiet ætas
Quàm citò, non segnis stat remeatq; dies:
Quàm citò purpureos deperdit terra colores,
Quàm citò formosas populus alta comas,
Quàm iacet, infirmæ uenêre ubi facta senectæ
Qui prior Elæo est carcere missus equus.
Vidi iam iuuenem, premeret cùm serior ætas
Mœrentem stultos præterijsse dies.
Crudeles diui, serpens nouus exuit annos,
Formæ non ullam fata dedere moram.
Solis æterna est Phœbo, Bacchoq; iuuenta:
Nam decet intonsus crinis utrunque Deum.

Tu puero quodcunque tuo tentare libebit
  Cedas obsequio plurima uincit amor.
Neu comes ire neges, quamuis uia longa paretur,
  Et Canis arrenti torreat arua siti.
Quamuis prætexens picta ferrugine cœlum
  Venturam admittat hymbrifer Arcas aquam.
Vel si cæruleas puppi uolet ire per undas.
  Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
Nec te pœniteat duros subijsse labores,
  Aut operi insuetas *atteruisse manus.
Nec uelit insidijs altos si claudere ualles,
  Dum placeas, humeri retia ferre negent.
Si uolet arma, leui tentabis ludere dextra,
  Sæpe dabis nudum uincat ut ille latus.
Tunc tibi mitis erit rapias tum chara licebit
  Oscula: pugnabit, sed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo, pòst offeret ipse uolenti,
  Pòst etiam collo se implicuisse uolet.
Heu, male nunc artes miseras hæc secula tractant,
  Iam tener assueuit munera uelle puer.
Iam tu qui Venerem docuisti uendere primus,
  Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
Pieridas pueri, doctos & amate poetas,
  Aurea nec superent munera Pieridas.
Carmine purpurea est Nisi coma, carmina ni sint,
  Ex humero Pelopis non nituisset ebur.
Quem referent Musæ, uiuet, dum robora tellus,
  Dum cœlum stellas, dum uehet amnis aquas.
At qui non audit Musas qui uendit amorem,
  Idææ currus ille sequatur opis:

*attenuasse

Et tercentenas erroribus expleat urbes,
Et secet ad Phrygios uilia membra modos.
Blanditijs uult esse locum Venus ipsa querelis
Supplicibus, miseris flentibus illa fauet.
Hæc mihi, quæ canerem Tityo Deus edidit ore:
Sed Tityum coniunx hæc meminisse uetat.
Pareat ille suæ: uos me celebrate magistrum,
Quos male habet multa callidus arte puer,
Gloria cuique sua est, me, qui spernentur amantes,
Consultent cunctis ianua nostra patet.
Tempus erit, cùm me Veneris præcepta ferentem
Deducat iuuenum sedula turba senem.
Eheu quam Marathus lento me torquet amore:
Deficiunt artes, deficiuntq; doli.
Parce puer quæso, ne turbis fabula fiam,
Cùm mea uidebunt uana magisteria.

ELEGIA V.

ASper eram, & bene dißidium me ferre loquebar,
At mihi nunc longè gloria fortis abest.
Nanque agor, ut per plana citus sola uerbere turbo,
Quem celer assueta uersat ab arte puer.
Vre ferum, & torque, libeat ne dicere quicquam
Magnificum, posthac horrida uerba doma.
Parce tamen per te furtiui fœdera lecti,
Per Venerem quæso, compositumq; caput.
Ille ego, cùm tristi morbo defessa iaceres,
Te dicor uotis eripuisse meis.
Ipseq; ter circum lustraui sulfure puro,

Carmine cùm magico præcinuisset anus.
Ipse procuraui, ne possent sæua nocere
Somnia ter, salsa de ueneranda mola.
Ipse ego uelatus filo, tunicisq; solutis
Vota nouem Veneri nocte silente dedi.
Omnia persolui, fruitur nunc alter amore,
Et precibus felix utitur ille meis.
At mihi felicem uitam, si salua fuisses,
Fingebam demens, sed renuente Deo.
Rura colam, frugumq; aderit mea Delia custos,
Area dum messes sole cadente teret.
Aut mihi seruabit plenis in lyntribus uuas,
Pressaq; ueloci candida musta pede.
Consuescet numerare pecus, consuescet amantis
Garrulus in dominæ ludere uerna sinu.
Illa deo sciet agricolæ pro uitibus uuam,
Pro segete spicas pro grege ferre dapem.
Illa regat cunctos sint omnia curæ.
Et iuuet in tota me nihil esse domo.
Huc ueniet messala meus cui dulcia poma
Delia selectis detrahet arboribus.
Et tantum uenerata uirum, hunc sedula curet,
Huic paret atque epulas ipsa ministra gerat.
Hæc mihi fingebam, quæ nunc Caurusq;, Notusq;
Iactat odoratos uota per Armenios.
Sæpe ego tentaui curas depellere uino,
At dolor in lacrymas uerterat omne merum.
Sæpe aliam tenui, sed iam cùm gaudia adirem.
Admonuit dominæ, deseruitq; Venus.
Tunc me discedens deuotum fœmina dixit,

Et pudet, & narrat ſcire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis, facie, tenerisq; lacertis
Deuouet, & flauis noſtra puella comis.
Talis ad Aemonium Nereis Pelea quondam
Vecta eſt frenato cærula piſce Thetis
Hæc nocuere mihi, quòd adeſt huic diues amator:
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes, atque ore cruento
Triſtia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animæ circum ſua fata querentes
Semper, & è tectis ſtrix uiolenta canat.
Ipſa fame ſtimulante furens, herbasq; ſepulchris
Quærat, & à ſæuis oſſa relicta lupis.
Currat & inguinibus nudis, ululetq; per urbes,
Pòſt agat hanc triuijs aſpera turba canum.
Eueniet, dat ſigna Deus, ſunt numina amanti,
Sæuit & iniuſta lege relicta Venus.
At tu quam primùm ſagæ præcepta rapacis
Deſere: nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præſtò tibi, præſtò pauper adibit
Primus, & in tenero fixus erit latere.
Pauper in anguſto fidus comes agmine turbæ,
Subijcietq; manus, efficietq; uiam.
Pauper ad occultos furtim deducet amicos,
Vinclaq; de niceo detrahet ipſe pede.
Heu canimus fruſtra, nec uerbis uicta pateſcit
Ianua, ſed plena eſt percutienda manu.
At tu, qui potior nunc es, mea furta caueto:
Verſatur celeri ſors leuis orbe rotæ.
Non fruſtra quidam iam nunc in limine perſtat

Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit.
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus, & ante ipsas excreat usque fores.
Nescio quid furtiuus amor parat, utere quæso
Dum licet, in liquida nate tibi lynter aqua.

ELEGIA VI.

SEmper ut iudicar, blando offers mihi uultus.
Pòst tamen es misero tristis, & asper amor.
Quid tibi sæuitiæ mecum est? an gloria magna
Insidias homini composuisse deum?
Iam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fouet.
Illa quidem tam multa negat se credere durum est,
Sic etiam de me pernegat usque uiro.
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
Custodes, eheu nunc premor arte mea:
Fingere tunc dicidit causas, cur sola cubaret.
Cardine tunc tacito uertere posse fores.
Tunc succos, herbasq; dedi, queis liuor abiret
Quem facit impresso mutua dente Venus.
At tu fallacis coniux incaute puellæ,
Me quoque seruato peccet ut illa nihil.
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto,
Ne'ue cubet laxo pectus aperta sinu.
Neu te decipiat nutu, digitoq; liquorem
Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.
Exibit quàm sæpe time, seu uisere dicet
Sacra bonæ maribus non adeunda deæ.

At

At mihi si credas, illam sequar unus ad aras,
Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
Sæpe uelut gemmas eius, signumq́; probarem,
Per causam memini me tetigisse manum.
Sæpe mero somnum perperi tibi, at ipse bibebam
Sobria supposita pocula uictor aqua.
Non ego te læsi prudens, ignosce fatenti,
Iussit amor: Contra quis ferat arma deos?
Ille ego sum, nec me iam dicere uera pudebit,
Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis
Seruare ah frustra clauis inest foribus.
Te tenet, absentes alios suspirat amores,
Et simulat subitò condoluisset caput.
At mihi seruandam credas, non sæua recuso
Verbera, detrecto non ego uincla pedum.
Tunc procul absitis, quisquis colit arte capillos,
Effluit effuso cui toga lapsa sinu.
Quisquis et occurret, ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante uia.
Sic fieri iubet ipse Deus, sic magna sacerdos
Est mihi diuino uaticinata sono.
Hæc ubi Bellonæ motu est agitata, nec acrem
Flammam, non amens uerbera torta timet.
Ipsa bipenne suos cædit uiolenta lacertos,
Sanguineq́; effuso spargit inulta deam:
Statq́; latus præfixa ueru. stat saucia pectus,
Et canit euentus, quos dea magna monet.
Parcite quam custodit amor, uiolare puellam,
Ne pigeat magno pòst didicisse malo.

Attigerit, labentur opes ut uulnere nostro
Sanguis, ut hic uentis diripiturq; cinis.
Et tibi nescio quas dixit mea Delia pœnas,
Si tamen admittas, sit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me monet, atque iras auria uincit anus.
Hæc mihi te adducit tenebris, multoq; timore
Coniungit nostras clàm taciturna manus.
Hæc foribusq; manet noctu me affixa, proculq;
Cognoscit strepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus, proprios ego tecum,
Sit modò fas, annos contribuisse uelim.
Te semper natamq; tuam te propter amabo,
Quicquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
Sit modo casta doce, quamuis non uitta ligatos
Impediat crines, nec stola longa pedes.
Et mihi sint duræ leges, laudare nec ullam
Possum, quin oculos appetat illa meos.
Et siquid peccasse putat, ducorq; capillis
Immeritò proprias proripiorq; uias.
Non ego te pulsare uelim, sed uenerit iste
Si furor, optarim non habuisse manus,
Nec sæuo sis casta metu, sed mente fideli
Mutuus absenti te mihi seruet amor.
Namque fida fuit nulli, pòst uicta senecta
Ducit inops tremula stamina torta manu,
Firmaq; conductis adnectit licia telis,
Tractaq; de niueo uellere dente putat
Hanc animo gaudente uident iuuenumq; cateruæ
Commemorant merito tot mala ferre senem.

Hanc Venus ex alto flentem sublimis Olympo
Spectat, & *infidis quòd sit acerba monet.
Hæc alijs maledicta cadant, nos Delia amoris
Exemplum cana simus uterque coma.

* infelix cur sit, acerba monet.

ELEGIA VII.

HVnc cecinere diem Parcæ fatalia nentes
Stamina, non ulli dissoluenda Deo:
Hunc fore Aquitanas posset qui fundere gentes,
Quem tremeret forti milite uictus Atax.
Euenere, nouos pubes Romana triumphos
Vidit, & euinctos brachia capta duces.
At te uictrices lauros Messala gerentem
Portabat niueis currus eburnus equis
Non sine me est tibi partus honos, tua bella Pyrene
Testis, & Oceani littora Sanctonici.
Testis Arar, Rodanusq; celer, magnusq; Garumna,
Carnoti & flaui, cærula lympha Liger,
At te Cydne canam, tacitis qui leniter undis
Cæruleus placidis per uada serpis aquis:
Quantus & æthereo contingens uertice nubes
Frigidas intonsos taurus arat Cilicas.
Quid referam, ut uolitet crebras intacta per urbes
Alba Palæstino sancta columba Syro?
Vtq; maris uastum prospectet turribus æquor
Prima ratem uentis credere docta Tyros?
Qualis & arentes cum findit Sirius agros,
Fertilis æstiua Nilus abundet aqua?
Nile pater, quanam possum te dicere causa,

Aut quibus in terris occuluiße caput?
Te propter nullos tellus tua postulat imbres:
Arida nec pluuio supplicat herba Ioui.
Te canit, atque suum proles miratur Osirim,
Barbara Memphitem plangere docta bouem.
Primus aratra manu solerti fecit Osiris,
Et teneram ferro solicitauit humum.
Primus inexpertæ commisit semina terræ,
Pomaq; non notis legit ab arboribus;
Hic docuit teneram palis adiungere uitem,
Hic uiridem dura cædere falce comam.
Illi iucundos primum matura sapores
Expressa incultis uua dedit pedibus.
Ille liquor docuit uoces inflectere cantu,
Mouit & ad certos nescia membra modos.
Bacchus & agricolæ magno confecta labore
Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compede pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curæ, non luctus Osiri:
Sed chorus, & cantus lenis, & aptus amor:
Sed uarij flores, & frons redimita corymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes:
Et Tyriæ uestes & dulcis tibia cantu,
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades, & centum ludos, geniumq; choreis
Concelebra, & multo tempora funde mero.
Illius è nitido stillent unguenta capillo.
Et capite, & collo mollia serta gerat.
Sic uenias hodierne tibi, dum turis honores,

Libi

Liba & Mopsopio dulcia melle feram.
At tibi subcrescat proles, quæ facta parentis
Augeat, & circa stet ueneranda senem.
Non taceam monimenta uiæ, quæ Tuscula tellus,
Candidaq; antiquo detinet Alba lare.
Nanque opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur, hic apta iungitur arte silex,
Te canit agricola, è magna cum uenerit urbe
Serus, inoffensum retuleritq; pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos
Candidior semper, candidiorq; ueni.

ELEGIA VIII.

Non ego celarim, poßit quid nutus amantis,
Quid ue ferant miti lenia uerba sono.
Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra deorum
Præcinit euentus nec mihi cantus auis:
Ipsa Venus magico religatum brachia nodo
Perdocuit multis non sine uerberibus.
Desine dißimulare, Deus crudelius urit,
Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
Sæpeq; mutatas disposuisse comas?
Quid fuco splendente comas ornare? quid ungues
Artificis docta subsecuisse manu?
Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
Ansaq; compressos colligat arcta pedes.
Illa placet, quamuis inculto uenerit ore,
Nec nitidum tarda compserit arte caput,

Num

Num te carminibus, num te pallentibus herbis
Deuouit tacito tempore noctis anus?
Cantus uicinis fruges traducit ab agris,
Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & è curru lunam deducere tentat,
Et faceret, ſi non æra repulſa ſonent.
Quid quæror heu miſero carmen nocuiſſe? quid herbæ?
Forma nihil magicis utitur auxilijs.
Sed corpus tetigiſſe nocet, ſed longa dediſſe
Oſcula, ſed femori conſeruiſſe femur.
Nec tu difficilis puero tamen eſſe memento,
Perſequitur pœnis triſtia facta Venus.
Munera ne poſcas, det munera canus amator:
Vt foueat molli frigida membra ſinu.
Charior eſt auro iuuenis, cui leuia fulgent
Ora nec amplexus aſpera barba terit.
Huic tu candentes humero ſuppone lacertos,
Et regnum magnæ deſpiciantur opes.
At Venus inuenit puero concumbere furtim,
Dum timet, & teneros conſerit uſque ſinus,
Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
Oſcula, & in collo figere dente notas.
Non lapis hanc gemmæq; iuuant, quæ frigore ſola
Dormiat, & nulli ſit cupienda uiro.
Heu ſerò reuocatur amor, ſeroq; iuuenta,
Cum uetus infecit cana ſenecta caput.
Tum ſtudium formæ eſt, coma cum mutatur, ut annos
Diſsimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura eſt albos à ſtirpe capillos,
Et faciem dempta pelle referre nouam.

At tu dum primi floret tibi temporis ætas:
Vtere, non tardo labitur illa pede.
Heu Marathum torques, puero quæ gloria uicto est?
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero, non illi sontica causa est,
Sed nimius luteo corpora tingit amor.
Vel miser absenti mœstas quàm sæpe querelas
Conijcit, & lacrymis omnia plena madent.
Quid me spernis? ait: poterat custodia falli:
Ipse dedit cupidis fallere posse Deus.
Nota Venus furtiua mihi est, ut lenis agatur
Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quamuis obrepere nocte,
Et strepitu nullo clàm reserare fores.
Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem,
Et fugit ex ipso sæua puella toro?
Vel cum promittit subitò, sed perfida fallit,
Est mihi nox multis euigilanda modis.
Dum mihi uenturam fingo, quodcunque mouetur,
Illius credo tunc sonuisse pedes.
Desistas lacrymare puer: non frangitur illa,
Et tua iam fletu lumina fessa tument.
Oderunt Pholoes (moneo) fastidia diui,
Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes,
Nescius ultorem post caput esse deum.
Sæpe etiam lacrymis fertur risisse dolentis,
Et cupidum ficta detinuisse mora.
Nunc omneis odit fastus, nunc displicet illi
Quæcunque opposita est ianua firma sera.

At te pœna manet, nisi desinis esse superba,
Quàm cupies uotis hunc reuocare diem.

ELEGIA IX.

QVid mihi, si fueras miseros læsurus amores,
Fœdera per diuos clàm uiolanda dabas?
Ah miser, & siquis primo periuria celat,
Sera tamen tacitis pœna uenit pedibus.
Parcite cœlestes, æquum est impune licere
Numina formosis lædere uestra semel.
Lucra petus habili tauros adiungit aratro,
Et durum terræ rusticus urget opus.
Lucra petituros parentia per freta uentis
Ducunt instabiles sydera certa rates.
Muneribus meus est captus puer, at Deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas.
Iam mihi resoluet pœnas, puluisq; decorum
Detrahet, & uentis horrida facta coma.
Vretur facies, urentur sole capilli,
Deteret inualidos & uia longa pedes.
Admonui quoties, auro ne pollue formam,
Sæpe solent auro multa subesse mala.
Diuitijs capus siquis uiolauit amorem,
Asperaq; est illi, difficilisq; Venus.
Vre meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto uerbere terga seca.
Nec tibi celanti fas sit peccare, paranti
Sit Deus, occultos qui uetet esse dolos.
Ipse Deus tacito permisi lenè ministro,

Edera

Ederet ut multo libera uerba mero.
Ipse Deus somno domitos emittere uocem
Iussit, & inuitos facta tegenda loqui.
Hæc ego dicebam, nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
Tum mihi iurabas nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis uendere uelle fidem.
Non tibi si precium Campania terra deretur,
Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
Illis eriperes uerbis mihi sydera cœli
Lucere, & puras fluminis esse uias.
Quin etiam flebas: at non ego fallere doctus
Tergebam humentes credulus usque genas.
Quid facerem? nisi & ipse fores in amore puellæ,
Sit precor exemplo sed leuis illa tuo.
O quoties uerbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Sæpe insperanti uenit tibi munere nostro,
Sed latuit clausas post adoperta fores.
Tum miser interij stultè confisus amari:
Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam,
Et me nunc nostri, Pieridumq; pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam uendere curæ est,
Et pretium plena grande referre manu,
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu,

Tecum interposita languida ueste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
Pocula, uel plures emeruisse uiros.
Illam sæpe ferunt conuiuia ducere Baccho,
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem,
Atque operum uarias disposuisse uices.
At tua perdidicit, nec tu stultißime sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu'ne putas illam pro te disponere crines?
Aut tenues denso pectere dente comas?
Ista hæc persuadet facies, auroq; lacertos
Vinciat, & Tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi, sed iuueni cuidam uult bella uideri,
Deuoueat pro quo remq;, domumq; tuam.
Nec facit hoc uitio, sed corpora fœda podagra,
Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamen accubuit noster puer, hunc ego credam
Cum trucibus Venerem iungere posse feris.
Blanditias'ne meas alij tu uendere es ausus?
Tu'ne alijs demens oscula ferre mea?
Tunc flebis, cum me uinctum puer alter habebit,
Et geret in gremio regna superba tuo.
At tua tum me pœna iuuet, Veneriq; merenti
Fixa notet casus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
Dedicat, & grata sis dea mente, rogat.

ELEGIA X.

QVis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
Quàm ferus, & uerè ferreus ille fuit.
Tunc cædes hominum, generi tunc prælia nata.
Tunc breuior diræ mortis aperta uia est.
At nihil ille miser meruit: nos ad mala nostra
Vertimus, in sæuas quod dedit ille feras.
Diuitis hoc uitium est auri, nec bella fuerunt,
Faginus astabat cùm scyphus ante dapes:
Non arces, non uallus erat, somnumq; petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
Tunc mihi uita foret, uulgi nec tristia nossem
Arma, nec audissem corde tremente tubam.
Nunc ad bella trahor, & iam quis forsitan hostis
Hæsura in nostro tela gerit latere.
Sed patrij seruate lares, aluistis & ijdem,
Cursarem uestros cùm tener ante pedes.
Neu pudeat prisco uos esse è stipite factos,
Sic ueteris sedes incoluistis aui.
Tunc melius tenuere fidem, cùm paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde Deus.
Hic placatus erat, seu quis libauerat uuam,
Seu dederat sanctæ spicea serta comæ.
Atque aliquis uoti compos liba ipsa ferebat,
Postq; comes purum filia parua fauum.
At nobis ærata lares depellite tela,
Hostiaq; è plena rustica porcus hara:
Hanc pura cum ueste sequar, myrtoq; canistra
Vincta geram, myrto uinctus & ipse caput.

Sic placeam uobis, alius sit fortis in armis,
Sternat & aduersos Marte fauente duces.
Vt mihi potanti poßit sua dicere facta
Miles, & in mensa pingere castra mero:
Quis furor est atram bellis accersere mortem?
Imminet, & tacito clàm uenit illa pede.
Non seges est infrà, non uinea culta, sed audax
Cerberus, & Stygiæ nauita puppis aquæ.
Illic percußisq; genis, ustoq; capillo
Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quàm potius laudandus hic est, quem prole parata
Occupat in parua pigra senecta casa.
Ipse suas sectatur oues, at filius agnos,
Et calidam fesso comparat uxor aquam.
Sic ego sim, liceatq; caput candescere canis,
Temporis & prisci facta referre senem.
Intereà pax arua colat: pax candida primum
Duxit araturos sub iuga curua boues.
Pax aluit uites, & succos condidit uuæ,
Funderet ut nato testa paterna merum.
Pace bidens, uomerq; uigent: at tristia duri
Militis in tenebris occupat arma situs.
Rusticus è lucoq; uehit male sobrius ipso
Vxorem plaustro, progeniemq; domum.
Sed Veneris tunc bella calent, scissosq; capillos
Fœmina, perfractas conqueriturq; fores.
Flet teneras subtusa genas, sed uictor & ipse
Flet sibi dementes tam ualuisse manus.
At lasciuus amor rixæ mala uerba ministrat.
Inter & iratum lentus utrunque sedet.

Ah lapis est, ferrumq́; suam quicunque puellam
Verberat, è cœlo diripit ille Deos.
Sit satis è membris tenuem perscindere uestem,
Sit satis ornatas dissoluisse comas:
Sit lacrymas mouisse satis: quater ille beatus,
Quo tenera irato flere puella potest.
Sed manibus qui sæuus erit, scutumq́; , sudemq́;
Is gerat, & miti sit procul à Venere.
At nobis pax alma ueni, spicamq́; teneto,
Perfluat & pomis candidus antè sinus:

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI LIBER II.

VISQVIS adest, ualeat, fruges lustramus, & agros,
Ritus ut à prisco traditus extat auo.
Bacche ueni, dulcisq́; tuis è cornibus uua
Pendeat, & spicis tempora cinge Ceres
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspenso uomere cesset opus.
Soluite uincla iugis, nunc ad præsepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata Deo, non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum.
Vos quoque abesse procul iubeo, discedat ab aris

Cui tulit externa gaudia nocte Venus.
Casta placent superis, pura cum ueste uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,
Vinctaq; pòst olea candida turba comas.
Dij patrij purgamus agros, purgamus agrestes.
Vos mala de nostris pellite limitibus.
Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris
Ingerat ardenti grandia ligna foco.
Turbaq; uernarum saturi bona signa coloni
Ludet, & ex uirgis extruet arte casas.
Euentura precor, uidén'ut felicibus extis
Significet placidos nuntia fibra Deos?
Nunc mihi fumosos ueteris proferte falernos
Consulis, & Chio soluite uincula cado.
Vina diem celebrent, non festa luce madere
Est rubor, errantes & male ferre pedes:
Sed bene Messalam sua quisque ad pocula dicat:
Nomen & absentis singula uerba sonent.
Gentis Aquitanæ celeber Messala triumphis,
Et magna intonsis gloria uictor ades.
Huc ades, aspiraq; mihi dum carmine nostro
Redditur agricolis gratia cœlitibus,
Rura cano, rurisq; Deos, his uita magistris
Desueuit querna pellere glande famem.
Illi compositis primum docuere tigillis
Exiguam uiridi fronde operire domum.
Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
Seruitium

Seruitium, & plaustro supposuisse rotam.
Tunc uictus abiere feri, tunc consita pomus,
Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
Aurea tunc preßos pedibus dedit uua liquores,
Mistaq; securo est sobria lympha mero.
Rura ferunt messes, calidi cùm syderis æstu
Deponi flauas annua terra comas.
Rure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
Compleat ut dulci sedula melle fauos.
Agricola aßiduo primùm satiatus aratro
Cantauit certo rustica uerba pede:
Et satur arenti primùm est modulatus auena
Carmen, ut ornatos duceret ante Deos.
Agricola & minio suffusus Bacche rubenti
Primus inexperta duxit ab urbe choros.
Huic datus à pleno memorabile munus ouili
Dux pecoris hircus, auxerat hircus oues.
Rure puer uerno primum de flore coronam
Fecit & antiquis imposuit laribus.
Rure etiam teneris coram exhibitura puellis
Molle gerit tergo lucida uellus ouis,
Hinc & fœmineus labor est, hinc pensa, colusq;,
Fusus & apposito pollice uersat opus.
Atque aliqua aßiduè textrix operata Mineruam
Cantat, & appulso tela sonat latere.
Ipse quoque inter agros, interq; armenta Cupido
Natus, & indomitas dicitur inter equas.
Illic indocto primùm se exercuit arcu.
Hei mihi quàm doctas nunc habet ille manus
Nec pecudes uelut antè petit, fixisse puellas

Geſtit, & audaces perdomuiſſe uiros.
Hic iuueni detraxit opes, hic dicere iuſsit
Limen ad iratæ uerba pudenda ſenem.
Hoc duce cuſtodes furtim trangreſſa iacentes
Ad iuuenem tenebris ſola puella uenit,
Et pedibus prætentat iter ſuſpenſa timore.
Explorat cæcas cui manus antè uias.
Ah miſeri, quos hic grauiter Deus urget: at ille
Felix, cui placidus leniter afflat amor.
Sancte ueni dapibus feſtis, ſed pone ſagittas,
Et procul ardentes hinc precor abde faces.
Vos celebrem cantate Deum, pecoriq; uocate
Voce Palem, pecori clàm ſibi quiſque uocet
Aut etiam ſibi quiſque palàm: nam turba iocoſa
Obſtrepit, & Phrygio tibia curua ſono.
Ludite, iam nox iungit equos, currumq; ſequuntur
Matris laſciuo ſydera fulua choro.
Poſtq; uenit tacitus fuluis circundatus alis
Somnus, & incerto ſomnia nigra pede.

ELEGIA II.

DIcamus bona uerba, uenit natalis ad aras,
Quiſquis ades, lingua uir, mulierq; faue.
Vrantur pia tura focis, urantur odores,
Quos tener à terra diuite mittit Arabs,
Ipſe ſuos genius adſit uiſurus honores,
Cui decorent ſanctas florea ſerta comas.
Illius è puro diſtillent tempora nardo,
Atque ſatur libo ſit, madeatq; mero.

Annuat & Cherinthe tibi quodcunque rogabis.
En age quid cessas? annuit ille, roga.
Auguror, uxoris fidos optabis amores,
Iam reor hac ipsos edidicisse deos.
Nec tibi malueris, totum quæcunque per orbem
Fortis arat ualido rusticus arua boue:
Nec tibi gemmarum quicquid felicibus undis
Nascitur, Eoi quà maris unda rubet.
Vota cadunt, utinam strepitantibus aduolet alis,
Flauaq; coniugio uincula portet Amor.
Vincula quæ maneant semper, dum tarda senectus
Inducat rugas, inficiatq; comas.
Huc ueniat natalis auis, prolemq; ministret,
Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

ELEGIA III.

RVra tenent Cornute meam, uillæq; puellam:
Ferreus est heu quisquis in urbe manet.]
Ipsa Venus latos iam nunc migrauit in agros,
Verbaq; aratoris rustica discit Amor,
O`ego cùm dominam aspicerem, quam fortiter illic
Versarem ualido pingue bidente solum,
Agricolæq; modo curuum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
Nec quererer quòd sol graciles exureret artus,
Læderet aut teneras pustula rupta manus.
Pauit & Admeti tauros formosus Apollo,
Nec cithara, intonsæ profuerunt'ue comæ.
Nec potuit curas sanare salubribus herbis:

Quic-

Quicquid erat medicæ uicerat artis amor.
Ipse deus solitus stabulis expellere uaccas,
Et potum pastas ducere fluminibus,
Et miscere nouo docuisse coagula lacte,
Lacteus & mistus obriguisse liquor.
Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci,
Raraq; per nexus est uia facta sero
Ah quoties illo uitulum gestante per agros
Dicitur occurrens erubuisse soror.
Ah quoties ausæ, caneret dum ualle sub alta,
Rumpere mugitu carmina docta boues.
Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus,
Venit & à templis irrita turba domum.
Sæpe horrere sacros doluit Latona capillos,
Quos admirata est ipsa nouerca prius.
Quisquis inornatumq; caput, crinesq; solutos
Aspiceret, Phœbi quæreret ille comam.
Delos ubi nunc Phœbe tua est, ubi Delphica Pytho?
Nempe amor in parua te iubet esse casa.
Felices olim, Veneri cùm fertur apertè
Seruire æternos non puduisse Deos.
Fabula nunc ille est, sed cui sua cura puella:
Fabula sit, mauult, quàm sine amore Deus;
At tu quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
Imperitat, nostra sint tua castra domo.
Ferea non Venerem, sed prædam secula laudant,
Præda tamen multis est operata malis.
Præda feras acies cinxit discordibus armis,
Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorq; uenit:
Præda uago iussit geminare pericula ponto,

Bellica

Bellica cum dubijs rostra dedit ratibus.
Prædator cupit immensos obsidere campos,
Vt multo innumeram iugere pascat ouem.
Cui lapis externus curæ est, urbisq; tumultus,
Portatur ualidis multa columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hybernas piscis adesse minas.
At tibi læta trahant Samiæ conuiuia testæ,
Fictaq; Cumana lubrica terra rota.
Eheu diuitibus uideo gaudere puellas,
Iam ueniant prædæ, si Venus optat opes.
Vt mea luxuria Nemesis fluat, utq; per urbem
Incedat donis conspicienda meis:
Illa gerat uestes tenues, quas fœmina Coa
Texuit, auratas disposuitq; uias.
Illi sint comites fusci, quos India torret,
Solis & admotis inficit ignis equis.
Illi selectos certent præbere colores,
Africa puniceum, purpureumq; Tyros.
Nota loquor, regnum ipse tenet, quò sæpe coegit
Barbara gypsatos ferre catasta pedes,
At tibi dura seges, Nemesim quæ ducis ab urbe,
Persoluat nulla semina terra fide.
Et tu Bacche tener iucundæ consitor uuæ,
Tu quoque deuotos Bacche relinque lacus:
Haud impune licet formosas tristibus agris
Abdere, non tanti sunt tua musta pater.
O' ualeant fruges ne sint modò rure puellæ,
Glans alat, & prisco more bibantur aquæ.
Glans aluit ueteres, & paßim semper amarunt,

Quid

Quid nocuit sulcos non habuisse satos?
Tum quibus aspirabat amor, præbebat apertè
Mitis in umbrosa gaudia ualle Venus.
Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
Ianua, si fas est, mos precor ille redi.
Ah pereant artes, & mollia iura colendi,

*

O' utinam ueteri peragrantes more puellæ
Horrida uillosa corpora ueste tegant.
Nunc si clausa mea est, si copia rara uidendi,
Heu miserum laxam quid iuuat esse togam?
Ducite ad imperium dominæ, sulcabimus agros.
Non ego me uinclis, uerberibusq; nego.

ELEGIA IIII.

SIc mihi seruitium uideo, dominamq; paratam.
Iam mihi libertas illa paterna uale.
Seruitium sed triste datur, teneorq; catenis,
Et nunquam misero uincula remittit amor.
Et seu quid merui, seu quid peccauimus, uror,
Vror, iò remoue sæua puella faces.
O' ego ne poßim tales sentire dolores,
Quàm mallem in gelidis montibus esse lapis,
Stare uel insanis cautes obnoxia uentis,
Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
Nunc & amara dies, & noctis amarior umbra est,
Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi, nec carminis autor Apollo,
Illa caua pretium flagitat usque manu.

Ite procul Musæ, si non prodestis amanti,
Non ego uos, ut sint bella canenda, colo.
Nec refero solisq; uias, & qualis, ut orbem
Compleuit, uersis luna recurrat equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quæro.
Ite procul Musæ, si nihil ista ualent.
At mihi per cædem, & facinus sunt dona paranda,
Ne iaceam clausam flebilis ante domum.
Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis:
Sed Venus ante alias est uiolanda mihi.
Illa malum facinus suadet, dominamq; rapacem
Dat mihi, sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat quicunque legit uiridesq; smaragdos,
Et niueam Tyrio murice tingit ouem.
Hic dat auaritiæ causas, & Coa puellis
Vestis, & è rubro lucida concha mari.
Hæc fecere malas, hinc clauem ianua sensit,
Et cœpit custos liminis esse canis.
Sed pretium si grande feras, custodia uista est,
Nec probibent claues, & canis ipse tacet.
Heu quicunque dedit formam cœlestis auaræ,
Quale bonum multis attulit ipse malis.
Hinc fletus, rixæq; sonant, hæc denique causa
Fecit, ut infamis hic Deus esset amor
At tibi, quæ prelio uictos excludis amantes,
Eripiant partas uentus & ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia læti,
Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam,
Seu ueniet tibi mors, neque erit, qui lugeat ullus,
Nec qui det mœstas munus in exequias:

At bona, quæ nec auara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.
Atque aliquis senior ueteres ueneratus amores,
Annua constructo serta dabit tumulo,
Et bene, discedens dicet, placideq; quiescas,
Terraq; securæ sit super ossa leuis.
Vera quidem moneo, sed prosunt quid mihi uera?
Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
Ite sub imperium, sub titulumq; lares.
Quicquid habet Circe, quicquid Medea ueneni,
Quicquid & herbarum Thessala terra gerit,
Et quod, ubi indomitis gregibus Venus afflata amores,
Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ,
Si modò me placido uideat Nemesis mea uultu,
Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA V.

PHœbe faue, nouus egreditur tua templa sacerdos,
Huc agè cum cithara, carminibusq; ueni.
Nunc te uocales impellere pollice chordas,
Nunc precor ad laudes flectere uerba meas
Ipse triumphali deuinctus tempora lauro,
Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni:
Sed nitidus, pulcherq; ueni, nunc indue uestem
Sepositam, longas nunc bene pecte comas:
Qualem te memorant Saturno rege fugato
Victori laudes concinuisse Ioui.
Tu procul euentura uides, tibi deditus augur

Scit bene quid fati prouida cantet auis.
Tuq; regis sortes, per te præsentit aruspex,
Lubrica signauit cùm Deus exta notis.
Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est.
Abdita quæ senis fata canit pedibus.
Phœbe sacras Messalinum sine tangere chartas
Vatis, & ipse precor, quod canat illa, doce.
Hæc dedit Aeneæ sortes, postquam ille parentem
Dicitur, & captos sustinuisse lares
Hæc fore credebat Romam, cum mœstus ab alto
Ilion, ardentes respiceretq; Deos,
Romulus æternæ nondum formauerat urbis
Mœnia, consorti non habitanda Remo.
Sed tunc pascebant herbosa palatia uaccæ,
Et stabant humiles in Iouis arce casæ.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbræ,
Et facta agresti lignea falce Pales:
Pendebatq; uagi pastoris in arbore uotum
Garrula, syluestri fistula sacra Deo.
Fistula cui semper decrescit arundinis ordo:
Nam calamus cæra iungitur usque minor.
At quà Velabri regio patet, ire solebat
Exiguus pulla per uada lynter aqua.
Illa sæpe gregis ditis placitura magistro
Ad iuuenem festa est uecta puella die.
Cum qua fœcundi redierunt munera ruris
Caseus, & niueæ candidus agnus ouis.

*

Impiger Aenea uolitantis frater Amoris,
Troica qui profugis sacra uehis ratibus,

Iam tibi Laurentes aßignat Iuppiter agros,
Iam uocat errantes hospita terra lares.
Illic sanctus eris, cùm te ueneranda Numici
Vnda Deum cœlo miserit indigetem.
Ecce super fessas uolitat uictoria puppes,
Tandem ad Troianos diua superba uenit.
Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris.
Iam tibi prædico barbare Turne necem.
Ante oculos Laurens castrum, murusq; Lauini est,
Albaq; ab Ascanio condita longa duce.
Te quoque iam uideo Marti placitura sacerdos
Ilia Vestales deseruisse focos:
Concubitusq; tuos furtim, uittasq; iacentes,
Et cupidi ad ripas arma relicta Dei.
Carpite nunc tauri de septem montibus herbas
Dum licet, hîc magnæ iam locus urbis erit.
Roma tuum nomen terris fatale regendis,
Quà sua de cœlo prospicit arua Ceres,
Quaq; patent ortus, & quà fluitantibus undis
Solis anhelantes abluit amnis equos.
Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet,
Vos bene tam longam consuluisse uiam.
Vera cano, sic usque sacras innoxia lauros
Vescar, & æternum sit mihi uirginitas.
Hæc cecinit uates, & te sibi Phœbe uocauit,
Iactauit fusas & caput ante comas.
Quicquid Amalthea, quicquid Marpesia dixit,
Heryphile Phœbo grataq; quod monuit,
Quasq; Albana sacras Tyberis per flumina sortes
Portarit, sicco perlueritq; sinu.

Hæc fore dixerunt, belli mala signa cometen,
Multus & in terras deplueritq; lapis
Atque tubas, atque arma ferunt strepitantia cœlo
Audita, & lucos præcinuisse fugam.
Ipsum etiam solem defectum lumine uidit
Iungere pallentes nubilus annus equos,
Et simulachra Deûm lacrymas fudisse tepentes
Fataq; uocales præmonuisse boues.
Hæc fuerant olim, sed tu iam mitis Apollo
Prodigia indomitis merge sub æquoribus,
Vt succensa sacris crepitet bene laurea flammis
Omine quo felix, & sacer annus eat.
Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni,
Distendet spicis horrea plena Ceres.
Oblitus & musto feriet pede rusticus uuas,
Dolia dum magni deficiuntq; lacus
At madidus Baccho sua festa parilia pastor
Concinet, à stabulis tunc procul este lupi.
Ille leuis stipulæ solenneis potus aceruos
Accendet, flammas transilietq; sacras,
Et fœtus matrona dabit, natusq; parenti
Oscula compreßis auribus eripiet.
Nec tædebit auum paruo aduigilare nepoti,
Balbaq; cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata Deo pubes discumbet in herba
Arboris antiquæ, quà leuis umbra cadet.
Aut è ueste sacris tendent umbracula sertis
Vincta coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisque dapes, & feßas extruet alte
Cespitibus mensas, cespitibusq; torum.

Ingeret hic potus iuuenis maledicta puellæ,
  Postmodò quæ uotis irrita facta uelit.
Nam ferus ille suæ plorabit sobrius idem,
  Et se iurabit mente fuisse mala.
Pace tua pereant arcus, pereantq; sagittæ
  Phœbe, modò in terris eret inermis Amor:
Ars bona, sed postquàm sumpsit sibi tela Cupido,
  Hei mihi quàm multis ars dedit illa malum:
Et mihi præcipuè: taceo cùm saucius annum.
  Et faueo morbo, cùm iuuat ipse dolor.
Vixq; cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
  Verba potest, iustos aut reperire pedes.
At tu (nam diuûm seruat tutela poetas?
  Præmoneo, uati parce puella sacro:
Vt Messalinum celebrem: cùm præmia belli
  Ante suos currus oppida uicta feret,
Ipse gerens laurus, lauro deuinctus agresti
  Miles io magna uoce triumphe canet.
Tunc Messala meus pia det spectacula turbæ,
  Et plaudat curru prætereunte pater.
Annue, sic tibi sint intonsi Phœbe capilli,
  Sic tua perpetuò sit tibi casta soror.

ELEGIA VII.

CAstra Macer sequitur, tenero quid fiet amori
  Sit comes, & collo fortiter arma gerat.
Et seu longa uirum terræ uia, seu uaga ducent
  Aequora cum telis ad latus ire uolet.
Vre puer quæso tua qui ferus otia liquit,

Atque iterum errorem ſub tua ſigna uoca.
Quod ſi militibus parces erit hic quoque miles
Ipſe, leuem galea qui ſibi, potet aquam.
Caſtra peto, ualeatq́; Venus, ualeantq́; puellæ:
Et mihi ſunt uires, & mihi facta tuba eſt.
Magna loquor, ſed magnifice mihi magna locuto
Excutiunt clauſæ fortia uerba fores.
Iuraui quoties rediturum ad limina nunquam?
Cùm bene iuraui, pes tamen ipſe redit,
Acer Amor fractas utinam tua tela ſagittas
Scilicet extinctas aſpiciamq́; faces.
Tu miſerum torques, tu me mihi dira precari
Cogis, & inſana mente nefanda loqui.
Iam mala finiſſem leto, ſed credula uitam
Spes fouet, & melius cras fore ſemper ait.
Spes alit agricolas, ſpes ſulcis credit aratis
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
Hæc laqueo uolucres, hæc captat arundine piſces,
Cùm tenues hamos abdidit antè cibus.
Spes etiam ualida ſolatur compede uinctum,
Crura ſonant fero, ſed canit inter opus.
Spes facilem Nemeſim ſpondet mihi, ſed negat illa,
Hei mihi ne uincas dura puella deam.
Parce per immatura tuæ precor oſſa ſororis,
Sic bene ſub tenera parua quieſcat humo.
Illa mihi ſancta eſt, illius dona ſepulchro,
Et madefacta meis ſerta feram lacrymis.
Illius ad tumulum fugiam ſupplexq́; ſedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret uſque ſuum te propter flere clientem,

Illius ut uerbis sis mihi dura ueto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia manes,
Mœstaq; sopitæ stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa præceps delapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino, ne dominæ luctus renouentur acerbi,
Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
Nec lacrymis oculos digna est fœdare loquaces:
Lena nocet nobis ipsa puella bona est.
Lena uetat miserum Phryne, furtimq; tabellas
Occulto portans itq;, reditq; sinu.
Sæpe ego cùm dominæ dulces à limite diro
Agnosco uoces, hæc negat esse domi.
Sæpe ubi nox promissa mihi est languere puellam
Nuntiat, aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis, tunc mens mea perdita fingit
Quis'ue meam teneat, quot teneat'ue modis.
Tunc tibi lena precor diras, satis anxia uiuas,
Mouerit è uotis pars quotacunque deos.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI LIBER TERTIVS.

ARTIS Romani festæ uenere calendæ,
Exoriens nostris hic fuit annus auis
Et uaga nunc certa discurrunt undique pompa,

Perq;

Perq́; uias urbis munera, perq́; domos.
Dicite Pierides: quo'nam donetur honore
Seu mea, seu fallor, chara Neæra tamen.
Carmine formosæ, pretio capiuntur auaræ,
Gaudeat ut digna est, uersibus illa meis.
Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
Pumicet, & canas tondeat arte comas,
Summaq́; prætexat tenuis fastigia chartæ,
Indicet ut nomen littera pacta tuum.
Atque inter geminas pingantur cornua frontes,
Sic etenim comptum mittere oportet opus.
Per uos autores huius mihi carminis oro,
Castaliamq́; umbram, Pieriosq́; lacus,
Ite domum cultumq́; illi donate libellum
Sicut erit nullus defluat inde color.
Illa mihi referat, si nostri mutua cura est,
An minor an toto pectore deciderim.
Sed primùm nimpham larga donate salute,
Atque hæc submisso dicite uerba sono:
Hæc tibi uir quondam, nunc frater casta Neæra
Mittit, & accipias munera parua, rogat,
Teq́; suis iurat charam magis esse medullis.
Siue sibi coniux, siue futura soror.
Sed potius coniux, huius spem nominis illi
Auferet extincta pallida Ditis aqua.

ELEGIA II.

Qui primum charam iuueni, charumq́; puellæ
Eripuit iuuenem ferreus ille fuit.

Durus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Viuere & erepta coniuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro
Ingenio, frangit fortia corda dolor.
Nec mihi uera loqui pudor est, uitæq; fateri
Tot mala perpesse tot superesse meæ.
Ergo ego cùm tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaq; ossa super nigra fauilla teget,
Ante meum ueniat longos incompta capillos,
Et fleat ante meum mœsta Neæra rogum.
Sed ueniat charæ matris comitata dolore,
Mœreat hæc genero mœreat illa uiro,
Præfatæ ante meos manes, animamq; precatæ,
Perfusæq; pias ante liquore manus
Pars quæ sola mei superabit corporis ossa
Incinctæ nigra candida ueste legant,
Et primùm annoso spargent collecta Lyæo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Post hæc carbaseis humorem tollere uentis,
Atque in marmorea ponere sicca domo.
Illic quas mittit diues Panchaia merces,
Eoiq; Arabes, diues & Aßyria,
Et nostri memores lacrymæ fundantur eodem,
Sic ego componi uersus in ossa uelim.
Sic tristem mortis demonstret littera causam,
Atque, hæc in celebri carmina fronte notet:
Lygdamus hîc situs est, dolor huic, & causa Neæra,
Coniugis ereptæ causa perire fuit.

ELEGIA III.

QVid prodest cœlum uotis implesse Neæra?
Blandaq; cum multa tura dedisse prece?
Non ut marmorei prodirem è limine tecti
Insignis clara conspicuusq; domo,
Aut ut multa mei renouarent iugera tauri
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecum ut longæ sociarem gaudia uitæ,
Inq; tuo caderet nostra senecta sinu,
Tunc cum permensæ defunctus tempora lucis
Nudus Lethæa cogerer ire rate.
Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri?
Aruaq; si findant pinguia mille boues?
Quidue domus prodest Phrygijs innixa columnis,
Tænare siue tuis, siue Chariste tuis?
Et nemora in domibus sacros imitantia lucos?
Aurataeq; trabes, marmoreumq; solum?
Quidue in Erythræo legitur quæ littore concha,
Tinctaq; Sydonio murice lana iuuat?
Et quæ prætereà populus miratur in illis
Inuida, quæ falsò plurima uulgus amat.
Non opibus mentes homini, curæq; leuantur,
Nam Fortuna sua tempora lege gerit.
Sit mihi paupertas tecum iucunda Neæra,
Et sine te regum munera nulla uolo.
O`niueam, quæ te poterit mihi reddere lucem,
O`mihi felicem terq;, quaterq; diem.
At si pro dulci reditu quæcunque uouentur
Audiat auersa non meus aure Deus,

Nec me regna iuuent, nec Lydius aurifer amnis,
Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Hæc alij cupiant, liceat mihi paupere cultu
Securo chara coniuge posse frui.
Adsis, & timidis faueas Saturnia uotis,
Et faueas concha Cypria uecta tua.
Aut si fata negant reditum, tristesq́; sorores
Stamina quæ ducunt, quæq́; futura neunt,
Me uocet in uastos amnes nigramq́; paludem
Diues in ignaua luridus Orcus aqua.

ELEGIA IIII.

DI meliora ferant, nec sint insomnia uera.
Quæ tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul uani, falsumq́; auertite uisum,
Desinite in uotis quærere uelle fidem.
Diui uera monent, uenturæ nuntia sortis.
Vera monent Thuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte
Et pauidas mentes falsa timere iubent.
Et uanum metuens hominum genus, omnia noctis
Farre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, utcunque est, siue illi uera moneri,
Mendaci somno credere siue uolent,
Efficiat uanos noctis Lucine timores,
Et frustra immeritum pertimuisse uelit,
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,
Nec læsit magnos impia lingua Deos,
Iam nox ætherium nigris emersa quadrigis

Mundum cæruleo lauerat amne rotas.
Nec me sopierat menti Deus utilis ægræ
Somnus, sollicitas deficit ante domos.
Tandem cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
Preßit languentis lumina sera quies.
Hic iuuenis casta redimitus tempora lauro
Est uisus nostra ponere sede pedem.
Non illo quicquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum nec uidet illud opus.
Intonsi crines longa ceruice fluebant,
Stillabat Tyrio myrtea rore coma.
Candor erat qualem præfert Latonia Luna,
Et color in niueo corpore purpureus:
Vt iuueni primum uirgo deducta marito.
Inficitur teneras ore rubente genas.
Vt cum contexunt amaranthis alba puellæ
Lilia, & autumno candida mala rubent.
Ima uidebatur talis illudere palla,
Nanque hæc in nitido corpore uestis erat.
Artis opus raræ fulgens testudine, & auro
Pendebat læua garrula parte lyra.
Hanc primum ueniens plectro modulatus eburno
Felices cantus ore sonante dedit.
Sed postquàm fuerant digiti cum uoce locuti,
Edidit hæc tristi dulcia uerba modo:
Salue cura Deûm, casto nam rite poetæ
Phœbusq;, & Bacchus, Pieridesq; fauent.
Sed proles Semeles Bacchus, doctæq; sorores
Dicere non norunt, quid ferat hora sequens
At mihi fatorum leges, euiq; futuri

Euentura pater posse uidere dedit.
Quare ego quæ dico non fallax accipe uates,
Quodq; Deus uero Cynthius ore ferat.
Tantum chara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella uiro,
Pro qua solicitas cœlestia numina uotis
Quæ tibi securos non sinit ire dies:
Et cùm te fusco somnus uelauit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus.
Carminibus celebrata tuis formosa Neæra
Alterius mauult esse puella uiri:
Diuersasq; suas agitat mens anxia curas,
Nec gaudet casta nupta Neæra domo.
Ah crudele genus, nec fidum fœmina nomen,
Ah pereat, didicit fallere siqua uirum.
Sed flecti poterit, mens est mutabilis illi.
Tu modò cum multa brachia tende fide
Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minantis,
Sæuus amor docuit uerbera posse pati.
Me quondam Admeti niueas pauisse iuuencas
Non est in uanum fabula ficta iocum.
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos,
Sed perlucenti cantus meditabar auena,
Ille ego Latonæ filius, atque Iouis.
Nescis quid sit amor iuuenis, si fere recusas
Immitem dominam, coniugiumq; ferum.
Ergo ne dubita blandas adhibere querelas,
Vincuntur molli pectora dura prece.
Quòd si uera canunt sacris oracula templis,

Hæc illi nostro nomina dicta refer.
Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse
Felix, ac alium desine uelle uirum.
Dixit, & ignauus defluxit corpore somnus.
Ah ego ne poßim tanta uidere mala.
Nec tibi crediderim uotis contraria nota,
Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
Nam te nec uasti genuerunt æquora ponti,
Nec flammam uoluens ore Chimæra fero,
Nec canis anguinia redimitus terga caterua,
Cui tres sunt linguæ, tergeminumq; caput,
Scyllaq; uirgineam canibus submista figuram,
Nec te conceptam sæua leæna tulit
Barbara nec Scythiæ tellus, horendáue Syrtis,
Sed culta, & uiris non habitanda domus,
Et longe ante alias omnes mitißima mater,
Isq; pater, quo non alter amabilior,
Hæc Deus in melius crudelia somnia uertat,
Et iubeat tepidos irrita fere Notos.

ELEGIA V.

NOs tenet Hetruscis manat quæ fontibus unda,
Vnda sub æstiuum non adeunda Canem
Nunc autem sacris Baiarum maxima lymphis,
Cum se purpureo uere remittit humus
At mihi Persephone nigram denunciat horam
Immerito iuueni parce nocere dea.
Non ego tentaui nulli temeranda deorum
Audax laudandæ sacra docuere deæ

Nec mea mortiferis infecit pocula succis
Dextera, nec cuiquam certa dedit,
Nec nos sacrilegos templis admouimus ignes,
Nec cor solicitant facta nefanda meum.
Nec nos insanæ meditantes iurgia linguæ
Impia in aduersos soluimus ora Deos
Et nondum cani nigros læsere capillos,
Nec uenit tarda curua senecta pede.
Natalem prima nostrum uidere parentes,
Cum cecidit fato consul uterque pari.
Quid fraudare iuuat uitem crescentibus uuis?
Et modo nata mala uellere poma manu?
Parcite, pallentes umbras quicunque tenetis,
Duraq; sortiti tertia regna Dei.
Elysios olim liceat cognoscere campos,
Lethæamq; ratem, Cimeriosq; lacus,
Cum mea rugosa pallebunt ora senecta,
Et referam pueris tempora prisca senex.
Atque utinam uano nequicquam terrear æstu,
Languent ter quinos sed mea membra dies:
Atque mihi Thucæ celebrantur numina lymphæ,
Et facilis lenta pellitur unda manu.
Viuite felices, memores & uiuite nostri.
Siue erimus, seu nos fata fuisse uelint.
Interea nigras pecudes promittite Diti,
Et niuei lactis pocula mista mero.

ELEGIA VI.

CAndide Liber ades, sic sit tibi mystica uitis,

Sic edera semper tempora uincta feras.
Aufer & ipse meum pariter medicando dolorem,
Sæpe tuo cecidit munere uictus amor.
Chare puer madeant generoso pocula Baccho,
Et nobis prona funde falerna manu.
Ite procul durum curæ genus, ite labores,
Fulserit hîc niueis Delius alitibus.
Vos modò proposito dulces faueatis amici.
Ne'ue neget quisquam me duce se comitem.
At si quis uini certamen mite recusat,
Fallat eum tecto chara puella dolo.
Ille facit dites animos deus, ille ferocem
Contudit, & dominæ misit in arbitrium.
Armenias tigres, & fuluas ille leænas
Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
Hæc amor, & maiora uolet, sed poscite Bacchi
Munera, quem uestrum pocula sicca iuuant,
Conuenit ex æquo. nec toruus Liber in illos,
Qui se quiq; una uina iocosa colunt,
Iam uenit iratus nimium, nimiumq; seuerus,
Qui timet irati numina magna bibat.
Quales his pœnas deus hic quantumq; minetur
Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul à nobis hic sit timor, illaq;, si qua est,
Quid ualeat læsi sentiat ira dei.
Quid precor ah demens? uenti temeraria uota,
Aeriæ, & nubes diripienda ferant.
Quamuis nulla mei superest tibi cura Neæra,
Sis felix, & sint candida fata tua.
At nos securæ reddamus tempora mensæ.

Venit

Venit post multos una serena dies.

ELEGIA VII.

Hei mihi difficile est imitari gaudia falsa.
Difficile est tristi fingere mente iocum.
Nec bene mendaci risus componitur ore,
Nec bene solicitis ebria uerba sonant.
Quid queror infelix? turpes discedite curæ.
Odit Lenæus tristia uerba pater.
Gnoßia Thesæ quondam periuria linguæ
Fleuisti ignoto sola relicta mari.
Sic cecinit pro te doctus Minoi Catullus
Ingrati referens impia facta uiri.
Vos ego nunc moneo felix, quicunque dolore
Alterius disces posse carere tuo.
Nec uos aut capiant pendentia brachia collo,
Aut fallat blanda sordida lingua fide.
Et si perq; suos fallax iurauit ocellos.
Iunonemq; suam, perq; suam Venerem,
Nulla fides inerit: periuria ridet amantum
Iuppiter, & uentos irrita ferre iubet.
Ergo quid toties fallacis uerba puellæ
Conqueror? ite à me seria uerba precor.
Quàm uellem longas tecum requiescere noctes
Et tecum longos peruigilare dies.
Perfida nec merito nobis inimica, merenti
Perfida sed quamuis perfida, chara tamen.
Naiada Bacchus amat, cessas ò lente minister:
Temperet annosum Martia lympha merum.

Non ego, si fugiat nostræ conuiuia mensæ
Ignotum cupiens uana puella torum,
Solicitus repetam tota suspiria nocte,
Tu puer & liquidum fortius adde merum.
Iamdudum Tyrio madefactas tempora nardo
Debueram sertis implicuisse comas.
Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideo paucos ante fuisse dies.
Si quicquam tota commisi stulta iuuenta,
Cuius me fatear pœnituisse magis,
Hesterna quàm te solum quòd nocte reliqui,
Ardorem cupiens dißimulare meum.

ALBII TIBVLLI
EQVITIS ROMANI
LIBER IIII.

E Messala canam, quanquam mea cognita uirtus.
Terret, ut infirmæ ualeant subsistere uires,
Incipiam tamen à meritis, si carmina laudes
Deficiant humiles, tantis sim conditor actis,
Ne tua te præter chartis intexere quisquam
Facta queat, dictis ut non maiora supersint,
Est nobis uoluisse satis, nec munera parua
Respueris, etiam Phœbo gratißima dona

Cres tulit, & cunctis Baccho iucundior hospes
Icarus, ut puro testantur sydera cœlo,
Erigoneq;, Canisq;, neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides Deus ascensurus Olympum
Læta Molorcheis posuit uestigia terris,
Paruaq; cœlestes pacauit mica: nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoque sit gratus paruus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosq; memor componere uersus.
Alter dicat opus magni mirabile mundi,
Qualis in immenso descenderit aere tellus,
Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
Et uagus è terris quà surgere nititur aer,
Huic & contextus passim fluat igneus æther,
Pendentiq; super claudantur ut omnia cœlo.
Ad quodcunque mea poterunt audere Camœnæ,
Seu tibi par poterunt, seu, quod spes abnuit, ultrà,
Siue minus, certeq; canent minus, omne mouemus
Hoc tibi, ne tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quanquàm antiquæ gentis superent tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quæris quid qua iudex sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores
Quàm tibi maiores maius decus ipse futurus.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Aeterno sederunt tibi magna uolumina uersu,
Conuenientq; tuas cupidi componere laudes
Vndiq;, & quiq; canent uincto pede, quiq; soluto,
Queis potius certamen erit, sim uictor in illis,
Vt nostrum tantis inscribam nomen in actis.

Quisque

Quisque tibi maiora gerit castris'ue, foro'ue,
Nec tamen hinc, aut hinc, tibi laus maior'ue, minor'ue,
Iusta pari præmitur ueluti cum pondere libra
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis, inæquatum si quando onus urget utrinque,
Instabilis natat alterno depreßior orbe.
Nam seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
Non alius sedare queat: seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit nitescere uerbis.
Non Pylos, aut Itace tantum genuisse feruntur
Nestora, uel paruæ magnum decus urbis Vlyssem
Vixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem
Secula fertilibus Titan decurrerit horis,
Ille per ignotas audax decurrerit urbes,
Quà maris extremis tellus includitur undis,
Nam Cyconumq; manus aduersis reppulit armis,
Non ualuit Cyclos cœptos auertere cursus,
Ceßit & Aetnææ Neptunius incola rupis
Victa Maroneo fœdatus lumina Baccho.
Vexit & Aeolios placidum per Nerea uentos,
Incultos adijt Lestrygonas, Antiphatenq;
Nobilis Artaciæ gelidos quos irrigat unda.
Solum nec doctæ uerterunt pocula Circes,
Quamuis illa foret Solis genus, apta uel herbis,
Aptaq; uel cantu ueteres mutare figuras.
Cimerion etiam obscuras acceßit ad oras,
Queis nunquam candente dies apparuit ortu,
Siue super terras Phœbus, seu curreret infrà.
Vidit ut inferno Plutonis subdita regno
Magna Deûm proles leuibus discurreret umbris.

Præterijtq; cita Sirenum littora puppi.
*al. terge mini Illum *tergeminæ nantem confinia *mortis
Nec Scyllæ sæuo conterruit impetus orbe,
*al. mõtis Cum canibus rapidas inter freta serperet undas:
Nec uiolenta suo consumpsit more Charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
Non uiolata uagi sileantur pascua Solis,
Non Amor, & fœcunda Atlantidos arua Calypsus,
Finis & errorum misero Phæacia tellus.
Atque hæc seu nostras inter sint cognita terras,
Fabula siue nouum dedit his erroribus orbem,
Sit labor illius, tua dum facundia maior.
Nam te non alius belli tenet aptius artes,
Quà deceat tutam castris deducere fossam,
Qualiter aduersos hosti defigere neruos,
Quem'ue locum ducto melius sit claudere uallo,
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores,
Vt facilisq; tuis aditus sit, & arduus hosti,
Laudis & aßiduo uigeat certamine miles.
Quis tardam'ue sudem melius, celerem'ue sagittam
Iecerit, aut lento perfregerit obuia pilo?
Aut quis equum celerem'ue arcto compescere fræno
Poßit, & effusas tardo permittere habenas,
Inq; uicem modò directo contendere cursu?
Seu libeat curuo melius contendere gyro.
Parma, seu quos dextra uelit, seu læua tueri,
Siue hâc, siue illac grandis uenit impetus hastæ
Amplior: aut signata cita loca tangere funda,
Iam simul audacis ueniunt certamina Martis,

Aduer

Aduersisq; parant acies concurrere signis,
Tunc tibi non desit faciem componere pugnæ,
Seu sit opus, quadratum acies consistat in agmen,
Rectus in æquatis decurrat frontibus ordo.
Seu libeat duplicem, seu iunctum cernere Martem,
Dextraq; ut læuum teneat, dextrumq; sinistra
Miles, sitq; duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.
Nam bellis experta cano, testis mihi uictæ
Fortis Iapygiæ miles, testis quoque fallax
Pannonius, gelidas paßim disiectus in Alpes:
Testis Arupinus, & pauper natus in armis:
Quem siquis uideat uetus ut non fregerit ætas,
Terna minus Pyliæ miretur secula famæ:
Nanque senex longæ peragit dum secula uitæ,
Centum fœcundos Titan renouauerit annos.
Ipse tamen uelox celerum super edere corpus
Audet equum, ualidisq; sedet moderator habenis.
Te duce non aliâs conuersus terga domator
Libera Romanæ subiecit colla catenæ.
Nec tamen his contentus eris, maiora peractis
Instant compertum est ueracibus ut mihi signis,
Queis Amithaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine uestem
Indueras, oriente die duce fertilis anni,
Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis,
Et freta discordes tenuerunt flamina uenti,
Curua nec assuetos egerunt flumina cursus,
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras,

Nec quadrupedes densas depascitur aspera syluas,
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis:
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit, & cœlo uicinum liquit Olympum,
Intentaq; tuis precibus se præbuit aure,
Cunctaq; ueraci capite annuit additus aris.
Lætior eluxit structos super ignis aceruos.
Quin hortante Deo magnis insistere rebus
Incipe, non ijdem tibi sunt, alijsq; triumphi:
Non te uicino remorabitur obuia Marte
Gallia, nec latis audax Hispania terris.
Nec fera Rethæo tellus obsessa colono.
*al. Choaspes Nec quà uel Nilus, uel regia lympha * Diaspes
Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
Cretæis ardens aut unda Carystia campis:
Nec qua regna uago Tomyris finiuit Araxe,
Impia nec sæuis celebrans conuiuia mensis.
Vltima uicinus Phœbo tenet arua Padæus,
Quaq; Hebrus, Tanaisq; Getas rigat, atque Mosinos.
Quid moror? Oceanus ponto quà continet orbem,
Nulla tibi aduersus regio sese offeret armis.
Te manet inuictus Romano Marte Britannus,
Teq; interiecto mundi pars altera sole.
Nam circunfuso consistit in aere tellus,
Et quinque in partes totos disponitur orbes
Atque duæ gelido uastantur frigore semper,
Illic & densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciemq;, niuemq;,
Quippe ibi non unquam Titan super ingerit ortus,

At me-

At media est Phœbi semper subiecta calori,
Seu propior terris æstiuum fertur in orbem,
Seu celer hybernas properat decurrere luces:
Non ergo presso tellus consurgit aratro,
Nec frugem segetes præbent, nec pabula terræ,
Non illic colit arua Deus Baccus'ue, Ceres'ue,
Nulla nec exustas habitant animalia partes.
Fertilis hanc interposita est, interq; rigentes,
Nostraq;, & huic aduersa solo pars altera nostro,
Quas simileis utrinque tenens uicinia cœli
Temperat, alter & alterius uires negat aer.
Hinc placidus nobis per tempora labitur annus.
Hic & colla iugo didicit summittere Taurus,
Et lenta excelsos uitis conscendere ramos.
Tonditurq; seges maturos annua partus.
Et ferro tellus, pontus confinditur ære.
Quin etiam structis exurgunt oppida muris.
Ergo ubi præclaros poscent tua facta triumphos,
Solus utroque idem dicêris magnus in orbe.
Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis,
Ipse mihi non si præscribat carmina Phœbus.
Est tibi qui posit magnis se accingere rebus
Valgius, æterno propior non alter Homero.
Languida non noster peragit labor otia, quamuis
Fortuna (ut mos est illi) me aduersa fatiget.
Nam mihi cùm magnis opibus domus alta niteret,
Cui fuerant flaui ditantes ordine sulci,
Horrea fœcundis indeficientia mensis,
Cuiq; pecus denso pascebant agmina colles,
Et domino satis, & nimium furiq;, lupoq;:

Nunc desyderium superest: nam cura nouatur,
Cùm memor accitos semper dolor admouet annos:
Sed licet asperiora cadant, spolierq; relictis,
Non te deficient nostræ memorare Camœnæ.
Nec solùm tibi Pierij tribuentur honores,
Pro te uel rapidas ausim maris ire per undas,
Aduersis hyberna licet tumeant freta uentis:
Pro te uel solus densis obsistere turmis,
Vel paruum Aetnææ corpus committere flammæ.
Sum quodcunque tuum est: nostri sit paruula cura,
Sit tibi quanta libet: si sit modò, non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
Posse Meleteas nec mallem mittere chartas.
Quòd tibi si uersus noster notus'ue, minus'ue
Vel bene si notus, summo uel mœret in ore,
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam mea tunc tumulus cùm texerit ossa,
Seu matura dies fato properat mihi mortem,
Longa manet seu uita, tamen mutata figuram,
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
Siue ego per liquidum uolucris uehar aera pennis,
In quecunque hominem me longa receperit ætas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

LAVS SVLPITIAE AD MARTEM.

Svlpitia est tibi culta tuis Mars magne calendis,
Spectatum è cœlo, si sapis, ipse ueni.

Hoc

Hoc Venus ignoscet, at tu uiolente caueto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis cùm uult exurere diuos,
Accendit geminas lampadas acer Amor.
Illam quicquid agit, quoquò uestigia mouit,
Componit furtim, subsequiturq; decor.
Seu soluit crines, fusis decet esse capillis:
Seu compsit, comptis est ueneranda comis.
Vrit, seu Tyria uoluit procedere palla:
Vrit, seu niuea candida ueste uenit.
Talis in æterno felix Vertumnus Olympo,
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
Sola puellarum digna est, cui mollia charis
Vellera det succis bis madefacta Tyros,
Poßideatq; metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odoratæ diues Arabs segetis,
Et quascunque niger rubro de littore conchas
Proximus eois colligit Indus aquis.
Hanc uos Pierides festis cantate calendis,
Et testudinea Phœbe superbe lyra.
Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos,
Dignior est uestro nullo puella choro.

SVLPITIA AD CHERINTHVM.

PArce meo iuueni: seu quis bona pascua campi,
Seu colis umbrosi deuia montis aper:
Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes,
Incolumem custos hunc mihi seruet amor.

Sed procul abducit uenandi Delia cura.
O pereant syluæ, deficiantq; canes.
Quis furor est? quæ mens densos indagine colles
Claudentem, teneras lædere uelle manus?
Quid'ue iuuat furtim latebras intrare ferarum?
Candidaq; hamatis crura notare rubis?
Sed tamen, ut tecum liceat Cherinthe uagari,
Ipsa ego per montes retia torta feram.
Ipsa ego uelocis quæram uestigia cerui,
Et demam celeri ferrea uincla cani.
Tunc mihi tunc placeant syluæ, si lux mea tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas,
Tunc ueniat licet ad casses, illæsus abibit,
Ne Veneris cupidæ gaudia turbet aper.
Tunc sine me sit nulla Venus, sed lege Dianæ,
Caste puer casta retia tende manu.
Et quæcunque meo furtim subrepit amori,
Incidat in sæuas diripienda feras.
At tu uenandi studium concede parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

AD PHOEBVM.

HVc ades, & teneræ morbos expelle puellæ,
Huc ades intonsa Phœbe superbe coma.
Crede mihi propera, nec te iam Phœbe pigebit
Formosæ medicas applicuisse manus.
Effice ne macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color.
Et quodcunque mali est, & quicquid triste timemus,

In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
Sancte ueni, tecumq; feras quicunque sapores,
Quicunque & cantus corpora fessa leuant.
Neu iuuenem torque: metuit qui fata puellæ,
Votaq; pro domina uix numeranda facit:
Interdum uouet, interdum quòd langueat illa,
Dicit in æternos aspera uerba Deos.
Pone metum Cherinthe, Deus non lædit amantes.
Tu modò semper ama, salua puella tibi est.
Nil opus est fletu, lacrymis erit aptius uti,
Siquando fuerit tristior illa tibi.
At nunc tota tua est, te solum candida secum
Cogitat & frustra credula turba sedet.
Phœbe faue, laus magna tibi tribuetur, in uno
Corpore seruato restituisse duos.
Iam celeber, iam lætus eris, cùm debita reddet
Certatim sanctis lætus uterque focis.
Tunc te felicem dicet pia turba deorum,
Optabunt artes & sibi quisque tuas.

AD CHERINTHVM.

Est qui te Cherinthe dies dedit hic mihi sanctus,
Atque inter festos semper habendus erit.
Te nascente nouum Parcæ cecidere puellis
Seruitium, & dederunt regna superba tibi.
Vror ego ante alias, iuuat hoc Cherinthe quòd uror,
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
Mutuus adsit amor, tua per dulcißima furta,
Perq; tuos oculos, per geniumq; rogo.

Mane

Mane geni cape tura libens, uotisq; faueto,
Si modò cùm de me cogitat, ille ualet.
Quòd si fortè alios iam nunc suspirat amores,
Tunc præcor infidos sancte relinque focos.
Nec sis nunc iniusta Venus, uel seruiat æquè
Vinctus uterque tibi, uel mea uincla leua.
Sed potius ualida teneamur uterque catena,
Nulla queat posthac quam soluisse dies.
Optat idem iuuenis, quod nos, sed tutius optat,
Nam pudet hæc illum dicere uerba palàm.
At tu natalis quoniam Deus omnia sentis,
Annue, quid refert clam'ue, palam'ue roget?

AD IVNONEM.

NAtalis Iuno sanctos cape turis aceruos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tota tibi est hodie, tibi se lætissima compsit,
Staret ut ante tuos conspicienda focos.
Illa quidem ornandi causas tibi diua relegat,
Est tamen occultè cui placuisse uelit.
At tu sancta faue, ne nos diuellat amantes,
Sed iuueni quæso mutua uincla para.
Sic bene compones, ulli non ille puellæ
Seruire, aut cuiquam dignior illa uiro.
Nec possit cupidos uigilans deprendere custos,
Fallendiq; uias mille ministret amor.
Annue, purpureaq; ueni perlucida palla,
Ter tibi sit libo, ter dea casta mero.
Præcipit & natæ mater studiosa, quod optat,

Illa aliud tacita iam sua mente rogat.
Vritur, ut celeres urunt altaria flammæ,
Nec liceat quamuis sana fuisse uelit.
Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus,
Hic idem uotis iam uetus adsit amor.

AD VENEREM.

TAndem uenit Amor, qualem texisse pudori,
Quàm nudasse alicui sit mihi fama magis.
Exorata meis illum Cytharea Camœnis
Attulit in nostrum, deposuitq; sinum.
Exoluit promissa Venus, mea gaudia narret,
Dicetur siquis non habuisse suam.
Non ego signatis quicquam mandare tabellis,
Ne legat id nemo quam meus antè, uelim
Sed peccasse iuuat, uultus componere famæ
Tædet, cùm digno digna fuisse ferar.

AD MESSALAM.

INuisus natalis adest, qui rure molesto,
Et sine Cherintho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est? an uilla sit apta puellis,
Atque Aretino frigidus amnis agro?
Iam nimiùm Messala mei studiose quiescas,
Non tempestiuæ sæpe propinque uiæ.
Hìc animum, sensusq; meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.

DE

DE NATALI DIE.

Scis iter ex animo sublatum triste puellæ
Natali Romæ non sinit esse suo.
Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

AD SVLPITIAM.

Gratum est securus multùm quòd iam mihi de me
Permittis subitò ne malè inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior, pressumq; quasillo
Scortum, quàm Serui filia Sulpitia.
Solliciti sunt pro nobis, quibus illa dolori est,
Nec credam ignoto maxima cura toro.

AD CHERINTHVM.

Est'ne tibi Cherinthe tuæ placiture puellæ,
Qui mea nunc uexat corpora fessa calor?
Ah ego non aliter tristes euincere morbos
Optarim, quàm te sic quoque uelle putem.
Nam mihi quid prosit morbos euincere? quid tu
Nostra potes læto pectore ferre mala?
Ne tibi sit mea lux æquè tam feruida cura,
Vt uideo paucos ante fuisse dies.
Si quicquam tota commisi stulta iuuenta,
Cuius me fatear pœnituisse magis,
Hesterna quàm te solum quòd nocte reliqui,
Ardorem cupiens dissimulare meum.

AD AMICAM.

NVlla tuum titulis subducet fœmina lectum.
Hoc primum iuncta est fœdere nostra Venus.
Tu mihi sola places, nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis:
Atque utinam posses uni mihi bella uideri,
Displiceas alijs, sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est, procul absit gloria uulgi:
Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego secretis possum bene uiuere syluis,
Qua nulla humano sit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies, tu nocte uel atra
Lumen, & in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet è coelo mittatur amica Tibullo,
Mittetur frustra, deficietq; Venus.
Hæc per sancta tuæ Iunonis numina iuro.
Quæ sola ante alios est tibi magna deos.
Quid facio demens? heu cui mea pignora credo
Iuraui stulte, prodeat iste timor.
Nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures,
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciam quodcunque uoles, tuus usque manebo,
Nec fugiam notæ seruitium dominæ.
Sed Veneris sanctæ considam uinctus ad aras,
Hæc notat iniustos, supplicibusq; fauet.

DE INFAMIA SVAE PVELLAE.

RVmor ait crebro nostram peccare puellam,
Nunc ego me surdis auribus esse uelim.

Crimina

Crimina non hæc sunt nostro sine facta dolore.
Quid miserum torques? rumor acerbe tace.

EPITAPHIVM TIBVLLI.

TE quoque Vergilio comitem non æqua Tibulle
Mors iuuenem campos misit ad Elysios:
Ne foret aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

FINIS.

OVID. NASONIS
ELEGIA DEFLENS TIBVLLI IMMATVRAM MORTEM.

MEmnona si mater, pater plorauit Achillem,
Et tangunt magnas tristia fata deas,
Flebilis indignos elegia solue capillos,
Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
Ille tui uates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo.
Ecce puer Veneris fert euersamq; pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.
Aspice, demißis ut eat miserabilis alis,
Pectoraq; infesta tundat aperta manu.
Excipiunt lacrymas sparsi per colla capilli,
Oraq; singultu concutiente sonant.
Fratris in Aeneæ sic illum funere dicunt

Egressum

Egressum castris pulcher Iule tuis.
Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
Quam iuueni rupit cum ferus inguen aper
At sacri uates, & diuûm cura uocamur,
Sunt etiam qui nos numen habere putent.
Scilicet omne sacrum mos importuna profanat,
Omnibus obscuras inijcit illa manus.
Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo?
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
Et linium in syluis idem pater edidit altis,
Dicitur inuicta concinuisse lyra
Aspice Mæoniden, à quo ceu fonte perenni
Vatum pieris ora rigantur aquis.
Hunc quoque summa dies nigro summersit Auerno,
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum Troiani fama laboris,
Tardaq; nocturno tela retexta dolo.
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant? quid nos Aegyptia prosunt
Sistra? quid in uacuo secubuisse toro?
Dum rapiant malefacta bonos, ignoscite fasso,
Solicitor nullos esse putare deos.
Viue tamen moriture pius, cole sacra colentem,
Mors grauis à templis in caua busta trahet.
Carminibus confide bonis, iacet ecce Tibullus,
Vix manet è toto parua quod urna capit.
Te'ne sacer uates flammæ rapuere rogales?
Pectoribus pasci nec timuere tuis?
Aurea sanctorum potuissent templa deorum

 Vrere,

Vrere,quæ tantum ſuſtinuere nefas.
Auertit uultus,Erycis quæ poßidet arces.
Sunt quoque qui lacrymas continuiſſe negant.
Sed tamen hoc melius,quam ſi Phæacia tellus
Ignotum uili ſuppoſuiſſet humo.
Hic certè manibus fugientes preßit ocellos
Mater,& in cineres ultima dona tulit.
Hic ſoror in partem miſera cum matre doloris
Venit inornatas dilaniata comas.
Cumq; tuis ſua iunxerunt Nemeſisq;,priorq;
Oſcula,nec ſolos deſtituere rogos.
Delia diſcedens,felicius inquit amata
Sum tibi,uixiſti dum tuus ignis eram.
Cui Nemeſis,quid ais? tibi ſunt mea damna dolori?
Me tenuit moriens deficiente manu.
Si tamen è nobis aliquid niſi nomen,& umbra
Restat in Elyſia ualle, Tibullus erit.
Obuius huic uenies edera iuuenilia cinctus
Tempora cum Caluo docte Catulle tuo.
Tu quoque , ſi falſum eſt temerati crimen amici,
Sanguinis,atque animæ prodige Galle tuæ.
His comes umbra tua eſt,ſiqua eſt modò corporis umbra,
Hauſiſti numeros culte Tibulle pios.
Oſſa quieta præcor tuta requieſcere in urna,
Et ſit humus cineri non onerosa tuo.

FINIS.

VITA PROPERTII EX LIBRO TERTIO PETRI CRINITI DE POETIS LATINIS.

SEX. Aurelius Propertius ex Meuania oppido oriundus, quod in Vmbria est: hoc enim & ipse autor alicubi testatur, sicuti cum ipsam Vmbriã Romani Callimachi patriam uocat:

Vt nostris tumefacta superbiat Vmbria libris,
Vmbria Romani patria Callimachi.

Sunt qui scribant eius patrem equestri dignitate ornatum, ac Triumuirali potestate fuisse, tum inter eos connumeratum, qui L. Antonium secuti (Perusia capta) ex Octauij Cæsaris autoritate ad aram diui Iulij perducti, ibidem occisi fuerunt. Illud omnino constat, Aurelium hunc Propertium, magna ex parte amißis bonis, Romã se recipisse, cum patrem suum in tenera adhuc ætate amisisset, quod illis uersibus apparet,

Aspice me, cui parua domus, fortuna relicta est,
Nullus & antiquo Marte triumphus aui.

Et alibi clarius.

Ossaq; legisti, non illa ætate legenda
Patris, & in tenues cogeris ipse Lares.
Nam tua cum multi uersarent rura iuuenci,
Abstulit excultas pertica tristis opes.
Mox ubi bulla rudi demissa est aurea collo
Matris & ante deos libera sumpta toga,

Tum mihi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et uetat insano uerba tonare foro.

In urbe autem, breui nominis celebritatem adeptus est, cum ingenij comitate, tum elegantia carminum. Mecoenati & Cor. Gallo maximè acceptus fuit, quòd uterque poetæ studijs, & doctrinæ pro similitudine professionis fauerent. Ouidium quoque, Tibullum, & Bassum inter principes amicos coluit, ad quos de suis caloribus, & puellæ ingenio sæpius scripsit. C. uero Plinius in epistola ad Romanum Paulum refert Pascienum in scribēdis elegis eruditum habuisse inter suos maiores Propertium itaque id, inquit, Paßieno gentile est, nam & ex eodem municipio est quo Propertius: unde maximum studium Paßieno fuit, calores Propertij, atque ingenium suo carmine exprimere cū in elegijs (ut inquit Plinius) foret egregius, atque præcipuus Propertius. Libros quatuor elegiarum composuit. In quibus ferè suos calores, & Hostiæ laudem, ac formam celebrat. Nam puellam Hostiam miro quidem affectu exarsit, quā mutato nomine (ut est autor L. Apuleius) Cynthiam appellare maluit: ex quo Sidonius Apollinaris sic ad Hesperium scribit, Memineris inquit, quod sæpe uersum Corina cum suo nasone compleuit, Lesbia cum Catullo, Cæsennia cum Getulico, Argentaria cum Lucano, & Cynthia cum Propertio, Delia cum Tibullo Callimachum præcipuè, Cyreneum Minermum, & Philetam Græcos poetas in carmine secutus est quorum manibus comitē se profitetur: nam ut illi apud Græcos in Elegia consensu omnium præstiterunt, ita Propertius quidem apud latinos, eorum imitatione primas uidetur quorundam iudicio consecutus. Fab. autem Quintilianus

lianus censor in literis accerrimus, cũ Tibullum maximè commendauerit, non deesse tamen, inquit: qui Propertiũ malint, cum sit Ouidius lasciuior, Gallus in elegia durior. Ouidius certè cum sæpe de ipso Propertio agat, blãdum, tenerum, ac dulcem appellant multumq; illius carmini semper concesßit cum eundem poetam suos ignes recensentem audirent:

Sæpe suos solitus recitare Propertius ignes,
Iure sodalitij qui mihi iunctus erat.

Sed & Val. Martial. Propertij ingenio, & amoribus plurimum tribuit, tum eo maximè loco quo Galli Lycoridẽ, Tibulli Nemesim, & Lesbiam Catulli celebrat, nam & in Apophoretis sic de eodem:

Cynthia facundi carmen iuuenile properti
Accepit famam, nec minus ipsa dedit.

De obitu eius parum compertum, Quidam scripserunt illũ annos alterum & XL. natum perijsse. Alium uero Propertium fuisse Fulgentius ostendit, qui in lib. ad Calcidiũ de prisco sermone uerba hæc ex Propertio refert, Catilla tagerisu adimonia publicum prostibulum.

SEX. PRO:
PERTII AVRELII VM- BRI ELEGIARVM LIBER I.

AD TVLLVM.

YNTHIA prima suis mi
serum me cepit ocellis
Contactum nullis antè cupi
dinibus.
Tum mihi cõstantis deiecit
lumina fastus,
Et caput impositis preßit
amor pedibus,
Donec me docuit castas odis
se puellas
Improbus,& nullo uiuere consilio:
Et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen aduersos cogor habere deos.
Mimalion nullos fugiendo Tulle labores
Sæuitiam duræ contudit Iasidos,
Nam modo Parthenijs amens errabat in antris,
Ibat & hirsutas ille uidere feras.
Ille etiam Psiles percussus uulnere rami
Saucius Arcadijs rupibus ingemuit,
Ergo uelocem potuit domuisse puellam,
Tantum in amore preces,& benefacta ualent.
In me tardus amor nonnullas cogitat artes,

Nec

Nec meminit notas (ut prius) ire uias.
At uos deductæ quibus est fallacia Lunæ,
Et labor in magicis sacra piare focis.
En agedum dominæ mentem conuertite nostræ,
En facite illa meo palleat ore magis.
Tunc ego crediderim uobis, & sydera, & amnes
Posse Citeinis ducere carminibus.
Et uos qui serò lapsum reuocatis amici,
Quærite non sani pectoris auxilia.
Fortiter & ferrum, sæuos patiemur & ignes,
Sit modò libertas quæ uelit ira loqui.
Ferte per extremas gentes, & ferte per undas,
Quà non ulla meum fœmina norit iter.
Vos remanete, quibus facili Deus annuet aure,
Sitis & in tuto semper amore pares.
In me nostra uenus noctes exercet amaras,
Et nullo uacuus tempore desit Amor.
Hoc moneo uitate malum, sua quenque moretur
Cura, neque assueto mutet amore locum.
Quòd siquis monitis tardas aduerterit aures,
Heu referet quanto uerba dolore mea.

AD CYNTHIAM.

QVid iuuat ornato procedere uita capillo,
Et tenues Coa ueste mouere sinus?
Aut quid Orõthea crines pfundere myrrha?
Teq; peregrinis uendere muneribus?
Naturæq; decus mercato perdere cultu,
Nec sinere in proprijs membra nitere bonis?

Crede mihi non ulla tuæ midicine figuræ est,
Nudus amor formæ non amat artificem
Aspice quos summit at humus formosa colores,
Et ueniant ederæ sponte sua melius,
Surgat & in solis formosius arbutus antris,
Et sciat indociles currere lympha uias.
Littora natiuis pellucent picta lapillis,
Et uolucres nulla dulcius arte canunt.
Non sic Leucippis succedit Castora Phœbe,
Pollucem cultu non Thelayra soror,
Non Idæ, & cupido quondam discordia Phœbo
Eueni patrijs filia littoribus,
Nec Phrygium falso traxit candore maritum
Auecta externis Hippodamia rotis:
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis Apelleis est color in tabulis.
Non illis studium uulgo conquirere amantes,
Illis ampla satis forma pudicitia.
Non ego nunc uereor ne sim tibi uilior istis,
Vni siqua placet, culta puella sat est.
Cum tibi præsertim Phœbus sua carmina donet,
Aoniamq; libens Calliopea lyram.
Vnica nec desit iucundis gratia uerbis,
Omnia quæq; Venus, quæq; Minerua probat.
His tu semper eris nostræ gratissima uitæ
Tædia dum misere sint tibi luxuriæ.

AD CYNTHIAM.

QValis Thesea iacuit cedente carina

Languida desertis Gnoßia littoribus:
Qualis & accubitu primo Cepheia somno
Libera iam duris cotibus Andromode,
Nec minus aßiduis Aedonis fessa choreis,
Qualis in herboso concidit Appidano,
Talis uisa mihi mollem spirare quietem,
Cynthia non certis & nixa caput manibus,
Ebria cùm multo traherem uestigia Baccho,
Et quaterent sera nocte facem pueri.
Hanc ego nondum etiam sensus deperditus omnes
Molliter impresso conor adire toro
Et quamuis duplici correptum ardore iuberent
Hàc Amor, hac liber, durus uterque Deus,
Subiecto leuiter positam tentare lacerto,
Osculaq; admoto sumere, & arma manu:
Non tamen ausus eram dominæ turbare quietem
Expertæ metuens iurgia sæuitiæ,
Sed sic intentis hærebam fixus occllis,
Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
Et modò soluebam nostra de fronte corollas,
Ponebamq; tuis Cynthia temporibus
Et modò gaudebam lapsos formare capillos,
Nunc furtiua cauis poma dabam manibus.
Omniaq; ingrato largibar munera somno.
Munera de prono sæpe uoluta sinu.
Et quoties raro duxti suspiria motu,
Obstupui uano credulus auspicio,
Nequa tibi insolitos portarent uisa timores
Ne'ue quis inuitam cogeret esse suam,
Donec diuersas percurrens luna fenestras,

Luna moraturis sedula luminibus,
Compositos leuibus radijs patefecit ocellos,
Sic ait in molli fixa toro cubitum,
Tandem te nostro referens iniuria lecto
Alterius clausis expulit è foribus:
Nanque ubi longa meæ consumpsti tempora noctis,
Languidus exactis hei mihi syderibus,
O utinam tales producas improbe noctes,
Me miseram quales semper habere iubes.
Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
Rursus & Orpheæ carmine fessa lyræ,
Interdum grauiter mecum deserta querebar
Externo longas sæpe in amore moras,
Dum me iucundis lapsam sopor impulit alis,
Illa fuit lacrymis ultima cura meis.

AD BASSVM.

QVid mihi tam multas laudando Basse puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me nõ pateris uitæ quodcunq; sequetur
Hoc magis aßueto uiuere seruitio?
Tu licet Antiopæ formam Nycteidos, & tu
Spartanæ referas laudibus Hermionæ,
Et quascunque tulit formosi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere sinat,
Nedum si leuibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat.
Hæc sed forma mei pars est extrema furoris,
Sunt maiora, quibus Basse perire iuuat,

Ingenuus color, & multis decus artibus, & quæ
Gaudia sub tacita dicere ueste libet.
Quò magis & nostros contendis soluere amores
Hoc magis accepta fallit uterque fide.
Non impune feres, sciet hæc insana puella,
Et tibi non tacitis uocibus hostis erit,
Nec tibi me posthæc committet Cynthia, nec te
Quæret, erit tanti criminis illa memor,
Et te circum omneis alias irata puellas
Deferet, heu nullo limine charus eris.
Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
Et quicunque sacer, qualis ubique lapis.
Non ullo grauius tentatur Cynthia damno,
Quàm sibi cum rapto cessat amore Deus,
Præcipuè nostri: maneat sic semper adoro,
Nec quicquam ex illa, quod querar, inueniam.

AD AEMVLVM SVVM GALLVM.

INuide tu tandem uoces compesce molestas,
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi uis insane meos sentire furores?
Infelix properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos uestigia ferre per ignes,
Et bibere è tota toxica Thessalia.
Non est illa uagis similis collata puellis,
Molliter irasci non solet illa tibi.
Quod si forte tuis non est contraria uotis,
At tibi curarum millia quanta dabit.

Non

Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos
Illa feros animis alligat una uiros.
Ah mea contemptus quoties ad limina curres
Cum tibi singultu fortia uerba cadent,
Et tremulis mœstus orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ore notam.
Et quæcunque uoles fugient tibi uerba querenti,
Nec poteris qui sis, aut ubi nosse miser.
Tum graue seruitium nostræ cogere puellæ
Discere, & exclusum quid sit abire domum.
Nec iam pallorem toties mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
Nescit amor priscis cedere imaginibus.
Quòd si parua tuæ dederis uestigia culpæ,
Quàm cito de tanto nomine rumor eris.
Non ego tum potero solatia ferre roganti,
Cum mihi nulla mei sit medicina mali,
Sed pariter miseri socio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere sinu.
Quare quid poßit mea Cynthia, desine Galle
Quærere non impune illa rogata uenit.

AD TVLLVM.

NOn ego nunc Hadriæ uereor mare noscere tecum
Tulle, neque Aegeo ducere uela salo,
Cum quo Riphæos poßim conscendere montes,
Vlteriusq; domos uadere Memnonias,
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ,

Mutatoq; graues sæpe colore preces
Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos esse relicta deos:
Illa meam mihi iam se denegat, illa minatur
Quæ solet irato tristis amica uiro.
His ego non horam possum durare querelis.
Ah pereat, siquis lentus amare potest.
An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas
Atque Asiæ ueteres cernere diuitias,
Vt mihi deducta faciat conuitia puppi
Cynthia, & insanis ora notet manibus?
Osculaq; opposito dicat sibi debita uento,
Et nihil infido durius esse uiro?
Tu patrui meritas conare anteire secures
Et uetera oblitus iura refer socijs.
Nam tua non ætas unquam seruiuit amori,
Semper at armatæ cura fuit patriæ.
Et tibi non unquam nostros puer iste labores
Afferat, & lacrymis omnia nota meis.
Me sine, quem semper uoluit fortuna iacere,
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoque terra tegat.
Non ego sum laudi, non natus idoneus armis,
Hanc me militiam fata subire uolunt.
At tu seu mollis qua tendit Ionia, seu quà
Lydia Pactoli tingit aratra liquor,
Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
Ibis, & accepti pars eris imperii,
Tum tibi siqua mei ueniet non immemor hora,

Viuere me duro sydere certus eris.

AD PONTICVM POETAM.

CVm tibi Cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ,
Armaq; fraternæ tristia militiæ,
Atque ita sim felix, primo contendis Homero,
Sint modò fata tuis mollia carminibus.
Nos, ut consuemus, nostros agitamus amores,
Atque aliquid duram quærimus in dominam:
Nec tantum ingenio, quantum seruire dolori
Cogor, & ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur uitæ modus, hæc mea fama est,
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ solum placuisse puellæ
Pontice, & iniustas sæpe tulisse minas.
Me legat aßiduè post hæc neglectus amator,
Et prosint illi cognita nostra mala.
Te quoque si certo puer hic concusserit arcu,
Quod nolim nostros euiolaße Deos,
Longè castra tibi, longè miser agmina septem
Flebis in æterno surda iacere situ:
Et frustra cupiens mollem componere uersum,
Nec tibi subiciet carmina sæuus amor.
Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam,
Tunc ego Romanis præfar ingenijs:
Nec poterunt iuuenes nostro reticere sepulchro,
Ardoris nostri magni poeta iaces.
Tu caue nostra tuo contemnas carmina fastu,
Sæpe uenit magno fœnore tardus amor,

AD

AD CYNTHIAM.

TV'ne igitur demens? nec te mea cura moratur?
An tibi sum gelida uilior Illyria?
Et tibi iam tanti, quicunque est iste, uidetur,
Vt sine me uento quolibet ire uelis?
Tu'ne audire potes uesani murmura ponti?
Fortis & in dura naue iacere potes?
Tu pedibus teneris positas sulcare pruinas?
Tu potes insolitas Cynthia ferre niues?
O' utinam hybernæ duplicentur tempora brumæ,
Et sit iners tardis nauita Vergilijs,
Nec tibi Tyrrena soluatur funis arena,
Ne'ue inimica meas eleuet aurea preces:
Atque ego non uideam tales subsidere uentos,
Cum tibi prouectas auferet unda rates,
Et me defixum uacua patiaris arena
Crudelem infesta sæpe uocare manu.
Sed quocunque modo de me periura mereris,
Sit Galatea tuæ non aliena uiæ,
Vt te felici uectam per cærula remo,
Accipiat placidis Oricos æquoribus.
Nam me non ullæ poterunt corrumpere tædæ,
Quin ego uicta tuo limine uerba querar.
Nec me definiet, nautas rogitare citatos,
Dicite quo portu clausa puella mea est:
Et dicam, Atracijs licet hæc considat in oris,
Et licet Eleis, illa futura mea est:
Hic erit, hic iurata manet, rumpantur iniqui,
Vicimus, aßiduas non tulit illa preces.

Falsa

Falsa licet cupidus deponat gaudia liuor,
Destitit ire nouas Cynthia nostra uias.
Illi charus ego, & per me charißima Roma
Dicitur, & sine me dulcia regna negat:
Illa uel angusto mecum requiescere lecto,
Et quocunque modo maluit esse mea,
Quam sibi dotatæ regnum uetus Hippodamiæ,
Et quas Elis opes ante pararat equis:
Quamuis magna daret, quamuis maiora daturus,
Non tamen illa meos fugit auara sinus.
Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
Sed potui blandi carminis obsequio.
Sunt igitur Musæ, neque amanti tardus Apollo,
Queis ego fretus amo, Cynthia rara mea est.
Nunc mihi summa licet contingere sydera plantis,
Siue dies, seu nox uenerit, illa mea est.
Nec mihi riualis certos subducet amores.
Ista meam norit gloria caniciem.

AD PONTICVM SVVM.

Dicebam tibi uenturos irrisor amores,
Nec tibi perpetuò libera uerba fore:
Ecce iaces supplexq; uenis ad iura duellæ,
Et tibi nunc quæuis imperat empta modò
Non me Chaoniæ uincant in amore columbæ.
Dicere quos iuuenes quæq; puella domet
Me dolor, & lacrymæ meritò fecere peritum,
Atque utinam posito dicar amore rudis.
Quid tibi nunc misero prodest graue dicere carmen?

Aut

Aut Amphioniæ mœnia flere lyræ?
Plus in amore ualet Mimnermi uersus Homero:
Carmina mansuetus lenia quærit amor.
I quæso, & tristeis istos depone libellos,
Et cane quod quæuis nosse puella uelit.
Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
Insanus medio flumine quæris aquam.
Necdum etiam palles, uero nec tangeris igni,
Hæc est uenturi prima fauilla mali.
Tum magis Armenias cupies accedere tigres,
Et magis infernè uincula nosse rotæ,
Quàm pueri toties arcum sentire medullis,
Et nihil iratæ posse negare tuæ.
Nullus amor quicquam faciles ita præbuit alas,
Vt non alterna presserit ille manu.
Nec te decipiat, quòd sit satis illa parata,
Acrius illa subit Pontice si qua tua est.
Quippe ubi non liceat uacuos seducere ocellos,
Nec uigilare alio nomine cedat amor.
Qui non antè patet, donec manus attigit ossa,
Quisquis es aßiduas aufuge blanditias.
Illis & silices, & possunt cedere quercus,
Nedum tu poßis spiritus iste leuis.
Quare si pudor est, quàm primùm errata fatere,
Dicere quo pereas sæpe in amore iuuat.

AD GALLVM.

O Iucunda quies, primo cùm testis amori
Affueram uestris conscius in lacrymis.

O noctem meminiſſe mihi iucunda uoluptas,
O quoties uotis illa uocanda meis.
Cùm te complexa morientem Galle puella,
Vidimus, & longa ducere uerba mora.
Quamuis labenteis premeret mihi ſomnus ocellos,
Et medijs cœlo Luna ruberet equis,
Non tamen à ueſtro potui ſecedere luſu,
Tantus in alternis uocibus ardor erat.
Sed quoniam non es ueritus concredere nobis,
Accipe commiſſæ munera lætitiæ.
Non ſolùm ueſtros didici reticere dolores,
Eſt quiddam in nobis maius amice fide.
Poſſum ego diuiſos iterum coniungere amantes,
Et dominæ tardas poſſum aperire fores.
Et poſſum alterius curas ſanare recenteis,
Nec leuis in uerbis eſt medicina meis.
Cynthia me docuit ſemper quæcunque petenda,
Quæq; cauenda forent, nonnihil egit amor.
Tu caue ne triſti cupias pugnare puellæ,
Né ue ſuperba loqui, né ue tacere diu,
Neu ſi quid petijt, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.
Irritata uenit quando contemnitur illa,
Nec meminit iuſtas ponere læſa minas.
At quò ſis humilis magis, & ſubiectus amori,
Hòc magis effecto ſæpe fruare bono.
Is poterit felix una remanere puella,
Qui nunquam uacuo pectore liber erit.

AD CYNTHIAM.

ECquid te medijs ceſſantem Cynthia Baijs,

Quà iacet Herculeis semita littoribus,
Et modò Thesproti mirantem subdita regno
Proxima Misenis æquora nobilibus,
Nostri cura subit memores abducere noctes,
Ecquis in extremo restat amore locus?
An te nescio quis simulatis ignibus hostis
Sustulit è nostris Cynthia carminibus?
Atque utinam mage te remis confisa minutis
Paruula Lucrina cymba moretur aqua,
Aut teneat clausam tenui tentantis in unda
Alternè facilis cedere lympha manu,
Quàm uacet alterius blandos audire susurros
Molliter in tacito littore compositam:
Vt solet amoto labi custode puella
Perfida, communes nec meminisse deos.
Non quia perspecta non est mihi cognita fama,
Sed quòd in hac omnis parte timetur amor.
Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
Attulerint, nostri culpa timoris eris.
An mihi non maior charæ custodia matris?
Aut sine te uitæ cura sit ulla meæ?
Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes,
Omnia tu nostræ tempora lætitiæ.
Seu tristis ueniam, seu contrà lætus amicis,
Quicquid ero, dicam, Cynthia causa fuit.
Tu modò quàm primùm corruptas desere Baias,
Multis ista dabunt littora dissidium,
Littora, quæ fuerant castis inimica puellis.
Ah pereant Baiæ crimen amoris aquæ.

AD CYNTHIAM.

QVid mihi desidiæ non cessas fingere crimen,
Quòd faciat nobis conscia Roma moram?
Tam multa illa meo diuisa est millia lecto,
Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano.
Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat.
Olim gratus eram, non illo tempore cuiquam
Contigit, ut simili posset amare fide.
Inuidiæ fuimus, num me Deus obruit? an quæ
Lecta Prometheis diuidit herba iugis?
Non sum ego, qui fueram, mutat uia longa puellas.
Quantus in exiguo tempore fugit amor.
Nunc primùm longas solus cognoscere noctes
Cogor, & ipse meis auribus esse grauis.
Felix qui potuit præsenti flere puellæ:
Nonnihil aspersis gaudet amor lacrymis,
Aut si despectus potuit mutare calores,
Sunt quoque translato gaudia seruitio.
Mi neque amare aliam, neque ab hac discedere fas est:
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

AD GALLVM.

TV, quod sæpe soles, nostro lætabere casu
Galle, quòd abrepto solus amore uacem.
At non ipse tuas imitabor perfide uoces,
Fallere te nunquam Galle puella uelit.
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,

Certus

Certus & in nullo quæris amore moram.
Perditus in quadam tardis pallescere curis
Incipis, & primo lapsus adire gradu.
Hæc erit illarum contempti pœna doloris,
Multarum miseras exigit una uices.
Hæc tibi uulgares istos compescet amores,
Nec noua quærendo semper amicus eris.
Hæc ego non rumore malo, non augure doctus,
Vidi ego: me, quæso, teste negare potes?
Vidi ego te toto uinctum languescere collo,
Et flere iniectis Galle diu manibus,
Et cupere optatis animam deponere uerbis,
Et quæ deinde meus celat amice pudor.
Non ego complexus potui diducere uestros,
Tantus erat demens inter utrosque furor.
Non sic Aemonio Salmonida mistus Enipheo
Tænarius facili presßit amore Deus.
Nec sic cœlestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit in Oetæis gaudia prima iugis.
Vna dies omneis potuit præcurrere amantes:
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces,
Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,
Nec sinet abduci, te tuus ardor aget.
Ne mirum cùm sit Ioue digna, & proxima Ledæ,
Et Ledæ partu gratior una tribus:
Illa sit Inachijs & blandior Heroinis,
Illa suis uerbis cogat amare Iouem:
Tu uerò quoniam semel es periturus amore,
Vtere, non alio limine dignus eras.
Quæ tibi sit felix, quoniam nouus incidit error,

Et quodcunque uoles, una sit ista tibi.

AD TVLLVM.

TV licet adiectus Tyberina molliter unda,
Lesbia Mentoreo uina bibas opere,
Et modò tam celeres mireris currere lyntres,
Et modò tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne satas intendat uertice syluas,
Vrgetur quantis Caucasus arboribus,
Non tamen ista meo ualeant contendere amori.
Nescit amor magnis cedere diuitijs.
Nam siue optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili totum ducit amore diem,
Tunc mihi Pactoli ueniunt sub tecta liquores,
Et legitur rubris gemma sub æquoribus,
Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges,
Quæ maneant, dum me fata perire uolent.
Nam quis diuitijs aduerso gaudet amore?
Nulla mihi tristi præmia sunt Venere.
Illa potest magnas heroum infringere uires,
Illa etiam duris mentibus esse dolor.
Illa neque Arabium metuit transcendere limen,
Nec timet ostrino Tulle subire toro,
Et miserum toto iuuenem uersare cubili.
Quid releuant uarijs serica textilibus?
Quæ mihi dum placata aderit, non ulla uerebor
Regna, uel Alcinoi munera despicere.

AD CYNTHIAM.

SAepe ego multa tuæ leuitatis damna timebam,
Hac tamen excepta Cynthia perfidia.

Aspice

Aspice me quanto rapiat fortuna periclo,
Tu tamen in nostro lenta timore uenis,
Et potes externos manibus componere crines.
Et longa faciem quærere desidia,
Nec minus eois pectus uariare lapillis,
Vt formosa nouo quæ parat ire uiro.
At non sic Itaci digressu mota Calypso
Desertis olim fleuerat æquoribus.
Multos illa dies incomptis mœsta capillis
Sederat iniusto multa locuta salo.
Et quamuis unquam posthac uisura, dolebat
Illa tamen longæ conscia lætitiæ.
Alphesibœa suos ulta est pro coniuge fratres,
Sanguinis & chari uincula rupit amor.
Nec sic Aesoniden rapientibus anxia uentis
Hypsipyle uacuo constitit in thalamo.
Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
Vt semel Aemonio tabuit hospitio.
Coniugis Euadne miseros elata per ignes,
Occidit Argiuæ fama pudicitiæ.
Quarum nulla tuos potuit conuertere mores,
Tu quoque uti fieres nobilis historia.
Desine iam reuocare tuis periuria uerbis
Cynthia, & oblitos parce mouere Deos.
Audax ah nimium nostro dolitura periclo,
Siquid fortè tibi durius inciderit.
Multa prius uasto labentur flumina ponto,
Annus & inuersas duxerit antè uices,
Quàm tua sub nostro mutetur pectore cura,
Sis quodcunque uoles, non aliena tamen:

Quam'ue mihi uiles isti uideantur ocelli,
Per quos sæpe mihi credita perfidia est.
Hos tu iurabas, si quid mentita fuisses,
Vt tibi suppositis exciderent manibus,
Et contra magnum potes hos attollere solem?
Nec tremis admissæ conscia nequitiæ?
Queis te cogebat multos pallere colores,
Et fletum inuitis ducere luminibus?
Queis ego nunc pereo similes moniturus amantes,
O nullis tutum credere blanditijs.

VERBA IANVAE CONQVERENTIS.

QVæ fueram magnis olim patefacta triumphis
Ianua Tarpeiæ nota pudicitiæ,
Cuius inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lacrymis humida supplicibus,
Nunc ego nocturnis potorum saucia rixis,
Pulsata indignis sæpe queror manibus.
Et mihi non desunt turpes pendere corollæ,
Semper & exclusis signa iacere faces.
Nec possum infamis dominæ defendere noctes
Nobilis obscœnis tradita carminibus.
Nec tamen illa suæ reuocatur parcere famæ
Turpior, & secli uiuere luxuria.
Has inter grauibus cogor deflere querelis
Supplicis à longis tristior excubijs.
Ille meos nunquam patitur requiescere postes
Arguta referens carmina blanditia.

Ianua uel domina penitus crudelior ipsa,
Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
Cur nunquam reserata meos admittis amores,
Nescia furtiuas reddere mota preces?
Nulla'ne finis erit nostro concessa dolori?
Turpis & in tepido limine somnus erit?
Me mediæ noctes, me sydera plena iacentem,
Frigidaq; eoo me dolet aura gelu.
Tu sola humanos nunquam miserata dolores,
Respondes tacitis mutua cardinibus.
O' utinam traiecta caua mea uocula rima,
Percussas dominæ uertat in auriculas,
Sit licet & saxo patientior illa Sicano,
Sit licet & ferro durior, & chalybe,
Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
Surget & inuitis spiritus in lacrymis.
Nunc iacet alterius felici nixa lacerto,
At mea nocturna uerba cadunt Zephyro.
Sed tu sola mei tu maxima causa doloris
Victa meis nunquam ianua muneribus.
Te non ulla meæ læsit petulantia linguæ,
Quæ solet irato dicere uerba loco,
Vt me tam longa raucum patiare querela,
Sollicitas triuio peruigilare moras.
At tibi sæpe nouo deduxi carmina uersu,
Osculaq; impreßis nixa dedi gradibus.
Ante tuos quoties uerti me perfida postes,
Debitaq; occultis uota tuli manibus?
Hæc ille, & si quæ miseri nouistis amantes,
Et matutinis obstrepit alitibus:

Sic ego non dominæ uitijs, & semper amantis
Fletibus æterna differor inuidia.

AD CYNTHIAM DE MARIS TEMPESTATE.

AT meritò, quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas alloquor Alcyonas.
Nec mihi Caßiope solito uisura carinam,
Omniaq; ingrato littore uota cadunt.
Quinetiam absenti prosunt tibi Cynthia uenti,
Aspice quàm sæuas increpat aura minas.
Nulla'ne placatæ ueniet fortuna procellæ?
Hæccine parua meum funus arena teget?
Tu tamen in melius sæuas conuerte querelas,
Sat tibi sit pœnæ nox, & iniqua uada.
An poteris siccis mea fata reponere ocellis?
Ossaq; nulla tuo nostra tenere sinu?
Ah pereat quicunque rateis, & uela parauit
Primus, & inuito gurgite fecit iter.
Non'ne fuit melius dominæ peruincere mores?
Quamuis dura, tamen rara puella fuit,
Quàm sic ignotis circundata littora syluis
Cernere, & optatos quærere Tyndaridas?
Illic siqua meum sepelissent fata dolorem,
Vltimus & posito staret amore lapis,
Illa meo charos donasset funere crines
Molliter, & tenera poneret ossa rosa.
Illa meum extremo clamasset puluere nomen,
Vt mihi non ullo pondere terra foret.

At uos

At uos æquoreæ formosa Doride natæ
Candida felici soluite uela Noto:
Si quando uestras labens amor attigit undas,
Mansuetis socio parcite littoribus.

AD CYNTHIAM.

HAec certè deserta loca, & taciturna querenti,
Et uacuum Zephyri poßidet aura nemus.
Hîc licet occultos proferre impune dolores,
Si modò sola queant saxa tenere fidem.
Vnde tuos primùm repetam mea Cynthia fastus?
Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modò felices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
An noua tristitiæ causa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis, ut non altera nostro
Limine formosos intulit ulla pedes.
Quamuis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
Non ita sæua tamen uenerit ira mea,
Vt tibi sim meritò semper furor, & tua flendo
Lumina deiectis turpia sint lacrymis.
An quia parua damus mutato signa calore?
Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis testes, si quos habet arbor amores
Fagus, & Arcadio pinus amata Deo.
Ah quoties teneras resonant mea uerba sub umbras,
Scribitur & uestris Cynthia corticibus.
An tua quòd peperit nobis iniuria curas,

Quæ

Quæ solùm tacitis cognita sunt foribus?
Omnia consueui timidus perferre superbæ
Iussa, neque arguto facta dolorè queri:
Pro quo diuini fontes, & frigida rupes,
Et datur inculto tramite dura quies,
Et quodcunque meæ possunt narrare querelæ,
Cogor ad argutas dicere solus aues.
Sed qualiscunque es, resonent tibi Cynthia syluæ,
Nec deserta tuo nomine saxa uacent.

AD CYNTHIAM.

NOn ego nunc tristes uereor mea Cynthia manes,
Nec moror extremo debita fata rogo:
Sed ne fortè tuo careat mihi funus amore,
Hic timor est ipsis durior exequijs.
Non adeò leuiter noster puer hæsit ocellis,
Vt meus oblito puluis amore uacet.
Illic Phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis immemor esse locis:
Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis,
Thessalis antiquam uenerat umbra domum.
Illic quicquid ero, semper tua dicar imago,
Traicit & fati littora magnus amor:
Illic formosæ ueniant chorus heroinæ,
Quas dedit Argiuis Dardana præda uiris,
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior, & tellus hoc ita iusta sinat.
Quamuis te longæ remorentur fata senectæ,
Chara tamen lacrymis ossa futura meis.

Quæ tu uiua mea poßis sentire fauilla,
Tum mihi non ullo mors sit amara loco.
Quàm uereor ne te contempto Cynthia busto,
Abstrahat é nostro puluere iniquus amor,
Cogat & in uitam lacrymas siccare cadentes.
Flectitur aßiduis certa puella minis.
Quare, dum licet, inter nos lætemur amantes.
Non satis est ullo tempore longus amor.

AD GALLVM.

Hoc pro continuo te Galle monemus amore,
Id tibi ne uacuo defluat ex animo.
Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti,
Crudelis Minijs dux erit Ascanius.
Est tibi non infra speciem, non nomine dispar
Thiodamantheo proximus ardor Hylæ.
Nunc tu siue leges umbrosæ flumina syluæ.
Siue Aniena tuos tinxerit unda pedes,
Siue gigantea spatiabere littoris ora,
Siue ubicunque uago fluminis hospitio,
Nympharum cupidas semper defende rapinas,
Non minor Ausonijs est amor in Dryadis.
Ne tibi sit durum montes, & frigida saxa
Galle, neque expertos semper adire lacus,
Quæ miser ignotis error perpeßus in oris
Herculis indomito fleuerat Ascanio.
Nanque ferunt olim Pagasæ naualibus Argon
Egressam longé Phasidos isse uiam,
Et iam præteritis labentem Athamantidos undis

Mysorum scopulis applicuisse ratem.
Hic manus heroum placidis ut constitit oris
Mollia composita littore fronde tegit:
At comes inuicti iuuenis processerat ultrà
Raram sepositi quærere fontis aquam,
Hunc duo sectati fratres aquilonia proles,
Hunc super & Zethes, hunc super & Calais,
Oscula suspensis instabant carpere palmis,
Oscula & alterna ferre supina fuga.
Ille sub extrema pendens secluditur ala,
Et uolucres rano submouet insidias.
Iam Pandioniæ cesset genus Orithiyæ.
Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryas hinc:
Hic erat Arganti Phlegre sub uertice montis
Grata domus nymphis humida Tynniacis.
Quam supra nulli pendebant debita curæ
Rosida desertis poma sub arboribus,
Et circùm irriguo surgebant lilia prato
Candida purpureis mista papaueribus,
Quæ modò decerpens tenero pueriliter ungui,
Proposito florem prætulit officio:
Et modò formosis incumbens nescius undis
Errorem blandis tardat imaginibus.
Tandem haurire parat demissis flumina palmis
Innixus dextro plena trahens humero.
Cuius ut accensæ Dryades candore puellæ,
Miratæ solitos destituêre choros,
Prolapsum leuiter facili texêre liquore,
Tum sonitum rapto corpore fecit Hylas.
Cui procul Alcides iterat responsa, sed illi

Nomen ab extremis fontibus aura refert.
His ò Galle tuos monitis seruabis amores
Formosum nymphis credere uisus Hylam.

GALLVS LOQVITVR.

TV, qui consortem properas euadere casum,
Miles ab Hetruscis saucius aggeribus,
Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego sum uestræ proxima militiæ.
Sic te seruato, ut poßint gaudere parentes,
Hæc soror acta tuis sentiat è lacrymis,
Gallum per medios ereptum Cæsaris enses,
Effugere ignotas non potuisse manus,
Et quicunque super dispersa inuenerit ossa
Montibus Hetruscis, hæc sciat esse mea.

AD TVLLVM DE PATRIA SVA.

QValis, & unde genus, qui sint mihi Tulle penates,
Quæris pro nostra semper amicitia.
Si Perusina tibi patriæ sunt nota sepulchra,
Italiæ duris funera temporibus,
Cùm Romana suos egit discordia ciues,
Sit mihi præcipuè puluis Hetrusca dolor.
Tu proiecta mei perpessa es membra propinqui,
Tu nullo miseri contegis ossa solo.
Proxima supposito contingens Vbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

LIBRI PRIMI FINIS.

SEX. PROPERTII AVRELII VMBRI ELEGIARVM LIBER SECVNDVS.

AD MECOENATEM.

VAERITIS unde mihi toties scribantur amores,
Vnde meus ueniat mollis in ora liber?
Non hæc Calliope, non hæc mihi cantat Apollo,
Ingenium nobis ipsa puella facit.
Siue togis illam fulgentem incedere Cois,
Hoc totum e Coa ueste uolumen erit,
Seu uidi ad frondem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire; superba comis,
Siue lyræ carmen digitis percußit eburnis,
Miramur faciles ut premat arte manus,
Seu cùm poscentes somnus declinat ocellos,
Inuenio causas mille poëta nouas,
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc uerò longas condimus Iliadas,
Seu quicquid fecit, siue est quodcunque locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quid mihi si tantum Mecœnas fata dedissent,
Vt possem heroas ducere in arma manus?
Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
Impositum, ut cœli Pelion esset iter.
Non ueteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,

Xerxis

Xerxis & imperio bina coiſſe uada,
Regna'ue prima Remi, aut animos Cartaginis altæ
Cymbrorumq; minas, & bene facta mari,
Bellaq;, resq; tui memorarem Cæſaris, & tu
Cæſare ſub magno cura ſecunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut ciuilia buſta Philippos,
Aut canerem Siculæ claßica bella fugæ,
Euerſosq; focos antiquæ gentis Hetruſcæ,
Et Ptolemææ littora capta Phari,
Aut canerem Aegyptum, et nilum, cum tractus in urbem
Septem captiuis debilis ibat aquis,
Aut regnum auratis circundata colla catenis
Actiaq; in ſacra currere roſtra uia.
Te mea Muſa illis ſemper contexeret armis,
Et ſumpta & poſita pace fidele caput.
Theſeus infernis, ſuperi, teſtatur Achilles
Hic Ixioniden, ille Mœnetiaden.
Sed neque Phlegræos Iouis Enceladiq; tumultus
Intonet anguſto pectore Callimachus,
Nec mea conuenit duro præcordia uerſu
Cæſaris in Phrygios condere nomen auos.
Nauita de uentis, de tauris narrat arator,
Enumerat miles uulnera paſtor oues.
Nos contrà anguſto uerſamus prelia lecto:
Qua pote quiſque in ea conterat arte diem.
Laus in amore mori, laus ſi datur altera in uno
Poſſe frui, fruar ò ſolus amore meo.
Si memini, ſolet illa leues culpare puellas,
Et totam ex Helena non probat Iliada.
Seu mihi ſint tangenda nouercæ pocula Phædræ

Pocula priuigno non nociturna suo,
Seu mihi Circæo pereundum est gramine, siue
Colchis Colciacis urat ahena focis.
Vna meos quoniam prædata est fœmina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.
Omnes humanos sanat medicina dolores,
Solus amor morbi non amat artificem.
Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon,
Phœnicis Chiron lumina Phillyrides,
Et deus extinctum Chrœsis Epidaurius herbis
Restituit patrijs Androgeona focis,
Nysius & Aemonia iuuenis, qua cuspide uulnus
Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem:
Hoc siquis uitium poterit mihi demere solus
Tantalea poterit tradere poma manu,
Dolia uirgineis idem ille repleuerit urnis,
Ne tenera aßiduo colla grauentur aqua,
Idem Caucasea soluet de rupe Promethei
Brachia, & à medio pectore pellet auem.
Quandocunque igitur uitam mea fata reposcent,
Et breue in exiguo marmore nomen ero,
Mecœnas nostræ spes inuidiosa iuuentæ,
Et uitæ, & morti gloria iusta meæ,
Si te forte meo ducet uia proxima busto,
Esseda cælatis siste Britanna iugis,
Taliaq; illacrymans mutæ iace uerba fauillæ,
Huic misero fatum dura puella fuit.

CYNTHIAE PVELLAE LAVDES.

Liber eram & uacuo meditabar uiuere lecto.
At me composita pace fefellit amor.

Cur hæc in terris facies humana moratur?
  Iuppiter ignosco pristina furta tua.
Fulua coma est, longeq; manus, & maxima toto
  Corpore, & incedit uel Ioue digna soror,
Aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras
  Gorgonis anguiferæ pectus operta comis,
Qualis & Ischomache Lapithæ genus Heroine
  Centauris medio grata rapina mero.
Mercurioq; Sais fertur Bœbeidos undis
  Virgineum primò composuisse latus.
Cedite iam diuæ, quas pastor uiderat olim
  Idæis tunicam ponere uerticibus.
Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,
  Etsi Cumææ secula uatis aget.

ADVERSVM SE.

QVi nullum tibi dicebas iam posse nocere,
  Hæsisti, cecidit spiritus ille tuus.
Vis unum potes infelix requiescere mensem,
  Et turpis de te iam liber alter erit.
Quærebam sicca si poßit piscis arena,
  Nec solitus ponto uiuere toruus aper,
Aut ego si possem studijs uigilare seueris.
  Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit,
  Lilia non domina sunt magis alba mea,
Et Mæotica nix minio si certet Hibero,
  Vtq; rosæ puro lacte natant folia,
Nec de more comæ per leuia colla fluentes,

Non oculi geminæ syderanostra faces,
Nec si qua Arabio lucet bombyce puella.
Non sum de nihilo blandus amator ego.
Quantum quod posito formose saltat Iaccho,
Egit ut euantes dux Ariadna choros,
Et quantum Aeolio cum tendat carmina plectro,
Par Aganippææ ludere docta lyræ,
Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,
Carminaq; Erinnes non putat æqua suis
Num tibi nascenti primis mea uita diebus
Aridus argutum sternuit omen amor?
Hæc tibi contulerunt cœlestia munera diui,
Hæc tibi ne matrem fortè dedisse putes:
Non non humani sunt partus talia dona,
Ista decem menses non peperere bona.
Gloria Romanis una es tu nata puellis,
Romana accumbens prima puella Ioui,
Nec semper nobiscum humana cubilia uises,
Post Helenam hæc terris forma secunda redit.
Hac ego non mirer flagret nostra iuuentus,
Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi
Olim mirabar, quòd tanti in Pergama belli
Europæ, atque Asiæ causa puella fuit:
Nunc Pari tu sapiens, & tu Menelae fuisti,
Tu quia poscebas, tu quia lentus eras.
Digna quidem facies, pro qua uel obiret Achilles,
Vel Priamus, belli causa probanda fuit,
Si quis uult fama tabulas anteire uetustas,
Hic dominam exemplo ponat in antè meam:
Siue illam Hesperijs, ostendet Eois,

Vret

Vret & Eoos, uret & Hesperios.
His saltem ut tenear iam finibus, aut mihi siquis
Acrius ut moriar, uenerit alter amor.
Ac ueluti primo taurus detrectat aratra,
Pòst uenit aßueto mollis ad arua iugo,
Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
Dehinc domiti posthæc equa, & iniqua ferunt.
Turpia perpeßus uates est uincla Melampus
Cognitus Iphicli subripuisse boues,
Quem non lucra magis Pero formosa coegit
Mox Amithaonia nupta futura domo.

AD AMANTEM.

MVlta prius dominæ delicta queraris oportet,
Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas:
Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,
Et crepitum dubio suscitet ira pede.
Nequicquam perfusa meis unguenta capillis,
Ibat & expenso planta morata gradu.
Non hic herba ualet, non hic nocturna Citeis,
Non per Medeæ gramina cocta manos.
Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
Vnde tamen ueniat tot mala, cæca uia est.
Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger,
Huic nullum cœli tempus, & aura nocet.
Ambulat, & subitò mirantur funus amici,
Sic est incautum quicquid habetur amor.
Nam cui non ego sum fallace præmia uati?
Quæ mea non decies somnia uersat anus?

Hostis siquis erit nobis, amet ipse puellas,
Gaudeat in puero siquis amicus erit:
Tranquilla tuta descendit flumine cymba.
Quid tibi tam parui littoris unda nocet?
Alter sæpe uno mutat præcordia uerbo,
Altera uix ipso sanguine mollis erit.

AD CYNTHIAM.

HOc uerum est tota te ferri Cynthia Roma,
Et non ignota uiuere nequitia.
Hoc merui sperare, dabis mihi perfida pœnas,
Et nobis Aquilo Cynthia uentus erit.
Inueniam tamen è multis fallacibus unam,
Quæ fieri nostro carmine nota uelit
Nec mihi tam duris insultet moribus, & te
Vellicet, heu serò flebis amata diu.
Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus
Si dolor abfuerit, crede redibit amor.
Non ita Carpathiæ uariant Aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes uertitur atra Noto,
Quàm facile irati uerbo mutantur amantes,
Dum licet, iniusto subtrahe colla iugo.
Nec tu non aliquid, sed prima nocte dolebis.
Omne in amore malum (si patiare) leue est.
At tu per dominæ Iunonis dulcia iura
Parce tuis animis uita nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verum etiam instanti læsa repugnat ouis.
Nec tibi periuro scindam de corpore uestes,

Nec mea præclusas fregerit ira fores,
Nec tibi connexos iratus carpere crines,
Nec duris ausim lædere pollicibus.
Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat,
Cuius non ederæ circumiere caput.
Scribam igitur quod non unquam tua deleat ætas,
Cynthia forma potens, Cynthia uerba leuis.
Crede mihi, quamuis contemnas murmura famæ
Hinc tibi pallori Cynthia uersus erit.

AD EANDEM.

NOn ita complebant Ephyreæ Laidos ædes,
Ad cuius iacuit Græcia tota fores.
Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius,
Nec quæ deletas potuit componere Thebas
Phyrne, tam multis facta beata uiris.
Quin etiam falsos fingis tibi sæpe propinquos,
Oscula nec desunt qui tibi iure ferant.
Me iuuenum facies pictæ, me nomina lædunt,
Me tener in cunis, & sine uoce puer,
Me lædet, si multa tibi dabit oscula mater,
Me soror, & cum qua dormis amica simul.
Omnia me lædent, timidus sum, ignosce timori,
Et miser in tunica suspicor esse uirum.
His olim (ut fama est) uitijs ad prælia uentum est,
His Troiana uides funera principijs.
Aspera Centauros eadem dementia iussit
Frangere in aduersum pocula Pirithoum.

Cur exempla petam Graiûm? tu criminis autor
  Nutritus duro Romule lacte lupæ,
Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas,
  Per te nunc Romæ quidlibet audet amor.
Felix admeti coniux, & lectus Vlyßis,
  Et quecunque uiri fœmina limen amat.
Templa Pudicitiæ quid opus statuisse puellis,
  Si cuiuis nuptæ quidlibet esse licet?
Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas,
  Et posuit casta turpia uisa domo.
Illa puellarum ingenuos corrumpit ocellos,
  Nequitiæq; suæ noluit esse rudes.
Ah gemat in terris ista qui protulit arte
  Iurgia sub tacita condita lætitia.
Non istis olim uariabant tecta figuris,
  Cum paries nullo crimine pictus erat:
Sed non immeritò uelauit aranea fanum,
  Et mala desertos occupat herba deos.
Quos igitur tibi custodes, quæ lumina ponam,
  Quæ nunquam supra pes inimicus eat?
Nam nihil inuitæ tristis custodia prodest.
  Quam peccare pudet, Cynthia tuta sat est.
Vxor me nunquam, nunquam me ducet amica,
  Semper amica mihi, semper & uxor eris.

AD CYNTHIAM.

GAuisa est certè sublatam Cynthia legem.
  Qua quondam edicta, flemus uterque diu,
Ni nos diuideret, quamuis diducere amanteis

Non queat inuitos Iuppiter ipse Deos.
At magnus Cæsar, sed magnus Cæsar in armis,
Deuictæ gentes nil in amore ualent.
Nam cuius paterer caput hoc discedere collo,
Quàm possem nuptæ perdere in ore faces.
An ego transirem tua limina clausa maritus
Respiciens udis perdita luminibus?
Ah mea tum qualeis caneret tibi Cynthia cantus
Tibia, funesta tristior illa tuba.
Vnde mihi patrijs natos præbere triumphis?
Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quòd si uera meæ comitarem castra puellæ,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hybernos lata Boristenidas.
Tu mihi sola places, placeam tibi Cynthia solus:
Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

AD AMICVM.

ERipitur nobis iampridem chara puella.
Et tu me lacrymas fundere amice uetas?
Nullæ sunt inimicitiæ, nisi amoris acerbæ,
Ipsum me iugula, lenior hostis ero.
Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est?
Omnia uertuntur, certè uertuntur amores.
Vinceris, aut uincis, hæc in amore rota est.
Magni sæpe duces, magni cecidere Tyranni,
Et Thebæ steterant, altaq; Troia fuit.

Munera quanta dedi, uel qualia carmina feci,
Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.
Ergo iam multos nimium temerarius annos,
Improba qui tulerim teq;, tuamq; domum.
Et quando ire tibi liber sum uisus? an usque
In nostrum iacies uerba superba caput?
Sic igitur prima moriere ætate Properti.
Sed morere, interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet nostros manes, sectetur & umbras,
Insultetq; rogis, calcet & ossa mea.
Quid non Antigones tumulo Bœotius Aemon?
Corripuit ipse suo saucius ense latus.
Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,
Qua sine Thebanam noluit ire domum.
Sed non effugies, mecum moriaris oportet,
Hoc eodem ferro stilet uterque cruor.
Quamuis ista mihi mors est inhonesta futura,
Mors inhonesta quidem, tu moriere tamen.
Ille etiam abrepta desertus coniuge Achilles
Cessare in tectis pertulit arma sua.
Viderat ille fuga tractos in littore Achiuos,
Feruere & Hectorea Dorica castra face.
Viderat informem multa Patroclon arena
Porrectum, & sparsas cæde iacere comas.
Omnia formosam propter Briseida passus,
Tantus in erepto sæuit amore dolor.
At postquam sera captiua est reddita pœna,
Fortem illum Aemonijs Hectora traxit equis.
Inferior multo cum sim uel Marte, uel armis,
Mirum si de me iure triumphat amor.

AD AMICAM DE RIVALI.

Iste quod est, ego sæpe fui, sed fors & in hora
  Hoc ipso eiecto charior alter erit.
Penelope poterat bis denuos salua per annos
  Viuere, tam multis fœmina digna procis,
Coniugium falsa poterat differre Minerua,
  Nocturno soluens texta diurna dolo.
Visura & quamuis nunquam speraret Vlyssem,
  Illum expectando facta remansit anus.
Nec non exanimem amplectens Briseis Achillem
  Candida uesana uerberat ora manu.
Et dominum lauit mœrens captiua cruentum,
  Appositum fluuijs in Simoenta uadis
Fœdauitq; comas & tanti corpus Achillis,
  Maximaq; in parua sustulit ossa manu,
Cum tibi nec Peleus aderat, nec cærula mater,
  Scyria nec uiduo Deidamia uiro.
Tunc igitur ueris gaudebat Græcia natis.
  Tunc etiam felix inter & arma pudor.
At tu non una potuisti nocte uacare
  Impia, non unum sola manere diem.
Quin etiam multo duxisti pocula luxu,
  Forsitan & de me uerba fuere mala.
Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit,
  Dij faciant isto capta fruare uiro.
Hæc mihi uota tuam propter salutem,
  Cum capite hoc Stygiæ iam peterentur aquæ,
Et lectum flentes circunstaremus amici,
  Hic ubi tum, prò dij, perfida, quis'ue fuit?

Quid

Quid si longinquos retinere miles ad Indos?
Aut mea sistaret nauis in Oceano?
Sed uobis facilè est uerba, & componere fraudes,
Hoc unum didicit fœmina semper opus.
Non sic incerto mutatur flamine Syrtes,
Nec folia hyberno tam tremefacta Noto,
Quàm cito fœmina non constat fœdus in ira,
Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis.
Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam,
Tela precor pueri figite acuta magis.
Figite certantes, atque hanc mihi soluite uitam:
Sanguis erit nobis maxima palma meus.
Sydera sunt testes, & matutina pruina,
Et furtim misero ianua aperta mihi,
Te nihil in uita nobis acceptius unquam,
Nunc quoque eris, quamuis sis inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet uestigia lecto,
Solus ero quoniam non licet esse tuum.
Atque utinam si forte pios eduximus annos,
Ille uir in medio fiat amore lapis.
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani media non sine matre duces,
Quàm, mihi si media liceat pugnare puella,
Mortem ego non fugiam morte subire tua.

AD MVSAM.

IAm tempus lustrare alijs Helicona choreis,
Et campum Aemonio iam dare tempus equo.
Iam libet & fortes memorare ad prælia turmas,

Et Romana mei dicere castra ducis.
Quòd si deficiant uires, audacia certè
Laus erit in magnis & uoluisse sat est.
Aetas prima canat ueneres, extrema tumultus
Bella canam, quando scripta puella mea est.
Nunc uolo subducto grauior procedere uultu:
Nunc aliam citharam me mea musa docet.
Surge anima ex humili iam carmine, sumite uires
Pierides magni nunc erit oris opus.
Iam negat Euphrates equitem post terga tueri
Partorum, & Crasos se tenuisse dolet.
India quin Auguste tuo dat colla triumpho,
Et domus intactæ te tremit Arabiæ.
Et siqua extremis tellus se subtrahit oris,
Sentiet illa tuas postmodò uicta manus.
Hæc ego castra sequar uates tua castra canendo.
Magnus ero, seruent hunc mihi fata diem.
Vt caput in magnis, ubi non est tangere, signis
Ponitur hîc imos ante corona pedes,
Sic nos nunc inops laudis conscendere carmen
Pauperibus sacris uilia tura damus.
Nondum etiam Aschræos norunt mea carmina fontes,
Sed modò Permessi flumine lauit amor.

AD CYNTHIAM.

SCribant de te alij, uel sis ignota licebit,
Ludet, qui sterili semina ponit humo.
Omnia (crede mihi) tecum uno munera lecto
Auferet extremi funeris atra dies.

Et

Et tua transibit contemnens ossa uiator,
Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.

DE AMORE.

QVicunq; ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
Non'ne putas miras hunc habuisse manus?
Is primum uidit sine sensu uiuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non frustra uentosas addidit alas,
Fecit & humano corde uolare Deum:
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
Nostraq́; non ullis permanet aura locis.
Et meritò hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetra ex humero Gnoßia utroque sonat.
Ante ferit quoniam, tuti quàm cernimus hostem,
Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.
In me tela manent, manet & puerilis imago,
Sed certè pennas perdidit ille suas.
Euolat è nostro quoniam de pectore nusquam,
Aßiduusq́; meo sanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum siccis habitare medullis?
Si puer es, aliò traice tela tua.
Intactos isto satius tentare ueneno,
Non ego, sed tenuis uapulat umbra mea:
Quam si perdideris, quis erit, qui talia cantet?
Hæc mea Musa leuis gloria magna tua est.
Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
Et canit ut soleant molliter ire pedes,

AD

AD CYNTHIAM.

Non tot Achæmenijs armantur Susa sagittis,
Spicula quot nostro pectore fixit amor.
Hic me tam graciles uetuit contemnere Musas,
Iußit & Ascræum sic habitare nemus.
Non ut Pieriæ quercus mea uerba sequantur,
Aut poßim Ismaria ducere ualle feras,
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia uersu:
Tunc ego sum Inachio notior arte Lino.
Non ego sum formæ tantum mirator honestæ,
Nec si qua illustres fœmina iactat auos,
Me iuuet in gremio doctæ legisse puellæ,
Auribus & puris scripta probasse mea.
Hæc ubi contigerint, populi confusa ualeto
Fabula, nam domina iudice tutus ero.
Quòd si forte bonas ad pacem uerterit aures,
Possum inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Quandocunque igitur nostros mors claudet ocellos,
Accipe quæ serues funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa,
Nec tuba sit fati uana querela mei:
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.
Desit odoriferis ordo mihi lancibus, adsint
Plebeij paruæ funeris exequiæ.
Sat sit magna mei, si tres sunt pompa libelli,
Quos ego Persephone maxima dona feram.
Tu uerò nudum pectus lacerata sequeris,
Nec fueris nomen lassa uocare meum.

Osculaq; in gelidis pones suprema labellis,
Cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes paruula testa meos:
Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
Et duo sint uersus, qui nunc iacet arida puluis,
Vnius hic quondam seruus amoris erat.
Nec minus hæc nostri notescet fama sepulchri,
Quàm fuerant Phthij busta cruenta uiri.
Tu quoque, siquando uenies ad fata, memento
Hoc iter, ad lapides cana ueni memores
Intereà caue sis nos aspernata sepultos.
Nonnihil ad uerum conscia terra sapit.
Atque utinam primis animam me ponere cunis
Iußisset quæuis de tribus una soror.
Nam quò tam dubiæ se ruetur spiritus horæ?
Nestoris est uisus post tria secla cinis.
Si tam longæuæ minuisset fata senectæ
Gallicus Iliacis miles in aggeribus
Non ille Antilochi uidisset corpus humati,
Diceret aut, ò mors cur mihi sera uenis?
Tu tamen amisso nonnunquam flebis amico,
Fas est præteritos semper amare uiros.
Testis qui niueum quondam percußit Adonim
Venantem Idalio uertice durus aper
Illis formosum fleuisse paludibus, illuc
Diceris effusa tu Venus isse coma.
Sed frustra mutos reuocabis Cynthia manes,
Nam mea quid poterunt ossa minuta loqui?

LAE.

LAETETVR POTITVS AMICA.

NOn ita Dardanio gauisus Atrida triumpho est,
Cum caderent magnæ Laomedontis opes,
Nec sic errore exacto lætatus Vlysses,
Cùm tetigit chare littora Dulichiæ,
Nec sic Electra suum saluum cùm aspexit Orestem,
Cuius falsa tenens fleuerat ossa soror,
Nec sic incolumem Minois Thesea uidit,
Dædaleum Lino cùm duce rexit iter,
Quanta ego præterita collegi gaudia nocte:
Immortalis ero, si altera talis erit.
At dum demißis supplex ceruicibus ibam,
Dicebar sicco uilior esse lacu.
Nec mihi iam fastus opponere quærit iniquos,
Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
Atque utinam non tam serò mihi nota fuisset
Conditio, cineri nunc medicina datur.
Ante pedes cæcis lucebat semita nobis,
Scilicet insano nemo in amore uidet.
Hoc sensi prodesse magis, contemnite amantes,
Sic hodie ueniet, si qua negauit heri.
Pulsabant alij frustra, dominamq; uocabant,
Mecum habuit positum lenta puella caput.
Hæc mihi deuictis potior uictoria Parthis,
Hæc spolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam Cytherea columna,
Taleq; sub nostro nomine carmen erit:

Has pono ante tuas tibi diua Propertius ædes
Exuuias tota nocte receptus amans.
Nunc ad te mea lux ueniet mea littora nauis,
Seruata an medijs sidat onusta uadis?
Et si fortè aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum iaceam mortuus ante tuum.

NARRAT VOLVPTATES SVAS.

O Me felicem, nox ò mihi candida, & ò tu
Lectule delitijs facte beate meis.
Quam multa apposita narramus uerba lucerna,
Quantaq; sublato lumine rixa fuit.
Nam modo nudatis mecum est luctata papillis,
Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos somno lassos patefecit ocellos,
Ore suo, & dixit siccine lente iaces?
Quàm uario amplexu mutamus brachia, quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis.
Non iuuat in cæco Venerem corrumpere motu,
Si nescis, oculi sunt in amore duces.
Ipse Paris nuda fertur perijsse Lacæna,
Cum Menelaëo surgeret è thalamo.
Nudus & Endymion Phœbi cepisse sororem
Dicitur, & nudæ concubuisse deæ.
Quòd si pertendens animo uestita cubaris,
Scissa ueste meas experiere manus.
Quin etiam si me ulterius prouexerit ira,
Ostendes matri brachia læsa tuæ.

Needum

Necdum inclinatæ prohibent te ludere mammæ,
Viderit hæc siquam iam peperisse pudet.
Dum nos fata sinunt oculos satiemus amores,
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atque utinam hærentes sic nos uincire catena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.
Exemplo iunctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus & totum fœmina coniugium.
Errat qui finem uesani quærit amoris,
Verus amor nullum nouit habere modum.
Terra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros sol agitabit equos.
Fluminaq; ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit,
Quàm possim nostros aliò transferre calores,
Huius ero uiuus, mortuus huius ero.
Quòd mihi si tecum tales concedere noctes,
Illa uelit, uitæ longus & annus erit.
Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis,
Nocte una quiuis uel deus esse potest.
Qualem si cuncti uellent decurrere uitam,
Et pressi multo membra iacere mero,
Non ferrum crudele esset neque bellica nauis,
Nec nostra Actiacum uerteret ossa mare.
Nec toties proprijs circum oppugnata triumphis
Lassa foret crines soluere Roma suos.
Hæc certè meritò poterunt laudare minores,
Læserunt nullos pocula nostra deos.
Tu modo, dum licet, hunc fructum ne desere uitæ,
Omnia si dederis, oscula pauca dabis.

At ueluti folia arentes liquere corollas,
Quæ paßim calathis strata natare uides,
Sic nobis, qui nunc magnum speramus amantes,
Forsitan includet crastina fata dies.

AD CYNTHIAM.

PRætor ab Illyricis uenit modo Cynthia terris
Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit saxo uitam posuisse Ceruno:
Ah Neptune tibi qualia dona darem.
Nunc sine me plena fiunt conuiuia mensa,
Nunc sine me tota ianua nocte patet.
Quare si sapis oblatas ne desere messes,
Et stolidum pleno uellere carpe pecus.
Deinde ubi consumpto restabit munere pauper,
Dic alias iterum nauiget Illyrias.
Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores,
Semper amatorum ponderat illa sinus.
At tu nunc nostro Venus ò succurre dolori,
Rumpat ut aßiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quiuis mercatur amicam:
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in Oceanum mittit me quærere gemmas,
Et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
Atque utinam Romæ nemo esset diues, & ipse
Straminea posset dux habitare casa,
Nunquàm uenales essent ad munus amicæ,
Atque una fieret cana puella domo.
Non quia septenas noctes seiuncta cubaris

Candida tam fœdo brachia fusa uiro.
Non quia peccaris testor te, sed quia uulgò
Formosis leuitas semper amica fuit.
Barbarus excußis agitat uestigia lumbis,
Et subitò felix nunc mea regna tenet.
Aspice quid donis Eriphyla inuenit amaris,
Arserit & quantis nupta Creusa malis.
Nulla'ne sedabit nostros iniuria fletus?
An dolor hic uitijs nescit abesse suis?
Tot iam abiere dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi, nec mea musa iuuat.
Ah pudeat certè, pudeat, nisi fortè, quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse solet.
Cerne ducem, modo qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis æquora militibus.
Hunc infamis amor uersis dare terga carinis
Iußit, & externo quærere in orbe fugam.
Cæsaris hæc uirtus, & gloria Cæsaris hæc est,
Illa, qua uicit, condidit arma manu.
Sed quascunque tibi uestes, quoscunque smaragdos,
Quos'ue dedit flauo lumine chrysolithos,
Hæc uideam rapidas in uanum ferre procellas,
Quæ tibi terra uelim, quæ tibi fiet aqua.
Non semper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter, & surda negligit aure preces.
Vidistin' toto sonitus percurrere cœlo?
Fulminaq; ætheria desiluisse domo?
Non hæc Pleiades faciunt, neque aquosus Orion,
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
Periuras tunc ille solet punire puellas,

Deceptus quoniam fleuit & ipse deus.
Quare ne tibi sit tanti sidonia uestis,
Vt timeas quoties nubilus Auster erit.

DE EXCLVSIONE.

MEntiri noctem, promißis ducere amantem,
Hoc erit infestas sanguine habere manus.
Hornm ego sum uates: quoties desertus amaras
Expleui noctes fractus uterque toro?
Vel tu Tantalea moueare ad flumina sorte,
Vt liquor arenti fallat ab ore sitim,
Vel tu Sisyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte uolutet onus.
Durius in terris nihil est quod uiuat amante,
Nec modo, si sapias, quod minus esse uelis.
Quem modo felicem inuidia admirante ferebant
Nunc decimo admittor uix ego quoque die.
Nunc iacere é duro corpus iuuat impia saxo,
Sumere & in nostras trita uenena manus.
Nunc licet in triuijs sicca requiescere luna,
Aut per rimosas mittere uerba fores.
Quod quamuis ita sit, & dominam mutare cauebo,
Tum flebit, cum mihi senserit esse fidem.

AD CYNTHIAM.

ASsiduæ multis odium peperêre querelæ,
Frangitur in tacito fœmina sæpe uiro.
Siquid uidisti, semper uidisse negato,

Aut si

Aut ſiquid doluit fortè dolere nega.
Quid ſi iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret ſciſſas languida ruga genas?
At non Tithoni ſpernens Aurora ſenectam
Deſertum Eoa paſſa iacere domo eſt.
Illum ſæpe ſuis decedens fouit in ulnis,
Quàm prius adiunctos ſedula lauit equos.
Illum ad uicinos cum amplexa quieſceret Indos,
Maturos iterum eſt queſta redire dies.
Illa deos currum conſcendens dixit iniquos,
Inuitum & terris præſtitit officium:
Cum maiora ſenis Tithoni gaudia uiui
Quàm grauis amiſſo Memnone luctus erat.
Cum ſene non puduit talem dormire puellam,
Et canæ toties oſcula ferre comæ.
At tu etiam iuuenem odiſti me perfida, cum ſis
Ipſa anus haud longa curua futura die.
Quin ego diminuo curam, quòd ſæpe Cupido
Huic malus eſſe ſolet, cui bonus antè fuit.
Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
Ludis & externo tincta nitore caput.
Vt natura dedit, ſic omnis recta figura,
Turpis Romano Bèlgicus ore color.
Illi ſub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita ſuas uertit inepta comas.
De me mi certè poteris formoſa uideri:
Mi formoſa ſatis, ſi modo ſæpe uenis.
An ſi cæruleo quædam ſua tempora fuco
Tinxerit, idcirco cærula forma bona eſt?
Cum tibi nec frater, nec ſit tibi filius ullus,

Frater ego, & tibi ſim filius unus ego.
Ipſe tuus ſemper tibi ſit cuſtodia lectus,
Nec nimis ornata fronte ſedere uelis.
Credam ego, narranti noli committere famæ,
Et terram rumor tranſilit, & maria.

AD CYNTHIAM.

ETſi me inuito diſcedis Cynthia Roma,
Lætor quòd ſine me deuia rura colis.
Nullus erit caſtis iuuenis corruptor in agris,
Qui te blanditijs non ſinat eſſe probam.
Nulla neque ante tuas orietur rixa feneſtras,
Nec tibi clamatæ ſomnus amarus erit.
Sola eris, & ſolos ſpectabis Cynthia montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolæ.
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
Fanaq; peccatis plurima cauſa tuis.
Illic aßidue tauros ſpectabis arantes,
Et uitem docta ponere falce comas.
Atque ibi rara feres inculto tura ſacello.
Hœdus ubi agreſtes corruet ante focos.
Protinus & nuda choreas imitabere ſura,
Omnia ab externo ſint modo tuta uiro.
Ipſe ego uenabor, iam nunc mea ſacra Dianæ
Suſcipere, & Veneri ponere uota iuuat.
Incipiam captare feras, & reddere Pinu
Cornua, & audaces ipſe monere canes:
Non tamen ut uaſtos auſim tentare leones,
Aut celer agreſtes comminus ire ſues.

Hæc igitur mihi sit lepores audacia molles
Excipere, & stricto figere auem calamo,
Qua formosa sua Clitumnus flumina luco
Integit, & niueos abluit unda boues.
Tu quoties aliquid conabere uita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
Sic me nec solæ poterunt auertere syluæ,
Nec uaga muscosis flumina fusa iugis,
Quin ego in aßidua mutem tua nomina lingua.
Absenti nemo non nocuisse uelit.

AD CYNTHIAM.

QVid fles abducta grauius Briseïde? quid fles
Anxia captiua tristius Andromacha?
Quid'ue mea de fraude deos insana fatigas?
Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna uolucris funesta querela
Attica Cecropijs obstrepit in folijs.
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lacrymans defluit à Sipylo.
Me licet æratis astringant brachia nodis,
Sint mea uel Danaës condita membra domo,
In te ego & æratas rumpam mea uita catenas,
Ferratam Danaës transiliamq; domum.
De te quodcunque ad surdas mihi dicitur aures,
Tu modo ne dubita de grauitate mea.
Ossa tibi iuro per matris, & ossa parentis,
Si fallo, cinis heu sit mihi uterque grauis.
Me tibi ad extremas mansurum uita tenebras,

Ambos una fides, auferet una dies.
Quòd si nec nomen, nec me tua forma teneret,
Posset seruitium mite tenere tuum.
Septima iam plenæ deducitur orbita Lunæ
Cum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis nonnunquam ianua mollis,
Nonnunquam lecti copia facta tui:
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis,
Quicquid eram hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me una petisti,
Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
Tunc me uel tragicæ uexetis Erinnyes, & me
Inferno damnes Aeace iudicio,
Atque inter Tityi uolucres mea penna uagetur,
Tumq; ego Sisyphio saxa labore geram.
Nec tu supplicibus me sis uenerata tabellis,
Vltima talis erit, quæ mea prima fides.
Hoc mihi perpetuò ius est, quòd solus amator
Nec citò desisto, nec temere incipio.

AD CYNTHIAM DE PANTHO.

AH quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho non sit amica Venus.
Sed tibi iam uideor Dodone uerior augur,
Vxorem ille tuus pulcher amator habet.
Tot noctes periere, nihil pudet, aspice cantat
Liber, tu nimium credula sola iaces.
Et nunc inter eos tu sermo es, te ille superbus

Dicit se inuito sæpe fuisse domi.
Dispeream si quicquam aliud, quàm gloria de te
Quæritur, has laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason:
Eiecta est, tenuit nanque Creusa domum.
Sic à Dulichio iuuene est elusa Calypso,
Vidit amatorem pandere uela suum.
Ah nimiùm faciles aurem præbere puellæ,
Discite desertæ non temere esse bonæ.
Huic quoque, qui restat, iam pridem quæritur alter,
Experta in primo stulta cauere potest.
Nos quocunque loco, nos omni tempore tecum
Siue ægra pariter, siue ualente sumus.

AD DEMOPHOONTEM.

Scis here mi multas pariter placuisse puellas,
Scis mihi Demophoon multa uenire mala.
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis,
O' nimis exitio nata theatra meo:
Siue aliquis molli deducit candida gestu
Brachia, seu uarios incinit ore modos.
Intereà nostri quærunt sibi uulnus ocelli,
Candida non tecto pectore siqua sedet:
Siue uagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio uertice gemma tenet.
Quæ si fortè aliquid uultu mihi dura negarit,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris Demophon cur sim tam mollis in omnes.
Quod quæris quare non habet ullus amor?

Cur

Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris?
  Et Phrygis insanos cæditur ad numeros?
Vnicuique dedit uitium natura creato,
  Me fortuna aliquid semper amare dedit.
Me licet & Thamyræ cantoris fata sequantur,
  Nunquam ad formosas inuide cæcus ero.
Sed tibi si exiles uideor tenuatus in artus,
  Falleris, haud unquam est culta labore Venus.
Percontere licet, sæpe est experta puella
  Officium tota nocte ualere meum.
Iuppiter Alcmenæ geminas requieuerat arctos,
  Et cœlum noctu bis sine rege fuit,
Nec tamen iccirco languens ad fulmina uenit:
  Nullus amor uires eripit ipse suas.
Quid cùm è complexu Briseidos iret Achilles,
  Num fugêre minus Thessala tela Phryges?
Quid ferus Andromachæ lecto cùm surgeret Hector,
  Bella Mycenææ non timuere rates?
Ille, uel hic classes poterat, uel perdere muros,
  Hìc ego Pelides, hìc ferus Hector ego.
Aspice uti cœlo modò sol, modò luna ministret,
  Sic etiam nobis una puella parum est.
Altera me cupidis teneat, foueatq; lacertis,
  Altera, siquando est, non sinat esse locum.
Aut si fortè irata meo sit facta ministro,
  Vt sciat esse aliam, quæ uelit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula nauem,
  Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut si es dura, nega: sin es non dura, uenito.
  Quid iuuat in nullo pondere uerba loqui?

Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subitò siqua uenire negat.
Quanta illum toto uersant suspiria lecto?
Cur recipi, cùm non nouerit, illa uetat?
Et rursum puerum quærendo audita fatigat,
Quem quæ scire timet, quærere plura iubet.

DE AMORIS SERVITVTE.

CVi fuit indocti fugienda hæc semita uulgi,
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera seruo,
Vt commissa suæ uerba ferat dominæ?
Et quærit toties, quænam nunc porticus illam
Integit? & campo quo mouet illa pedes?
Déinde ubi pertuleris, quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat muneris & quid habes?
Cernere uti possis uultum custodis auari,
Captus & immunda sæpe latere casa.
Quàm caré, semel in toto nox uertitur anno.
Ah pereant, si quos ianua clausa iuuat.
Contrà reiecto quæ libera uadit amictu,
Custodum & nullo septa tumore, placet:
Cui sæpe immundo sacra conteritur uia socco,
Nec sinit esse moram, siquis adire uelit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te
Astrictus ploret sæpe dedisse pater.
Nec dicet timeo, propera iam surgere quæso,
Infelix hodie uir mihi rure uenit.

Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes,
Me capiant, nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli iam restat amanti,
Nullus liber erit, siquis amare uolet.

DE CYNTHIA IN AEMVLVM.

TV loqueris, cùm sit iam toto fabula libro;
Et tua sit toto Cynthia lecta foro.
Cui non his uerbis aspergat tempora sudor?
Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
Quòd si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
Non ego nequitiæ dicerer esse caput,
Nec sic per totam infamis traducerer urbem,
Vreret & quamuis nomine, uerba darem.
Quare ne tibi sit mirum me quærere uiles:
Parcius infamant: num tibi causa leuis?
Et modò pauonis caudæ flabella superbæ,
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
Quæq; nitent sacra uilia dona uia.
Ah peream, si me ista mouent dispendia, sed me
Fallaci dominæ iam pudet esse iocum.
Hoc erat in primis, quod me gaudere iubebas?
Tam te formosam non pudet esse leuem?
Vna, aut altera nox nondum est in amore peracta,
Et dicor lecto iam grauis esse tuo.
Me modò laudabas, & carmina nostra legebas.
Ille tuus pennas tam citò uertit amor?

Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
  In primis una discat amare domo.
Si libitum tibi erit, Lernæas pugnet ad Hydras,
  Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat.
Tetra uenena libens, & naufragus ebibat undas,
  Et nunquam pro te deneget esse miser.
Quos utinam in nobis uita experiare labores,
  Iam tibi de timidis iste proteruus erit.
Qui nunc se in tumidum iactando uenit honorem,
  Dißidium uobis proximus annus erit.
At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
  Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices, ossa Properti
  Hæc tua sunt, eheu tu mihi certus eras:
Certus eras eheu, quamuis nec sanguine auito
  Nobilis, & quamuis non ita diues eras.
Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat,
  Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
Credo ego non paucos ista perijsse figura,
  Credo ego, sed multos non habuisse fidem.
Paruo dilexit spatio Minoida Theseus,
  Phillida Demophoon, hospes uterque malus.
Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
  Et modò seruato sola relicta uiro.
Dura est, quæ multis simulatum fingit amorem,
  Et se plus uni siqua parare potest.
Noli nobilibus, noli conferre beatis,
  Vix uenit extremo qui legit ossa die.
Ii tibi nos erimus, sed tu potius, precor, ut me
  Demißis plangas pectora nuda comis.

AD

AD CYNTHIAM.

VNica nata meo pulcherrima cura dolori,
Excludit quoniam ſors mea ſæpe, ueni.
Iſta meis fiet notiſsima forma libellis
Calue tua uenia, pace Catulle tua.
Miles depoſitis annoſus ſecubat armis,
Grandæuiq; negant ducere aratra boues.
Putris & in uacua requieſcit nauis arena,
Et uetus in templo bellica parma uacat.
At me ab amore tuo deducet nulla ſenectus,
Siue ego Tithonus, ſiue ego Neſtor ero.
Non'ne fuit ſatius duro ſeruire Tyranno?
Et gemere in tauro ſæue Perylle tuo?
Gorgonis & ſatius fuit obdureſcere uultu?
Caucaſias etiam ſi pateremur aues?
Sed tamen obſcura teritur rubigine mucro
Ferreus, & paruo ſæpe liquore ſilex.
At nullo dominæ teritur ſub limine amor, qui
Reſtat, & immerita ſuſtinet aure minas.
Vltro contemptus rogat, & peccaſſe fatetur
Læſus, & inuitis ipſe redit pedibus.
Tu quoque, qui pleno faſtus aſſumis amore,
Credule, nulla diu fœmina pondus habet.
An quiſquam in medijs perſoluit uota procellis,
Cùm ſæpe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto depoſcit præmia curſu,
Septima quàm metam triuerit arte rota?
Mendaces ludunt flatus in amore ſecundi,
Si qua uenit ſerò, magna ruina uenit.

Tu tamen

Tu tamen intereà, quamuis te diligat illa,
In tacito cohibe gaudia clausa sinu.
Nanque in amore suo semper sua maxima cuique,
Nescio quo pacto, uerba nocere solent.
Quamuis te persæpe uocet semel ire memento,
Inuidiam quod habet, non solet esse diu.
Et si secla forent antiquis grata puellis,
Essem ego quod nunc tu, tempore uincor ego.
Non tamen ista meos mutabunt secula mores,
Vnusquisque sua nouerit ire uia.
At uos, qui officia in multos reuocatis amores,
Quantum sic cruciat lumina uestra dolor.
Vidistis pleno teneram candore puellam,
Vidistis fusco, dulcis uterque color.
Vidistis quandam Argiua prodire figura,
Vidistis nostras, utraque forma rapit.
Illaq; plebeio, uel sit sandycis amictu,
Hæc, atque illa mali uulneris una uia est.
Cùm satis una tuis insomnia portet ocellis,
Vna sit & cuiuis fœmina multa mala.

AD CYNTHIAM DE somnio naufragij.

VIdi te in somnis fracta mea uita carina
Ionio lassas ducere rore manus,
Et quæcunque in me fueras mentita, fateri,
Nec iam humore graues tollere posse comas:
Qualem purpureis agitauit fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore uexit ouis.

Quàm timui ne fortè tuum mare nomen haberet,
Atque tua labens nauita fleret aqua.
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri,
Quæq; tibi excepti tum Dea Leucothoe.
At tu uix primas extollens gurgite palmas,
Sæpe meum nomen iam peritura uocas.
Quòd si fortè tuos uidisset Glaucus ocellos,
Esses Ionij facta puella maris.
Et tibi præ inuidia Nereides increpitarent,
Candida Nisee, cerula Cymothoe.
Sed tibi subsidio Delphinum currere uidi,
Qui puto Arioniam uexerat antè lyram.
Iamq; ego conabar summo me mitere saxo,
Cùm mihi discußit talia uisa metus.
Nunc admirentur, quòd tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicar in urbe potens.
Non, si Cambysæ redeant, & flumina Crœsi,
Dicat, de nostro surgi poeta toro.
Nam mea cùm recitat, dicit se odisse beatos,
Carmina tam sanctè nulla puella colit.
Multùm in amore fides, multùm constantia prodest.
Qui dare multa potest, multa & amare potest.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, & fidos una aget aura duos.
Vnum littus erit sopitis, unaq; tecto
Arbor, & ex una sæpe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, sæuus licet urgeat Eurus,
Velaq; in incertum frigidus Auster agat,

Qui-

Quicunque & uenti miserum uexastis Vlyssem
  Et danaûm Euboico littore mille rates,
Et qui mouistis duo littora, cùm rudis Argûs
  Dux erat ignoto missa columba mari.
Illa meis tantùm non unquam desit ocellis,
  Incendat nauem Iuppiter ipse licet.
Certè iisdem nudi pariter iactabimur oris,
  Me licet unda ferat, te modò terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
  Neptunus fratri par in amore Ioui:
Testis Amymone latices cùm ferret in aruis
  Compressa, & Lernæ pulsa tridente palus.
Iam Deus amplexu uotum persoluit, at illi
  Aurea diuinas urna refudit aquas.
Crudelem & Boream rapta Orithyia negauit:
  Hic Deus & terras, & maria alta domat.
Crede mihi nobis mitescet Scylla, nec unquam
  Alternante uorans uasta Charibdis aqua.
Ipsaq; sydera erunt nullis obscura tenebris,
  Purus & Orion, purus & Hœdus erit.
Quòd mihi si ponenda tuo sit corpore uita,
  Exitus hic nobis non inhonestus erit.

QVO'D INCERTA HORA MORTIS.

AT uos incertam mortales funeris horam
  Quæritis, & qua sit mors aditura uia.
Quæritis & cœlo Phœnicum inuenta sereno,
  Quæ sit stella homini commoda quæq; mala.

Seu pedibus Parthos ſequimur,ſeu claſſe Britannos,
Et maris, & terræ cæca pericla uiæ
Rurſus & obiectum fletis capiti eſſe tumultum,
Cum Mauors dubias miſcet utrinque manus.
Prætereà domibus flammam, domibusq; ruinam,
Neu ſubeant labris pocula nigra tuis.
Solus amans nouit quando periturus,& à qua
Morte,neque hic Boreæ flabra,neque arma timet.
Iam licet & Stygia ſedeat ſub arundine remex
Cernat & infernæ triſtia uela ratis,
Si modò clamantis reuocauerit aura puellæ,
Conceſſum nulla lege redibit iter.

AD IOVEM PRO amica ægrotante.

IVppiter affectæ tandem miſerere puellæ,
Tam formoſa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus,quo torridus æſtuat aer,
Incipit & ſicco feruere terra Cane:
Sed non tam ardoris culpa eſt,neque crimina cœli,
Quàm toties ſanctos non habuiſſe Deos.
Hoc perdit miſeras,hoc perdidit ante puellas,
Quicquid iurarunt,uentus & unda rapit.
Num ſibi collatam doluit Venus? illa peræquè
Præ ſe formoſis inuidioſa Dea eſt.
An contempta tibi Iunonis templa Pelaſgæ?
Palladis aut oculos auſa negare bonos?
Semper formoſæ non noſtis parcere uerbis,
Hoc tibi lingua nocens,hoc tibi forma dedit.

Sed tibi uexatæ per multa pericula uitæ,
 Extremo uenit mollior hora die.
Iò uersa caput primos mugiuerat annos,
 Nunc Dea, quæ Nili flumina uacca bibit.
Ino etiam prima terras ætate uagata est,
 Hanc miser imploret nauita Leucothoën.
Andromede monstris fuerat deuota marinis,
 Hæc eadem Persei nobilis uxor erat.
Calisto Arcadios errauerat ursa per agros,
 Hæc nocturna suo sydere uela regit.
Quòd si fortè tibi properarint fata quietem,
 Illa sepulturæ fata beata tuæ.
Narrabis Semele quo sit formosa periclo,
 Credet & illa suo docta puella malo.
Et tibi Mæonidas, interq; Heroidas omneis
 Primus erit, nulla non tribuente, locus:
Nunc utcunque potes, fato gere saucia morem,
 Et Deus, & durus uertitur ipse dies.
Hoc tibi uel poterit coniux ignoscere Iuno.
 Frangitur & Iuno, si qua puella perit,
Deficiunt magico torti sub carmine Rhombi,
 Et iacet excincto Laurus adusta foco:
Et iam Luna negat toties descendere cœlo,
 Nigraq; funestum condidit omen anus.
Vna ratis fati nostros portabit amores
 Cærula ad infernos uelificata lacus.
Si non unius, quæso miserere duorum.
 Viuam, si uiuet: si cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis sacro me carmine damno,
 Scribam ego, per magnum est salua puella Iouem.

Ante tuosq; pedes illa ipsa adoperta sedebit,
  Narabitq; sedens longa pericla sua.
Hæc tua Persephone maneat clementia, nec tu
  Persephones coniux sæuior esse uelis.
Sunt apud infernos tot millia formosarum,
  Pulchra sit in superis scilicet una locis.
Vobiscum est Iope, uobiscum candida Tyro,
  Vobiscum Europe, nec proba Pasiphae,
Et quot Troia tulit, uetus & quot Achaia formas,
  Et Phœbi, & Priami diruta regna senis,
Et quæcunque erat in numero Romana puella
  Occidit, has omnes ignis auaras habet.
Nec forma æternum, aut cuique est fortuna perennis,
  Longius, aut propius mors sua quemque manet.
Tu quoniam es mea lux magno demissa periclo,
  Munera Dianæ debita redde choro.
Redde etiam excubias diue nunc ante iuuencæ.
  Votiuas noctes & mihi solue decem.

AD CYNTHIAM.

HEsterna mea lux cùm potus nocte uagarer,
  Nec me seruorum duceret ulla manus,
Obuia nescio quot pueri mihi turba minuta
  Venerat, hos uetuit me numerare timor,
Quorum alij faculas, alij retinere sagittas,
  Pars etiam uisa est uincla parare mihi.
Sed nudi fuerant, quorum lasciuior unus,
  Arripite hunc, inquit, nam bene nostis eum.
Hic erat, hunc mulier nobis irata reliquit,

Dixit,

Dixit, & incollo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere, & alter
Intereat qui nos non putat esse Deos.
Hæc te non meritum totas expectat in horas,
At tu nescio quas quæris inepte fores.
Quæ cùm Sidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit, atque oculos mouerit illa graues,
Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit amor manibus.
Parcite iam fratres, iam certos spondet amores,
Et iam ad mandatam uenimus ecce domum.
Atque ita me iniecto duxerunt rursus amictu,
I nunc, & noctes disce manere domi.
Mane erat, & uolui si sola quiesceret illa
Visere, at in lecto Cynthia sola fuit.
Obstupui, non illa mihi formosior unquam
Visa, neque ostrina cum fuit in tunica.
Ibat & in casta narratum somnia ueste,
Neu sibi, ne'ue mihi quæ nocitura forent.
Talis uisa mihi somno demissa recenti,
Heu quantum per se candida forma ualet.
Quid tu matutinus ait speculator amicæ?
Me similem uestris moribus esse putas?
Non ego tam facilis, sat erit mihi cognitus unus,
Vel tu, uel siquis uerior esse potest.
Apparent non ulla toro uestigia presso,
Signa uoluptatis non iacuisse duos.
Aspice ut in toto nullus mihi corpore surgat
Spiritus, admisso notus adulterio.
Dixit, & opposita propellens suauia dextra,

Prosilit in laxa nixa Pedem solea.
Sic ego tam sancti custode recludor amoris,
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

AD EANDEM.

QVò fugis ah demens? nulla est fuga, tu licet usque
Ad Tanaim fugias, usque sequetur amor.
Non si pegaseo uecteris in aere dorso,
Nec tibi si Persei mouerit ala pedes,
Vel si te sectæ rapiant talaribus auræ,
Nil tibi Mercurij proderit alta uia.
Instat semper amor supra caput, instat amanti,
Et grauis ipse super libera colla sedet.
Excubat ille acer custos, & tollere unquam
Te patietur humo lumina capta semel.
Et iam si pecces, Deus exorabilis ille est,
Si modò præsenteis uiderit esse preces.
Ista senes licet accusant conuiuia duri,
Nos modò propositum uita teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures,
Hic locus est, in quo tibia docta sones,
Quæ non iure uado Mæandri iacta natasti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
Nnnc iam dura paras Phrygias nunc ire per undas,
Et petere Hyrcani littora nota maris,
Spargereq; alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia dira lares.
Vna contentum pudeat me uiuere amica.
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.

Mi nemo obijciat, libeat tibi Cynthia mecum
  Rosida muscosis antra tenere iugis.
Illic aspicies scopulis hærere sorores,
  Et canere antiqui dulcia furta Iouis,
Vt Semele est combustus, ut est deperditus Iò,
  Denique ut ad troiæ tecta uolarit auis,
Quòd si nemo extat, qui uicerit alitis arma,
  Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu uirginibus reuerentia moueris ora,
  Hic quoque num nescit quid sit amare chorus?
Si tamen Oeagri quædam compressa figura
  Bistonijs olim rupibus accubuit.
Hîc ubi me prima statuent in parte choreæ,
  Et medius docta cuspide Bacchus erit:
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos:
  Nam sine te nostrum non ualet ingenium.

AD CYNTHIAM.

QVæris cur ueniam tibi tardior? aurea Phœbi
  Porticus à magno Cæsare aperta fuit.
Tantă erat in speciĕ Pœnis digesta columnis,
  Inter quas Danai fœmina turba senis.
Hic equidem Phœbo uisus mihi pulchrior ipso
  Marmoreus tacita carmen hiare lyra,
Atque aram circum steterant armenta Myronis
  Quattuor artificis uiuida signa boues.
Tum medium claro surgebat marmore templum,
  Et patria Phœbo charius Ortygia.
Auro Solis erat supra fastigia currus,

Et ualuæ Libyci nobile dentis opus.
Altera deiectos Parnaßi uertice Gallos,
Altera mœrebat funera Tantalidos.
Deinde inter matrem Deus ipse interq; sororem
Pythius in longa carmina ueste sonat.

AD EANDEM.

QVi uidet, is peccat: qui non te uiderit, ergo
Non cupiet: facti crimina lumen habet.
Nam quid Prænestis dubias ò Cynthia sortes?
Quid petis Aeæi mœnia Thelegoni?
Cur'ue te in Herculeum deportant esseda Tybur?
Appia cur toties te uia ducit anum?
Hoc utinam spatiere loco, quocunque uagaris
Cynthia, sed tibi me credere turba uetat,
Cùm uidet accensis deuotam currere tædis
In nemus, & triuiæ lumina ferre Deæ.
Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
Porticus aulæis nobilis Atalicis,
Et creber pariter platanis surgentibus ordo,
Flumina sopito quæq; Marone cadunt.
Et leuiter nymphis tota crepitantibus urbe,
Cùm subito Triton ore recondit aquam.
Falleris, ista tui furtum uia monstrat amoris,
Non urbem demens, lumina nostra fugis.
Nil agis, insidias in me componis inanes,
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus est, famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te nostras me lædit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.

Sed tu non debes inimicæ credere linguæ,
Semper formosis fabula pœna fuit.
Non tua deprenso damnata est fama ueneno,
Testis erit puras Phœbe uidere manus.
Sin autem longo nox una, aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parua mouent.
Tyndaris externo patriam mutauit amore,
Et sine decreto est uiua reducta domum.
Ipsa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
Nec minus in cœlo semper honesta fuit.
Quamuis Ida Parim pastorem dicat amasse,
Atque inter pecudes accubuisse Deam.
Hoc & Hamadriadum spectauit turba sororum,
Sileniq; senes, & pater ipse chori:
Cum quibus Idæo legisti poma sub antro,
Supposita excipiens Naica dona manu.
An quisquam in tanto struprorum examine quærit,
Cur hæc tam diues? quis dedit? unde dedit?
O nimiùm nostro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit.
Hæc eadem ante illam impune & Lesbia fecit,
Quæ sequitur, certè est inuidiosa minus.
Qui quærit Tacios ueteres, durosq; Sabinos,
Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.
Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Altaq; mortali deligere astra manu,
Quàm facere, ut nostræ nolint peccare puellæ.
Is mos Saturno regna tenente fuit,
Et cùm Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
Et post antiquas Deucalionis aquas.

Dic

Dic mihi quis potuit lectum seruare pudicum?
Quæ Dea cum solo uiuere sola Deo?
Vxorem quondam magni Minois (ut aiunt)
Corrupit torui candida forma bouis.
Nec minus ærato Danae circundata muro
Non potuit magno casta negare Ioui.
Quòd si tu Graias, seu sis imitata Latinas,
Semper uiue meo libera iudicio.

AD CYNTHIAM.

TRistia iam redeunt iterum solennia nobis,
Cynthia iam noctes est operata decem,
Atque utinam Nilo pereat quæ sacra tepente
Misit matronis Inachis Ausonijs.
Quæ dea tam cupidos toties diuisit amantes,
Quæcunque illa fuit, semper amara fuit.
Tu certè Iouis ocultis in amoribus Iò
Sensisti multas quid sit inire uias,
Cùm te iußit habere puellam cornua Iuno,
Et pecoris duro perdere uerba sono.
Ah quoties quernis læsisti frondibus ora,
Mansisti stabulis abdita pasta tuis.
An quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
Iuppiter, iccirco facta superba Dea es?
An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis?
Cur tibi tam longa Roma petita uia est?
Quid'ue tibi prodest uiduas dormire puellas?
Sed tibi (crede mihi) cornua rursus erunt.
Aut nos è nostra te sæua fugabimus urbe,
Cum Tyberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu, quæ nostro nimium placata dolore es,

Noctibus

Noctibus his uacui ter faciamus iter.
Non audis? & uerba sinis mea ludere, cùm iam
Flectant Icarij sydera tarda boues.
Lenta bibis, mediæ nequeunt te frangere noctes.
An nondum est talos mittere lassa manus?
Ah pereat quicunque meracas repperit uuas,
Corrupitq; bonas nectare primus aquas.
Icare cecropijs meritò iugulate colonis,
Pampineus nosti quàm sit amarus odor.
Tu quoque ò Eurition uino Centaure peristi,
Nec non Ismario tu Polypheme mero.
Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,
Vino sæpe suum nescit amica uirum.
Me miserum ut multo nihil es mutata Lyæo,
Iam bibe, formosa es, nil tibi uina nocent.
Cùm tua præpendent demissa in pocula serta,
Et mea deducta carmina uoce legis,
Largius effuso madeat tibi mensa falerno,
Spumet & aurato mollius in calice.
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter,
Est quiddam, quod uos quærere cogat amor.
Semper in absenteis felicior æstus amantes,
Eleuat aßiduos copia longa uiros.

AD LYNCEVM POETAM.

CVr quisquam faciem dominæ iam credat amico?
Sic erepta mihi pene puella mea est.
Expertus dico, nemo est in amore fidelis.
Formosam raro non sibi quisque petit.
Polluit ille Deus cognatos, soluit amicos,

Et bene concordes tristia ad arma uocat.
Hospes in hospitium Menelao uenit adulter.
Colchis & ignotum non'ne secuta uirum est?
Lynceu tu'ne meam potuisti tangere curam?
Perfide non'ne tuæ tunc cecidere manus?
Quid si non constans illa, & tam certa fuisset?
Posset & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus, uel perde ueneno,
À domina tantum te modò tolle mea.
Te socium uitæ, te corporis esse licebit,
Te dominum admitto rebus amice meis,
Lecto te solùm, lecto te deprecor uno:
Riualem possum non ego ferre Iouem.
Ipse meas solus (quod nil est) æmulor umbras
Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.
Vna tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
Errabant multo quòd tua uerba mero.
Sed nunquam uitæ me fallet ruga seueræ,
Omnes iam norunt, quàm sit amare bonum.
Lynceus ipse meus seros insanit amores,
Solùm te nostros lætor adire Deos.
Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
Proderit? aut rerum dicere posse uias?
Aut quid Cretæi tibi prosunt carmina lecta?
Nil iuuat in magno uester amore senex.
Tu satius memorem musis imitere Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.
Nam rursus licet Aetoli referas Acheloi
Fluxerit ut magno factus amore liquor,
Atque etiam, ut Phrygio fallax Mæandria campo
Errat,

Errat, & ipsa suas decipit unda uias.
Qualis & Adrasti fuerit uocalis Arion:
Tristis ad Archemori funera uictor equus,
Non Amphiareæ prosunt tibi fata quadrigæ,
Aut Capanei grata ruina Ioui.
Desine & Aeschyleo componere uerba cothurno,
Desine, & ad molles membra resolue toros.
Incipe iam angusto uersus includere torno,
Inq; tuos ignes dure poeta ueni.
Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero,
Despicit & magnos recta puella deos.
Sed non antè grauis taurus succumbit aratro,
Cornua quàm ualidis hæserit in laqueis,
Nec tu tam duros per te patieris amores,
Trux tamen à nobis antè domandus eris.
Harum nulla solet rationem quærere mundi,
Nec cur fraternis luna laboret equis,
Nec si post Stygias aliquid restauerit undas,
Nec si consultò fulmina missa tonent.
Aspice me, cui parua domi fortuna relicta est,
Nullus & antiquo Marte triumphus aui,
Vt regnem mistas inter conuiua puellas.
Hoc ego, quod tibi nunc, eleuor ingenio.
Me iuuet æternis positum languere corollis,
Quem tetigit iactu certus ad ossa Deus.
Actia Vergilium custodis littora Phebi,
Cæsaris & fortes dicere posse rates,
Qui nunc Aeneæ Troiani suscitat arma,
Iactaq; Lauinis mœnia littoribus.
Cedite Romani scriptores, cedite Graij,

Ne=

Nescio quid maius nascitur Iliade.
Tu canis umbrosi subter pineta Galesi
Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus:
Vtq; decem poßint corrumpere mala puellam,
Missus & impreßis hœdus ab uberibus.
Felix qui uiles pomis mercaris amores,
Huic licet ingratæ Tityrus ipse canat.
Felix intactum Corydon qui tentat Alexim
Agricolæ domini carpere delitias.
Quamuis ille sua lassus requiescat auena,
Laudatur facile is inter Hamadryadas.
Tu canis Ascræi ueteris præcepta poetæ,
Quo seges in campo, quo uiret uua iugo.
Tale facis carmen docta testudine, quale
Cynthius impositis temperat articulis.
Non tamen hæc ulli uenient ingrata legenti,
Siue in amore rudis, siue peritus erit.
Nec minor his animis, aut si minor ore canorus
Anseris indocto carmine ceßit olor.
Hæc quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.
Hæc quoque lasciui cantarunt scripta Catulli,
Lesbia queis ipsa notior est Helena.
Hæc etiam docti confessa est pagina Calui,
Cum caneret miseræ funera Quintiliæ.
Et modo formosa quàm multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua.
Cynthia quin etiam uersu laudata Properti,
Hos inter si me ponere fama uolet.

FINIS LIBRI SECVNDI.

SEX

SEX. PROPERTII AVRELII VMBRI ELEGIARVM LIBER TERTIVS.

ALLIMACHI manes, & Coi sacra Philetæ
In uestrum quæso me sinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per Graios orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro,
Quo'ue pede ingreßi, quam'ue bibistis aquam.
Ah ualeat, Phœbum quicunque moratur in armis,
Exactus tenui pumice uersus eat,
Quo me fama leuat terra sublimis, & à me
Nata coronatis Musa triumphat equis,
Et mecum in curru parui uectantur amores,
Scriptorumq; meas turba secuta rotas.
Quid frustra mißis in me certatis habenis?
Non datur ad Musas currere lata uia.
Multi Roma tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperij Bactra futura canent:
Sed quod pace legas, opus hoc de monte sororum
Detulit intacta pagina nostra uia.
Mollia Pegasides uestro date serta poëtæ,
Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi, quòd uiuo, detraxerat inuida turba,
Post obitum duplici fœnore reddet honos.

Omnia post obitum fingit maiora uetustas,
Maius ab exequijs nomen in ora uenit.
Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces?
Fluminaq; Aemonio comminus isse uiro?
Idæum Simoënta Iouis cunabula parui
Hectora per campos ter maculasse rotas?
Deiphobumq;, Helenumq;, & Polydamantas in armis,
Qualencunque Parin uix sua nosset humus.
Exiguo sermone fores nunc Ilion, & tu
Troia bis Oetæi numine capta Dei.
Nec non ille tui casus memorator Homerus
Posteritate suum crescere sensit opus.
Meq; inter seros laudabit Roma nepotes.
Illum post cineres auguror esse diem.
Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulchro,
Prouisum est Lycio uota probante Deo.
Carminis intereà nostri redeamus in orbem,
Gaudeat ut solito tacta puella sono.
Orpheu te tenuisse feras, & concita dicunt
Flumina Threicia detinuisse lyra.
Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
Quin etiam Polypheme fera Galatea sub Aetna,
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur nobis & Baccho, & Apolline dextro,
Turba puellarum si mea uerba colit.
Quòd non Tænarijs domus est mihi fulta columnis,
Nec camera auratas inter eburna trabes,
Nec mea Phæacias æquant pomaria syluas,
Non operosa rigat Martius antra liquor,

At musæ comites, & carmina chara legenti,
Et defessa choris Calliopea meis,
Fortunata meo siqua es celebrata libello,
Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ.
Nam neque Pyramidum sumptus ad sydera ducti,
Nec Iouis Elei cœlum imitata domus,
Nec Mausolei diues fortuna sepulchri
Mortis ab extrema conditione uacat,
Aut illis flamma, aut hymber subducet honores,
Annorum aut ictu pondera uicta ruent.
At non ingenio quæsitum nomen ab æuo
Excidet, ingenio stat sine morte decus.

PROPERTII SOMNIVM.

Visus eram molli recubans Heliconis in umbra
Bellerophontei quà fluit humor equi,
Reges Alba tuos, & regum facta tuorum
Tantum operis neruis biscere posse meis,
Paruaq; tam magnis admoram fontibus ora,
Vnde pater sitiens Ennius antè bibit,
Et cecinit Curios fratres, & Horatia pila,
Regiaq; Aemilia uecta trophæa rate,
Victricesq; moras Fabij, pugnamq; sinistram
Cannensem, & uersos ad pia uota Deos,
Annibalemq; lares Romana sede fugantes,
Anseris & tutum uoce fuisse Iouem,
Cùm me Castalia speculans ex arbore Phœbus
Sic ait aurata nixus ad antra lyra,
Quid tibi cum tali demens est flumine? quis te

Carminis heroi tangere iußit opus?
Non hic ulla tibi speranda est fama Properti,
Mollia sunt paruis prata terenda rotis.
Vt tuus in scamno iactetur sæpe libellus,
Quem legat expectans sola puella uirum.
Cur tua præscripto senecta est pagina gyro?
Non est ingenij cymba grauanda tui.
Alter remus aquas, alter tibi radat arenas,
Tutus eris, medio maxima turba mari est.
Dixerat, & plectro sedem mihi monstrat eburno,
Qua noua muscoso semita facta solo est.
Hic erat affixis uiridis spelunca lapillis,
Pendebantq; cauis tympana pumicibus.
Ergo musarum, & Sileni patris imago
Fictilis, & calami Pan Tegeææ tui.
Et Veneris dominæ uolucres mea turba columbæ
Tingunt Gorgoneo Punica rostra lacu.
Diuersæq; nouem sortitæ rura puellæ
Exercent teneras in sua dona manus.
Hæc ederas legit in thyrsos, hæc carmina neruis
Aptat, & illa manu texit utraque rosam:
E quarum numero me contigit una dearum
(Vt reor) à facie Calliopea fuit.
Contentus niueis semper uectabere cygnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.
Nil tibi sit rauco prætoria claßica cornu
Flere, nec Aonium cingere Marte nemus.
Aut quibus in campis Mariano prælia signo
Stent, & Teutonicas Roma refringat opes.
Barbarus aut sæuo perfusus sanguine Rhenus

Saucia merenti corpora uectet aqua.
Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
Nocturnæq; canes ebria signa fugæ.
Vt per te clausas sciat excantare puellas,
Qui uolet austeros arte ferire uiros.
Talia Calliope, lymphisq; à fonte petitis
Ora Philetea nostra rigauit aqua.

DESCRIPTIO TRIVMPHI.

ARma deus Cæsar dites meditatur ad Indos,
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna uiri merces parat ultima terra triumphos,
Tigris, & Eufrates sub tua iura fluent.
Sera sed Ausonijs ueniet prouincia uirgis:
Assuescent Latio partha trophæa Ioui.
Ite agite expertæ bello date lintea proræ,
Et solitum armigeri ducite munus equi,
Omnia fausta cano, Crassos, cladesq; piate,
Ite, & Romanæ consulite historiæ.
Mars pater, & sacræ fatalia lumina Vestæ.
Ante meos oblitus sit precor illa dies.
Qua uideam spolijs oneratos Cæsaris axes
Ad uulgi plausus sæpe resistere equos.
Inq; sinu charæ nixus spectare puellæ
Incipiam, & titulis oppida capta legam,
Tela fugacis equi, & brachati militis arcus,
Et subter captos arma sedere duces.
Ipsa tuam prolem serua Venus, hoc sit in æuum,

Cernis ab Aenæa quod ſupereſſe caput.
Præda ſit hæc illis, quorum meruere labores:
Mi ſat erit media plaudere poſſe uia.

AD AMICAM IRATAM.

PAcis amor deus eſt, pacem ueneramur amantes,
Stant mihi cum domina prælia dura mea.
Nec tamen inuiſo pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit é gemma diuite noſtra ſitis.
Nec mihi mille iugis Campania pinguis aratur,
Nec miſer æra peto claſſe Corinthe tua.
O` prima infelix fingenti terra Prometheo,
Ille parum cauti pectoris egit opus:
Corpora diſponens, mentem non uidit in arte,
Recta animi primum debuit eſſe uia.
Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hoſtem
Quærimus, atque armis nectimus arma noua.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas,
Nudus ad infernas ſtulte uehêre rates.
Victor cum uictis pariter miſcebitur umbris,
Conſule cum Mario capte Iugurtha ſedes.
Lydus Dulichio non diſtat Crœſus ab Hyro,
Optima mors parca quæ uenit apta die.
Me iuuat in prima coluiſſe Helicona iuuenta.
Muſarumq; choris implicuiſſe manus.
Me iuuat & multo mentem uincire Lyæo,
Et caput in uerna ſemper habere roſa.
Atque ubi iam Venerem grauis interceperit ætas,
Sparſerit integras alba ſenecta comas:

Tum

Tum mihi naturæ libeat perdiscere mores,
Quis deus hanc mundi temperet arte domum,
Quà uenit exoriens, quà deficit, unde coactis
Cornibus in plenum menstrua Luna redit.
Vnde salo superant uenti, quid flamine captet
Eurus: & in nubes unde perennis aqua.
Si uentura dies, mundi quæ subruat arces,
Purpureus pluuias cur bibit arcus aquas.
Aut cur Perrhebi tremuere cacumina Pindi,
Solis & atratis luxerit orbis equis.
Cur seruus uersare boues, & plaustra Bootes,
Pleïadum spisso cur coit igne chorus.
Cur'ue suos fines altum non exeat æquor,
Plenus & in partes quattuor annus eat.
Sub terris sint iura deûm, & tormenta gigantum,
Thisiphones atro si furit angue caput.
Aut Alcmeoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei,
Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas:
Num tribus infernum custodit faucibus antrum
Cerberus, & Tityo iugera pauca nouem.
An ficta in miseras descendit fabula gentes,
Et timor aut ultrà quàm rogus esse potest.
Exitus hic uitæ superest mihi, uos, quibus arma
Grata magis, Crassi signa referte domum.

AD LYGDAMVM.

Dic mihi de nostra, quæ sentis, uera puella,
Sic tibi sint dominæ Lygdame dempta iuga.
Dum me lætitia tumefactum fallis inani,

Hæc referens, quæ me credere uelle putas.
Omnis enim debet sine uano nuntius esse,
Maioremq; timens seruus habere fidem.
Nunc mihi, siqua tenes, ab origine dicere prima
Incipe, suspensis auribus ista bibam.
Siccine eam incomptis uidisti flere capillis?
Illius ex oculis multa cadebat aqua?
Nec speculum strato uidisti Lygdame lecto?
Ornabat niueas nulláue gemma manus?
Ac mœstam teneris uestem pendere lacertis?
Scriniaq; ad lecti clausa iacere pedes?
Tristis erat domus, & tristes sua pensa ministræ
Carpebant, medio nebat & ipsa loco.
Humidaq; impressa siccabat lumina lana,
Retulit & querulo iurgia nostra sono.
Hæc te teste mihi promissa est Lygdame merces?
Est pœnæ seruo rumpere teste fidem.
Ille potest nullo miseram me linquere facto?
Aequalem nulla dicere habere domo?
Gaudet me uacuo solam tabescere lecto,
Si placet insultet Lygdame morte mea.
Improba non uicit me moribus illa, sed herbis,
Staminea rhombi ducitur ille rota.
Illum turgentis ranæ portenta rubetæ,
Et lecta ex sectis anguibus ossa trahunt,
Et strigis inuentæ per busta iacentia plumæ,
Cinctaq; funesto lanea uitta uiro.
Si non uana canunt mea somnia Lygdame, testor
Pœna erit ante meos sera, sed ampla, pedes.
Putris & in uacuo texetur aranea lecto,

Noctibus

Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
Quæ tibi si ueris animis est questa puella,
Hac eadem rursus Lygdame curre uia.
Et mea cum multis lacrymis mandata reporta,
Iram, non fraudes esse in amore meo.
Me quoque consimili impositum torquerier igni,
Iurabo & bis sex integer esse dies.
Quòd mihi si tanto felix concordia bello
Extiterit, per me Lygdame liber eris.

DE MORTE PAETI OB AVARITIAM.

Ergo sollicitæ tu causa pecunia uitæ es,
Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu uitijs hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo.
Tu Pætum ad Pharios tendentem lintea portus
Obruis insano terq; quaterq; mari.
Nam dum te sequitur, primo miser excidit æuo,
Et noua longinquis piscibus esca natat.
Et mater non iusta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
Sed tua nunc uolucres adstant super ossa marinæ,
Nuuc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.
Infelix Aquilo raptæ timor Orithyiæ
Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi?
Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
Portabat sanctos alueus ille uiros.
Pæte quid ætatem numeras? quid chara natanti

Mater in ore tibi est? non habet unda deos.
Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
Omnia detrito uincula fune cadunt.
Sunt Agamemnonias testantia littora curas,
Qua notat Argini pœna minantis aquæ.
Hoc iuuene amisso, classem non soluit Atrides,
Pro qua mactata est Iphigenia mora.
Reddite corpus humo, positaq; in gurgite uita
Pætum sponte tua uilis arena tegas.
Et quoties Pæti transibit nauta sepulchrum,
Dicat, & audaci tu timor esse potes.
Ite rates curuæ, & leti quoque texite causas.
Ista per humanas mors uenit acta manus.
Terra parum fuerat, terris adiecimus undas,
Fortunæ miseras auximus arte uias.
Anchora te teneat, quem non tenuere penates?
Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
Ventorum est quodcunque paras, haud ulla carina
Consenuit, fallit & portus & ipse fidem.
Natura insidians pontum substrauit auaris,
Vt tibi succedat, uix semel esse potest.
Saxa triumphales fregere Capharea puppes,
Naufraga cum uasto Græcia tracta salo est.
Paulatim sociûm iacturam fleuit Vlysses,
In mare cui soli non ualuere doli.
Quòd si contentus patrio boue uerterat agros,
Verbaq; duxisset pondus habere mea,
Viueret ante suos dulcis conuiua penates,
Pauper & in terra nil ubi flere potest.
Non tulit hîc Pætus stridorem audire procellæ,

Et duro

Et duro teneras lædere fune manus.
Sed Thiæ thalamo, aut Oricia terebintho,
Et fultum pluma uersicolore caput.
Huic fluctus uiuo radicitus abstulit ungues,
Et miser inuisam traxit hiatus aquam.
Hunc paruo ferri uidit nox improba ligno,
Pætus ut occideret tot coiere mala.
Flens tamen extremis dedit hæc mandata querelis,
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
Dij maris Aegæi quos sunt penes æquora uenti,
Et quæcunque meum degrauat unda caput,
Quò rapitis miseros primæ lanuginis annos?
Attulimus longas in freta uasta manus.
Ah miser halcyonum scopulis affigar acutis,
In me cæruleo fuscina sumpta deo est.
At saltem Italiæ regionibus euehat æstus.
Hoc de me sat erit, si modo matris erit.
Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus.
Vltima quæ Pæto noxq́; diesq́; fuit.
O` centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,
Et tu materno tacta dolore Thetis.
Vos decuit lasso supponere brachia mento,
Non poterat uestras ille grauare manus.
At tu sæue Aquilo nunquam mea uela uidebis,
Ante fores dominæ condar oportet iners.

AD CYNTHIAM.

DVlcis ad extremas fuerat mihi rixa lucernas,
Vocis & insanæ tot maledicta tuæ.

Cum

Cum furibunda mero mensam propellis, & in me
  Proijcis insana cymbia plena manu.
Tu uerò nostros audax inuade capillos,
  Et mea formosis unguibus ora nota.
Tu minitare oculos subiecta exurere flamma,
  Fac mea rescisso pectora nuda sinu.
Nimirum ueri dantur mihi signa caloris,
  Nam sine amore graui fœmina nulla dolet.
Quæ mulier grauida iactat conuitia lingua,
  Et Veneris magnæ uoluitur ante pedes.
Custodum gregibus circum se stipat euntem,
  Seu sequitur medias, mænas ut acta, uias,
Seu timidam crebrò dementia somnia terrent,
  Seu miseram in tabula picta puella mouet.
His ego tormentis animi sum uerus aruspex,
  Nam didici certo sæpe in amore notas.
Non est certa fides, quam non iniuria uersat.
  Hostibus eueniat lenta puella meis.
In morso æquales uideant mea uulnera collo,
  Me doceat liuor mecum habuisse meam.
Aut in amore dolere uolo, aut audire dolentem,
  Siue meas lacrymas, siue uidere tuas,
Tecta supercilijs siquando uerba remittis,
  Aut tua cum digitis scripta silenda notas.
Odi ego quæ nunquam pungunt suspiria somnos.
  Semper in iratam pallidus esse uelim:
Dulcior ignis erat, Paridi cùm grata per arma
  Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ.
Dum uincunt Danai, dum restat barbarus Hector,
  Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.

Aut tecum, aut pro te mihi cum riualibus arma
Semper erunt, in te pax mihi nulla placet.
Gaude quòd nulla est æquè formosa, doleres
Siqua foret, nunc sis iure superba licet.
At tibi qui nostro tendisti retia lecto,
Sit socer, æternùm nec sine matre domus,
Cui nunc siqua data est furandæ copia noctis,
Infensa illa mihi, non tibi amica dedit.

AD MECOENATEM.

Mecœnas eques Hetrusco de sanguine regum,
Intra fortunam qui cupis esse tuam,
Quid me scribendi tam uastum mittis in æquor?
Non sunt apta meæ grandia uela rati.
Turpe est quod nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo.
Gloria Lysippo est animosa effingere signa,
Exactis calamis se mihi iactat equis.
In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles,
Parrhasius parua uindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ,
At Myos exiguum flectit acanthus iter.
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno,
Praxitelem Parius uindicat arte lapis.
Sunt quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ,
Sunt quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis,

Naturæ ſequitur ſemina quiſque ſuæ.
At tua Mecœnas uitæ præcepta recepi,
Cogor & exemplis te ſuperare tuis.
Cùm tibi Romano dominas in honore ſecures,
Et liceat medio ponere iura foro,
Vel tibi Medorum pugnaces ire per hoſtes,
Atque onerare tuam fixa per arma domum,
Et tibi ad effectum uires det Cæſar, & omni
Tempore tam faciles inſinuentur opes,
Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras.
Velorum plenos ſubtrahis ipſe ſinus.
Crede mihi magnos æquabunt iſta Camillos
Indicia, & uenies tu quoque in ora uirûm.
Cæſaris & famæ ueſtigia iuncta tenebis.
Mecœnatis erunt uera trophæa fides.
Non ego uelifera tumidum mare findo carina,
Tota ſub exiguo flumine noſtra mora eſt.
Non flebo in cineres arcem ſediſſe paternos
Cadmi, nec ſemper prælia clade pari,
Nec referam Scæas, & Pergama Apollinis arces,
Et Danaûm decimo uere rediſſe rates,
Mœnia cùm Graio Neptunia preßit aratro
Victor Palladiæ ligneus artis equus.
Inter Callimachi ſat erit placuiſſe libellos,
Et cecinisse modis Coë poëta tuis.
Hæc curant pueros, hæc curant ſcripta puellas,
Meq́; Deum clament, & mihi ſacra ferant.
Te duce uel Iouis arma canam, cœloq́; minantem
Cæum, & Phlegræis Oromedonta iugis,
Celſaq́; Romanis decepta palatia tauris
Ordiar,

Ordiar, & cæso mœnia firma Remo,
Eductosq; pares syluestri ex ubere reges,
Crescet & ingenium sub tua iussa meum,
Prosequar & currus utroque ab littore ouantes
Parthorum, astutæ tela remissa fugæ,
Castraq; Pelusii Romano subruta ferro,
Antoniq; graues in sua fata manus.
Mollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ,
Dextraq; immißis da mihi signa rotis.
Hoc mihi Mecœnas laudis concedis, & à te est,
Quòd ferar in partes ipse fuisse tuas.

DE NATALI AMICAE SVAE.

MIrabar quid'nam misissent mane camœnæ
Ante meum stantes sole rubente torum.
Natalis nostræ signum miscere puellæ,
Et manibus faustos ter crepuere sonos.
Transeat hic sine nube dies, stent aëre uenti,
Ponat & in sicco molliter unda minas.
Aspiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobe lacrymas supprimat ipse lapis.
Halcyonum positis requiescant ora querelis,
Increpet absumptum nec sua mater Itym.
Tuq; ò chara mihi felicibus edita pennis
Surge, & poscentes iusta precare Deos
Ac primùm pura somnum tibi discute lympha,
Et nitidas presso pollice finge comas:
Dein qua primùm oculos cepisti ueste Properti
Indue, nec uacuum flore relinque caput,

Et pete,

Et pete, qua polles, ut ſit tibi forma perennis,
  Inq; meum ſemper ſtent tua regna caput:
Inde coronatas ubi ture piaueris aras,
  Luxerit & tota flamma ſecunda domo,
Sit menſæ ratio, noxq; inter pocula currat,
  Et crocino nares murrheus ungat Onyx.
Tibia nocturnis ſuccumbat rauca choreis,
  Et ſint nequitiæ libera uerba tuæ:
Dulciaq; ingratos adimant conuiuia ſomnos,
  Publica uicinæ perſtrepat ara uiæ.
Sit ſors & nobis talorum interprete iactu,
  Quem grauibus pennis uerberet ille puer.
Cùm fuerit multis exacta trientibus hora,
  Noctis & inſtituet ſacra miniſtra Venus,
Annua ſoluamus thalamo & ſolennia noſtro,
  Natalisq; tui ſic peragamus iter.

FOEMINAS IMPERARE AMANTIBVS.

QVid mirare meam ſi uerſat fœmina uitam?
  Et trahit addictum ſub ſua iura uirum?
Criminaq; ignaui capitis mihi turpia fingis,
  Quòd nequeam fracto rumpere uincla iugo.
Venturam melius præſagit nauita mortem,
  Vulneribus didicit miles habere metum,
Iſta ego præterita iactaui uerba iuuenta,
  Tu nunc exemplo diſce timere meo.
Colchis flagranteis adamantina ſub iuga tauros
  Egit, & armigera prælia ſeuit humo,

Custodisq; feros clausit serpentis hiatus,
Iret ut Aesonias aurea lana domos.
Ausa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
Mæotis Danaûm Penthesilea rates.
Aurea cui postquàm nudauit caßida frontem
Vicit uictorem candida forma uirum.
Omphale in tantum formæ proceßit honorem
Lydia Gygæo tincta puella lacu,
Vt qui pacato statuisset in orbe columnas,
Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
Vt solidum cocto tolleret aggere opus.
Et duo in aduersum misit per mœnia currus,
Ne possent tacto stringere ab axe latus.
Duxit & Eufratem medium quà condidit arces,
Iußit & imperio surgere Bactra caput.
Nam quid ego eroas, quid raptem in crimine diuos?
Iuppiter infamat seq;, suamq; domum.
Quid modò quæ nostris opprobria uexerit armis,
Et famulos inter fœmina trita suos?
Coniugis obsceni pretium Romana poposcit
Mœnia, & addictos in sua regna patres,
Noxia Alexandrina dolis aptißima tellus
Et toties nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos.
Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam.
Issent Phlegræo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras,
Scilicet incesti meretrix regina Canopi
Vna Philippeo sanguine adusta nota.

Ausa Ioui nostro latrantem opponere Anubim,
Et Tyberim Nili cogere ferre minas,
Romanamq́; tubam crepitanti pellere sistro,
Baridos & contis rostra Liburna sequi,
Fœdaq́; Tarpeio Canopea tendere saxo,
Iura dare statuas inter, & arma mari.
Quid nunc Tarquini fractas iuuat esse secures,
Nomine quem simili uita superba notat?
Si mulier patienda fuit, cape Roma triumphum,
Et longam Augusto salua precare diem.
Fugisti tamen in timidi uaga flumina Nili.
Accepere tuæ Romula uincla manus.
Brachia spectaui sacris admorsa colubris,
Et trahere occultum membra soporis iter.
Non hæc Roma fuit tanto tibi ciue uerenda
Dixit, & aßiduo lingua sepulta mero.
Septem urbs alta iugis, toto quæ præsidet orbi,
Fœmineas timuit territa Marte minas.
Annibalis spolia, & uicti monimenta Siphacis,
Et Pirrhi ad nostros gloria fracta pedes.
Curius expletis statuit monimenta lacunis.
At Decius misso prælia rupit equo.
Coclitis abscissos testatur semita pontes,
Et cui cognomen Coruus habere dedit.
Hæc dij condiderant, hæc dij quoque mœnia seruant.
Vix timeat saluo Cæsare Roma Iouem.
Nunc ubi Scipiadæ classes? ubi signa Camilli?
Aut ubi Pompeia Bosphora capta manu?
Leucadius uersas acies memorabit Apollo,
Tantum operis belli sustulit una dies.

At tu siue petes portus, seu nauita linques:
Cæsaris in toto sis memor Ionio.

AD POSTHVMVM DE GALLA.

Posthume plorantem potuisti linquere Gallam?
Miles & Augusti fortia signa sequi?
Tanti'ne ulla fuit spoliati gloria Parthi,
Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas est omnes pariter pereatis auari,
Et quisquis fido prætulit arma toro.
Tu tamen iniecta tectus uesane lacerna
Potabis galea fessus Araxis aquam:
Illa quidem intereà fama tabescet inanî,
Hæc tua ne uirtus fiat amara tibi,
Ne'ue tua Medæ letentur cæde sagittæ,
Ferreus aurato neu cataphractus equo,
Ne'ue aliquid de te flendum referatur in urna,
Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
Ter, quater in casta felix ò Posthume Galla,
Moribus his alia coniuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore,
Cùm sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
Sed securus eas, Gallam non munera uincent,
Duritiæq; tuæ non erit illa memor.
Nam quocunque die sanum te fata remittent.
Pendebit collo Galla pudica tuo.
Posthumus alter erit miranda coniuge Vlysses,
Non illi longæ tot nocuere moræ,

Castra decē annorum, & Ciconum mons, Ismara, Calpe,
Exustæq; tuæ mox Polypheme genæ,
Et Circæ fraudes, lotosq;, herbæq; tenaces.
Scyllaq;, & alternas scissa Charybdis aquas,
Lampeties Ithacis uerubus mugisse iuuencos,
Pauerat hos Phœbo filia Lampetie,
Et talamum Aeææ flentis fugisse puellæ,
Totq; hyemis noctes, totq; natasse dies,
Nigrantesq; domos animarum intrasse silentum,
Sirenum surdo remige adiße lacus.
Et ueteres arcus leto renouasse procorum,
Errorisq; sui sic statuisse modum,
Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.
Vincit Penelopes Lælia Galla fidem.

DE AVARITIA PVELLARVM.

QVæritis unde auidis nox sit prætiosa puellis,
Et Venerē exhaustæ damna querātur opes.
Certe equidem tātis causa est manifesta ruinis,
Luxuriæ nimium libera facta uia est.
Inda cauis aurum mitti formica metallis,
Et uenit è rubro concha Erycina salo,
Et Tyros ostrinos præbet Cadmea colores,
Cinnamon, & multi pastor odorîs Arabs.
Hæc etiam clausas expugnant arma pudicas,
Quæq; terunt fastus Icarioti tuos.
Matrona incedit census induta nepotum,
Et spolia opprobrij nostra per ora trahit.

Nulla est poscendi, nulla est reuerentia dandi:
Aut siqua est, pretio tollitur ipsa mora.
Felix Eois lex funeris una maritis,
Quos aurora suis rubra colorat equis.
Nanque ubi mortifero iacta est fax ultima lecto,
Vxorum fusis stat pia turba comis,
Et certamen habent leti, quæ uiua sequatur
Coniugium, pudor est non licuisse mori.
Ardent uictrices, & flammæ pectora præbent,
Imponuntq; suis ora perusta uiris.
Hîc genus infidum nuptarum, hîc nulla puella,
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.
Felix agrestum quondam pacata iuuentus,
Diuitiæ quarum meßis, & arbor erant.
Illis pompa fuit decussa cydonia ramo,
Et dare puniceis plena canistra rubis,
Nunc uiolas tondêre manu, nunc mista referre
Lilia, uirgineos lucida per calathos.
Et portare suis uestitas frondibus uuas,
Aut uariam plumæ uersicoloris auem.
His tum blanditijs furtiua per antra puellæ
Oscula syluicolis empta dedere uiris,
Atque hinuli pellis totos operibat amantes,
Altaq; natiuo creuerat herba toro.
Pinus & incumbens latas circundabat umbras,
Nec fuerat nudas pœna uidere deas.
Corniger Idei uacuam pastoris in aulam,
Dux aries saturas ipse reduxit oues.
Dijq;, deæq; omnes, quibus est tutela per agros.
Præbebant uestris uerba benigna focis.

Et leporem quicunque uenis uenaberis hospes,
  Et si fortè meo tramite quæris auem,
Et me Pana tibi comitem de rupe uocato,
  Siue petas calamo præmia, siue cane.
At nunc desertis cessant sacraria lucis,
  Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
Aurea nunc uerè sunt secula, plurimus auro
  Venit honos: auro conciliatur amor.
Aureo pulsa fides, auro uenalia iura,
  Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
Torrida sacrilegum testantur lumina Brennum:
  Dum petit intonsi Pythia regna dei.
At mons laurigero concussus uertice duras
  Gallica Parnassi sparsit in arma niues,
Et scelus accepto Thracis Polymnestoris auro,
  Nutrit in hospitio non Polydore pio.
Tu quoque ut auratos gereres Eriphila lacertos.
  Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis.
Proloquar, atque utinam patriæ sim uerus aruspex.
  Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
Certa loquor, sed nulla fides, neque enim Ilia quondam
  Verax Pergameis mænas habenda malis.
Sola Parim Phrygiæ fatum componere, sola
  Fallacem patriæ serpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti,
  Experta est ueros irrita lingua deos.

AD SPARTEN DE
ludis Laconicis.

MVlta tuæ Sparte miramur iura palæstræ,
  Sed mage uirginei tot bona gymnasii:

Quòd

Quòd non infames exercet corpore laudes
Inter luctantes nuda puella uiros.
Cum pila ueloces fallit per brachia iactus,
Increpat & uersi clauis adunca trochi.
Puluerulentaq́; ad extremas stat fœmina metas,
Et patitur duro uulnera pancratio.
Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris,
Missile nunc disci pondus in orbe rotat.
Gyrum pulsat equis, niueum latus ense reuincit,
Virgineumq́; cauo protegit ære caput.
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis,
Thermodoonteis turba lauatur aquis.
Et modo Taygeti crines aspersa pruina,
Sectatur patrios per iuga longa canes,
Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis,
Hic uictor pugnis, ille futurus equis,
Inter quos Helenæ nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuisse deos.
Lex igitur Spartana uetat secedere amantes,
Et licet in triuijs ad latus esse suæ.
Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,
Nec grauis austeri pœna cauenda uiri.
Nullo præmisso, de rebus tute loquaris
Ipse tuis, longæ nulla repulsa moræ.
Non Tyriæ uestes errantia lumina fallunt,
Est neque odoratæ cura molesta domi.
At nostra ingenti uadit circundata turba,
Nec digitum angusta est inseruisse uia.
Nec quæ sint facies, nec quæ sint uerba rogandi
Inuenias, cæcum uersat amator iter.

Quòd, si iura fores, pugnasq́; imitata Laconum,
  Charior hoc esses tu mihi Roma bono.

AD CYNTHIAM DE LYCINNA.

SIc ego non ullos iam norim in amore tumultus,
  Nec ueniat sine te nox uigilanda mihi.
Vt mihi prætextæ pudor est uelatus amictu,
  Et data libertas noscere amoris iter.
Illa rudes animos per noctes conscia primas
  Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, haud multò minus est, cum ducitur annus,
  Vix memini nobis uerba coisse decem.
Cuncta tuus sepeliuit amor, nec fœmina te
  Vlla dedit collo dulcia uincla meo.
Testis erit Dyrce tam uero crimine sæua,
  Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
Ah quoties pulchros traxit regina capillos,
  Molliaq́; immites fixit in ora manus.
Ah quoties famulam pensis onerauit iniquis,
  Et caput in dura ponere iussit humo.
Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris,
  Vilem ieiunæ sæpe negauit aquam.
Iuppiter Antiopæ nusquam succurris habenti
  Tot mala: corrumpit dura catena manus.
Si deus es, tibi turpe tuam seruire puellam.
  Inuocet Antiope quem nisi uincta Iouem?
Sola tamen, quæcunque aderant in corpore uires,
  Regales manicas rupit utraque manu:

Inde

Inde Cithæronis timido pede currit in arces,
Nox erat, & sparso triste cubile gelu:
Sæpe uago Asopi sonitu permota fluentis
Credebat dominæ ponè uenire pedes,
Et durum Zethum, & lacrymis Amphiona mollem
Experta est stabulis mater abacta suis.
Ac ueluti magnos cum ponunt æquora motus,
Eurus in aduersos desinit ire Notos.
Littore sic tacito sonitus rarescit arenæ,
Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
Sera tamen pietas, natis est cognitus error,
Digne Iouis natos qui tueare senex.
Tu reddis pueris matrem, puerique trahendam
Vinxerunt Dircen sub trucis ora bouis
Antiope cognosce Iouem, tibi gloria Dirce
Ducitur in multis mortem habitura locis.
Prata cruentantur Zeti, uictorque canebat
Pæana Amphion rupe Aracynthe tua.
At tu non meritam parcas uexare Licynnam,
Nescit uestra ruens ira referre pedem.
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures,
Te solam & lignis funeris ustus amem.

DE IMPERIO AMICAE.

NOx media & domine mihi uenit epistola nostræ,
Tybure me missa iußit adesse mora,
Candida quà geminas ostendunt culmina turres,
Et cadit in patulos lympha Aniena lacus.
Quid faciam? obductis comitam me'ne tenebris?

Vt timeam audaces in mea membra manus?
At si hæc distulero nostro mandata timore,
Nocturno fletus sæuior hoste mihi.
Peccarem semel, & totum sum pulsus in annum,
In me mansuetas non habet illa manus.
Nec tamen est quisquam, sacros qui lædat amantes,
Scyronis media si licet ire uia.
Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris,
Nemo adeò, ut noceat barbarus esse uolet.
Luna ministrat iter, demonstrant astra salebras.
Ipse amor accensas percutit antè faces.
Sæua canum rabies morsus auertit hianteis,
Huic generi quouis tempore tuta uia est.
Sanguine tam paruo quis enim spargatur amantis
Improbus? exclusis fit comes ipsa Venus.
Quòd si certa meos sequerentur funera casus,
Talis mors pretio uel sit emenda mihi.
Afferet huc unguenta mihi, sertisq; sepulchrum
Ornabit custos ad mea busta sedens.
Dij faciant, mea ne terra locet ossa frequenti,
Quà facit aßiduo tramite uulgus iter.
Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ,
Non iuuat in media nomen habere uia.

AD BACCHVM.

NVnc ò Bacche tuis humiles aduoluimur aris,
Da mihi pacato uela secunda pater.

Tu potes insane Veneris compescere fastus,
Curarumq; tuo fit medicina mero.
Per te iunguntur, per te soluuntur amantes:
Tu uitium ex animo dilue Bacche meo.
Te quoque enim non esse rudem testatur in astris
Lyncibus in cœlum uecta Ariadna tuis.
Hoc mihi quod ueteres custodit in oßibus ignes,
Funera sanabunt, uel tua uina malum.
Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes,
Spesq;, timorq; animo uersat utroque modo.
Quòd si Bacche tuis per feruida tempora donis,
Accersitus erit somnus in oßa mea,
Ipse seram uites, pangamq; ex ordine colles,
Quos carpant nullæ me uigilante feræ.
Dum modo purpureo spument mihi dolia musto,
Et noua pressanteis inquinet uua pedes.
Quod superest uitæ, per te, & tua cornua, uiuam,
Virtutisq; tuæ Bacche poëta ferar.
Dicam ego maternos Aetnæo fulmine partus,
Indica Nysæis arma fugata choris.
Vesanumq; noua nequicquam in uite Lycurgum,
Pentheos in triplices funera grata greges,
Curuaq; Tyrrhenos Delphinum corpora nautas,
In uada pampinea dißiluisse rate.
Et tibi per mediam beneuolentia flumina Naxon,
Vnde tuum potant Naxia turba merum.
Candida laxatis onerato colla corymbis,
Cinget Bassaricas Lydia mitra comas.
Leuis odorato ceruix manabit oliuo,
Et feries nudos ueste fluente pedes.

Mollia Dircææ pulſabunt tympana Thebæ,
Capripedes calamo Panes biante canent.
Vertice turrigero iuxtà dea magna Cybelle
Fundet ad Idæos cymbala rauca choros.
Ante fores templi crater antiſtitis auro,
Libatum fundens in tua ſacra merum.
Hæc ego non humili referam memoranda cothurno,
Qualis Pindarico ſpiritus ore tonat.
Tu modo ſeruitio uacuum me ſiſte ſuperbo,
Atque hoc ſollicitum uince ſopore caput.

MORTEM ESSE INEVITABILEM.

Clauſus ab umbroſo quà ludit pontus Auerno
Humida Baiarum ſtagna tepentis aquæ,
Quà iacet & Troiæ tubicen Miſenus arena,
Et ſonat Herculeo ſtructa labore uia.
Hìc ubi mortaleis dextra cum quæreret urbes,
Cymbala Thebano concrepuere deo:
At nunc inuiſæ magno cum crimine Baiæ,
Quis deus in ueſtra conſtitit hoſtis aqua?
His preſſus Stygias uultum dimiſit in undas,
Erat & in ueſtro ſpiritus ille lacu.
Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, & amplexum Cæſaris eſſe focos.
Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro,
Et per maternas omnia geſta manus?
Occidit, & miſero ſteterat uigeſimus annus?
Tot bona tam paruo clauſit in orbe dies.

I nunc

I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos,
Stantiaq; in plausum tota theatra iuuent.
Attalicas supera uestes, atque omnia magnis
Gemmea sint ludis, ignibus ista dabis.
Sed tamen huc omnes, huc primus, & ultimus ordo,
Est mala, sed cunctis ista terenda uia est.
Exoranda canis tria sunt latrantia colla,
Scandenda est torui publica cymba senis.
Ille licet ferro cautus se condat, & ære,
Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non uis exemit Achillem,
Crœsum aut Pactoli quas parit humor opes:
Hic olim ignaros luctus populauit Achiuos,
Atride magno cum stetit alter amor.
At tibi nauta, pias hominum qui traijcis umbras,
Huc animæ portent corpus inane tuæ,
Quà Siculæ uictor telluris Claudius, & quà
Cæsar ab humana cessit in astra uia.

DE MVLIERVM INCONTINENTIA.

O Bijcitur toties à te mihi nostra libido,
Crede mihi, uobis imperat illa magis.
Vos ubi contempti rupistis fræna pudoris,
Nescitis captæ mentis habere modum.
Flamma per incensas citius sedetur aristas,
Fluminaq; ad fontis sint reditura caput,
Et placitum Syrtes portum, & bona littora nautis
Præbeat hospitio sæua Malea suo:

Quàm poßit uestros quisquam reprendere cursus,
Et rapidæ stimulos frangere nequitiæ.
Testis Cræteifastus quæ passa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falsa boui.
Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quæ uoluit liquido tota subire Deo.
Crimen & illa fuit patria succensa senecta
Arboris in frondes condita Myrrha nouæ.
Nam quid Medeæ referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Quid'ue Clytemnestræ, propter quam tota Mycenis
Infamis stupro stat Pelopea domus?
Tuq; ò Minoa uenundata Scylla figura
Tondens purpurea regna paterna coma.
Hanc igitur dotem uirgo desponderat hosti.
Nise tuas portas fraude reclusit amor.
At uos innuptæ felicius urite tædas,
Pendet Cretæa tracta puella rate.
Non tamen immeritò Minos sedet arbiter Orci,
Victor erat, quamuis æquus in hoste fuit.

DE CONTEMPTO-re amicæ,

CRedis eum iam posse tuæ meminisse figuræ,
Vidisti à lecto quem dare uela tuo?
Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
Tantis'ne in lacrymis Affrica tota fuit?
At tu stulta Deos, tu fingis inania uerba.
Forsitan ille alio pectus amore terit.

Est tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
Splendidaq; à docto fama refulget auo.
Fortunata domus, modò sit tibi fidus amicus.
Fidus ero, in nostros curre puella toros.
Tu quoque, qui æstiuos spatiosius exigis ignes,
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
Nox mihi prima uenit, primæ data tempora noctis,
Longius in primo Luna morare toro.
Fœdera sunt ponenda prius, signandaq; iura,
Et scribenda mihi lex in amore nouo.
Hæc amor ipse suo constringit pignora signo,
Testis sydereæ torta corona Deæ,
Quàm multæ antè meis cedant sermonibus horæ,
Dulcia quàm nobis concitet arma Venus.
Nanque ubi non certo uincitur fœdere lectus.
Non habet ultores nox uigilanda Deos,
Et quibus imposuit soluit nox uincla libido.
Contineant nobis omnia prima fidem.
Ergo qui pactas in fœdera ruperit aras,
Pollueritq; nouo sacra marita toro,
Illi sint quicunque solent in amore dolores,
Et caput argutæ præbeat historiæ,
Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ,
Semper amet, fructu semper amoris egens:

AD CYNTHIAM.

MAgnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Vt me longa graui soluat amore uia.
Crescit enim aßiduè spectando cura puellæ,

Ipse alimenta sibi maxima præbet amor.
Omnia sunt tentata mihi, quacunque fugari
Poßit at ex omni me præmit ipse Deus.
Vix tamen aut semel admittit, cum sæpe negauit,
Seu uenit, extremo dormit amica toro.
Vnum erit auxilium mutatis Cynthia terris,
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
Nunc agite ò socij propellite in æquora nauem,
Remorumq́; pares ducite sorte uices,
Iungiteq́; extremo felicia lintea malo,
Nam liquidum nautis aura secundat iter.
Romanæ tures, & uos ualeatis amici,
Qualiscunque mihi tuq́; puella uale.
Ergo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hospes,
Cogar & undisonos nunc prece adire Deos.
Deinde per Ionium uectus cùm fessa Lechæo
Sedarit placida uela phaselus aqua,
Quod superest, sufferte pedes, properate laborem,
Isthmos quà terris arcet utrinque mare.
Inde ubi Pirei capient me littora portus,
Scandam ego Theseæ brachia longa uiæ.
Illic uel studijs animum emendare Platonis
Incipiam, aut hortis docte Epicuræ tuis,
Persequar aut studium lingue, Demosthenis arma,
Librorumq́; tuos docte Menandre sales,
Aut certè tabulæ capient mea lumina pictæ,
Siue ebore exactæ, seu magis ære manus,
Aut spatia annorum, aut longa interualla profundi
Lenibunt tacito uulnera nosta sinu.
Seu moriar fato non turpi fractus amore,

Atque

Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

AD TVLLVM.

FRigida tam multos placuit tibi Cizicus annos
Tulle Propontiaca quà fluit Isthmos aqua,
Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ,
Raptorisq; tulit quæ uia Ditis equos.
Si te fortè iuuant Helles Athamantidos urbes,
Et desiderio Tulle mouere meo,
Tu licet aspicias cœlum omne Atlanta gerentem,
Sectaq; Persea Phorcydos ora manu,
Geryonæ stabula, & luctantum in puluere signa
Herculis Antæiq;, Hesperidumq; choros,
Tuq; tuo Colchon propellas remige Phasin,
Peliacæq; trabis totum iter ipse legas,
Quà rudis Argoa notat inter saxa columba
In faciem proræ pinus addacta nouæ,
Et quà Gigei uisenda est ora Caistri,
Et quà septenas temperat unda uias,
Omnia Romanæ cedent miracula terræ,
Natura hic posuit quicquid ubique fuit.
Armis apta magis tellus, quàm commoda noxæ,
Famam Roma tuæ non pudet historiæ.
Nam quantùm ferro, tantùm pietate potentes
Stamus, uictrices temperat ira manus.
Hic Anio Tyburte fluis, Clitumnus ab Vmbro
Tramite, & æternum Martius humor opus.
Albanus lacus, & socij Nemorensis ab unda,
Potaq; Pollucis lympha salubris equo.

At non squamoso labuntur uentre cerastæ,
Itala portentis nec fuit una nouis.
Non hic Andromedæ resonant pro matre catenæ,
Nec tremis Ausonias Phœbe fugate dapes:
Nec cuiquam absentis arserunt in caput ignes,
Exitium nato matre parante suo.
Penthea non sæuæ uenantur in arbore Bacchæ,
Nec soluit Danaas subdita cerua rates.
Cornua nec ualuit curuare in pellice Iuno,
Aut faciem turpi dedecorare boue.
Arboreasq; cruces Scinis, & non hospita Graijs
Saxa, & curuatas in sua fata trabes.
Hæc tibi Tulle parens, hæc est pulcherrima sedes.
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues, hic ampla nepotum
Spes, & uenturæ coniugis aptus amor.

DE TABVLIS PERDITIS.

ERgo tam doctæ nobis periere tabellæ,
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriuerat usus,
Qui non signatas iussit habere fidem,
æ iam sine me norant placare puellas,
Et quædam sine me uerba diserta loqui.
Non illas fixum charas effecerat aurum,
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualescunque mihi semper mansere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forsitan hæc illis fuerant mandata tabellis,

Irascer

Irascor quoniam es lente moratus heri.
An tibi nescio quæ uisa est formosior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis?
Aut dixit uenies hodie, cessauimus unà.
Hospitium tota nocte parauit amor,
Et quæcunque dolens reperit non stulta puella
Garrula, cùm blandis ducitur hora dolis.
Me miserum his aliquis rationem scribit auari,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas siquis mihi rettulerit, donabitur auro.
Quis pro diuitijs ligna retenta uelit?
I puer & citus hæc aliqua propone columna,
Et dominum Exquilijs scribe habitare tuum.

AD CYNTHIAM superbientem.

FAlsa est ista tuæ mulier fiducia formæ
Olim oculis nimiùm facta superba meis:
Noster amor tales tribuit tibi Cynthia laudes,
Versibus insignem te pudet esse meis.
Mistam te uaria laudaui sæpe figura,
Vt quod non esses, esse putaret amor,
Et color est toties roseo collatus eoo,
Cùm tibi quæsitus candor in ore foret:
Quod mihi non patrij poterant auertere amici,
Eluere aut uasto Thessala saga mari,
Hæc ego non ferro, non igne coactus, & ipsa
Naufragus Aegæa uerba fatebor aqua,
Correptus sæuo Veneris torrebar aheno,

Victus eram uersas in mea terga manus.
Ecce coronatæ portum tetigere carinæ,
Traiectæ Syrtes, anchora iacta mihi est.
Nunc demùm uasto feßi resipiscimus æstu,
Vulneraq; ad sanum nunc coiere mea.
Mens bona siqua Dea es, tua me in sacraria dono.
Exciderent surdo tot mea uota Ioui,

AD AMICAM.

Risus eram positis inter conuiuia mensis,
Et de me poterat quilibet esse loquax.
Quinque tibi potui seruire fideliter annos.
Vngue meam morso sæpe quærêre fidem.
Nil moueor lacrymis, ista sum captus ab arte.
Semper ab insidijs Cynthia flere soles.
Flebo ego discedens, sed fletum iniuria uincit,
Tu bene conueniens non sinis esse iugum.
Limina iam nostris ualeant lacrymantia uerbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu.
At te celatis ætas grauis urgeat annis,
Et ueniat formæ ruga sinistra tuæ.
Vellere cùm cupies albos à stirpe capillos
A` speculo rugas increpitante tibi,
Exclusa inq; uicem fastus patiare superbos,
Et quæ fecisti, facta querarîs anus.
Has tibi fataleis cecinit mea pagina diras,
Euentum formæ disce timere tuæ.

SEX. PROPERTII AVRELII VMBRI ELEGIARVM LIBER QVARTVS.

DE VRBE ROMA.

OC quodcunque uides hospes quàm maxima Roma est,
Ante Phrygem Aeneam collis, & herba fuit:
Atque ubi nauali stant sacra palatia Phœbo,
Euandri profugæ procubuere boues.
Fictilibus creuere deis hæc aurea templa.
Non fuit opprobrio facta sine arte casa.
Tarpeiusq; pater nuda de rupe tonabat,
Et Tyberis nostris aduena bubus erat.
Quo gradibus domus ista Remi se sustulit olim,
Vnus erat fratrum maxima regna focus.
Curia, prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit rustica corda patres.
Buccina cogebat priscos ad uerba Quirites.
Centum illi in prato sæpe senatus erat.
Nec sinuosa cauo pendebant uela theatro.
Pulpita solenneis non oluere crocos.
Nulli cura fuit externos quærere diuos,
Cùm tremeret patrio pendula turba sacro,
Annuaq; accenso celebrare Palilia fœno,
Qualia nunc curto lustra nouantur equo.

Vesta coronatis pauper gaudebat asellis,
  Ducebant macræ uilia sacra boues.
Parua saginati lustrabant compita porci,
  Pastor & ad calamos exta litabat ouis.
Verbera pellitus setosa mouebat arator,
  Vnde licens Fabius sacra Lupercus habet.
Nec rudis infestis miles radiabat in armis,
  Miscebant usta prælia nuda sude.
Prima Galeritus posuit prætoria Lygmon,
  Magnaq; pars Tatio rerum erat inter oues.
Hinc Titiens, Ramnesq; uiri, Luceresq; coloni:
  Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanæ parua minus urbe Bouillæ,
  Et qui nunc nulli, maxima turba Gabij.
Et stetit Alba potens albæ suis omine nata,
  Hàc ubi Fidenas longè erat ire uias.
Nil patrium nisi nomen habet Romanus alumnus,
  Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
Huc melius profugos misisti Troia penates,
  Ò quali uecta est Dardana puppis aue.
Iam bene spondebant tunc omnia, quòd nihil illam
  Læserat abiegni uenter apertus equi.
Cùm pater in nati tremulus ceruice pependit,
  Et uerita est humeros urere flamma pios:
Tunc animi uenere Decij, Brutiq; secures,
  Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus,
Arma resurgentis portans uictricia Troiæ,
  Felix terra tuos cepit Iule Deos,
Si modò Auernalis tremule cortina Sibyllæ
  Dixit Auentino rura pianda Remo,

Aut si Pergameæ serò rata carmina uatis
  Longæuum ad Priami uera fuere caput.
Vertite equum Danai, malè uincitis: Ilia tellus
  Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.
Optima nutricum nostris Lupa Martia rebus,
  Qualia creuerunt mœnia lacte tuo.
Mœnia nanque pio conor disponere uersu,
  Hei mihi quòd nostro est paruus in ore sonus.
Sed tamen exiguo quodcunque è pectore riui
  Fluxerit, hoc patriæ seruiat omne meæ.
Ennius hirsuta cingat sua dicta corona,
  Mi folia ex edera porrige Bacche tua,
Vt nostris tumefacta superbiat Vmbria libris,
  Vmbria Romani patria Callimachi.
Scandentes siquis cernet de uallibus arces,
  Ingenio muros æstimet ille meo.
Roma faue, tibi surgit opus, date candida ciues
  Omina, & inceptis dextera cantet auis.
Sacra, diesq; canam, & cognomina prisca locorum.
  Has meus ad metas sudet oportet equus.
Quò ruis imprudens uage dicere facta Properti?
  Non sunt à dextro condita fila colo.
Accersis lacrymis cantus, auersus Apollo,
  Poscis ab inuita uerba pigenda lyra.
Certa feram certis autoribus, aut ego uates
  Nescius ærata signa mouere pila.
Me creat Architæ soboles Babylonius Horops
  Horon, & à proauo ducta Conone domus.
Dij mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,
  Inq; meis libris nil prius esse fide.

Nunc pretium fecere Deos, & fallitur auro
  Iuppiter obliquæ signa iterata rotæ.
Felicesq; Iouis stellas, Martisq; rapacis,
  Et graue Saturni sydus in omne caput,
Quid moueant pisces, animosaq; signa Leonis,
  Lotus & Hesperia quid Capricornus aqua,
Dicam Troia cades, & Troica Roma resurges,
  Et maris, & terræ longa sepulchra canam.
Dixi ego cùm geminos perduceret Arria natos,
  Illa dabat natis arma uetante Deo,
Non posse ad patrios sua pila referre penates,
  Nempe meam firmant nunc duo busta fidem,
Quippe Lupercus equi dum saucia protegit ora,
  Heu sibi prolapso non bene cauit equo.
Gallus at in castris dum credita signa tuetur,
  Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ,
Fatales pueri duo funera matris auaræ.
  Vera sed inuito contigit ista fides.
Idem ego cùm Cynaræ traheret Lucina dolores,
  Et facerent uteri pondera lenta moram,
Iunonis uotum facite impetrabile dixi,
  Illa parit, libris est data palma meis.
Hoc neque arenosum Lybici Iouis explicat antrum,
  Aut sibi commissos fibra locuta Deos,
Aut siquis mutas cornicis senserit alas,
  Vmbraq; nec magicis mortua prodit aquis,
Aspicienda uia est cœli, uersusq; per astra
  Trames, & ab zonis quinque petenda fides.
Exemplum graue erit Calchas, nanque Aulide soluit
  Ille bene hærentes ad pia saxa rates.

Idem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
  Tinxit, & Atrides uela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai: tu diruta fletum
  Supprime, & Euboicos respice Troia sinus.
Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes,
  Et natat exuuijs Græcia pressa tuis,
Victor Oilide rape nunc, & dilige uatem,
  Quam uetat auelli ueste Minerua sua.
Hactenus historiæ, nunc ad tua deuehor astra,
  Incipe tu lacrymis æquus adesse nouis.
Vmbria te notis antiqua penatibus edit,
  Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Quà nebulosa cauo rorat Meuania campo,
  Et lacus æstiuis intepet Vmber aquis,
Scandentisq; axis consurgit uertice murus,
  Murus ab ingenio notior ille tuo,
Ossaq; legisti non illa ætate legenda
  Patris, & in tenues cogeris ipse lares.
Nam tua cùm multi uersarent rura iuuenci,
  Abstulit excultas pertica tristis opes.
Mox ubi bulla rudi demissa est aurea collo,
  Matris & ante Deos libera sumpta toga,
Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
  Et uetat insano uerba tonare foro.
Et tu finge elegos fallax opus, hæc tua castra,
  Scribat ut exemplo cætera turba tuo.
Militiam Veneris blandis patiere sub annis,
  Et Veneris pueris utilis hostis eris:
Nam tibi uictrices, quascunque labore parasti,
  Eludat palmas una puella tuas,

Et bene cùm fixum mento discusserit uncum,
Nil erit hoc, rostro te premet ansa suo.
Illius arbitrio noctem, lucemq; uidebis,
Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.
Nec mille excubiæ, nec te signata iuuabunt
Limina, persuasæ fallere rima sat est.
Nunc tua uel medijs puppis luctetur in undis,
Vel licet armatis hostis inermis eas,
Vel tremefacta cauo tellus deducat hiatum,
Octipedis cancri terga sinistra time.

FABVLA VERTVMNI.

QVid mirare meas tot in uno corpore formas?
Accipe Vertumni signa paterna Dei.
Thuscus ego, Thuscis orior, nec pœnitet inter
Prælia Volscinos deseruisse focos.
Nec me turba iuuat, nec templo lætor eburno,
Romanum satis est posse uidere forum.
Hàc quondam Tyberinus iter faciebat, & aiunt
Remorum auditos per uada pulsa sonos:
At postquàm ille suis tantùm concessit alumnis,
Vertumnus uerso dicor ab amne Deus:
Seu quia uertentis fructum percepimus anni,
Vertumni rursus credidit esse sacrum.
Prima mihi uariat liuentibus uua racemis,
Et coma lactenti spicea fruge tumet.
Hìc dulces cerasos, hìc autumnalia pruna
Cernis, & æstiuo mora rubere die.
Insitor hìc soluit pomosa uota corona,
Cùm pyrus inuito stipite mala tulit.
Mendax fama noces, alius mihi nominis index,

De se narranti tu modò crede Deo.
Opportuna mea est cunctis natura figuris,
In quacunque uoles uerte, decorus ero.
Indue me Cois, fiam non dura puella,
Meq; uirum sumpta quis neget esse toga?
Da falcem, & torto frontem mihi comprime fœno,
Iurabis nostra gramina secta manu.
Arma tuli quondam, & memini, laudabar in illis,
Corbis & imposito pondere, messor eram.
Sobrius ad lites, at cùm est imposta corona,
Clamabis capiti uina subisse meo,
Cinge caput mitra, speciem furabor Iacchi,
Furabor Phœbi, si modò plectra dabis.
Caßibus impositis uenor, sed arundine sumpta
Faunus plumoso sum Deus aucupio.
Est etiam aurigæ species Vertumnus, & eius
Traijcit alterno qui leue pondus equo.
ppetat, hoc pisces calamo prædabor, & ibo
Mundus demißis institor in tunicis.
Pastorem ad baculum possum curare, uel idem
Serpiculis medio puluere ferre rosam.
Nam quid ego adijciam, de quo mihi maxima fama est,
Hortorum in manibus dona probata meis?
Cæruleus cucumis, tumidoq; cucurbita uentre
Me notat, & iunco braßica uincta leui.
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat antè meæ.
At mihi quòd formas unus uertebar in omnes,
Nomen ab euentu patria lingua dedit.
At tu Roma meis tribuisti præmia Thuscis,

Vnde

Vnde hodie uicus nomina Thuscus habet.
Tempore quo socij uenit Lycomedius armis,
Atque Sabina ferri contudit arma Tati,
Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atque hostes turpi terga dedisse fugæ.
Sed facias diuûm sator, ut Romana per æuum
Transeat ante meos turba togata pedes.
Sex superant uersus, te, qui ad uadimonia curris,
Non moror, hæc spatijs ultima meta meis.
Stipes acernus eram properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe Deus,
At tibi Mamuri formæ cælator ahenæ
Tellus artifices ne terat Osca manus,
Qui me tam docilis potuisti fundere in usus,
Vnum opus est, operi non datur unus honos.

EPISTOLA ARETHVSAE AD LYCOTAM.

HAec Arethusa suo mittit mandata Lycotæ,
Cùm toties absis, si potes esse meus.
Siqua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Hæc erit è lacrymis facta litura meis,
Aut siqua incerto fallet te littera tractu,
Signa meæ dextræ iam morientis erunt.
Te modò uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modò munito sericus hostis equo,
Hyberniq; Getæ, pictoq; Britannia curru,
Vstus & Eoa discolor Indus aqua.
Hæc'ne marita fides, & pactæ sunt mihi noctes,
Cùm rudis urgenti brachia uicta dedi?

Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
Traxit ab euerso lumina nigra rogo.
Et Stygio sparsa lacu, nec recta capillis
Vita data est, nupsi non comitante Deo.
Omnibus heu portis pendent mea noxia uota.
Texitur hæc castris quarta lacerna tuis.
Occidat, immerita qui carpsit ab arbore uallum,
Et struxit querulas rauca per ossa tubas.
Dignior obliquo funem qui torqueat ocno,
Aeternusq; tuam pascat aselle famem.
Dic mihi num teneros urit lorica lacertos?
Num grauis imbelles atterit hasta manus?
Hæc noceant potius, quàm dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas.
Diceris & macie uultum tenuasse, sed opto
E' desiderio sit color iste meo.
At mihi cùm noctes induxit uesper amaras,
Siqua relicta iacent, osculor arma tua,
Tum queror in toto non sidere pallia lecto,
Lucis & autores non dare carmen aues.
Noctibus hybernis castrensia pensa laboro,
Et Tyria in gladios uellera secta suos.
Et disco qua parte fluat uincendus Araxes,
Quot sine aqua Parthus millia currat equus.
Cogor & è tabula pictos ediscere mundos,
Qualis & hæc docti sit positura Dei,
Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab estu,
Ventus in Italiam qui bene uela ferat.
Aßidet una soror, curis & pallida nutrix
Peierat hyberni temporis esse moras.

Felix

Felix Hippolyte nuda tulit arma papilla,
  Et texit galea barbara molle caput.
Romanis utinam patuissent castra puellis,
  Essem militiæ sarcina fida tuæ.
Nec me tardarent Scythiæ iuga, cùm pater altas
  Africus in glaciem frigore nectit aquas.
Omnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior.
  Hanc Venus, ut uiuat, uentilat ipsa facem.
Nam mihi quo Pœnis tibi purpura fulgeat ostris,
  Crystallusq; tuas ornet aquosa manus,
Omnia surda tacent, rarisq; assueta calendis,
  Vix aperit clausos una puella lares.
Graucidos, & catulæ uox est mihi grata querentis,
  Illa tui partem uendicat una tori.
Flore sacella tego, uerbenis compita uelo,
  Et crepat ad ueteres herba Sabina focos,
Siue in finitimo gemuit stans noctua tigno,
  Seu uoluit tangi parca lucerna mero,
Illa dies hornis cædem denuntiat agnis,
  Succinctæq; calent ad noua lucra popæ.
Ne precor ascensis tanti sit gloria Bactris,
  Raptáue odorato carbasa lina duci,
Plumbea cùm tortæ sparguntur pondera fundæ,
  Subdolus & uersis increpat arcus equis.
Sed tua sî domitis Parthæ telluris alumnis,
  Pura triumphanteis hasta sequatur equos.
Incorrupta mei conserua fœdera lecti,
  Hac ego te sola lege redisse uelim,
Armaq; cùm tulero portæ uotiua Capenæ,
  Subscribam saluo grata puella uiro.

FABVLA TARPEIAE.

TArpeium nemus, & Tarpeiæ turpe sepulchrum
Fabor, & antiqui limina capta Iouis.
Lucus erat felix ederoso conditus antro,
Multaq; natiuis obstrepit arbor aquis,
Syluani ramosa domus, quò dulcis ab æstu
Fistula poturas ire iubebat oues.
Hunc Tatius fontem uallo præcingit acerno,
Fidaq; suggesta castra coronat humo:
Quid tum Roma fuit, tubicen uicina Curetis
Cùm quateret lento murmure saxa Iouis?
Atque ubi nunc terris dicuntur iura subactis,
Stabant Romano pila Sabina foro.
Murus erant montes, ubi nunc est curia septa,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus,
Hinc Tarpeia Deæ fontem libauit, at illi
Vrgebat medium fictilis urna caput.
Et satis una malæ potuit mors esse puellæ,
Quæ uoluit flammas fallere Vesta tuas.
Vidit arenosis Tatium perludere campis,
Pictaq; per flauas arma leuare iubas.
Obstupuit regis facie, & regalibus armis,
Interq; oblitas excidit urna manus.
Sæpe illa immeritæ causata est omnia Lunæ
Et sibi tingendas dixit in amne comas.
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,
Romula ne faciem læderet hasta Tati.
Dumq; subit primo capitolia nubila fumo,
Rettulit hirsutis brachia secta rubis,
Et sua Tarpeia residens ita fleuit ab arce

Vulnera uicino non patienda Ioui,
Ignes castrorum, & Tatiæ prætoria turmæ,
Et formosa oculis arma Sabina meis,
O' utinam ad uestros sedeam captiua penates,
Dum captiua mei conspicer esse Tati.
Romani montes, & montibus addita Roma,
Et ualeat probro Vesta pudenda meo.
Ille equus, ille meos in castra reponet amores,
Cui Tatius dextras collocat ipse iubas.
Quid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos?
Candidaq; in sæuos inguina uersa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,
Cùm patuit lecto stamine torta uia?
Quantùm ego sum Ausonijs crimen factura puellis,
Improba uirgineo lecta ministra foco.
Pallados extinctos siquis mirabitur ignes,
Ignoscat, lacrymis spargitur ara meis.
Cras (ut rumor ait) tota pugnabitur urbe,
Tu cape spinosi rosida terga iugi.
Lubrica tota uia est, & perfida, quippe tacentes
Fallaci celat limite semper aquas.
O` utinam magicæ nossem cantamina Musæ,
Hæc quoque formoso lingua tulisset opem.
Te toga picta decet, non quem sine matris honore
Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.
Sic hospes patiare tua regina sub aula
Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
Sin minus, at raptæ ne sint impune Sabinæ,
Me rape, & alterna lege repende uices.
Commissas acies ego possum soluere, nuptæ

Vos

Vos medium palla fœdus inite mea.
Adde Hymenææ modos, tubicen fera murmura conde,
Credite ueſtra meus molliet arma torus.
Et iam quarta canit uenturam buccina lucem,
Ipſaq; in oceanum ſydera lapſa cadunt,
Experiar ſomnum, de te mihi ſomnia quæram,
Fac uenias oculis umbra benigna meis.
Dixit & incerto permiſit brachia ſomno
Neſcia nefarijs accubuiſſe nouis.
Nam Veſta Iliacæ felix tutela fauillæ
Culpam alit, & plures condit in oſſa faces
Illa ruit qualis celerem prope Thermodoonta,
Stymonis abſciſſo fertur aperta ſinu.
Vrbi feſtus erat, dixere Palilia patres.
Hic primus cœpit manibus eſſe dies.
Annua paſtorum conuiuia luſus in urbe
Cùm pagana madent fercula diuitijs,
Cumq; ſuper raros fœni flammantis aceruos
Traijcit immundas ebria turba dapes
Romulus excubias decreuit in otia ſolui,
Atque intermiſſa caſtra ſilere tuba.
Hoc Tarpeia ſuum tempus rata, conuenit hoſtem,
Pacta ligat, pactis ipſa futura comes.
Mons erat aſcenſu dubius, feſtoq; remiſſus.
Nec mora uocales occupat enſe canes.
Omnia præbebant ſomnos, ſed Iuppiter unus
Decreuit pœnis inuigilare tuis.
Prodiderat portæq; fidem, patriamq; iacentem,
Nubendiq; petit, quem uelit ipſa, diem.
At Tatius (neque enim ſceleri dedit hoſtis honorem)

Nube, ait, & regni ſcande cubile mei.
Dixit, & ingeſtis comitum ſuper obruit armis,
Hæc uirgo officijs dos erat apta tuis.
A`duce Tarpeio mons eſt cognomen adeptus,
O`uigil iniuſtæ præmia ſortis habes.

AD LENAM.

TErra tuum ſpinis obducat lena ſepulchrum,
Et tua, quod non uis, ſentiat umbra ſitim,
Nec ſedeant cineri manes, & cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat oſſa ſono,
Docta uel Hyppolytum Veneri mollire negantem,
Concordiq; toro peßima ſemper auis.
Penelopen quoque neglecto rumore mariti
Nubere laſciuo cogeret Antinoo.
Illa uelit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et uolucris nidis eſſe nouerca ſuis.
Quippe & collinas ad foſſam mouerit herbas,
*Stantia *Stagnaq; currenti diluerentur aqua.
Audax cantatæ leges imponere Lunæ,
Et ſua nocturno fallere terga lupo.
Poſſet & intentos aſtu cæcare maritos.
Cornicum immeritas eruit ungue genas.
Conſuluitq; ſtriges noſtro de ſanguine, & in me
Hippomanes fœtæ ſemina legit equæ.
Exornabat opus uerbis ceu blanda perurat,
Saxoſamq; terat ſedula culpa uiam,
*Debatarumq; Si te Eoa iuuat, *Dorozantumq; aurea ripa,
Et quæ ſub Tyria concha ſuperbit aqua,
Eurypiliq; placet Coæ textura Mineruæ,
Sectaq; ab Attalicis putria ſigna toris,

Seu quam palmiferæ mittunt uenalia Thebæ,
Murrheaq; in Parthis pocula cocta focis,
Sperne fidem, prouolue Deos, mendacia uincant.
Cedant damnosæ iura pudicitiæ.
Et simulare uirum pretium facit, utere causis.
Maior dilata nocte recurret amor.
Si tibi fortè comas uexauerit utilis ira,
Post modò mercata pace premendus erit.
Denique ubi amplexu Venerem promiseris empto,
Fac simules puros Isidis esse dies.
Ingerat apriles Iole tibi, tundat Amycle
Natalem Maijs idibus esse tuum.
Supplex ille sedet, posita tu scribe cathedra
Quidlibet. has artes si pauet ille, tenes.
Semper habe morsus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet esse datos.
Non te Medeæ delectent probra sequacis,
Nempe tulit fastus ausa rogare prior,
Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
Cùm ferit astutos comica mœcha Getas.
In mores te uerte uiri, si cantica iactat,
I comes, & uoces ebria iunge tuas.
Ianitor ad dantes uigilet, si pulset inanis,
Surdus in obductam somniet usque seram.
Nec tibi displiceat miles modò factus amori,
Nauta nec attrita si ferat æra manu,
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cælati medio cùm saliere foro.
Aurum spectato, non quæ manus afferat aurum.
Versibus auditis, quid nisi uerba feres?

Qui uersus Coæ dederit nec munera uestis,
Ipsius tibi sit sueda sine arte lyra.
Dum uernat sanguis, dum rugis integer annus,
Vtere, nequis eat liber amore dies.
Vidi ego odorati uictura rosaria Pæsti
Sub matutino cocta iacere Noto.
His animos nostræ dum uersat Acanthis amicæ,
Per tenues ossa sunt numerata cutes.
Sed cape torquatæ Venus ò regina columbæ,
Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,
Sputaq; per dentes ire cruenta cauos,
Atque animam in tegetes putrem expirare paternas.
Horruit algenti pocula curua foco.
Exequiæ fuerant rari furtiua capilli
Vincula, & immundo pallida mitra situ,
Et canit in nostros nimis experrecta dolores,
Cum fallenda meo pollice claustra forent.
Sit tumulus lenæ curto uetus amphora collo.
Vrgeat hunc suprà uis caprifice tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustum cædito saxis,
Mistaq; cum saxis addito uerba mala.

DE PVGNA ACTIACA NAVALI.

SAcra facit uates, sint ora fauentia sacris,
Et cadat ante meos icta iuuenca focos,
Cera Phileteis certet Romana corymbis,
Et Cyrenæas urna ministret aquas,

Costum

Costum molle date, & blandi mihi turis honores.
Terq; focum circa laneus orbis eat.
Spargite me lymphis, carmenq; recentibus aris
Tibia Mygdonijs libet eburna cadis.
Ite procul fraudes, alio sint aëre noxæ,
Pura nouum uati laurea mollit iter.
Musa Palatini referemus Apollinis ædem,
Res est Calliope digna fauore tuo.
Cæsaris in nomen ducuntur carmina, Cæsar
Dum canitur, quæso Iuppiter ipse uaces.
Est Phœbi fugiens Athamana ad littora portus,
Quà sinus Ioniæ murmura condit aquæ,
Actia Iuleæ pelagus monimenta carinæ
Nautarum uotis non operosa uia.
Huc mundi coiere manus, stetit æquore moles
Pinea, nec remis æqua fauebat auis.
Altera classis erat tenero damnata Quirino,
Pilaq; fœminea turpiter apta manu.
Hinc Augusta ratis plenis Iouis omine uelis,
Signaq; iam patriæ uincere docta suæ.
Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
Armorum & radijs picta tremebat aqua,
Cum Phœbus linquens stantem se uindice Delon,
Nam tulit iratos mobilis una Notos,
Astitit Augusti puppem super, & noua flamma
Luxit in obliquam ter sinuata facem.
Non ille attulerat crines in colla solutos,
Aut testudineæ carmen inerme lyræ,
Sed quali aspexit Pelopeum Agamemnona uultu,
Egessitq; auidis Dorica castra rogis,

Aut qualis flexos soluit Pythona per orbes
Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
Mox ait, ò longa mundi seruator ab Alba
Auguste, Hectoreis cognite maior auis.
Vince mari, iam terra tua est, tibi militat arcus,
Et fauet ex humeris hoc onus omne meis.
Solue metu patriam, quæ nunc te uindice freta,
Imposuit proræ publica uota tuæ,
Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
Ire Palatinas non bene uidit aues.
Et nimiùm remis audent propè turpe Latinis
Principe te fluctus regia uela pati.
Nec te quòd claßis centenis remiget alis
Terreat, inuito labitur illa mari,
Quodq; uehunt proræ centaurica saxa minante,
Tigna caua, & pictos experiare metus.
Frangit, & attollit uires in milite causa,
Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.
Tempus adest, committe rates, ego temporis autor
Ducam laurigera Iulia rostra manu.
Dixerat, & pharetræ pondus consumit in arcus.
Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.
Vincit Roma, fide Phœbi, dat fœmina pœnas,
Sceptra per Ionias fracta uehuntur aquas.
Et pater Idalio miratus Cæsar ab astro.
Sum deus, & nostri sanguinis ista fides.
Prosequitur cantu Triton, omnesq; marinæ
Plauserunt circa libera signa Deæ.
Illa petit Nilum cymba malè nixa fugaci,
Hoc unum iusso non moritura die.

Dij melius, quantus mulier foret una triumphus
 Ductus erat per quas antè Iugurtha uias.
Actius hinc traxit Phœbus monimenta, quòd eius
 Vna decem uicit missa sagitta rates.
Bella satis cecini, citharam iam poscit Apollo
 Victor, & ad placidos exuit arma choros.
Candida nunc molli subeant conuiuia luco,
 Blanditiæq; fluant per mea colla rosæ,
Vinaq; fundantur prælis elisa Falernis,
 Terq; lauet nostras spica Cilissa comas.
Ingenium potis irritet Musa poëtis.
 Bacche soles Phœbo fertilis esse tuo.
Ille paludosos memoret seruire Sicambros,
 Cepheam hic Meroën, fuscaq; regna canat,
Hic referat sero confessum fœdere Parthum,
 Reddat signa Remi, mox dabit ipse sua.
Siue aliquid pharetris Augustus parcet Eois,
 Differat in pueros ista trophæa suos.
Gaude Crasse, nigras siquid sapis inter arenas,
 Ire per Eufraten ad tua busta licet.
Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec
 Inijciat radios in mea uina dies.

AD CYNTHIAM.

SVnt aliquid manes, letum non omnia finit,
 Lucidaq; euictos effugit umbra rogos.
Cynthia nanque meo uisa est incumbere fulcro.
 Murmur ad extremæ nuper humata uiæ.
Cum mihi ab exequijs somnus penderet amoris,
 Et quererer lecti frigida regna mei,

Eosdem habuit secum, quibus est elata capillos.
Eosdem oculos, lateri uestis adusta fuit.
Et solitum digito beryllon adederat ignis,
Summaq́; Lethæus triuerat ora liquor,
Spiranteisq́; animos, & uocem misit: at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus.
Perfide nec cuiquam melior sperande puellæ,
In te iam uires somnus habere potest:
Iam'ne tibi exciderant uigilantis furta suburræ,
Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
Per quam demisso quoties tibi fune pependi
Alterna ueniens in tua colla manu.
Sæpe Venus triuio commista est pectore misto,
Fecerunt tepidas pallia nostra uias.
Fœderis heu taciti cuius fallacia uerba
Non audituri diripuere Noti.
At mihi non oculos quisquam inclinauit eunteis,
Vnum impetrassem te reuocante diem.
Nec crepuit fixa me propter arundine custos,
Læsit & obiectum tegula curta caput.
Denique quis nostro curuum te funere uidit?
Atram quis lacrymis incaluisse togam?
Si piguit portas ultra procedere, at illuc
Iußisset lectum lentius ire meum.
Cur uentos non ipse rogis ingrate petisti?
Cur nardo flammæ non oluere meæ?
Hoc etiam graue erat nulla mercede hiacynthos
Inijcere, & fracto busta piare cado.
Lygdamus uratur, candescat lamina uernæ.
Sensi ego, cum insidijs pallida uina bibi.

Aut Nomas arcanas tollat uersuta saliuas,
Dicet damnatas ignea testa manus.
Quæ modò per uiles inspecta est publica noctes,
Hæc nunc aurata cyclade signat humum.
Et grauiora rependit iniquis pensa quasillis,
Garrula de facie si qua locuta mea est.
Nostraq; quòd Petale tulit ad monimenta corollas,
Codicis immundi uincula sentit anus.
Cæditur & Lalage tortis suspensa capillis,
Per nomen quoniam est ausa rogare meum,
Te patiente meæ conflauit imaginis aurum,
Ardent è nostro dotem habitura rogo.
Non tamen insector, quamuis mereare, Properti.
Longa mea in libris regna fuere tuis.
Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen,
Tergeminusq; canis sic mihi molle sonet,
Me seruasse fidem: si fallo, uipera nostris
Sibilet in tumulis, & super ossa cubet:
Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem,
Turbaq; diuersa remigat omnis aqua.
Vna Clytemnestræ stuprum uehit, altera Cressæ
Portat mentitæ lignea monstra bouis.
Ecce coronato pars altera parta phaselo,
Mulcet ubi Elysias aura beata rosas
Quà numerosa fides, qua queritur unda Cybelles,
Mitratisq; sonant Lydia plectra choris,
Andromedeq;, & Hypermestre sine fraude maritæ,
Narrant historiæ pectora nota suæ.
Hæc summa æternis quæritur liuere catenis
Brachia, nec meritas frigida saxa manus.

Narrat Hypermestræ magnum ausas esse sorores
In scelus, hoc animum non ualuisse suum.
Sic mortis lacrymis uitæ sanamus amores,
Celo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus, si forte moueris,
Si te non totum Chlorydos herba tenet.
Nutrix in tremulis nequid desideret annis,
Parthenie patuit, nec tibi auara fuit.
Delitiæq; meæ Latris, cui nomen ab usu est,
Ne speculum dominæ porrigat illa nouæ.
Et quoscunque meo fecisti nomine uersus,
Vre mihi, laudes desine habere meas.
Pelle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
Mollia contortis alligat ossa comis.
Ramosis Anio quà pomifer incubat aruis,
Et nunquam Herculeo numine pallet ebur.
Hoc carmen media dignum me scribe columna,
Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
Hac Tyburtina iacet aurea Cynthia terra.
Accessit ripæ laus Aniene tuæ.
Nec tu sperne pijs uenientia somnia portis,
Cum pia uenerunt somnia pondus habent.
Nocte uagæ ferimur, nox clausas liberat umbras,
Errat & abiecta Cerberus ipse sera.
Luce iubent leges Lethæa ad stagna reuerti,
Nos uehimur, uectum nauta recenset onus.
Nunc te poßideant aliæ, mox sola tenebo.
Mecum eris, & mistis oßibus ossa teram.
Hæc post, quàm querula mecum sub uoce peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

DE

DE CYNTHIA, ET DRACONE.

Disce quid exquilias hac nocte fugarit aquosas,
Cum uicina meis turba cucurrit agris.
Lanuuium annosi uetus est tutela Draconis,
Hic ubi tartareæ non perit hora moræ,
Quà sacer abripitur cæco descensus hiatu,
Quà penetrat uirgo tale iter omne caue.
Ieiuni serpentis honos cum pabula poscit
Annua, & ex ima sibila torquet humo.
Talia demissæ pallent ad sacra puellæ,
Cum temere anguino creditur ore manus.
Ille sibi admotas à uirgine corripit escas,
Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum,
Clamantq; agricolæ, fertilis annus erit.
Huc mea detonsis auecta est Cynthia mannis,
Causa fuit Iuno, sed mage causa Venus.
Appia dic quæso, quantum te teste triumphum
Egerit effusis per tua saxa rotis,
Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna,
Si sine me, famæ non sine labe meæ.
Spectaculum ipsa sedens primo temone pependit,
Ausa per impuros fræna mouere locos,
Serica nam taceo Volsi carpenta nepotis,
Atque armillatos colla molossa canes,
Qui dabit immundæ uenalia farta saginæ,
Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
Cum fieret nostro toties iniuria lecto,
Mutato uolui castra mouere toro.

DE

DEPREHENSVM PROPERtium cum Phyllide, & Theia amicis à Cynthia, uapulasseq; ab ea omnes uehementer.

PHyllis Auentinæ quædam est uicina Dianæ
Sobria grata parum, cum bibit omne decet.
Altera Tarpeios est inter Theia lucos
Candida, sed potæ non satis unus erit.
His ego constitui noctem lenire uocatis,
Et Venere ignota furta nouare mea.
Vnus erat tribus in secreta lectulus herba,
Quæris concubitus? inter utranque fui.
Lygdamus ad cyathos, utrique æstiua supellex,
Et Methymnei grata saliua meri.
Nile tuus tibicen erat coralistria Phyllis.
Et facilis spargi munda sine arte rosa.
*Mimus *Nanus & ipse suos breuiter concretus in artus,
Iactabat truncas ad caua buxa manus.
Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
Decidit inq; suos mensa supina pedes.
Me quoque per talos Venerem quærente secundos,
Semper damnosi subsiluere canes.
Cantabant surdo, nudabant pectora cæco,
Lanuuij ad portas hei mihi solus eram,
Cum subito rauci sonuerunt cardine postes,
Et leuia ad primos murmura facta lares,
Nec moras cum totas resupinat Cynthia ualuas
Non operosa comis, sed furibunda decens.
Pocula mi digitos inter cecidere remissos,
Palluerantq; ipso labra soluta mero.

Fulmi-

Fulminat illa oculis, & quantum fœmina sæuit,
Spectaclum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in uultum conijcit ungues,
Territa uicinas Theia clamat aquas.
Lumina sopitos turbant elata Quirites,
Omnis & insana semita nocte sonat.
Illas direptisq; comis, tunicisq; solutis,
Excipit obscuræ prima taberna uiæ.
Cynthia in exuuijs gaudet, uictrixq; recurrit,
Et mea peruersa sauciat ora manu.
Imponitq; notam collo, morsuq; cruenta,
Præcipueq; oculos, qui meruere, ferit.
Atque ubi iam nostris lassauit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra sinistra iacens
Exuitur, geniumq; meum prostratus adorat.
Lygdame nil potui, tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni,
Cum uix tangendos præbuit illa pedes,
Atque ait, admissæ si uis me ignoscere culpæ,
Accipe quæ nostræ formula legis erit.
Tu neque Pompeia spatiabere cultus in umbra,
Nec cum lasciuum sternet arena forum.
Colle caue inflectas ad summum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ sudet aperta moræ.
Lygdamus in primis omnis mihi causa querelæ
Veneat, & pedibus uincula bina trahat.
Indixit leges, respondi ego, legibus utar.
Riserat imperio facta superba dato.
Dein quemcunque locum externæ tetigere puellæ
Sufficit, & pura limina tergit aqua.

Impe-

Imperat & totas iterum mutare lacernas,
  Terq; meum tetigit sulfuris igne caput.
Atque ita mutato per singula pallia lecto,
  Respondi, & toto soluimus arma toro.

DE HERCVLE, ET MORTE CACI.

AMphitryoniades qua tempestate iuuencos
  Egerat à stabulis ò Erythræa tuis,
Venit ad inuectos pecorosa palatia montes,
  Et statuit fessos fessus & ipse boues.
Quà Velabra suo stagnabant flumine, quaq;
  Nauta per urbanas uelificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
  Incolumes, furto polluit ille locum.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
  Per tria partitos qui dabat ora sonos,
Hic ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
  Auersos cauda traxit in antra boues.
Nec sine teste deo, furem sonuere iuuenci,
  Furis & implacidas diruit ira fores.
Mænalio iacuit pulsus tria tempora ramo
  Cacus, & Alcides sic ait, ite boues,
Herculis ite boues nostræ labor ultime clauæ,
  Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boues.
Aruaq; mugitu sancite boaria longo,
  Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
  Terraq; non ullas fœta minstrat aquas.
Sed procul inclusas audit ridere puellas,
  Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,

Fœmineæ

Fœmineæ loca clausa deæ, fontesq; piandos,
Impune & nullis sacra retecta uiris,
Deuia puniceæ uelabant limina uittæ,
Putris odorato luxerat igne casa.
Populus & longis ornabat frondibus ædem,
Multaq; cantantes umbra tegebat aues.
Huc ruit in siccam congesto puluere barbam,
Et iacit ante fores uerba minora deo:
Vos præcor ò luci sacro quæ luditis antro,
Pandite defessis hospita uestra uiris,
Fontis egens erro, circaq; sonantia lymphis,
Et caua suscepto flumine palma sat est.
Audistis'ne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
Ille ego sum, Alcidem terra recepta uocat.
Quis facta Herculeæ non audit fortia clauæ?
Et nunquam ad natas irrita tela feras?
Atque uni Stygias hominum luxisse tenebras
Accipite hæc, fesso uix mihi terra patet.
Quòd si Iunoni sacrum faceretis amaræ,
Non clausisset aquas ipsa nouerca suas.
Sin aliquam uultusq; meus, setæq; leonis
Terrent, & Libyco sole perusta coma,
Idem ego Sidonia feci seruilia palla
Officia, & Lydo pensa diurna colo,
Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,
Et manibus duris apta puella fui.
Talibus Alcides: at talibus alma sacerdos
Puniceo canas stamine uincta comas,
Parce oculis hospes, lucoq; abscede uerendo,
Cede agedum, & tuta limina linque fuga.

Interdicta uiris metuenda lege piatur,
 Quàse summota uindicat ara casa.
Magnam Tyresias aspexit Palla uates,
 Fortia dum posita Gorgone membra lauat.
Dij tibi dent alios fontes, hæc lympha puellis
 Auia secreti liminis una fuit.
Sic anus. ille humeris postes concußit opacos,
 Nec tulit iratam ianua clausa sitim.
At postquàm exhausto iam flumine uicerat æstum,
 Ponit uix siccis tristia iura labris.
Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
 Accipit, hæc feßo uix mihi terra patet.
Maximaq; gregibus deuota est ara repertis,
 Ara per has, inquit, maxima facta manus,
Hæc nullis unquam pateat ueneranda puellis,
 Herculis eximij ne sit inulta sitis.
Sancte pater salue, cui iam fauet aspera Iuno,
 Sancte uelis libro dexter ineße meo.
Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem,
 Sic sanctum Tatiæ composuere Cures.

QVARE IVPITER
Feretrius dictus.

NVnc Iouis Incipiam causas aperire Feretri,
 Armaq; de ducibus trina recepta tribus.
Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria uires.
 Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
Imbuis exemplum primæ tu Romule palmæ
 Huius, & exuuijs plenus ab hoste redis,
Tempore quo portas Cennium Acrona petentem
 Victor in euersum cuspide fundis equum.

Acron Herculeus Cenina ductor ab arce
  Roma tuis quondam finibus horror erat.
Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
  Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.
Hunc uidet ante cauas uibrantem spicula turres
  Romulus, & uotis occupat antè ratis:
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet Acron:
  Vouerat, & spolium corruit ille Ioui.
Vrbis, uirtutisq; parens sic uincere sueuit,
  Qui tulit aprico frigida castra lare.
Idem eques, & frænis, idem fuit aptus aratris,
  Et galea hirsuta compta lupina iuba.
Picta nec inducto fulgebat parma Pyropo,
  Præbebant cæsi baltea lenta boues.
Cossus at insequitur Veientis cæde Tolumni,
  Vincere cùm Veios posse laboris erat.
Necdum ultra Tyberim belli sonus, ultima præda
  Nomentum, & captæ iugera pauca Coræ,
Et Veij ueteres & uos tum præda fuistis,
  Et uestra posita est aurea sella foro.
Nunc intra muros pastoris buccina lenti
  Cantat, & in uestris oßibus arua metunt.
Fortè super portæ dux Veius astitit arcem,
  Colloquiumq; sua fretus ab urbe dedit.
Dumq; aries murum cornu pulsabat aheno,
  Vineaq; inductum longa tegebat opus,
Cossus ait, forti melius concurrere campo:
  Nec mora fit, plano sistit uterque gradu.
Dij Latias iuuere manus, desecta Tolumni
  Ceruix, Romanos sanguine lauit equos.

u Claudius

Claudius à Rheno traiectos arcuit hostes,
Belgica cum uasti parma relata ducis.
Virdomari genus hic Rheno iactabat ab ipso
Nobilis erectis fundere gesa rotis.
Illi uirgatis iaculantis ab inguine braccis
Torquis ab incisa decidit unca gula.
Nunc spolia in templo tria condita. causa feretri,
Omine quod certo dux ferit ante ducem:
Seu quia uicta suis humeris hæc arma ferebant,
Hinc feretri dicta est ara superba Iouis.

AD PAVLVM.

DEsine Paule meum lacrymis urgere sepulchrum,
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
Cùm semel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato, stant adamante uiæ.
Te licet orantem fuscæ Deus audiat aulæ,
Nempe tuas lacrymas littora surda bibent.
Vota mouent superos, ubi portitor æra recepit,
Obserat herbosos lurida porta rogos.
Sic mœstæ cecinere tubæ, cum subdita nostrum
Detraheret lecto fax inimica caput.
Quid mihi coniugium Pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?
Num minus immites habuit Cornelia Parcas?
Et sum quod digitis quinque leuatur onus.
Damnatæ noctes, & uos uada lenta paludes,
Et quæcunque meos implicat unda pedes.
Immatura licet, tamen huc non noxia ueni:

Det

Det pater hic umbræ mollia iura meæ,
Aut siquis posita iudex sedet Aeacus urna,
In mea sortita iudicet ossa pila,
Aßideant fratres iuxta Minoia sella,
Eumenidum intento turba seuera foro.
Sisyphe molle uaces, taceant Ixionis orbes,
Fallax Tantaleo corripiare liquor.
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita lapsa catena sera.
Ipsa loquor pro me (si fallor) pena sororum
Infelix humeros urgeat urna meos.
Si cui fama fuit per auita trophæa decori,
Aera Numantinos regna loquuntur auos.
Altera maternos exæquat turba Libones,
Et domus est titulis utraque fulta suis.
Mox ubi iam facibus ceßit prætexta maritis,
Vinxit & acceptas altera uitta comas,
Iungor Paule tuo sic discessura cubili,
In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
Testor maiorum cineres tibi Roma colendos,
Sub quorum titulis Africa tonsa iaces,
Et Persen proaui simulantem pectus Achillis,
Quiq; tuas proauus fregit Achille domos,
Me neque censuræ legem mollisse, nec ulla
Labe mea nostros erubuisse focos.
Non fuit exuuijs tantis Cornelia damnum,
Quin & erat magnæ pars imitanda domus.
Nec mea mutata est ætas, sine crimine tota est.
Viximus insignes inter utranque facem.
Mi natura dedit leges à sanguine ductas,

Ne poßim melior iudicis esse metu.
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,
Turpior assensu non erit ulla meo.
Vel tu, quæ tardam mouisti fune Cybellen,
Claudia turritæ rara ministra Deæ,
Vel cui commissos cùm Vesta reposceret ignes,
Exhibuit uiuos carbasus alba focos.
Nec te dulce caput mater Scribonia læsi,
In me mutatum, quid nisi fata uelis?
Maternis laudor lacrymis, urbisq; querelis,
Defleta & gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam uixisse sororem
Increpat, & lacrymas uidimus esse Deo:
Et tamen emerui generosos uestis honores,
Nec mea de sterili facta rapina domo.
Te lepide, & te Paule meum post fata leuamen.
Condita sunt uestro numina nostra sinu.
Vidimus & fratrem sellam geminasse curulem,
Consule quo facto tempore rapta soror.
Filia tu speciem censuræ nacta paternæ
Fac teneas unum nos imitata uirum.
Et serie fulcite genus, mihi cymba uolenti
Soluitur aucturis tot mea fata malis.
Hæc est fœminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos,
Hæc cura & cineri spirat iniusta meo.
Fungere maternis uicibus pater, illa meorum
Omnis erit collo turba ferenda tuo.
Oscula cùm dederis tua flentibus, adijce matris,

Tota domus cœpit nunc onus esse tuum.
Et siquid doliturus eris sine testibus illis,
Cùm uenient, siccis oscula falle genis.
Sat tibi sunt noctes, quas de me Paule fatiges,
Somniaq; in faciem credita sæpe meam.
Atque ubi secretò nostra ad simulachra loquêris,
Vt responsuræ singula uerba iace.
Seu tamen aduersum mutarit ianua lectum.
Sederit & nostro cauta nouerca toro,
Coniugium pueri laudate, & ferte paternum:
Capta dabit uestris moribus illa manus.
Nec matrem laudate nimis: collata priori
Vertet in offensas libera uerba suas.
Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
Et tanti cineres duxerit esse meos,
Discite uenturam iam nunc sentire senectam,
Celibis ad curas nec uacet ulla uia.
Quod mihi detractum est uestros accedat ad annos,
Prole mea Paulum sic iuuat esse senem.
Et bene habet, nunquam mater lugubria sumpsi,
Venit in exequias tota caterua meas.
Causa perorata est, flentes me surgite testes,
Dum pretium uitæ grata rependit humus.
Moribus & cœlum patuit, sim digna merendo,
Cuius honoratis ossa uehuntur aquis.

FINIS.

CN. CORNELII GALLI VITA.

ORNELIVS Gallus Foroiulienſis, Orator, ac Poeta clarissimus, ex infima fortuna in Augusti amicitiam ſuſceptus, Aegyptum prouinciam Romanorum primus obtinuit: mox quum quædam in conuiuio per merum faſſus eſſet, in ſuſpitionem coniurationis adductus, damnandusque ſenatui traditus, ob pudorem, propria ſe manu interfecit, anno ætatis ſuæ LXIII. Hunc P. V. Maro uſque adeò ſibi amicisſimum habuit, ut Bucolica & Georgica in eius laudibus terminarit. Verum quia in Georgicis pleniores de eo laudes continebantur, iubente Augusto, in Ariſtei fabulam commutauit. Scripſit Cornelius Gallus Elegiarum libros IIII. de Cytheride quadam, P. Volumnij liberta, quam ficto nomine Lycorida appellauit: inque iis imitatus eſt Euphorionem Chalcidicum poetam. Laſciuuſculus ſemper fuit: in compoſitione tamen cæteris, qui elegiam Latinè ſcriptitarunt, durior à Fabio non temere iudicatus. Eius ſcripta penitus interciderunt, præter hunc unum libellum, quem paulò ante mortem in Aegypto uiſus eſt perſcripſiſſe. Nam quum ibi Græcam quandam puellam adamaſſet, nec propter ingraueſcentem iam ætatem eius libidini ſatis facere potuiſſet: materia ſatis opportunè oblata eſt, ut ſenectutis incommoda deſcribens, iuueniles ſuos amores recenſeret, ſeque in ſuis carminibus, multo melius, quàm in nummo, ſpectandum effingeret. Nam quòd fuerit Hetruſcus, quòd Orator, quòd Poeta, quòd etiam uinolentus, quòd Lycorida adamarit, quòd Legatus Aegypto præfuerit, hinc manifeſtiſſime colligitur: quæ ſi quis diligenter animaduertat, fatebitur hunc libellum Cornelij Galli, non alterius fuiſſe, ut quidam parum prudenter exiſtimarunt.

CN. CORNELII GALLI POETAE CLARISsimi, ex ijs quæ colligi potuere fragmentis, Elegiarum Libellus.

AEMVLA cur cessas finē properare Senectus?
Cur & in hoc fesso corpore tarda sedes?
Solue precor miseram tali de carcere uitam,
Mors est iam requies, uiuere pœna mihi.
Non sum qui fueram: perijt pars maxima nostri:
Hoc quoque, quod superest, languor, & horror habet.
Lux grauis in luctu, rebus mœstissima lætis.
Quodq; omni est peius funere, uelle mori.
Dum iuuenile decus, dum mens, sensusq; manebat
Orator toto clarus in orbe fui.
Sæpe poëtarum mendacia dulcia finxi,
Et ueros titulos res mihi ficta dedit.
Sæpe perorata percepi lite coronam,
Et data sunt linguæ præmia digna meæ,
Quæ cum defunctis iam sunt immortua membris:
Heu senibus uitæ portio quanta manet?
Nec minor his aderat sublimis gratia formæ:
Quæ, uel si desint cætera multa, placet.
Quinetiam VIRTVS fuluo pretiosior auro,
Per quam præclarum plus micat ingenium.

Si placuit canibus densos circundare saltus,
Occubuit telis præda petita meis.
Si libuit celeres arcu tentare sagittas,
Prostraui multas non sine laude feras.
Dulce fuit madidam si fors uersare palæstram,
Implicui ualidis lubrica membra toris.
Nunc agili cursu cunctos anteire solebam:
Nunc tragicos cantus exuperare meo.
Augebat meritum dulcis mixtura bonorum:
Vt semper uarium plus micat artis opus.
Nam quæcunque solent per se perpensa placere:
Alterno potius uincta decore placent.
Has inter uirtutis opes, tolerantia rerum
Spernebat cunctas insuperata minas.
Vertice nudato uentos pluuiasq; ferebam:
Non mihi solstitium, nec graue frigus erat:
Innabam gelidas Tybirini fluminis undas:
Nec metui dubio credere membra freto.
Quamuis exiguo poteram requiescere somno,
Et quamuis modico membra fouere cibo.
At si me subitò uinosus repperit hospes,
Aut lenis fecit sumere uina dies,
Cessit & ipse pater Bacchus, stupuitq; bibentem,
Et quicunque solet uincere, uictus abit.
Haud facile est animum tantis inflectere rebus,
Vt res oppositas mens ferat una duas.
Hoc quoque uirtutum quondam certamine magnum
Socratem palmam promeruisse ferunt.
Hinc etiam rigidum memorant ualuisse Catonem:
Non res in uitium, sed male facta cadunt.

Intrepidus quæcunque forent, ad utrunque ferebar:
Cedebant animo tristia cuncta meo.
Pauperiem, modico contentus, semper amaui:
Et rerum dominus nil cupiendo fui.
Tu me sola tibi subdis miseranda Senectus,
Cui cedit quicquid uincere cuncta potest.
In te corruimus: tua sunt quæcunque fatiscunt:
Vltima quæque tuo conficis ipsa malo.
Ergo his ornatum meritis Hetruria nostris
Optabat natis me sociare suis:
Sed mihi dulce magis resoluto uiuere collo,
Nullaq; coniugij uincula grata pati.
Ibam per mediam uernali corpore Romam,
Spectandus cunctis undiq; uirginibus.
Quæq; peti poterat, fuerat uel fortè petita,
Erubuit uultus uisa puella meos.
Et nunc subridens latebras fugitiua petebat,
Non tamen effugiens, tota latere uolens.
Sed magis ex aliqua cupiebat parte uideri:
Lætior hoc multo, quòd malè tecta foret.
Sic cunctis formosus ego, gratusq; uidebar
Omnibus, & sponsus sic genialis eram.
Sed tantum sponsus: nam me natura pudicum
Fecerat, & casto pectore durus eram.
Nam dum præcipuæ cupio me iungere formæ,
Permansi uiduo frigidus usque toro.
Omnis fœda mihi, atque omnis mihi rustica uisa est,
Nullaq; coniugio digna puella meo.
Horrebam tenues, horrebam corpore pingues:
Nec mihi grata breuis, nec mihi longa fuit.

Cum media tantum dilexi ludere forma:
Maior enim medijs gratia rebus inest.
Corporis has nostri mollis lasciuia partes
Incolit: has sedes mater amoris habet.
Quærebam gracilem, sed non quæ macra fuisset:
Carnis ad officium carnea membra placent.
Sic quod in amplexu delectat stringere corpus,
Ne lædant pressum quælibet ossa latus.
Candida contempsi, nisi quæ suffusa rubore
Vernarent proprijs ora serena rosis.
Hunc Venus ante alios sibi uendicat ipsa colorem,
Diligit & florem Cypris ubique suum.
Aurea Cæsaries, demissaq; lactea ceruix,
Vultibus ingenuis uisa sedere magis.
Nigra supercilia, & frons libera, lumina nigra,
Vrebant animum sæpe notata meum.
Flammea dilexi, modicumq; tumentia labra,
Quæ mihi gustanti basia plena darent.
In tereti collo uisum preciosius aurum,
Gemmaq; iudicio plus radiare meo.
Singula turpe seni quondam quæsita referre:
Et quod tunc decuit, iam modo crimen habet.
Diuersos diuersa iuuant: non omnibus annis
Omnia conueniunt: res prius apta, nocet.
Exultat leuitate puer, grauitate senectus:
Inter utrunque manens stat iuuenile decus.
Hunc tacitum, tristemq; decet. fit clarior ille
Lætitia, & linguæ garrulitate suæ.
Cuncta trahit secum, uertitq; uolubile tempus:
Nec patitur certa currere quenque uia.

Nunc quia longa mihi grauis est, & inutilis ætas,
Viuere quum nequeam, sit mihi posse mori.
O' quàm dura premit miseros conditio uitæ:
Nec mors humano subiacet arbitrio.
Dulce mori miseris: sed mors optata recedit:
At quum tristis erit, præcipitata uenit.
Me uerò heu tantis defunctum partibus olim,
Tartareas uiuum constat inire uias.
Iam minor auditus, gustus minor, ipsa minora
Lumina, uix tactu noscere certa queo.
Nullus dulcis odor, nulla est iam grata uoluptas,
Sensibus expertem quis superesse putet?
En Lethæa meam subeunt obliuia mentem,
Nec confusa, sui iam meminisse potest.
Ad nullum consurgit opus, cum corpore languet:
Atque intenta suis obstupet ipsa malis.
Carmina nulla cano: cantandi summa uoluptas
Heu fugit, & uocis gratia uera perit.
Non fora sollicito: nec blanda poëmata fingo:
Litibus heu rapidis commoda dura sequor.
Ipsaq; me species quondam dilecta reliquit:
Et uideor formæ mortuus esse meæ.
Pro niueo, rutiloq; prius, nunc inficit ora
Pallor, & exanguis, funereusq; color.
Aret sicca cutis, rigidi stant undique nerui,
Et lacerant uncæ tabida membra manus.
Quondam ridentes oculi: nunc fonte perenni
Deplangunt pœnas nocte, dieq; suas.
Et quos grata prius ciliorum serta tegebant,
Desuper incumbens hispida sylua premit.

Ac uelut

Ac uelut inclusi cæco conduntur in antro:
Nescio quid toruum, uel furiale uident.
Iam pauor est uidisse senem: nec credere posis
Hunc hominem, humana qui ratione caret.
Si libros repeto, duplex se littera findit,
Largior occurrit pagina nota mihi.
Claram per nebulas uideor mihi cernere lucem:
Nubila sunt oculis ipsa serena meis.
Eripitur sine nocte dies: caligine cæca
Septum tartareo quis neget esse loco?
Talia quis demens homini persuaserit autor,
Vt cupiat uoto turpior esse suo?
Iam subeunt morbi, subeunt discrimina mille:
Iam dulces epulæ, delitiæq; nocent.
Cogimur à gratis animum suspendere rebus,
Atque ut uiuamus, uiuere desinimus.
Et iam me, dudum cui nulla aduersa nocebant,
Ipsa quibus regimur, nunc alimenta grauant.
Esse libet saturum, saturum mox esse pigebit:
Præstat ut abstineam, ast abstinuisse nocet.
Quæ modo profuerat, contraria redditur esca:
Fastidita iacet, quæ modo dulcis erat.
Non Veneris sunt grata mihi, nec munera Bacchi,
Nec quicquid uitæ fallere damna solet.
Sola iacens natura manet, quæ sponte per horas
Soluitur, & uitio carpitur ipsa suo.
Non potus, experta mihi medicamina, prosunt,
Non ægris quicquid ferre solebat opem.
Sed cum materia pereunt quæcunque parantur,
Fit magis & damnis tristior urna meis.

Non ſecus inſtantem cupiens fulcire ruinam,
Diuerſis contrà nititur obicibus.
Donec longa dies, omni compage ſoluta,
Ipſum cum rebus ſubruat auxilium.
Quid, quòd nulla leuant animum ſpectacula rerum,
Nec mala tot uitæ diſſimulare licet?
Turpe ſeni uultus nitidi, ueſteſq; decoræ,
Atque etiam eſt ipſum uiuere turpe ſenem:
Crimen amare iocos, crimen conuiuia, cantus,
O` miſeri, quorum gaudia crimen habent.
Quid mihi diuitiæ, quarum ſi demeris uſum,
Quamuis largus opum, ſemper egenus ero?
Imò etiam pœna eſt partis incumbere rebus,
Quas quum poßideas, eſt uiolare nephas.
Non aliter ſitiens uicinas Tantalus undas
Captat, & appoſitis abſtinet ora cibis.
Efficior cuſtos rerum magis ipſe mearum,
Conſeruans alijs, quæ periere mihi.
Sicut in auricomis pendentia plurimus hortis
Peruigil obſeruat non ſua poma draco.
Hinc me ſollicitum torquent ſuper omnia curæ,
Hinc requies animo non datur ulla meo.
Quærere quæ nequeo, ſemper retinere laboro,
Et retinens ſemper nil tenuiſſe puto.
Stat dubius, tremuluſq; ſenex, ſemperq; malorum
Credulus, & ſtultus quæ facit ipſe timet.
Laudat præteritos, præſentes deſpicit annos:
Hoc tantum rectum, quod ſapit ipſe, putat.
Se ſolum doctum, ſe iudicat eſſe peritum,
Et quòd ſit ſapiens, deſipit inde magis.

Multa

Multa licet nobis referens, eademq; reuoluens
Horret, & alloquium conspuit ipse suum.
Deficit auditor, non deficit ipse loquendo:
O' sola fortes garrulitate senes.
Omnia nequicquam clamosis uocibus implet:
Nil satis est, horret, quæ placuere modo.
Arridet de se ridentibus: ac sibi plaudens,
Incipit opprobrio lætior esse suo.
Hæ sunt primitiæ mortis, his partibus ætas
Defluit, & pigris greßibus ima petit.
Non habitus, non ipse color, non gressus euntis,
Non species eadem, quæ fuit antè, manet.
Labitur ex humeris demisso corpore uestis,
Quæq; breuis fuerat, iam modo longa mihi est,
Contrahimur, miroq; modo decrescimus ipsi,
Diminui nostri corporis ossa putes.
Nec cœlum spectare licet, sed prona senectus
Terram, à qua genita est, & reditura, uidet.
Fitq; tripes, prorsusq; quadrupes, ut paruulus infans,
Et per sordentem flebilè serpit humum.
Ortus cuncta suos repetunt, matremq; requirunt,
Et redit ad nihilum, quod fuit antè nihil.
Hinc est quòd baculo incumbens ruitura senectus,
Aßiduo pigram uerbere pulsat humum.
Et numerosa mouens certo uestigia passu,
Talia rugato creditur ore loqui:
Suscipe me genitrix, nati miserere laborum,
Membra uelis gremio fessa fouere tuo:
Horrent me pueri, nequeo uelut antè uideri,
Horrendosq; partus cur sinis esse tuos?

Nil mihi

Nil mihi cum superis, expleui munerauitæ,
Redde, precor, patrio mortua membra solo.
Quid miseros uarijs prodest suspendere pœnis?
Non est materni pectoris ista pati.
His dictis, trunco titubantes sustinet artus,
Neglecti repetens stramina dura tori.
Quo postquàm iacuit, misero quid funere differt?
Heu tantum attriti corporis ossa uides.
Quumq; magis iaceam semper uiuamq; iacendo:
Quis sub uitali me putet esse loco?
Iam pœna est totum quod uiuimus: urimur æstu,
Officiunt nebulæ, frigus, & aura nocet.
Ros lædit, modicoq; etiam corrumpitur hymbre
Veris: & Autumni lædit amœna dies.
Hinc miserum scabies, hinc tußis anhela fatigat:
Continuos gemitus ægra senectus habet.
Hos superesse rear, quibus & spirabilis aër,
Et lux, qua regimur, redditur ipsa grauis?
Ipsa etiam cunctis requies gratißima somnus
Abuolat, sera uix mihi nocte redit.
Vel si lassatos nunquam dignabitur artus,
Turbidus in quantis horret imaginibus?
Mollia fulcra tori duris sunt cotibus æqua:
Parua licet, magnum pallia pondus habent.
Cogor per mediam turbatus surgere noctem,
Multaq;, ne patiar deteriora, pati.
Vincimur infirmi defectu corporis: & qua
Noluero, infelix, hac ego parte trahor.
Omnia naturæ soluuntur uiscera nostræ,
Et tam præclarum quod malè mutat opus.

His

His ueniens onerata malis inopina senectus,
Cedere ponderibus se docet ipsa suis.
Ergo quis has cupiat per longum ducere penas?
Paulatimq; anima deficiente mori?
Morte mori melius, quàm uitam ducere mortis,
Et sensus membris sic sepelire suis.
Non queror heu longi quòd totum soluitis anni,
Improba naturæ dicere iura nefas.
Deficiunt ualidi longæuo tempore tauri:
Et quondam pulcher, qui modo turpis, equus.
Fracta diu rabidi compescitur ira Leonis:
Lentaq; per senium Caspia tigris erit.
Ipsa etiam ueniens consumet saxa uetustas:
Et nullum est quod non tempore cedat opus.
Sed mihi uenturos melius præuertere casus,
Atque infelices anticipare dies.
Pœna minor, certam subitò perferre ruinam,
Quod timeas grauius sustinuisse diu.
At quos fert alios quis poßit dicere casus?
Hoc quoque difficile est commemorasse seni.
Iurgia, contemptus, uiolentaq; damna sequuntur,
Nec quisquam ex tantis præbet amicus opem.
Ipsi me pueri, atque ipsæ sine lite puellæ,
Turpe putant dominum iam uocitare suum.
Irrident gressus, irrident denique uultum,
Et tremulum, quondam quod timuere, caput.
Quumq; nihil uideam, tamen hoc spectare licebit,
Vt grauior misero pœna sit ista mihi.
Felix qui meruit tranquillam ducere uitam,
Et lætos stabili claudere fine dies.

Dura satis miseris memoratio prisca bonorum,
Et grauius summo culmine missa ruunt.

EN dilecta mihi nimiùm formosa Lycoris,
Cùm qua mens eadem, res fuit una mihi.
Post multos quibus indiuisi uiximus annos,
Respuit amplexus heu stupefacta meos.
Iamq; alios iuuenes, aliosq; requirit amores:
Me uocat imbellem, decrepitumq; senem.
Nec meminisse uolet transactæ dulcia uitæ,
Nec quòd me potius reddidit ipsa senem.
Imò etiam causas ingrata, perfida ac fingit,
Vt spretus uitio iudicer esse meo.
Hæc me præteriens quum dudum forte uideret,
Expuit, obductis uestibus ora tegens.
Hunc ego dilexi? meq; hic complexus amauit?
Huic ego sæpe, nefas, oscula blanda dedi?
Nauseat: & priscum uomitu ceu fundat amorem,
Imponit capiti plurima dira meo.
Heu quid longa dies nunc affert? ut sibi quisquam
Quondam dilectum prodere turpe putet?
Non'ne fuit melius tali me tempore fungi,
Quo nulli merito despiciendus eram:
Quàm postquàm perijt quicquid fuit antè decoris,
Extinctum meritis uiuere criminibus?
Iam nihil est totum quod uiximus: Omnia secum
Tempus præteriens, horaq; summa trahit.
At mea iam niuei circundant tempora cani,
Et iam cæruleus inficit ora color.
Præstat adhuc, nimiumq; sibi speciosa uidetur,

Atque annos mecum despicit illa suos.
Et fateor, primæ retinet monumenta figuræ,
Atque inter cineres condita flamma manet.
Vt uideo, pulchris etiam uos parcitis annis,
Nec ueteris formæ gratia tota perit.
Relliquijs ueterum iuuenes pascuntur amorum,
Sed siquid nunc est, quod fuit antè, placet.
Ante oculos statuunt primæui temporis actus,
Atque in præteritum luxuriantur opus.
Et quia nos totus membrorum deserit usus,
Nullos amplexus, quos remoretur, habet.
Sed miseris solus superest post omnia luctus:
Quot bona tunc habui, tot modò damna fleo.
Ergo uelut pecudum præsentia sola manebunt?
Nil de transactis, quod memoretur, erit?
Quum fugiant & bruta nouos animalia campos,
At repetant celeres pascua nota greges,
Sub qua decubuit requiescens diligat umbram
Taurus, & amissum quærat ouile pecus,
Dulcius in solitis cantet philomela rubetis,
Sitq; suum rapidis dulce cubile feris,
Tu tantùm bene nota tibi, atque experta relinquis
Hospitia, & potius non manifesta petis?
Non'ne placet melius certis confidere rebus?
Euentus uarios res noua semper habet.
Sum grandæuus ego, nec tu minus alba capillis,
Par ætas animos conciliare solet.
Si modò non possum, quondam potuisse memento:
Si satis ut placeam, me placuisse prius.
Permanet in ualidis reuerentia prisca colonis,

Quod fuit in uetulo milite, miles amat.
Rusticus expertum deflet cesßisse iuuencum,
Cum quo consenuit miles honorat equum.
Nec me adeò primus spoliauit floribus ætas:
En facio uersus, & mea dicta cano.
Sit grauitas, sitq; ipsa tibi ueneranda senectus:
Sit quòd te nosti uiuere uelle diu.
Quis suam in alterius condemnet crimine uitam?
Et quò prætendit claudere certet iter?
Dicere si fratrem, seu dedignaris amicum,
Dic patrem, affectum nomen utrunque tenet.
Vincat honor luxum, pietas succedat amori:
Plus ratio, quamuis cæca, ualere solet.
His lacrymis longos, quantum fas, fleuimus annos:
Est graue quod doleat commemorare diu.

NVnc operæpretiū est quædam memorare iuuentæ,
Atque senectutis pauca referre meæ:
Quò lector mentem rerum uertigine fractam
Erigat, & mœstum noscere curet opus.
Captus amore tuo demens Aquilina ferebar,
Pallidus, & tristis, captus amore tuo.
Nondum, quid sit amor, uel quid Venus ignea, noram:
Torquebar potius rusticitate mea.
Nec minus illa mea percussa à cuspide, flagrans
Errabat, tota non capienda domo.
Carmina pulsa procul, nimiùm dilecta, iacebant,
Solus amor cordi, curaq; semper erat.
Nec reperire uiam, qua cæcum pasceret ignem,
Docta, nec alternis reddere uerba notis.

Tantùm in conspectu studio perstabat inani,
Anxia uel solo lumina corde fouens.
Pædagogus adit me, illam tristißima mater
Seruabat, tanti pœna secunda mali.
Prensabantq; oculos, nutusq; per omnia nostros,
Quiq; solet mentis ducere signa color.
Dum licuit, uotum tacitè compreßimus ambo,
Et uaria dulces teximus arte dolos.
At postquàm teneram rupit uerecundia frontem,
Nec ualuit penitus flamma recepta tegi,
Mox captare dolos, & tempora cepimus ambo,
Atque superciliјs, luminibusq; loqui.
Fallere solicitos, suspensos ponere greßus,
Et tota nullo currere nocte sono:
Nec longo, genitrix furtiuum sensit amorem,
Et medicare parans uulnera uulneribus,
Increpitat, cæditq;: ignes in pectore crescunt,
Vt solet adiecto crescere flamma rogo.
Concipiunt geminum flagrantia corda timorem,
Et sic permixto sæuit amore dolor.
Tunc me uisceribus perterrita quærit anhelis,
Emptum supplicijs quem putat esse suis.
Nec memorare pudet, turpesq; reuoluere uersus,
Imò etiam gaudens imputat illa mihi.
Pro te susceptos iuuat, inquit, ferre labores,
Tu pretium tanti dulce cruoris eris.
Sit modò certa fides, atque inconcussa uoluptas,
Quæ nihil imminuit paßio, nulla fuit.
His egomet stimulis angebar semper, & ardens
Languebam: nec spes ulla salutis erat.

Prodere

Prodere non ausus carpebar uulnere cæco,
  Sed stupor, & macies uocis habebat opus.
Hic mihi, magnarum scrutator maxime rerum,
  Solus Bobeti fers miseratus opem.
Nam quum me curis intentum sæpe uideres,
  Nec posses causam noscere tristitiæ:
Tandem prospiciens tali me peste teneri,
  Mitibus alloquijs pandere clausa iubes.
Dicito & unde nouo correptus carperis igne?
  Dic precor, & dicti sume doloris opem.
Non intellecti nulla est curatio morbi,
  Vt magis inclusis ignibus antè fremunt.
Dum pudor est tam fœda loqui, uitiumq; fateri,
  Agnouit, tanti conscia lingua mali.
Mox ait, occultæ satis est res prodita causæ,
  Pone metum, ueniam uis tibi tanta dabit.
Prostratus pedibus uerecunda silentia rupi,
  Cum lacrymis referens ordine cuncta suo.
Fare, ait, ut placidæ potiaris munere formæ
  Responde: pietas talia uelle fugit.
Soluitur in risum, exclamans, proh mira uoluptas:
  Castus amor Veneris dicito quando fuit?
Parcere dilectæ iuuenis desiste puellæ,
  Impius huic fueris, si pius esse uoles.
Vnguibus, & morsu teneri pascuntur amores:
  Vulnera non refugit, res magis apta plagæ.
Intereà donis permulcet corda parentum,
  Et pretio faciles in mea uota trahit.
Auri cæcus amor natiuum uincit amorem:
  Cœperunt natæ crimen amare suæ.

Dant uitijs furtisq; locum: dant iungere dextras,
Et totum ludo concelebrare diem.
Permissum fit uile nefas, fit languidus ardor:
Vicerunt morbum languida corda suum.
Illa nihil quæsita uidens procedere, causam
Odit, & illæso corpore tristis abit.
Proieci uanas sanato pectore curas,
Et subitò didici quàm miser antè fui.
Salue saucta inquam, semperq; intacta maneto
Virginitas, per me plena pudoris eris.
Quæ postquàm perlata uiro sunt omnia tuto,
Meq; uidet fluctus exuperasse meos:
Macte, inquit, iuuenis proprij dominator Amoris,
En de contemptu sume trophæa tuo.
Arma tibi Veneris, cedantq; Cupidinis arcus,
Cedat & armipotens ipsa Minerua tibi,
Si tibi peccandi studium permissa potestas
Abstulit, atque ipsum talia uelle fugit.
Ingrati, tristes pariter discessimus ambo,
Dissidij ratio uita pudica fuit.

Restat adhuc alios, turpesq; reuoluere casus,
Atque aliquo molli pascere corda ioco.
Conueniunt etenim deliræ ignaua senectæ,
Aptaq; sunt operi carmina uana meo.
Sic uicibus uarijs, alternis uoluimur annis,
Et mutata magis tempora grata mihi.
Virgo fuit, species dederat cui candida nomen,
Candida, diuersis sat bene compta comis.
Huic ego per totum uidi splendentia corpus

Cymbala multiplices edere pulsa sonos.
Nunc niueis digitis, nunc pulsans pectine chordas,
Arguto quicquid murmure dulce loqui.
Hanc ego saltantem subitò correptus amaui,
Et cœpi tacitus uulnera grata pati.
Sic me diuersis tractum de partibus, una
Carpebat uarijs pulchra puella modis.
Singula uisa semel, semper memorare libebat,
Hærebatq; animo nocte dieq; meo.
Sæpe uelut uisæ lætabar imagine formæ,
Et procul absenti uoce, manuq; fui.
Sæpe uelut præsens fuerit, mecum ipse loquebar,
Cantabam dulces quos solet illa modos.
Ò quoties demens, quoties sine mente putabar,
Nec puto fallebar, nec bene sanus eram.
Certè diffile est abscondere pectoris æstus,
Panditur & clauso sæpius ore furor.
Nam subitò inficiens uultum pallorq;, ruborq;,
Interdum certæ uocis habebat opus.
Nec minus ipsa meas prodebant somnia curas,
Somnia secreti non bene fida mei.
Nam quum sopitos premerent obliuia sensus,
Confessa est facinus conscia lingua suum.
Candida clamabam propera: cur candida cessas?
Nox abit, & furtis lux inimica uenit.
Proximus ut genitor mecum comitatus amatæ
Virginis, in gelida fortè iacebat humo:
Illius ad nomen turbatos excitat actus:
Exilit, & natam credit adesse suam.
Omnia collustrans, toto me corde solutum

Prospicit afflantem, nec meminisse mei.
Vana putas? an uera sopor ludibria iactat?
Et te uerus, ait, pectoris ardor habet?
Credo equidem assuetas animo remeare figuras,
Et fallax studium ludit imago suum.
Stat tamen attonitus, perplexaq; murmura captat,
Et tacitis precibus dicere plura rogat.
Sic ego, qui cunctis sanctæ grauitatis habebar,
Proditus indicio sum miser ipse meo.
Et nunc infelix tota est sine crimine uita,
Et peccare senem non potuisse pudet.
Deserimur uitijs, fugit indignata uoluptas:
Et quod non possum, non potuisse iuuat.
Hoc etiam meminisse licet, quod serior ætas
Intulit, & gemitus quos mihi læta dedit.
Has sed quis possit naturæ astringere partes?
Gnarus, & ut sapiens noxia sæpe uelit?
Interdum rapimur uitijs, trahimurq; uolentes,
Et quæ non capiunt, pectora bruta uolunt,

MIssus ad Eoas legati munere functus,
Tranquillum cunctis nectere pacis opus,
Dum studeo geminæ componere fœdera pacis,
Inueni cordis bella nefanda mei.
Hic me suscipiens Hetruscæ gentis alumnum,
Inuoluit patrijs Graia puella dolis.
Nam quum se nostro captam simularet amore,
Me potius uero fecit amore capi.
Peruigil ad nostras adstabat mane fenestras,
Nescio quid Græco murmure dulce canens.

Nunc aderant lacrymæ, gemitus, suspiria, pallorq́;,
Et quicquid nullum fingere posse putes.
Sed uelut afflicto nimiùm miseratus amore,
Efficior potius tunc miserandus ego.
Hæc erat egregia forma, uultusq́; sereni,
Grata, micans oculis, nec minus arte placens.
Docta loqui digitis, & carmina fingere docta,
Et responsuram solicitare lyram.
Illam Sirenijs stupefactus cantibus æquans,
Efficior demens alter Vlysses ego.
Et quia non poteram tantas euadere moles,
Nescius in scopulos, & uada cæca feror.
Quid referam gressus certa se lege mouentes?
Suspensosq́; nouis paßibus ire pedes?
Grande erat inflexos gradibus numerare capillos,
Grande erat in niueo pulchra colore coma.
Vrebant oculos duræ, stantesq́; papillæ,
Et quas astringens clauderet una manus.
Ah quantùm mentem stomachi fultura mouebat,
Atque sub exhausto pectore pingue femur.
Vrebar teneros astringere fortiter artus,
Visa per amplexus ossa sonare meos.
Grandia clamabam nimiùm me brachia lædunt.
Non tolerant pondus subdita membra tuum.
Dirigui, quantusq́; fuit calor ossa reliquit,
Et nata est ueniæ causa pudenda meæ.
Non sic lac tenerum permixta coagula reddunt,
Nec liquidi mellis spuma liquoris erit.
Succubui fateor, Graiæ tum nescius artis.
Succubui Thusca simplicitate senex.

Qua defensa suo superata est Hectore Troia,
Vnum non poterat fraus superare senem?
Muneris inuicti curam, studiumq; reliqui,
Deditus imperijs sæue Cupido tuis.
Nec memorare pudet tali me uulnere uictum,
Subditus his flammis Iuppiter ipse fuit.
Sic mihi prima quidem nox affuit, & sua soluit
Munera: grandæuo uix subeunda uiro.
Proxima destituit uires, uacuusq; recessit
Ardor, & in Venerem segnis ut antè fui.
Illa, uelut proprium repetens infesta tributum,
Instat, & increpitans, debita reddis? ait.
Sed nihil hic clamor, nil sermo mitis agebat:
Quod natura negat, reddere nemo potest.
Erubui, stupuiq;, omnes uerecundia motus
Abstulit, & blandum terror ademit opus.
Contractare manu cœpit frigentia membra,
Meq; etiam digitis solicitare suis.
Nil mihi torpenti, nil tactis profuit illis,
Restitit in medio frigus ut antè foco.
Quæ te crudelis rapuit mihi fœmina? dixit,
Cuius ab amplexu fessus ad arma redis?
Iurabam curis animum mordacibus uri,
Nec posse ad luxum tristia corda trahi.
Illa dolum credens, Non falles, inquit, amorem,
Plurima cæcus amor lumina semper habet.
Quin potius placido noli unquam parcere ludo,
Proijce tristitias, & renouere iocis.
Obtundunt siquidem curarum pondera sensus:
Intermissa minus sarcina pondus habet.

Tunc egomet toto nudatus corpore lecto,
Effusis lacrymis talia uerba dedi.
Cogimur heu segnes crimen, uitiumq́; fateri,
Ne meus extinctus fortè putetur amor.
Me miserum, cuius non est culpanda uoluptas,
Iudicor infelix debilitatis ope.
En longo confecta situ tibi tradimus arma,
Arma ministerijs quippe dicata tuis.
Fac quodcunque potes, nos cedimus: hoc tamen ipse
Grandior est hostis, quo minus ardet amor.
Protinus Argiuas admouit turpiter artes,
Meq́; cupit flammis uiuificare suis.
Ast ubi dilecti pensensit funera membri,
Nec uelut expositum surgere uidit opus,
Erigitur, uiduoq́; toro laniata recumbens,
Vocibus his luctus, & sua damna fouet:
Mentula festorum cultrix operosa dierum,
Quondam diuitiæ, delitiæq́; meæ,
Quo te deiectam lacrymarum gurgite plangam?
Quæ de tot meritis carmina digna feram?
Tu mihi flagranti succurrere sæpe solebas,
Atque æstus animi ludificare mei.
Tu mihi per totam custos gratißima noctem,
Consors lætitiæ, tristitiæq́; meæ.
Conscia secreti semper fidißima nostri,
Adstans in nostris peruigil obsequijs.
Quò tibi feruor abit, per quem feritura placebas?
Quò tibi cristatum, uulniferumq́; caput?
Nempe iaces nullo, ut quondam, suffusa rubore?
Pallida demisso uertice nempe iaces.

Nil tibi

Nil tibi blanditiæ, nil dulcia carmina prosunt,
    Non quicquid mentem sollicitare solet.
Sic uelut exposito meritam te funere plango,
    Occidit aßiduo quod caret officio.
Hæc ego cum lacrymis deducta uoce canentem
    Irridens, dictis talibus increpui:
Dum defles nostri languorem fœmina membri,
    Ostendis morbo te grauiore premi.
Vade in quam felix, semper felicibus apta,
    Vtere cognatis utere delicijs.
Illa furens, credo quod nescis perfide dixit,
    Non fleo priuatim, sed generale chaos.
Hæc genus humanum, pecudum, uolucrumq́;, ferarumq́;,
    Et quicquid toto spirat in orbe, creat.
Hac sine diuersi nulla est concordia sexus,
    Hac sine coniugij gratia summa perit.
Hæc geminas tanto constringit fœdere mentes,
    Vnius ut facit corporis esse duos.
Pulchra licet pretium si desit, fœmina perdit,
    Hæc si defuerit, uir quoque turpis erit.
Hæc si gemma micans rutilum non conterat aurum,
    Aeternum fallax, mortiferumq́; genus.
Tecum pura fides, secretaq́; certa loquuntur,
    O uerè precium, fructiferumq́; bonum.
Cædunt cuncta tibi, quodq́; est sublimius, ultro
    Cedunt imperijs maxima quæque tuis.
Nec subtracta gemunt, sed se tibi subdere gaudent,
    Vulnera sunt iræ prosperiora tuæ.
Ipsa etiam totum moderans sapientia mundum,
    Porrigit inuitas ad tua iura manus.

Sternitur

Sternitur icta tuo uotiuo uulnere uirgo,
Et percussa nouo læta cruore iacet.
Flet tantum, ridetq; suum laniata dolorem,
Et percussori plaudit amica suo.
Non tibi semper iners, non mollis conuenit actus,
Mixtaq; sunt ludis fortia facta tuis.
Nam nunc ingenio, magnis nunc uiribus usa,
Nunc his quæ iuueni sunt inimica malis.
Nam tibi peruigiles impendunt sæpe dolores,
Hymbres, insidiæ, iurgia, damna, pudor.
Tum mihi sæpe feri commendas corda tyranni,
Sanguineus per te Mars quoque mitis erit.
Tu post extinctos, debellatosq; gigantes,
Excutis irato tela trisulca Ioui.
Tu cogis rapidas affectus discere tigres,
Per te blandus amans redditur ipse leo.
Mira tibi uirtus, mira est patientia, uictos
Diligis, & uinci, uincere sæpe uolens.
Quum superata iaces, uires, animosq; resumis,
Atque iterum uinci, uincere rursus amans.
Ira breuis, longa est pietas, recidiua uoluptas,
Et quum posse perit, mens tamen una manet.
Conticuit tandem longo satiata dolore,
Ac uelut expletis desinit exequijs.

CLaude precor miseras ætas uerbosa querelas,
Nunquid adhuc uitium uis reserare tuum?
Sit satis indignum leuiter tetigisse pudorem,
Contrectata diu crimina crimen habent.
Omnibus est eadem leti uia: non tamen unus

Est

Est uitæ cunctis, exitijq́; modus.
Hac pueri, atque senes pariter, iuuenesq́; ferentur,
Hac par diuitibus pauper egenus erit.
Ergo quod astrictum, quodq́; est uitabile nulli,
Festino gressu uincere præstat iter.
Infelix ceu iam defleto funere surgo,
Hac me defunctum uiuere parte puto.

FINIS.

SEQVENS LYRICVM *quia à plerisque Cor. Gallo attribuitur, hic adijcere libuit.*

LIDIA *bella puella, candida,*
Quæ bene superas lac, & lilium,
Albamq́; simul rosam rubidam,
Aut expolitum ebur Indicum.
Pande puella, pande capillulos
Flauos, lucentes ut aurum nitidum.
Pande puella collum candidum,
Productum bene candidis humeris.
Pande puella stellatos oculos,
Flexaq́; super nigra cilia.
Pande puella genas roseas,
Perfusas rubro purpuræ Tyriæ.
Porrige labra, labra corallina,
Da columbatim mitia basia:
Sugis amentis partem animi:

Cor

Cor mihi penetrant hæc tua basia.
Quid mihi sugis uiuum sanguinem?
Conde papillas, conde gemipomas,
Compresso lacte quæ modò pullulant.
Sinus expansa profert cinnama:
Vndique surgunt ex te deliciæ.
Conde papillas, quæ me sauciant
Candore, & luxu niuei pectoris.
Sæua non cernis quòd ego langueo?
Sic me destituis iam semim ortuum?

FINIS.

